

Благословиши в'кнацъ л'кта благодсти Твоея, Господи!

ГЛАС

ЦРКВЕНИ КАЛЕНДАР

са

Меланџизмом

НИШКЕ ЕПАРХИЈЕ

(ПРВИ У ПРАВОСЛАВНОЈ СРПСКОЈ ЦРКВИ У КРАЉЕВИНИ СРБИЈИ)

ЗА

❁ 1900. ❁

Г О Д И Н У.

Израдио уредник „Гласа“
Милосш С. Анџелковић
протођакон и сулент у гимназији Краља Милана I.

Издање Духовног Суда Нишке Епархије.

Пит, 1899, Штампарија Ђорђе Муца.

С БЛАГОСЛОВИЕМ ЊЕГОВОГ ПРЕОСВЕШТЕНСТВА, ЕПИСКОПА
НИШКОГ, ГОСПОДИНА

НИКАНОРА.

Нишком Духовном Суду

Осећајући јаку потребу у јачем и бољем познавању наше Богоспасајеме Епархије и Богољубивога подручног нам свештенства, као и у познавању историјских бележака цркава и манастира у епархији, — ми налазимо да је зато од преке потребе, да се при крају сваке године издаје „Шематизам“ за нишку епархију, као што то и у другом свету хришћанском, па и српском, бива.

У овај шематизам требало би да уђе :

I. Календарски део, с кратким цркв. правилом.

II. Званични део : 1. Краљевски Дом; 2. Архијерејски Сабор; 3. Трајне наредбе цркв. власти; 4. Кратак извештај годишњег рада епископске и судске канцеларије; 5. Списак свију посленика у Винограду Господњем епархије нишке; 6. Списак поворукоположених, новопостављених и премештених; и 7. Списак награђених и кажњених свештених лица.

III. Непослужбени део : 1. Кратка историјска белешка свију манастира у нишкој епархији; 2. Кратка историјска белешка, с погледом на архитектуру и живопис цркава и то за ову годину следећих: а), цркве Св. Лазара у Крушевцу; б), цркве Св. Аранђела у Нишу; в), старе прокупачке цркве; г), старе врањске -- саборне цркве; д), старе пиротске цркве; и е), старе лесковачке цркве. Свештенство и тутори ових побришуће се за слику (клише) црквену, како би опис и издање боље и потпуније било.

Трошкови око издања овога шематизма са календаром нека се попуне из епархијског фонда, или, ако ово немо-

гућно буде, из касе „Гласа“, што ће се продајом књига па-
докнадити. Цена књиге одредиће се према коштању цело-
купиог издања, а штампаће се у 1000 примерака.

Стављајући духов. суду у дужност да се побрине о
остварењу ове наше корисне замисли, препоручујемо му да
одреди лице које ће ово израдити, како би све готово било
до 1. децембра ов. год., и како би се ова књига могла
разаслати 1. јануара идуче године.

Ебр. 2190.

30—8, на Св. Александра Невског.
1899. године
у Нишу.

СМIREНИ

ЕПИСКОП НИШСКИ

НИКАНОР.

Предговор

—3—

Давно је време да црквена јерархија и епископска црква, а на по се и свака епархија у Краљевини Србији, има свој календар са шематизмом. И ово ја, по жељи преузвишеног господина Никанора, епископа нишког, а према потреби ма и могућству, — израдих календар са шематизмом нишке епархије, који је први не само у нишкој епархији, но и у целој цркви у Краљевини Србији, јер до данас не имађаше епископска црква у Краљевини подобне књиге.

Што се тиче календара, могу рећи то, да се он по системи и садржини у многоме одликује од свију досадањих календара. Њега сам израдио парочито с обзиром на црквене потребе и за свештенике; с тога ће свештеник у њему наћи не само т. з. владајући глас, недељно јутарње јеванђеље, апостол и јеванђеље на литургији, но и многе друге важне ствари, као: кад је која катавасија и откад на докле се пева; кад се која литургија служи (Златоуста, Василија Велика или пређеосвећених дарова); кад се служба служи из Србљака; кад је предпразниство и оданије појединим празницима; кад почиње тријод, на докле се из њега служи и т. н. Затим: у њему су изложене славе свију јеснача и свију друштвених корпорација; споменуто је кад је благодарјење, призивање Св. Духа и т. д. А што је најкарактеристичније, поред сваког светитеља ставио сам годину када је умро, а поред празника кад је установљен, те се одмах види, кад је који светитељ живео или кад је који празник установљен.

Из шематизма пак огледа се целокупно стање мирског и монашког свештенства, црква и манастира нишке епархије. Даље: описане су главније цркве и важнији манастири нишке епархије; изнесени су приходи и расходи појединих цркава и манастира; изнесен је списак свију посленика у Винограду Господњем, у нишкој епархији; списак свију нишких епископа; списак новонастављених свештеника и ђакона; списак брачних парница и свештеничких кривница; бројно стање венчаних и умрлих; списак приведених лица у православну веру и т. д.

Признајем, да су како у календарском делу, тако и у шематизму могле бити заступљене и још неке корисне ствари; али за ову годину

морамо се задовољити и са овим, јер кад се узме у обзир да је питање о издавању овог календара са шематизмом због повчаног питања решено доста доцкан; да је његов аутор наставник у гимназији са доста великим бројем недељних часова; да је тамо и старешина једнога разреда; да је уредник и сарадник „Гласа“, службеног органа нишке епархије; да је нужне податке за овај шематизам прикупио тако рећи у очи нове године, — кад се, велим, све то узме у обзир, не наводећи и друге неприлике: онда је, држим, и оvolико доста за сад урађено овим првим покушајем. Ако нам ово прво издавање буде конвеширало, ја ћу смело приступити да и за идћу годину спремам подобан календар са шематизмом, и дајем реч, да ће се тада не само календар но и шематизам у многоме разликовати од овогодишњег календара и шематизма. Главно је пак то, да смо и ове године радили и макар нешто урадили.

Уредник „Гласа“

Милош Анђелковић,

прогођакоп

и сценент у гимн. краља милоша I.

Господи, на Твои оуповахоуи да не постигнаеѡ!

Родословље
ВЛАДАЛАЧКОГ СРПСКОГ КРАЂЕВСКОГ ДОМА
АЛЕКСАНДАР I
ПО МИЛОСТИ БОЖЈОЈ И ВОЉИ НАРОДНОЈ
КРАЉ СРБИЈЕ

ПЕТИ ВЛАДАЛАЦ ИЗ ПЛЕМЕНА ОБРЕНОВИЋА, РОЂЕН 2. АВГУСТА 1876. ГОД., А КРИШЕН 10. ОКТОБРА ПЕСТЕ ГОДИНЕ; ПРОГЛАШЕН ЗА КРАЉА СРБИЈЕ 22. ФЕБРУАРА 1889. ГОДИНЕ, КАДА СЕ КРАЉ МИЛАН I, ОТАЦ ЊЕГОВ, ОДРЕКАО ПРЕСТОЛА У КОРИСТ ЊЕГОВУ; МИРОПОМАЗАН НА КРАЂЕВСТВО У ЖИВИ 20. ЈУНА 1889. ГОДИНЕ; ПРОГЛАСИО СЕ ПУНОЛЕТНИМ И УЗЕО КРАЂЕВСКУ ВЛАСТ У СВОЈЕ РУКЕ 1. АПРИЛА 1893. ГОДИНЕ.

РОДИТЕЉИ
ЊЕГОВОГ ВЕЛИЧАНСТВА КРАЉА АЛЕКСАНДРА I
ЊЕГОВО ВЕЛИЧАНСТВО КРАЉ - ОТАЦ
ОСЛОБОДИЛАЦ ГРАДА НИША
МИЛАН I

РОЂЕН 10. АВГУСТА 1854. ГОДИНЕ; ПРОГЛАШЕН ЗА КНЕЗА СРПСКОГ 20. ЈУНА 1868. ГОДИНЕ; ПРОГЛАШЕН ЗА КРАЉА СРБИЈЕ 22. ФЕБРУАРА 1882. ГОДИНЕ; АБИДИРАО НА КРАЂЕВСКИ ПРЕСТО У КОРИСТ СВОГ СИНА 22. ФЕБРУАРА 1889. ГОДИНЕ У БЕОГРАДУ.

ЊЕНО ВЕЛИЧАНСТВО КРАЉИЦА - МАТИ
НАТАЛИЈА

РОЂЕНА 2. МАЈА 1859. ГОДИНЕ; ВЕНЧАНА С КРАЉЕМ МИЛАНОМ, ОИД. КНЕЗОМ,
5. ОКТОБРА 1875. ГОДИНЕ.

ЦРКВЕНА УПРАВА

ПРАВОСЛАВНЕ СРПСКЕ ЦРКВЕ У КРАЉЕВИНИ СРБИЈИ

ЊЕГОВО ВИСОКОПРЕОСВЕШТЕНСТВО,
 АРХИЈЕПИСКОП БЕОГРАДСКИ И МИТРОПОЛИТ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ,
 ГОСПОДИН

Инокентије

(у мирјанству Јаков Павловић)

Рођен у Шапцу 31. јула 1840. год.; епископ чувеног протојереја *Јована Павловића*; 1856. год. послат у Русију а 1863. год. свршио духовну академију у Кијеву; 1863. год. ступио у свешт. чин а 2—X1—70. г. постављен за протојереја; био началник мин. просв. и цркв. послова, ректор Богословије и т. д. 24. новембра 1892. г., по смрти своје узвишене супруге, ступио у монашки чин, добивши име Инокентије. 29. новем. исте год. произведен је за архимандрита, а 2. августа 1894. год., после смрти епископа нишког Јеронима, посвећен је у нишкој саборној цркви за епископа нишког; 1898. г. после смрти м. Михајла изабрат је и постављен Краљевим указом за митрополита Краљевине Србије. Одликован Таковским Крстом; на ланцу, напненим крстом у бриљантима; од цара руског Александра I. крстом у бриљантима; румунским командирским крстом; орденом Св. Саве I. реда и орденом Белог Орла III. реда.

ЊЕГОВО ПРЕОСВЕЩЕНСТВО, ЕПИСКОП ШАБАЧКЕ ЕПАРХИЈЕ,
ГОСПОДИН

Димитрије

Рођен у Пожаревцу 26—IX—46. г. Нов. 7. 1884. год. примио је монаштво у м. Раковици, задржав своје крштено име, а 8. новембра исте год. посвећен за епископа нишке епархије. Год. 1889. стављен у пензију а доцније изабрат за државног саветника; 1898. г. постављен за епископа шабачког. Одликован орденом Св. Саве I. реда, Таковеким Крестом I. реда, орденом Белог Орла V. реда, орденом Великог Милоша III. реда, крестом Црв. Крета и споменницом педесетогодишњице Краљеве Гарде.

ЊЕГОВО ПРЕОСВЕЩЕНСТВО, ЕПИСКОП НИШКЕ ЕПАРХИЈЕ,
ГОСПОДИН

Никанор

(у мирјанству Никола Ружичић)

Рођен у Свилаеву, окр. подринског 1854. год. Свршио кијевску дух. академију кандидатским степеном. У монаштво је ступио 1880. год. у манастиру Букову; 4. маја 1886. г. посвећен за еписк. жичке епархије. 28—V—89. г. по молби стављен у стање покоја, а 1898. г. реактивиран је за еписк. нишке епархије. Одликован орденом Св. Саве I. реда, орденом Белог Орла, Таковеким Крестом I. реда, крестом Црвеног Крета и великим крестом кнеза Данила са звездом.

ЊЕГОВО ПРЕОСВЕЩЕНСТВО, ЕПИСКОП ЖИЧКЕ ЕПАРХИЈЕ,
ГОСПОДИН

Сава

(у мирјанству Ђорђе Бараћ)

Рођен 1831. год. Ступио у монашки чин 25—XII—51 год. и добио име Сава; 2—III—55. г. постављен за јерођакона; 1871. г. свршио канд. степ. кијевску духовну академију; за архимандрита постављен 1878. г.; 1883. год. шабрат и постављен Краљевим указом за епископа жичког. Одликован Таковеким Крестом V. реда, орденом Белог Орла IV. реда, Таковеким Крестом III. степена, Св. Саве I реда, Таковеким Крестом I. реда, Даниловим орденом II. реда, ратном споменницом и медаљом за равноту службу.

ЊЕГОВО ПРЕОСВЕЩЕНСТВО, ЕПИСКОП ЗАЈЧАРСКИ,
ГОСПОДИН

Мелентије

(у мирјанству Љубомир Вујић)

Рођен у Осеченици, ср. колуб., окр. ваљевског, 27—VI—57 г., добивши на крштењу име Мелентије; 25. јуна 1877 год. пострижен у монаштво, 26 истог месеца рукоположен за јерођакона, а 11—XII—77 године за јеромонаха.

Посвећен за епископа тимочке епархије 10. новемб. 1891. год. Одликован орденом Св. Саве I. степена, орденом Белог Орла V. степена,

споменицом прогласиве педесетогодишњице Краљеве

Гарде, медаљом Великог Милона и орденом

Данила II. реда.

МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ И ЦРКВЕНИХ ПОСЛОВА

Министар просвете и црквених послова
господин

Андра Ђорђевић

Начелник I класе за просветне послове
господин

Стеван Јовчевић

Референт за основну наставу
господин

Јован Мијодраговић

Референт I класе за црквене послове
господин

Тодор Петковић

Секретар I класе
господин

Петар Ј. Петровић

Благајник I класе
господин

Михајло Јовановић

Статистичар
господин

Зарије Поповић

Писар I класе
господин

Живојин О. Дачић

Писари II. класе

г. г.

Драгољуб М. Јовановић

Алекса Вучковић

Милорад Ковачевић

ЦРКВЕНА УПРАВА НИШКЕ ЕПАРХИЈЕ

ЕПАРХИЈСКИ ЕПИСКОП
ЊЕГОВО ПРЕОСВЕШТЕНСТВО, ГОСПОДИН

НИКАНОР.

ЕПАРХИЈСКИ ДУХОВНИ СУД

ПРЕДСЕДНИК

г. *Риста Илић*, протопресвитер

РЕДОВНИ ЧЛАНОВИ:

г. *Михајло Поповић*, свештеник

г. *Велимир Марковић*, свештеник

ПОЧАСНИ ЧЛАНОВИ:

г. *Архимандрит Данило*, старешина м. Св. Романа

г. *Велисав Милојевић*, свештеник

г. *Никола Поповић*, свештеник, намесн. ср. пичког

СЕКРЕТАР II. КЛАСЕ:

г. *Чедомир Марјановић*

ПИСАР II. КЛАСЕ:

г. *Јевтимије Поповић*, свештеник

ПИСАР III. КЛАСЕ:

г. *Светислав Жујовић*

Велики Духовни Суд

ПРЕДСЕДНИК

ЕПИСКОП НИШКЕ ЕПАРХИЈЕ

ГОСПОДИН

НИКАНОР.

РЕДОВНИ ЧЛАНОВИ :

Архимандрит студенички — *г. Теодосије*

Протопресв. паротеки — *г. Димитрије Цветковић*

Протопресв. неготински — *г. Јован Стојановић*

Парох сирохојски — *г. Михајло Смиљанић*

Парох шабачки — *г. Радван Ђнежевић*

ПОЧАСНИ ЧЛАНОВИ :

Парох београдски — *г. Никола Вожић*

Парох сокобањски — *г. Настас Петровић*

Парох шиљеговачки — *г. Аврам Јовановић*

Парох љубињски — *г. Михајло Ридовић*

СЕКРЕТАР :

г. Тодор Петковић, референт министарства просвете
и црквених послова

ПИСАР :

г. Милан Струцалић

ПРВИ ЕПАРХИЈСКИ ЦРКВЕНО-КЊИЖЕВНИ ОРГАН

„ГЛАС“

(покренут 1. маја 1899. године)

УРЕДНИК

Милош Анђелковић,

ПРОТОЂАКОН И СУПЛЕЊТ У ГИМН. КРАЉА МИЛАНА I.

РЕДАКЦИЈОНИ ОДБОР

председник

г. Велимир Марковић

свештеник.

РЕДОВНИ ЧЛАН НИШКОГ ДУХ. СУДА.

ЧЛАНОВИ :

г. Никола Поповић

свештеник.

ПРИЈЕМАНИК СРЕЗА НИШКОГ.

г. Велислав Милојевић

војни свештеник.

г. Чедомир Марјановић

секретар нишког дух. суда.

Благајник

г. Михајло Поповић

свештеник.

РЕДОВНИ ЧЛАН НИШКОГ ДУХ. СУДА

Деловођа

г. Јевтимије Поповић

свештеник.

ПИСАР НИШКОГ ДУХ. СУДА.

Сарадници „Гласа“

Његово Преосвештенство, епископ нишки, господин

Никанор

- г. Аним А. Илић, свештеник
- г. Велимир Марковић, свештеник
- г. Добросав Ковачевић, протођакон и суплент
- г. Драгутин Димитријевић, ђакон
- г. Душан Поповић, свештеник
- г. Јевтимије Поповић, свештеник
- г. Лазар Мартиновић, свештеник
- г. Милан Алексић, свештеник
- г. Милош Анђелковић, протођакон, суплент
- г-ђа Милева Димитријевићка
- г. Милун Стојадиновић, свештеник
- г. Милутин Поповић, прота
- г. Петар Милојевић, протођакон
- г. Сибић Ђорџић, свештеник
- г. Стеван Веселиновић, професор
- г. Стеван Болманац, сенићел
- г. Чедомир Марјановић, исп. проф., секретар дух. суда.

„Полни день свѣтъный, еже свѣтити его:
шесть дней дѣлай и сотвориши къ нимъ вса дѣла
твоя, къ день же седмый свѣта Господь Богъ
твоея“.

(Д-та заповѣст).

I ДЕО

Календарь

Крестъ, хранитель всѣхъ вселенныхъ: крестъ, красота церкви: крестъ, царей держака: крестъ, вѣрныхъ утверждение: крестъ, ангельскъ слава, и демонскъ извка.

(СВЯТЫЙ ДЕНЬ).

Ст.-слов. :

Прокси

Ст.-српски :

Сечац

Срп.-пар. :

Богојављен-
секс

У краћ. пис.:

I.

ЈАНУАР

Има 31 дан

Дат.	Дани	СВЕТИТЕЉИ И ПРАЗНИЦИ	СМИЦЕ			
			Инд.	Зад.		
нед.			в.	м.	с.	м.
1	С	Обрез Госп. Вас. В. † 379 г. п. Хр. (Нова година)	7	37	4	41
1. Недеља пред просвјешченијем. Глас 5. Јев. јутр. воскр. 8; на лит. ап. зач. 298, јеванђ. Марк. Зач. 1.						
2	П	Силвестар, папа рим. † 335. г. после Христа	7	36	4	43
3	П	Малахије, пр. † на 400 пре Христа	7	36	4	44
4	В	Јевстатије I, арх. срп. † 1285 после Христа	7	35	4	46
5	С	Теонемт и Теона † 303 г. после Хр. (Крстов-дан)	7	34	4	47
6	Ч	Богојављење 30 год. после Христа	7	33	4	49
7	П	Сабор Св. Јована Крст. Устар. празн. у III в. п. Хр.	7	33	4	50
8	С	Св. Ђорђе † у VII в. Емилијан † IX в. после Хр.	7	32	4	52
2. Недеља по просвјешченију. Глас 6. Јут. јев. воскр. 9; на лит. апост. зач. 224, јеванђеље Мат. зач. 8.						
9	П	Мученик Полиевкт † 259 г. после Христа	7	32	4	53
10	П	Григорије еп. ниски † у IV в. после Христа	7	31	4	54
11	В	Теодосије Велики † 529 год. после Христа	7	30	4	55
12	С	Мученица Татајана † у III. в. после Христа	7	30	4	57
13	Ч	Јермилко муч. † у IV. в. после Христа	7	28	4	58
14	П	Св. Сава I арх. срп. † 1237 год. после Христа	7	27	4	59
15	С	Павле Тивејски † 341 год. после Христа	7	27	4	00
3. Недеља 31. Глас 7. Јев. јут. воскр. 10; на лит. ап. зач. 280 од пола, јеванђеље Лук. зач. 93.						
16	П	Часне верега ап. Петра. Уст. празн. 431. г. п. Хр.	7	26	5	1
17	П	Антоније велики † 356. год. после Христа	7	25	5	3
18	В	Иаке. арх. срп. † 1516 г. п. Хр. Атан. † 273 г. п. Хр.	7	23	5	4
19	С	Макарије египћанин † 390. г. после Христа	7	23	5	5
20	Ч	Јефимије Велики † 473 г. после Христа	7	22	5	7
21	П	Максим исповедник † 622 г. после Христа	7	20	5	8
22	С	Апостол Тимотеј † 93 г. после Христа	7	20	5	9
4. Недеља 32. Глас 8. Јев. јут. воскр. 11; на лит. ап. зач. 285, јев. Лук. зач. 94.						
23	П	Климент, епископ аширски † у IV век. после Хр.	7	18	5	11
24	П	Мученица Ксенија † у V веку после Христа	7	17	5	12
25	В	Григорје Богослов † 389. г. после Христа	7	15	5	14
26	С	Ксенофонт преп. † у V веку после Христа	7	15	5	15
27	Ч	Пренос моштију Св. Јована Златоуста 438. г. п. Хр.	7	13	5	16
28	П	Јефрем Сирин † у IV. веку после Христа	7	12	5	17
29	С	Прен. моштију Пгњ. Вогон. † 101. г. после Христа	7	11	5	19
5. Недеља 33. Митара и Фар. (Тријод) Глас I. Јут. јев. воскр. 1.; на лит. ап. зач. 112 и 334, јеванђ. Лук. 89 и Мат. 11.						
30	П	Велика три Јерарха: Вас. В., Григ. Бог. и Јов. Зл.	7	9	5	20
31	П	Кириј и Јован. чудотв. † у IV. веку после Христа	7	8	5	22

Ст.-слов.:

Сјечењ

Ст.-ерепки:

Велача

Срп.-нар.:

Сретенски

У украј. шпе.:

II

ФЕБРУАР

Има 29 дана

Дат.	Дани	СВИТЦИ И ПРАЗНИЦИ	СВЕТЦЕ			
			Има.	Зач.		
д.	пед.		с.	м.	с.	м.
1	В	Мученик Трифун † 250 год. после Христа	7	7	5	24
2	С	Сретенје Господње у 40 дан. ☉	7	5	5	25
3	Ч	Симеон Богопримац † 1 год. после Христа	7	4	5	26
4	П	Преподобни Исидор Пелус. † у V веку после Хр.	7	2	5	28
5	С	Мученица Агатија † 251 год. после Христа	7	0	5	29
6. Недеља 34 Блудног Сина. Глас 2. Јеванђ. јут. воскр. 2; на лит. ап. зач. 135, јеванђ. Лук. Зач. 79.						
6	Н	Вукол еп. смирски † у II веку после Христа	6	58	5	31
7	П	Партеније преподобни † у IV. веку после Христа	6	56	5	32
8	В	Сава II архиепископ српски † 1269. г. после Хр.	6	55	5	33
9	С	Муч. Никифор † у III веку после Христа	6	54	5	35
10	Ч	Мученик Харалампје † 202 год. после Хр. ☾	6	52	5	36
11	П	Ђорђе Кратовац † 1515 год. после Христа	6	50	5	38
12	С	Мелетије арх. (Задужнице)	6	48	5	39
7. Недеља 35 Месоуена. Глас 3. Јут. јев. воскр. 3; на лит. ап. зач. 140, јев. Мат. зач. 106.						
13	Н	Симеон Мироточиви † 1200 год. (Месни поклади)	6	47	5	40
14	П	Кирил учитељ словенски † 869. г. после Христа	6	45	5	42
15	В	Апостол Онисим † у II веку после Христа	6	44	5	43
16	С	Мученик Памфил † у IV. веку после Христа	6	42	5	45
17	Ч	Теодор Тирон † у VI. веку после Христа ☉	6	40	5	46
18	П	Лав папа римски † 461. год. после Христа	6	38	5	47
19	С	Апостол Архип † у I. веку после Христа	6	36	5	49
8. Недеља 36 Сиронуена (Бела). Глас 4 Јеванђ. јут. воскр. 4; на литурђ. апостол зач. 112, јеванђ. Мат. зач. 17.						
20	Н	Лав епископ катански † у VIII в. (Бели поклади)	6	34	5	50
21	П	Тимотеј † у IX веку после Хр. (Ускршњи пост)	6	32	5	51
22	В	Проглас Краљевине	6	31	5	53
23	С	Поликарп, епископ † 167 год. после Христа	6	29	5	54
24	Ч	I и II обрет. гл. Јована Крститеља у IV и VI в.	6	27	5	56
25	П	Тарасије патр. цар. † 806 год. ☽	6	25	5	57
26	С	Порфир архиеп. † 421 г. н. Хр. (Тодорова субота)	6	23	5	58
9. Недеља 1. в. поста (чиста). Глас 5. Јев. јут. воскр. 5; на лит. ап. зач. 329. од пола, јеванђ. Јов. зач. 5.						
27	Н	Прокопије † у IX веку после Христа	6	22	5	59
28	П	Василије преподобни † у IX веку после Христа	6	20	6	00
29	В	Касијан преподобни † у V веку после Христа	6	18	6	1

Радије су затворене цео дан: 6., 13., 20., 22. и 27., а само за време службе 2.

Ст. слон :

Суше

Ст. ернеки :

Жужак

МАРТ

Сри. нар. :

Благовештен-
ски

У скраћ. пис. :

III

Има 31 дан

Дат.	Дани	СВЕТИТЕЉИ И ПРАЗНИЦИ	СВНЦЕ			
			Изд.		Зад.	
			с.	м.	с.	м.
1	С	Мученица Јевдокија † 152 год. пре Христа	6	18	6	2
2	Ч	Теодот епископ кирињ. † 320 после Христа	6	16	6	4
3	П	Јевтропије и Василиск † у IV веку после Христа	6	14	6	5
4	С	Герасим препод. † 475 год. после Христа ☉	6	13	6	6
10. Недеља 2-га вел. поста (Пачиета). Глае б. јев. јут. воекр. 6; на литурђији апостол зач. 304 и 318, јеванђ. Марк. зач. 7 и Јов. зач. 36.						
5	Н	Мученик Конон † у III веку после Христа	6	11	6	7
6	П	42 мученика у Аморији † 841 после Христа	6	8	6	9
7	В	Мученик Василије † у III веку после Христа	6	6	6	10
8	С	Теофилакт препод. † у IX веку после Христа	6	4	6	11
9	Ч	40 мученика (Младенци) † у IV в. после Христа	6	3	6	12
10	П	Кодрат мученик † III веку после Христа	6	1	6	14
11	С	Софроније патр. † 644 год. после Христа	6	0	6	16
11. Недеља 3-ћа вел. поста (кретопоклона). Гл. 7; јеванђ. јут. воекр. 7; на литурђ. апостол зач. 311, јеванђ. Марк. зач. 37.						
12	Н	Григор. Двојесл. † 604 г., Теоф. † у IX в. п. Хр. ☿	5	57	6	17
13	П	Преносе моштију Никифора патр. 846 г. после Хр.	5	55	6	18
14	В	Преп. Венедикт † 543 год. после Христа	5	54	6	19
15	С	Мученик Агавије † 303 год. после Христа	5	52	6	20
16	Ч	Мученик Савин † 287 год. после Христа	5	49	6	22
17	П	Алексеје чов. Војжи † 411 год. после Христа	5	47	6	23
18	С	Кирил арх. јерусал. † 386 год. после Христа ☉	5	45	6	24
12. Недеља 4-та вел. поста (средопосна). Глае 8; јеванђ. воекр. 8; на литурђији апостол зач. 314 и 229, јеванђ. Марк. зач. 40 и Мат. 10.						
19	Н	Хрисант и Дарије † 283 г. после Христа	5	44	6	25
20	П	Преподобни Јован † 796 год. после Христа	5	42	6	26
21	В	Јаков неведник † у VIII веку после Христа	5	40	6	28
22	С	Св. Василије † 363 год. после Христа	5	39	6	29
23	Ч	Никон и 200 мученика † 250 год. после Христа	5	37	6	30
24	П	Захарије преподобни. Предпразн. Благовести	5	35	6	32
25	С	Благовести на 1 год. пре рођ. Хрстова ☽	5	33	6	33
13. Недеља 5-та вел. поста (Глувна). Глае 1; јутарње јеванђ. воекр. 9; на литурђији апостол зач. 321 од пола и 208, јеванђ. Марк. зач. 47 и Лук. зач. 35.						
26	Н	Сабор арх. Гаврила и еп. Прип. † у III веку	5	32	6	34
27	П	Матрона мученица	5	30	6	35
28	В	Иларијон † у VIII веку после Христа	5	28	6	36
29	С	Марко епископ † у IV веку после Христа	5	26	6	37
30	Ч	Св. Јован десвничник † 563 год. после Христа	5	24	6	38
31	П	Ипатије, † у IV веку после Христа	5	22	6	40

Радње су затворене цео дан: 5., 12., 19. и 26., а само за време службе: 25.

Ст. слов. :

Цвјетањ

Ст. српски :

Травањ

Срп. нар.:

Бурђевски

У скраћ. пис.:

IV

А П Р И Л

Има 30 дана

ДАНИ		СВETИТЕЉИ И ПРАЗНИЦИ	ЈУНИЦЕ			
дат.	исп.		Ива.		Зад.	
			с.	м.	с.	м.
1	С	Марија Египћ. † 521 г. после Хр. (Лазарева суб.)	5	20	6	41
14. Недеља 6-та вел. поста (Цветна). Јутарње јеванђ. Мат. зач. 83; на литургији апостол зач. 247, јеванђ. Јов. зачало 41.						
2	Н	Цвети	5	18	6	42
3	П	Никита исповедник † 824 г. после Христа	5	17	6	43
4	В	Јосиф несмолојац † 883 год. после Христа	5	16	6	45
5	С	Мученик Теодул † у IV веку после Христа	5	14	6	47
6	Ч	Јефтихије † 582 г.; Метод. уч. с.л. † 885 г. п. Хр.	5	12	6	48
7	П	Велики (распети) Петак	5	10	6	49
8	С	Апостол Продион † у I веку после Христа	5	9	6	50
15. Недеља светла. На литургији апостол зачало 1. Јеванђеље Јов. зач. 1; на вечер. јеванђеље Јов. зачало 65.						
9	Н	Васкрсење Христово I дан	5	7	6	51
10	П	Васкрсење Христово II дан	5	5	6	53
11	В	Васкрсење Христово III дан	5	3	6	54
12	С	Василије епископ † у VIII веку после Христа	5	2	6	55
13	Ч	Мученик Артемон † 303 год. после Христа	5	0	6	56
14	П	Мартин папа римски † 655 год. после Христа	4	59	6	58
15	С	Аристарх апостол † у I веку после Христа	4	58	6	59
16. Недеља Антипасхе или Томина. Јеванђеље јутарње воскр. 1; на литургији апостол зач. 14, Јеванђеље Јован. зачало 65.						
16	Н	Агапија, Ирина † 304 год. после Христа	4	56	7	00
17	П	Симеон преподобни † у IV веку после Христа	4	54	7	1
18	В	Јован преподобни † у IX веку после Христа	4	53	7	2
19	С	Јован Ветхопштер † у VIII веку после Христа	4	52	7	3
20	Ч	Преподобни Теодор Трихина	4	50	7	4
21	П	Јануарије мученик † у IV веку после Христа	4	49	7	6
22	С	Теодор Сикот † 613 год. после Христа	4	48	7	7
17. Недеља Мироносица. Јеванђеље јут. воскр. 3; на литургији апостол зач. 16 и 29, јеванђ. Марк. зач. 69 и Јован. 52.						
23	П	Бурђев - дан † 303 год. после Христа	4	47	7	8
24	П	Муч. Сава Стратилат † 273 г. после Христа	4	46	7	9
25	В	Евангелист Марко † у I веку после Христа	4	44	7	10
26	С	Василије мученик † у IV веку после Христа	4	42	7	12
27	Ч	Симеон сродник Господа	4	41	7	13
28	П	Сосинатр апостол † у I веку после Христа	4	40	7	14
29	С	9 муч. у Кизикиу и Вас. Острошки † у 16 в. п. Хр.	4	37	7	15
18. Недеља Раслабленог. Јеванђеље јутарње воскр. 4; на литургији апостол зач. 23, Јеванђеље Јов. зач. 14.						
30	Н	Апостол Јаков брат Господњи † у I в. после Хр.	4	35	7	17

Радње су затворене цео дан: 2., 7., 9., 16., 23. и 30., а само за време службе: 10. и 11.

Ст. слов. :

Травен

Ст. ерски :

Свѣбав

Срп. нар.:

Царски

У скраћ. пис.:

V.

М А Ј

Има 31 дана

Дат.	Дни	СВETИТЕЉИ И ПРАЗНИЦИ	ЏИЦЕ			
			Има.		Зач.	
д.	н.		с.	м.	с.	м.
1	П	Јерemiја пророк † на 620 год. пре Христа	4	36	7	18
2	В	Атанасије вел. † 373 год. после Христа	4	35	7	19
3	С	Тимотије чтец † 282 г. после Хр. Преполовљење	4	34	7	20
4	Ч	Мученица Пелагија † 280 год. после Христа	4	32	7	21
5	П	Св. Петар Коришки и муч. Ирина † 307 г. п. Хр.	4	31	7	22
6	С	Праведни Јов. † на 1925 год. пре Христа	4	30	7	23
19. Недеља Самарјанко. Јев. јут. воскр. 7; на литурђији апостол зач. 28; јеванђ. Јов. зачало 12.						
7	П	Мученик Акакије † 303 год. после Христа	4	29	7	24
8	П	Јеванђ. Јован богослов † 105 г. после Христа	4	28	7	25
9	В	Пренос м. Св. Николе 1087 год. после Христа	4	27	7	26
10	С	Апостол Симон Зилот † у I веку после Христа	4	26	7	27
11	Ч	Бирил † 869 г. п. Хр. и Методије † 885 г. п. Хр.	4	25	7	28
12	П	Св. Никодим арх. срп. † 1325 год. после Христа	4	24	7	29
13	С	Мученица Гликерија 133 год. после Христа	4	24	7	30
20. Недеља Слепог. Јев. јут. воскр. 8; на лит. ап. зач. 38; јеванђ. Јов. зач. 34.						
14	Н	Мученик Исидор † 521 год. после Христа	4	23	7	31
15	П	Пахомије Велики † 348 год. после Христа	4	22	7	32
16	В	Теодор освећени † 368 год. после Христа	4	22	7	33
17	С	Апостол Андроник † у I веку после Христа	4	21	7	34
18	Ч	Вазнесење Господње 34 г. (Спасов-дан)	4	21	7	35
19	П	Патриције мученик † у IV веку после Христа	4	20	7	36
20	С	Св. Стефан Пиперски	4	19	7	36
21. Недеља св. Отаца. Јев. јут. воскр. 10; на литурђији апостол зач. 44 и 200, јев. Јов. зач. 56 и 85.						
21	Н	Константин и Јелена † у IV в. после Христа	4	18	7	37
22	П	Св. Јован Владимир срп. краљ † 1015 г. п. Хр.	4	18	7	38
23	В	Епископ Михајл исповедник † 818 после Христа	4	17	7	39
24	С	Прен. Симеон Столпник † 596 п. Христа	4	17	7	40
25	Ч	III обрет. глав. Јов. Крститеља у IX в. п. Хр.	4	17	7	41
26	П	Св. Ђорђе Кратовац	4	16	7	42
27	С	Мученик Геранонт (Задушнице)	4	16	7	42
22. Недеља Педесетнице. Јев. на јут. Јов. зач. 65; ап. на лит. зач. 3, Јеванђ. Јов. зачало 27.						
28	Н	Духови (Св. Тројица) I дан	4	16	7	42
29	П	Духови II дан	4	16	7	43
30	В	Духови III дан	4	15	7	44
31	С	Св. Јеремеј † у II веку после Христа	4	15	7	44

Рађање су вагворене цео дан: 7., 14., 18., 21. и 28., а само за време службе: 29. и 30.

Ст.-слов.

Изок

Ст.-српски

Червез

ЈУНИ

Има 30 дана

Срп.-пар.:

Петровски

У крај. пис.:

VI.

ДАНИ		СВЕТИТЕЉИ И ПРАЗНИЦИ	СМИЦЕ	
дат.	нед.		Има.	
			с. м.	с. м.
1	Ч	Јустини философ † 166 год. после Христа	4 15	7 45
2	П	Никифор патр. † 828 год. после Христа	4 15	7 45
3	С	Мученик Лукијан † у III веку после Христа	4 15	7 46
23. Недеља I свих светих. Глас 8. Јев. јут. воскр. 1; на лит. ап. зач. 330, јеванј. Мат. зачало 38.				
4	Н	Митрофан патр. † 325 г. н. Хр. (Петр. поклади)	4 15	7 46
5	П	Доротије епископ † у IV в. после Христа (пост)	4 15	7 47
6	В	Висаријон † у V веку после Христа	4 15	7 47
7	С	Теодот епископ † у IV веку после Христа	4 15	7 47
8	Ч	Теодор стратилат † 319 год. после Христа	4 15	7 48
9	П	Кирил архијенископ † 444 год. после Христа	4 15	7 48
10	С	Тимотије епископ † 343 год. после Христа	4 15	7 48
24. Недеља 2. Глас 1. Јев. јут. воскр. 2; на лит. ап. зач. 81 од пола, јеванј. Мат. зачало 9.				
11	Н	Вартоломеј и Варнава † у I веку после Христа	4 16	7 48
12	П	Онуфрије † у IV веку после Христа	4 16	7 48
13	В	Мученица Акилина † 293 год. после Христа	4 16	7 48
14	С	Пророк Јелсије † 816 год. пре Христа	4 17	7 48
15	Ч	Видов - дан († цар Лазар 1389 год.)	4 17	7 48
16	П	Тихон чудотворац † у V веку после Христа	4 18	7 48
17	С	Мануил, Савел, Исмаел † 362 год. после Христа	4 18	7 48
25. Недеља 3. Глас 2. Јев. јут. воскр. 3; на литургији апостол зачало 88, јеванј. Мат. зачало 18.				
18	Н	Мученик Леонтије † у I веку после Христа	4 19	7 48
19	П	Јуда брат Господњи † у I веку после Христа	4 19	7 48
20	В	Методије † 312 год. после Христа	4 20	7 47
21	С	Мученик Јулијан † у III веку после Христа	4 21	7 47
22	Ч	Евсевије епископ самос. † у IV веку после Хр.	4 21	7 47
23	П	Мученица Агрипина † у III в. после Христа	4 22	7 46
24	С	Рођење Јована Крститеља (Ивањ - дан)	4 23	7 46
26. Недеља 4. Глас 3. Јеванјеле јутарње воскр. 4; на литургији апостол зачало 93, јев. Мат. зачало 25.				
25	Н	Мученица Фирфонија † 310 год. после Христа	4 23	7 45
26	П	Давид преподобни † у VI веку после Христа	4 24	7 45
27	В	Сампсон преподобни † у VI веку после Христа	4 24	7 45
28	С	Пренос м. Кира и Јов. чудотв. † у V в. н. Хр.	4 25	7 44
29	Ч	Ап. Петар † 66 г., ап. Павле † 67 год.	4 26	7 44
30	П	Сабор 12 апостола	4 27	7 43

Гадње су затворене цео дан: 4., 11., 16., 18. и 26., а само за време службе: 24. и 29.

Ст.-слов.
Червец
Ст.-српски
Српав

Срп.-нар.:
Илјински
У српск. пис.:
VII

ЈУЛИ

Има 31 дан

Дат.	Мед.	СВЕТИТЕЉИ И ПРАЗНИЦИ	ЈУЛИЦЕ	
			Ил. Зв.	С. М.
1	С	Врачеви Кузман и Дамјан † 284 г. после Хр.	4 28	7 43
27. Недеља 5. Глас 4. Јев. јут. воскр. 6; на литурђији апостол зачало 108, јеванђ. Мат. зач. 28.				
2	Н	Полагање хаљина Богор. 474 год. после Христа	4 29	7 42
3	П	Јакнит мученик	4 30	7 41
4	В	Анђрија крит. 712 год. после Христа	4 31	7 40
5	С	Атанасије атон. † 980 год. после Христа	4 32	7 39
6	Ч	Сисој † у V веку после Христа	4 33	7 38
7	П	Тома мученик † у V веку после Христа	4 33	7 38
8	С	Проконије мученик † 303 год. после Христа	4 34	7 37
28. Недеља 6. Глас 5. Јев. јут. воскр. 6; на литурђији апостол зачало 110, јев. Мат. зачало 29.				
9	Н	Панкратије мученик † у I веку после Христа	4 35	7 36
10	П	45 мученика у Никоно.бу † у IV в. после Хр.	4 36	7 35
11	В	Јевтимија мученица † у III веку после Христа	4 38	7 34
12	С	Прокло и Иларије	4 39	7 33
13	Ч	Сабор Архангела Гаврила	4 39	7 32
14	П	Апостол Акила † у I веку после Христа	4 41	7 31
15	С	Кирик мученик † у V веку после Христа	4 42	7 30
29. Недеља 7. Св. Отаца. Глас 6. Јев. јут. воскр. 7; на литурђ. ап. зачало 334, јев. Јов. зач. 56.				
16	Н	Мученик Антипоген † у IV веку после Христа	4 43	7 29
17	П	Марија (Огњ. Марија) † у III веку после Христа	4 43	7 28
18	В	Јакнит и Емилијан † у IV веку после Христа	4 45	7 27
19	С	Макрена † 379 год. после Христа	4 46	7 26
20	Ч	Св. Илја † на IX векова пре Христа	4 47	7 24
21	П	Симеон † у VI веку после Христа	4 48	7 23
22	С	Марија Магдалена † у I веку после Христа	4 49	7 22
30. Недеља 8. Глас 7. Јев. јут. воскр. 8; на литурђији апостол зачало 124, јев. Мат. зачало 58,				
23	Н	Трофим † у III веку после Христа	4 50	7 20
24	П	Мученица Христина	4 52	7 19
25	В	Успеније Св. Ане м. Богор.	4 53	7 18
26	С	Јермолај муч. † IV в. п. Хр. и Св. Петка	4 54	7 17
27	Ч	Пантелејмон † 305 год. после Христа	4 55	7 15
28	П	Проход и Никанор † у I веку после Христа	4 56	7 14
29	С	Мученик Калник † у III веку после Христа	4 57	7 13
31. Недеља 9. Глас 8. Јев. јут. воскр. 9; на литурђији апостол зачало 128, јев. Мат. зачало 59.				
30	Н	Мајка Ангелина деспот.	4 58	7 7
31	П	Јермолај мученик (Београд. црква)	4 59	7 7

Ст.-слов.:

Зарез

Ст.-српски :

Коловоз

АВГУСТ

Има 31 дан

Срп.-нар. :

В.-Госпођиц-ски

У скраћ. пис.:

VIII.

ДАНИ		СВЕТИТЕЉИ И ПРАЗНИЦИ	СУБИНЕ			
дат.	код.		Пад.		Зал.	
			с.	м.	с.	м.
1	В	Налаз. кр., Муч. Макавеј. † у II веку п. Христа	5	00	7	8
2	С	Краљев-дан. (Рођење Њ. В. Краља Александра I.)	5	1	7	6
3	Ч	Исакије † у IV веку после Христа	5	3	7	5
4	П	7 деце у Ефесу. Евдок. † у IV веку после Хр.	5	4	7	3
5	С	Евсигније † 362 год. после Христа	5	5	7	1
32. Недеља 10. Глас 1. Ишта воскресно. Служба празнику. На јутр. јев. Лук. зач. 45; на лит. ап. зач. 65, јеванђ. Мат. зач. 70.						
6	Н	Преображење Господа 34 год.	5	6	7	0
7	П	Мученик Дометије † 363 год. после Христа	5	7	6	59
8	В	Емилијан † у IX веку после Христа	5	9	6	57
9	С	Апостол Матија † у I веку после Христа	5	10	6	55
10	Ч	Рођен - дан Њ. В. Краља Милана I.	5	11	6	53
11	П	Евпло † 304 год. после Христа	5	12	6	52
12	С	Фотије † у IV веку после Христа	5	13	6	50
33. Недеља 11. Глас 2. Јев. јут. воскр. 11; на лит. ап. зач. 141, јеванђ. Мат. зач. 77.						
13	Н	Максим исповедник † VII веку после Христа	5	15	6	48
14	П	Пророк Михеј † у VII веку пре Христа	5	16	6	46
15	В	Успење Богородице 48 г. п. Хр. (Вел. Госпођа)	5	17	6	44
16	С	Пренос убруса Христовог 944 год. после Христа	5	18	6	43
17	Ч	Миرون мученик † у III веку после Христа	5	19	6	41
18	П	Мученик Флор † у II веку после Христа	5	21	6	39
19	С	Андреја Стратилат † у III веку после Христа	5	22	6	37
34. Недеља 21. Глас 3. Јев. јут. воскр. 1; на лит. ап. зач. 158, јеванђ. Мат. зач. 79.						
20	Н	Пророк Самуило † XI в. пре Христа	5	23	6	35
21	П	Апостол Тадија † у I веку после Христа	5	24	6	34
22	В	Мученик Агатионик † у III веку после Христа	5	25	6	32
23	С	Мученик Луна † у III веку после Христа	5	27	6	30
24	Ч	Евтихије мученик	5	28	6	28
25	П	Апостол Тит	5	29	6	27
26	С	Адријан и Наталија	5	30	6	25
35. Недеља 13. Глас 4. Јут. јев. воскр. 2, на лит. ап. зач. 166, јеванђ. Мат. зач. 87.						
27	П	Преподобни Пимен † у V веку после Христа	5	32	6	23
28	П	Преподобни Мојсије † у IV в. после Христа	5	33	6	21
29	В	Усек. Јована Прет. 31 год. после Христа	5	34	6	19
30	С	Сабор срп. светитеља	5	35	6	18
31	Ч	Полагање часног појаса Богор. 942 г. п. Христа	5	36	6	17

Радије су заворене цео дан: 2., 6., 10., 13., 20. и 27., а само за време службе: 15. и 29.

Ст.-слов.:

Зарељ

Ст.-српски:

Рујан

С Е П Т Е М Б А Р

Срп.-нар.:

М.-Госпођин-ски

У крајн. пис.:

IX.

Има 30 дан

ДАН		СВETИТЕЉИ И ПРАЗНИЦИ	СУМНЕ			
Дат.	Инд.		Инд.		Зал.	
			с.	м.	с.	м.
1	П	Симеон Столпник † 459 год. после Христа	5	37	6	13
2	С	Јоаникије II арх. срп. † 1354 г. после Христа	5	38	6	11
36. Недеља 14. Глас 5. Јеванђ. јут. воскр. 3; на лит. ап. зач. 170, јеванђ. Мат. Зач. 89.						
3	Н	Мамант мученик † 275 год. после Христа	5	39	6	10
4	П	Вавила епископ † у III веку после Христа	5	40	6	8
5	В	Захарија и Јелисавета род Јов. Прет.	5	41	6	7
6	С	Евдоксије † 1104 год. после Христа	5	43	6	5
7	Ч	Созонтије † у IV в. н. Хр. Предпразн. М. Госпође	5	44	6	3
8	П	Рођење Богородице 22 г. пре Хр. (Мала Госпођа)	5	45	6	0
9	С	Јоаким и Ана † на 1 год. пре Христа	5	46	5	58
36. Недеља 15. пред Воздвижењем. Глас 6. Јев. јут. воскр. 4; на литурђији апостола зачало 216, јеванђеље Јов. зачало 9.						
10	Н	Минодора † у IV веку после Христа	5	47	5	56
11	П	Теодора † у V веку после Христа	5	49	5	55
12	В	Мученик Автоном † у IV веку после Христа	5	50	5	53
13	С	Коринлије сотник. Предпразн. Крстов-дана	5	51	5	51
14	Ч	Крстов-дан. (Воздв. ч. Крста 310 год.)	5	52	5	48
15	П	Никита мученик † у IV веку после Христа	5	54	5	47
16	С	Мученик Јевтимије † у IV веку после Христа	5	55	5	45
38. Недеља 16. по Воздвижењу. Глас 7; Јутарње јеванђ. воскр. 5; на литурђији апостола зач. 203, јеванђ. Марк. зач. 37.						
17	Н	Софија мученица † 114 год. после Христа	5	57	5	43
18	П	Ефменије епископ † у VII веку после Христа	5	58	5	41
19	В	Трофим † у III веку после Христа	5	59	5	40
20	С	Јевстатије мученик † у II веку после Христа	6	00	5	38
21	Ч	Кодрат апостол † у I веку после Христа	6	1	5	36
22	П	Фока мученик † 117 год. после Христа	6	3	5	34
23	С	Зачеће Св. Јована Претече на 1 год. пре Христа	6	4	5	32
39. Недеља 17. Глас 8. Јев. јутарње воскр. 6; на литурђији апостола зачало 182, јеванђ. Мат. зачало 62.						
24	П	Симон краљ срп. † 1224 год. после Христа	6	5	5	30
25	П	Евфросинија † у V веку после Христа	6	6	5	29
26	В	Смрт јеванђ. Јована † 105 г. после Христа	6	8	5	26
27	С	Калистрат † у IV веку после Христа	6	9	5	24
28	Ч	Харитон † у IV веку после Христа	6	10	5	22
29	П	Киријак † 556 год. после Христа (Михољ-дан)	6	11	5	21
30	С	Григорије муч. † IV веку после Христа	6	13	5	19

Радње су ватирене цео дан: 3., 10., 17. и 24., а само за време службе: 8. и 14.

Ст.-слов.:

Рујан

Ст.-српски:

Листопад

Срп.-пар.:

Митровски

У украј. пис.:

X

ОКТОБАР

Има 31 дан

Дат.	исл.	ДАНИ	СВЕТИТЕЉИ И ПРАЗНИЦИ		СУНЦЕ	
					Исл.	Зач.
			с.	м.	с.	м.
40. Недеља 18. Глас 2. Јеванђ. јут. поскр. 7; на лит. ап. зач. 188, јеванђ. Лук. Зач. 79.						
1	Н	Покров Богородичин	6	14	5	17
2	П	Киријан † у III веку после Христа	6	15	5	16
3	В	Дниписије Арсинар. † 96 год. после Христа	6	16	5	14
4	С	Стефан Шчиљановић † 1515 год. после Христа	6	17	5	12
5	Ч	Харитина мученица † у IV веку после Христа	6	19	5	11
6	П	Апостол Тома близнец	6	20	5	9
7	С	Сергије и Вакхо † у III веку после Христа	6	21	5	7
41. Недеља 19. Глас 2. Јев. јут. поскр. 8; на лит. ап. зач. 128, јеванђ. Лук. зач. 26.						
8	Н	Пелагија † у V веку после Христа	6	23	5	6
9	П	Стеван деспот српски † 1427 г. после Христа	6	24	5	4
10	В	Евламиније † 303 год. после Христа	6	26	5	3
11	С	Апостол Филин † у I веку после Христа	6	27	5	1
12	Ч	Пров., Тарах и Андрон. † 304 г. после Христа	6	29	4	59
13	П	Карно и Попила † у III веку после Христа	6	30	4	58
14	С	Параскова мученица	6	31	4	56
42. Недеља 20. Св. Отаца. Глас 3. Јев. јут. поскр. 9; на литурђ. апостол за- чало 334, јеванђеље Јов. зач. 56.						
15	Н	Јевтимије † у IX веку после Христа	6	32	4	55
16	П	Лонгин соти. † у I веку после Христа	6	34	4	53
17	В	Осија пророк † на IX векова пре Христа	6	35	4	51
18	С	Апостол и еванг. Лука † у I веку после Христа	6	36	4	50
19	Ч	Прохор пчњиски	6	38	4	48
20	П	Мученик Артемије † 393 год. после Христа	6	39	4	47
21	С	Илиранон † у IV веку после Христа (Задужнице)	6	41	4	46
43. Недеља 21. Глас 4. Јев. јут. поскр. 10; на литурђији ап. зачало 203, јеван- ђеље Лук. зачало 35.						
22	Н	Аверкије епископ † у II веку после Христа	6	43	4	45
23	П	Јаков брат Господњев † у I веку после Христа	6	44	4	43
24	В	Арета мученица † 523 год. после Христа	6	45	4	42
25	С	Марк. и Мартирије † у IV веку после Христа	6	46	4	41
26	Ч	Св. Димитрије мученик † у IV веку после Хр	6	48	4	39
27	П	Нестор мученик † у IV веку после Христа	6	49	4	38
28	С	Арсеније I архиеп. срп. † 1266 г. после Христа	6	50	4	37
44. Недеља 22. Глас 5. Јев. јут. поскр. 11; на литурђији апостол зачало 215, је- ванђеље Лук. зачало 83.						
29	П	Атанасије и Аврамије † у IV веку после Христа	6	52	4	36
30	П	Стев. Милутин краљ срп. † 1320 год. после Хр.	6	53	4	35
31	В	Епимах мученик † у III веку после Христа	6	54	4	34

Ст.-слов.:

Грудев

Ст.-српски:

Студени

Н О В Е М Б А Р

Има 30 дан

Срп.-нар.:

Аранђеловски

У краћ. пис.:

XI

ДАН:		СВЕТИТЕЉИ И ПРАЗНИЦИ	СУВИЦЕ	
дат.	нед.		Пол.	Зна.
			с. м.	с. м.
1	С	Косма и Дамјан (врачеви) † у III в. после Хр.	6 56	4 33
2	Ч	Акинидин мученик † у IV веку после Христа ☿	6 57	4 32
3	П	Јосиф пресв. мученик † у IV веку после Христа	6 58	4 31
4	С	Јанићије велики † 846 год. после Христа	6 59	4 30
45 Недела 23. Глас 6. Јев. јут. воскр. 1; на лит. ап. зач. 220., јеванђ. Лук. зач. 38.				
5	Н	Галактион † 846 год. после Христа	7 1	4 29
6	П	Павле архијеп. ц. † 350 год. после Христа	7 2	4 28
7	В	33 мученика и преп. Лазар † XI в. после Хр.	7 4	4 27
8	С	Сабор Архангела Михаила	7 5	4 26
9	Ч	Овнисифор и Матрона † 492 год. после Христа	7 6	4 26
10	П	Ераст апостол † у I веку после Христа ☽	7 8	4 25
11	С	Стеван Дечански — Урош III † 1336 г. п. Хр.	7 9	4 24
46 Недела 24. Глас 7. Јев. јут. воскр. 2; на литурђији апостол зачало 221, јеванђеле Лук. зач. 39.				
12	Н	Јован патр. александр. † 620 год. после Христа	7 10	4 23
13	П	Јован Златоуст † 407 год. после Христа	7 11	4 23
14	В	Апостол Филип (од дванаесторице) Божић. покл.	7 12	4 22
15	С	Гурије мученик † 306 г. после Хр. (Божић. пост)	7 14	4 22
16	Ч	Апостол Матеј † 42 год. после Христа	7 15	4 21
17	П	Григорије чудотворац † III в. после Христа ☽	7 16	4 20
18	С	Платон и Роман мученици † у IV в. п. Христа	7 18	4 20
47. Недела 25. Глас 8. Јев. јут. воскр. 3; на литурђији ап. зачало 224, јеванђеле Лук. зачало 53.				
19	Н	Пророк Авдије † 800 год. пре Христа	7 19	4 19
20	П	Григорије Декаполит. Предпразновање Ваведења	7 20	4 19
21	В	Ваведење Пресвете Богородице	7 22	4 18
22	С	Филимон апостол † у I веку после Христа	7 23	4 18
23	Ч	Амфилокије † у IV веку после Христа	7 24	4 18
24	П	Катарина мученица † у III в. после Христа ☽	7 24	4 18
25	С	Климент папа римски † 101 после Христа	7 25	4 18
48 Недела 26. Глас 1. Јеванђеле јут. воскр. 4; на литурђији ап. зачало 229, јеванђеле Лук. зачало 66.				
26	Н	Алиминије Столник † у VII в. после Христа	7 26	4 18
27	П	Јаков персијанац † 421 год. после Христа	7 28	4 18
28	В	Стефан нови † 767 год. после Христа	7 29	4 17
29	С	Мученик Парамон † 250 год. после Христа	7 30	4 17
30	Ч	Свети Андреја апостол † у I в. после Христа	7 30	4 17

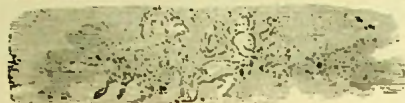
Радне су затворене цео дан: 5., 12., 19., 21. и 26., а само за време службе: 8.

Ст.-слонен:

Просвјаз

Ст.-српски:

Студен

ДЕЦЕМБАР

Има 31 дан

Сри.-нар:

Божићња

У краћ. ште:

XII

ДАН		СВЕТИТЕЉИ И ПРАЗНИЦИ	САМЦЕ	
Дат.	Иск.		Иск.	Иск.
1	П	Пророк Наум † 558. год. пре Христа	7 31	4 17
2	С	Цар Урош српски † 1371. г. после Христа	7 32	4 17
49. Недеља 27. Глас 2 Јеван. јут. воскр. 5; на литургији ап. зач. 233, јеванђ. Лук. зач. 71.				
3	П	Пророк Софоније † 600 год. пре Христа	7 33	4 18
4	П	Варвара мученица † у IV. веку после Христа	7 33	4 19
5	В	Сава Освећени † 532 год. после Христа	7 34	4 19
6	С	Св. Никола † у III веку после Христа	7 34	4 19
7	Ч	Амвросије епископ Меднол. † 397 г. после Хр.	7 35	4 20
8	П	Патарије † у VII веку после Христа	7 35	4 20
9	С	Зачеће Богородице (на 23 год.)	7 36	4 21
50. Недеља 28. Глас 3. Јев. јут. воскр. 6; на литургији апостола зачало 257. јеванђ. Лук. зачало 85.				
10	П	Јован Деспот српски † 1503 г. после Христа	7 36	4 21
11	П	Данило Столник † 489 год. после Христа	7 37	4 22
12	В	Спиридон еп., чудотворац † у IV в. после Христа	7 37	4 22
13	С	Јевстатије и Лук. дева † 304 г. после Христа	6 38	4 23
14	Ч	Тире † у III веку после Христа	7 38	4 24
15	П	Елевтерије † у II веку и Павле † 955 год. после Хр.	7 38	4 24
16	С	Пророк Агеј † 470 г. пре Христа (Магернице)	7 39	4 25
51. Недеља 29. Платана. Глас 4. Јеванђеље јут. воскр. 7; на литургији ап. зач. 250, јеванђ. Лук. зачало 76.				
17	П	Пророк Данил † 460 год. пре Христа	7 39	4 26
18	П	Мученик Севастијан † у III веку после Христа	7 39	4 27
19	В	Вонизатије мученик † 290 год. после Христа	7 39	4 28
20	С	Дачило II арх. срп. † 1338 г. п. Хр. Предпр. Божића	7 40	4 29
21	Ч	Јулијана † у IV веку после Христа	7 40	4 29
22	П	Анастасија мученица † у IV веку после Христа	7 40	4 30
23	С	10 мученика (Туцан-дан — Оцеви)	7 40	4 31
52. Недеља 30. Пред. Рождеством Св. Отаца. Глас 5. Јеванђеље јут. воскр. 8; на литургији апостола зачало 25, ст. Мат. зач. 1.				
24	Н	Евгеније † у III веку после Хр (Бадњи-дан)	7 40	4 32
25	П	Божић. Рождество Христово 5588 г. од ств. света	7 39	4 33
26	В	Сабор Богородице	7 39	4 34
27	С	Св. Стефан архјђакон	7 39	4 36
28	Ч	20.000 мученика † у Никомидији у III в. после Хр.	7 38	4 37
29	П	Убиство 14.000 деце у Витлејему по Ирод. зач.	7 38	4 38
30	С	Анисија, Зотик † у IV веку после Христа	7 38	4 39
53. Недеља 31. По Рождеству. Глас 6. Јев. јут. воскр. 9; на литургији ап. зач. 209, јеванђ. Мат. зач. 4.				

Белешке за јануар

Белешке за фебруар

Белешке за мај

Белешке за јуни

Опште белешке

Опште белешке

ПРИМЕДБЕ

календарске и црквене

Календарске и црквене примедбе за месец јануар

Пун месец 3. у 8 с. и 30 м. у вече. Хладно и мраз.

Последња четврт 12. у 1 с. и 15 м. изјутра. Благо време.

Нов месец 19. у 2 с. и 45 м. изјутра. Југовина.

Права четврт 25. у 8 ч. и 57 м. пре подне. Ветар.

1. Нова грађ. година. Славн „Беогр. нев. друштво.“ Литурђија Василија Великог. После лит. молебен о благослову наступајуће год. — Од 1—14 катавасија: „Гласнии открьмак естъ днѣ“.

2. Предиразиство Богојављењу.

4. Србљак — служба Јевстатију арх. сри.

5. Литурђија Васил. Вел.

6. После литурђије вел. водоосвећење на реци или извору.

14. Србљак. Оданије Богојављењу. Слава свију школа, друштва Св. Саве и опанчарског еснафа.

15. Катавасија: „Смѣ гласбордитиѣмѣ“...

18. Србљак. Слава еснафа абаџ., поткив. и хлебарског.

30. Нед. мит. и фар. Почетак тријода носног, који се употребљава до 5 нед. вел. поста. Од тада, т. ј. од недеље мит. и фар. па до 5 нед. вел. поста закључно, на јутр. воскр. дана после јеванђ. пева се: „Покаѣниѣ откери ми дкери“... Слава еснафа бакалског.

Напомена. Од 1—7 брак не бива. Млада недеља 23. Дан је с почетка од прилике 9 с. и неколико м. а при крају 10 сати и 15 м. Ноћ је с почетка 15 и по а при крају 14 с. Дан одужа у овом месецу за 2 и по с. а ноћ краћа за 1 и по сат.

Календарске и црквене примедбе за месец фебруар

Први месец 2. у 3 с. и 13 м. по подне. Облачно.

Последња четвртак 10. у 6 с. и 6 м. по подне. Пријатно време.

Прва четвртак 25. у 8 с. и 57 м. пре подне. Југовина.

1. Предризањство Сретеноу. Слава шк. ницодељ. и ноћ. у Букову и слава банитованцијског сенафа.

2 и 4 не пости се.

6. Катавасија тријода. На јутр. пре читања јеванђ. пева се 136 псалм: „На рѣкаѹкѣ капкаѹнскихѹк“...

8. Србљак.

9. Оданије Сретеноу.

11. Засебна служба у 21 св. „Гласника“ 1867 г.

12. Субота родитељска и задушнице.

13. Месни поклади. Катавасија тријода. Служба из Србљака. На јутрењу, пре читања јеванђ., пева се 136 псалм: „На рѣкаѹкѣ капкаѹнскихѹк“...

20. Бели поклади и бела недеља. Катавасија тријода. На јутр. пре читања јеванђ. пева се 136 псалм: „На рѣкаѹкѣ капкаѹнскихѹк“...

21. Први дан ускршњег поста.

22. Служба са благодарешем у цркви.

26. Освећење кољива за спомен Тодоровог избављења правосл. од идоложртвеног језа.

27. Катавасија тријода. Антурђ. Василија Вел. Чиста недеља.

Напомена. Од 13 до 29 брак не бива. Млада недеља 20.

Дан је с поч. од прилике 10 с. и 18 м. а при крају 11 и по с. Ноћ је с поч. 14 а при крају 12 и по с. Дан одужа у овом м. за 1 и по а ноћ краћа за 2 и по сата.

Календарске и црквене примедбе за месец март

Први месец 4. у 9 с. и 34 м. пре подне. Облачно.

Последња четвртак 12. у 6 с. и 59. м. изјутра. Облачно.

Прва четвртак 25. у 10 с. и 17 м. у вече. Хладно.

1. Почетак астрон. год.

4. Задушнице.

5. Ант. Вас. Вел. Катав.: „Отвори се уста моја“...

11. Задушнице.

12. Изношење ч. крета на сред цркве из олтара на јутар. богосл. после вел. славаловља и поклоњење крсту. Катавасија тријода. Пренолов. 40-нице.

18. Задушнице.

24. Предризањство Благостима. Акатист Пресв. Богород. за спомен спасења Цариграда 627 г. Катав. и прмос празника. Антурђ. Јов. Златоуста.

26. Оданије Благовестима. (Види примедбу за 20 стр.)

29. У вече прво бдење.

31. Друго бдење.

1. *Нашомена*. Средом и петком целог великог (ускршњ.) поста, а тако и у понед., вторник и среду страсне (велике) недеље свршава се лит. пређеосвешених дарова. Суботом пак преко вел. поста, осим страсне или велике суботе — лит. Златоустова, а недељом, осим недеље Ваија (цветне), — Васил. Вел.

2. *Нашомена*. Млада недеља 19.

Дан је с почетка од прилике 11 и по а при крају 13 и четврт с. Ноћ је с почетка 12 и по а при крају 10 и три четврт с. Дан у овом м. одука за 2 с. а ноћ окраћа за 1 с. и 45 м.

Календарске и црквене примедбе за месец април

Први месец 3. у 2 с. и 24 м. изјутра. Хладно.

Послед. четврт 10. у 3 с и 55 м. по подне. Хладно.

Нов месец 17. у 6 с. и 45 м. изјутра. Јужни ветрови.

Прва четврт 24. у 3 с. и 1 м. по подне. Благо и лепо време.

2. На јутр. освешење врбе. Катавасија тријода. Лит. Златоустова. Благодаренење за спом. устанака кнеза Милоша на Турке 1815 г.

3. Лит. пређеосв. дар.

4. " " "

5. " " "

6. " Васил. Вел., сједињена с вечерњем. У вече треће бдење.

7. Изпошење плашчан. на веч. богосл. око 2 сата после подне и обношење око цркве. Лит. не бива никад.

8. Велико јутарње богослужење. Лит. Вас. Вел. са вечерњим богослужењем.

9. Катавас. празника. 12 и 14 пост не бива. Почине тријод цветни и продужава се до недеље свих светих.

23. Слави ратарска школа у Краљеву.

29. Србљак. Спомен Св. Вас. Острошк. митрополита цетињског.

Нашомена. Млада недеља 23.

Дан је с поч. од прилике 13 и по а при крају 15 с. Ноћ је с почетка 10 и по а при крају 9 с. Дан у овом месецу одука 2 и по с. а ноћ окраћа за 1 и по сат.

Календарске и црквене примедбе за месец мај

Пун месец 2. у 4 с. и 59 м. по подне. Топло.

Послед. четврт 9. у 9 с. и 53 м. у вече. Лепо и топло време.

Нов месец 16. у 4 с. и 12 м. по подне. Сушно време.

Прва четврт 24. у 8 с. и 21 м. пре подне. Магловито и облачно.

3. Преполовљеније 50-нице. Катавасија : „Море осветиак“.

7. Катавасија : „Воскресниѡ денк“...

9. Слави еснаф механијски, кафан. и извознички.

11. Слави дом сиротне и напушене деце.

12. Србљак. Св. Никодим I, арх. ери.

14. Катавасија : „Спасителѡ Богѡ кѡ мори“...

17. Оданије Васкреу.

18. Катавасија : „Спасителѡ Богѡ“... Слави еснаф пиљар.

21. Слави ериска државна жељезница.

26. Оданије Вознесењу.

27. Родитељска субота. Катавасија тријода и задушнице.

28. Катавасија : „Божествинилѡк покроекиѡк“... После литурђије вечерње. Слави београдска трговачка омладина и жапдармерија. На вечер. богосл. читају се три молитве клечећи : о опраштају грехова, даривању дарова св. духа и за мртве.

29. После службе нарастос кнезу — мученику Михајлу.

31. Пост не бива.

Напомена. Млада недеља 21.

Дан је с почетка од прилике 15 а при крају 16 сати. Ноћ је с почетка 9 а при крају 8 сати. Дан у овом месецу одужа за 1 сат а ноћ окраћа за 1 сат.

Календарске и црквене примедбе за месец јуни

Пун месец 1. у 7 сати и 1 минут пре подне. Промењливо.

Послед. четврт 8. у 2 сата и 19 минута изјутра. Лепо време.

Нов месец. 15. у 2 сата и 50 минута изјутра.

Прва четврт 23. у 1 сат и 36 минута изјутра. Лепо време.

Пун месец 30. у 2 сата и 44 минута по подне. Врући ветрови.

2. Пост не бива.

4. Петрови поклади. Катавасија : „Откривѡ оуста“... до 31 јула.

5. Почетак Петровог поста.

15. Србљак. Крај школске године, — класификација ученика и благодарење у цркви.

Напомена. Од 4—29 бракови не бивају.

18. Млада недеља.

24. Свечана служба са благодарењем, за чудесаи спас Њ. В. Краља Милана I, од убилачке руке.

29. Слави еснаф терзијски и топчидерска економија.

Дан је с почетка од прилике 16 а при крају 15 и по сати. Ноћ је с почетка 8 а при крају 8 и по сати. Дан у овом месецу окраћа за 1 и по сат а ноћ одужа за пола сата.

Календарске и црквене примедбе за месец јули

Последња четврт 7. у 6 сати 54 минута изјутра. Мутно време.

Нов месец 14. у 3 сата и 6 минута по подне. Лепо време и велике врућине.

Прва четврт 22. у 6 сати и 8 минута по подне. Лепо време.

Други месец 29. у 9 сати и 58 минута у вече. Лепо време и јаке жеге.

1. Слави управа монопола дувана и еснаф берберски.

2. Катавасија: „Откривс оуста“... до 31 јула.

20. Славе ковачи, колари и опште-радничко друштво за помагање у бедности и смрти.

26. Засебна служба, која до сад није ушла у Србљак.

30. Србљак. Спомен матере Свете Ангелине деспотице Стевана Бранковића, ослепелог деспота српског, која је као калуђерица умрла у манастиру Крушедолу, у Фрушкој Гори 1497 г.

31. Предпразн. ч. крста и поклади госпођински.

Напомена. Млада недеља 16.

Дан је с почетка од прилике 15 и по а при крају 14 и по сати. Ноћ је с почетка 8 и по а при крају 9 и по сати. Дан окраћа у овом месецу за 1 сат а ноћ одужа за 1 сат.

Календарске и црквене примедбе за месец август

Последња четврт 5. у 1 сат и 8 минута по подне. Киша.

Нов месец 13. у 5 сати и 15 минута изјутра. Киша.

Прва четврт 21. у 9 сати и 18 минута пре подне. Променљиво.

Други месец 28. у 6 сати и 18 минута изјутра. Променљиво време.

1. На јутрењу поклоњење часном крсту. Почетак Велико — Госп. поста. Катавасија: „Крстъ начиртакъ“... до 6 августа.

2. Служба с благодарењем за рођење Њ. В. Краља Александра. Слави VII пук Њ. В. Краља Александра.

5. Предпразнство Преображења.

6. Ништа воекресно т.ј. служба празника, освећење грозђа.

10. Служба с благодарењем за рођење Ђ. В. Краља Милана, Ослободрица града Ниша.

13. Одашње Преображења. Катавасија: „Крестъ начертакъ“...

14. Предпразнство Успенија Богород. Катавасија: „Преѡкренинаа“... до 23 августа.

23. Одашње Успенија.

30. Србљак. Слави учитељско удружење.

Напомена. Млада недеља 20.

Дан је с почетка од прилике 14 и по а при крају 12 и по сати. Ноћ је с почетка 9 и три четврти а при крају 11 и по сати. Дан у овом месецу краћа за 2 сата а ноћ одужа за 1 сат и 45 минути.

Календарске и црквене примедбе за месец септембар

Последња четврт 3. у 10 сати и 19 минути по подне. Лено време и велике врућине.

Нов месец 13. у 5 сати и 15 минути изјутра. Киша.

Прва четврт 21. у 9 сати и 18 минути пре подне. Лено време,

Три месец 26. у 10 сати и 22 минута изјутра. Сушно време.

1. Почетак индикта (нове црквене године). Катавасија: „Крестъ начертакъ“... до 21 септембра.

2. Србљак.

7. Предпразнство Мале Госпође.

12. Одашње Мале Госпође.

14. На јутр. после великог славославља изношење крста, а после литургије парастосе Великог кнезу Милошу Обреновићу.

21. Одашње Крстов-дана.

24. Србљак. Катавасија: „Открива сѹста“... до 20 новембра.

Напомена. Млада недеља 17.

Дан је с почетка од прилике 12 и по а при крају 11 сати. Ноћ је с почетка 11 и по а при крају 13 сати. Дан краћа у овом месецу за 1 и по с. а ноћ одужа за 2 и по сата.

Календарске и црквене примедбе за месец октобар

Последња четврт 3. у 1 сат и 13 минути пре подне. Киша.

Нов месец 11. у 2 сата и 50 минути по подне. Мутно време.

Прва четврт 19. у 9 сати и 40 минути пре подне. Лено време.

- Пуи месец* 26. у 1 сат и 22 минута по подне. Магловито и хладно.
4. Србљак.
6. Слави сенаф зидарско-тесачки и друштво уједињених раденика.
9. Србљак.
19. Засебна служба, издата је у Београду 1879 г., која треба ући у Србљак.
21. Задушнице.
28. Србљак.
30. Србљак. Слави српско пољопривредно друштво.

Павољена. Млада недеља 15.

Дан је с почетка од прилике 11 а при крају 9 и по сати. Ноћ је с почетка 13 а при крају 14 и по сати. Дан у овом месецу окраћа за 2 и носата а ноћ одужа 1 и по сат.

Календарске и црквене примедбе за месец новембар

Последња четврт 2. у 4 сата изјутра. Ветар.

Нов месец 10. у 8 сати и 39 минута пре подне. Киша са суше-
жицом.

Прва четврт 17. у 6 сати и 57 минута изјутра. Магловито и хладно.

Пуи месец 24. у подне.

8. Слави друштво „Дунган Силни“, укупно друштво и месарски сенаф.

11. Србљак. Служба Св. Стевану Дечанском, VIII из лозе Немањина. Слави друштво за васпитање глуво неме деце „Краљ Дечански“.

14. Поклади божићни.

20. Предпразнство Ваведења.

21. Катавасија: „Христосъ раждаетсѧ славити“...

25. Оданије Ваведења.

Павољена. Млада недеља 12.

Дан је с почетка од прилике 9 а при крају 8 сати. Ноћ је с почетка 15 а при крају 16 сати. Дан у овом месецу окраћа за 1 сат, а ноћ одужа за 1 сат.

Календарске и црквене примедбе за месец децембар

Последња четврт 2. у 1 сат и 5 минута по поноћи. Лено време

Нов месец 10. у 12 сати и 5 минута поју. Променљиво време

Прва четврт 17. у 3 сати и 10 минута изјутра. Хладно.

Пуи месец 24. у 2 сата и 8 минута изјутра. Велики снег.

2. Србљак.

6. Слави српско бродарско друштво, Краљева гарда и официрски дом у Београду.

10. Србљак.

12. Слава обућарског еснафа.

17. Недеља праотаца.

20. Србљак и предизазнство Божића.

24. Недеља св. отаца; бадњи дан. Литурђија Василијева.

Напомена. Млада недеља 17.

Дан је с почетка од прилике 8 а при крају 8 и по с. Ноћ је с почетке 16 а при крају 15 и по сати. Дан одужа у овом месецу за пола сата а ноћ краћа за 1 сат.

ДРЖАВНЕ СВЕТКОВИНЕ

КРАЉЕВИНА СРБИЈА СЛАВИ :

2. августа, као дан рођења Његовог Величанства Краља Александра I.

10. августа, као дан рођења Његовог Величанства Краља Милана I, Ослободноца и почасног Грађанина града Ниша, и што је на тај дан 1878. год. проглашена независност Србије.

Цвети, као дан када је Велики Кнез Милош Обреновић устао на Турке.

22. фебруара, као дан ступања на престо Његовог Величанства Краља Александра I, и што је тога дана проглашена Србија за Краљевину.

15. јуна, као дан, када се чини помен српским борцима изгинулим за веру и Отаџбину.

ПРАЗНИЧНИ ДАНИ

у које се радње и дућани затварају.

Радње и дућани затварају се *цео дан* у све недељне и ове празничне дане :

На Богојављење (6. јануара).

„ Св. Саву (14. јануара).

„ Проглас Краљевине (22. фебруара).

„ Велики Петак.

„ Спасов-дан.

„ Видов-дан (15. јуна).

„ Дан рођења Њ. В. Краља Александра I (2. августа).

„ Дан рођења Њ. В. Краља Милана, Ослободноца града Ниша (10. августа).

„ Преображење, (6. августа).

„ Ваведење (21. новембра).

„ Први дан Божића (25. децембра).

У остале празничне дане, који су у овом календару *црвеним словима* обележени, радње и дућани затварају се само за време службе Божије.

Дани у које се не венчавају бракови

Правила православне цркве не дозвољавају да се тајна брака закључава у ове дане :

- 1) од 14. новембра до 6. јануара ;
- 2) од месних поклада до Томине недеље ;
- 3) од недеље свих светих (Петровских поклада) до Петрова-дне (29. јуна) ;
- 4) од 1. августа (Госпођинских поклада) до 15. августа, т. ј. Успенија Богородице ;
- 5) средом и петком преко целе године ;
- 6) на усековеније (29. августа) ;
- 7) у очи великих празника, т. з. Господских и Богородичних, као: у очи Вознесења, Св. Тројице, Рођ. Св. Богородице, Крстова-дня ит.д.; и
- 8) у све оне дане, у које падају поклади (Кормч. гл. 50. Лаодик. саб., пр. 52.).

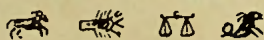
Четири годишња времена

Пролеће почиње онда, када сунце уђе у знак **овна**, а то је 8. марта у 9 сати и 12 мин. у вече. Дан и ноћ су тада једнаки.

Лето почиње онда, када сунце уђе у знак **рака**, а то је 9. јуна у 5 сати и 17 м., у јутру. Дан је тада најдужи а ноћ најкраћа.

Јесен почиње онда, када сунце уђе у знак **теразија**, 10. септембра у 7 сати и 42 м., у вече. Дан и ноћ су тада једнаки.

Зима почиње онда, када сунце уђе у знак **козорога**, 9 децембра у 3 с. и 18 м., по поноћи. Дан је тада најкраћи, а ноћ најдужа.

Помрачења сунца и месеца.

Кад месец и земља у свом окретању једно на сирам другог дођу, и светлост сунчеву заклањају, то се назива помрачење. Ако месец између сунца и земље дође, тада бива **помрачење сунца**. Када пак земља између сунца и месеца дође, тада бива **помрачење месеца**.

У овој 1900 години биће два сунчева помрачења, и то: **тотално (потпуно) помрачење сунца** 16 маја у 4 сата и 35 мин., и оно ће се у Нишу видети као парцијално (делимично); и 2) **прстенасто помрачење сунца** 9 новембра, које се неће видети код нас.

Помрачење месеца парцијално биће 1. јуна у 3 сата и 34 мин. изјутра.

Кратка историја календара

„Календар“, као показивач времена по кретању небеских светила, био је познат још старим Мисирцама пре Христа. Сам назив „Календар“ произлази од латинске речи „Calendae“ (календе), којим су Римљани означавали прве дане својих месеца, а списак ових и свију осталих дана у години звали су „Calendarium“ (календаријум).

Код јужних Словена, за означавање „Календара“, била је и реч „месецслов“, која се и до данас употребљава по књигама црквеним и оним, које садрже списак свију дана у години, празника и светитеља, које сваки дан празнује црква.

Код Руса календари се зову још и „свјатци“.

У Западној пак цркви календар се зове *martyrologium* (мученикослов).

У хришћ. цркви календари се датирају још из апостолског века. Мученици, који су за време ап. умирали за веру Христову, почели су се празновати још у то време. Хришћани су бележили дан њихове смрти, па су се тих дана скупљали сваке године, да би „имѣтъ обичије съ подвижникомъ и докаестникомъ мученикомъ“; зато ап. Павле и заповеда палестинским хришћанима, да спомињу име настанника, који су проповедали Слово Божје и, гледајући на крај живота њихова, подражавати њиховој вери (Евр. 13,7). Тако је било у I. II. и III. веку, а у IV. веку цар Константин Велики, обичај празновања воскресних дана и поштовања мученика и празника, прогласио је за закон.

И тако, дакле, календари су постојали у хришћанској цркви још у првим вековима хришћанства, а у IV. веку, благодаречи великом броју свет. и мученика, сви су дани у години били заузети њиховим именима. После гоњења, када је хришћанска религија призната за слободну, државну религију, број светитеља и мученика још више се увећао, па се, према

томе, и календар по садржини више обогаћавао и увећавао. Нарочито је календар код јужних словена проширен и обогаћен новим светитељима од 9—16. века, а под утицајем студијског устава, минеја, месецослова, старог словенског псалтира с месецословом и т. д.

СТАРИ И НОВИ КАЛЕНДАР

Хришћански народи имају два календара, један старији: *јулијански*, а други исправљен, новији, *григоријански*. Народи православне хришћанске вере: Срби, Руси, Бугари, Грци и Румуни служе се старим календаром — јулијанским, који се тако зове по Римљанину Јулију Цезару, који је као првосвештеник године 46., пре Христа, наредно, да се свака проста година рачуна у 365 дана, а свака четврта да се зове *преступна* и да броји 366 дана, јер 4 пута по 6 сати чини један дан. Но звездари изнађоше, да година управо траје 365 дана, 5 сати, 48 минута и 48 секунда. По томе је свака јулијанска година дужа за 11 минута и 12 секунда, па та разлика сваких 128 чини 1 дан. Године 1582 износила је та разлика читавих 10 дана. Зато је папа Григорије XIII наредно, да се пом. 10 дана сасвим испусте из рачуна, те тако се после четвртка 4. октобра ишао петак 15. октобра 1582. г. Тако је постао нови или григоријански календар, којим се служе неправославни хришћански народи. Но да се не би и у будуће појавила та разлика, папа Григорије нареди, да се за сваких 400 година, узме по три мање преступних година, него што их има по јулијанском календару. По јулијанском календару у сваке 400 година 100 су преступне, а 300 — обичне; по григоријанском пак календару у сваке 400 година 97 су преступне а 303 обичне. По јулијанском календару свака без разлике година, која је са 4 дељива, јесте преступна; према томе је свака секуларна година (свака стотина) по јулијанском календару преступна; по григоријанском пак календару свака секуларна година је обична, осим оне, која је дељива без остатка са 400 и која је преступна.

Ова 1900 година није дељива са 400 и с тога је по григоријанском календару проста, док је по јулијанском преступна, јер је дељива са 4. Али ни овај пачини рачунања по григоријанском календару није сасвим тачан, и ту има разлике, паравно много мање, него што је по јулијанском календару. Та разлика, по григоријанском календару, тек за неких 3200 година изнеће 1 дан, који ће се онда просто испустити из рачуна.

У најновије време покренуто је питање о изравнању календара, и има изгледа да ће се ускоро повољно решити, само док се неке црквене ствари у томе погледу уреде.

ПОЧЕТАК НОВЕ ГОДИНЕ

И ПОСТАНАК НАЗИВА ПОЈЕДИНИХ МЕСЕЦА У ГОДИНИ

Подобно старозаветној цркви, која је имала два дана у години, од којих се почињала година грађанска и црквена, и наша православна црква има у години два дана, од којих се почиње година црквена и грађанска; црквена од 1-ог септембра а грађанска од 1-ог јануара.

Црквена се започиње индиктом од 1-ог септембра, с тога што је јесен била свагда особито важна код свију народа. У јесен се започињала година још од првих времена. Основ, по коме се започиње година од јесени, указан је и самом природом и важним догађајима старозаветне и хришћанске цркве. Природа указује тиме, што се свршетком лета обично свршавају трудови годишњи и жетва (Исход, гл. 23. ст. 16.). Кад се скупе и саберу плодови, чим се достиже циљ природе, наступа нови течај дела и предузећа и нове наде на будуће плодове земље (следов. исх. 1. септ.). Према овом течају природе, јесен и имено седми месец (септембар) био је почетак нове године код народа Вољег, који је у томе месецу најважније празнике светковао и од њега — седмог овог месеца — године бројао. За хришћанску пак цркву особито су важни јесење време и месец септембар због тога, што је у први дан овог месеца, кад су јудеји празновали нову годину, Исус Христос, из Назарета дошавши у Јерусалим, у храму јавно казао, да су се пророчанства о Њему испунила, да је Дух Св. на Њему и да ће Он избавити род људски (Ис. гл. 61. ст. 1—3. Лук. гл. 4. ст. 18 и 19.). Када је у четвртом веку хришћанство добило слободу при равноапостољном Констанцину и победило незнабоштво, тада су св. оци

одредили да се нова година почиње од prvog септембра за спомен доласка Христовог у храм и јављања о себи из књиге пророка Исаје као и за спомен почетка слободе хришћанске. 540. године император Јустинијан заповеди да се по целом царству рачунају године не од постанка Рима, него од створења света, и нова година да се почиње prvog септембра. Од тога времена по целом царству година започињала се од септембра, и ово бројање година било је опште по целој Европи до половине 15. века. Примивши хришћанску веру од грчке цркве, ми смо с њом и ово бројање година примили, које се до сада чува у црквеним књигама и налази у именним споменицима наше старе књижевности.

Почетак ове нове године назван је индикт, зато, што је Август цар римски сабирао од народа данак у току 15 година; а да би се удобније данак скупио, као и да би се прославила победа, коју је код Акцијума одржао 1-ог септембра, наредно је да буде почетак године тај месец, када се плодови саберу, и назвао је период времена, од када би се данак почео скупивати, латинском речју индикцијо, то јест данак. И ма да хришћански индикт није од римских цара узаконен, него од небеског цара Христа; ипак су св. оци овим именом назвали први дан септембра 312. године, отада се почиње нова епоха за хришћане после гоњења. Хришћански индикт је уједно и круг времена, који садржи у себи 15 година.

И пролеће је много значајно, због важних догађаја. За Јевреје био је месец март, по њиховом називању **низан**, свештвено време за спомен избављења њиховог из мисирског ропства, а код хришћ. за спомен искупљења. Римљани почињали су нову годину, као и други народи, од марта, и ово су држали до 46 године пре рођења Христовог.

Ромул, оснивач Рима, разделио је годину на десет месеци. Први пролећни месец посветио је Марсу, и по имену овога назвао га **март-ом**, другог месецу дао је назив **април**, то јест сунчани или сагревајући; трећи назове у част старца **мај**; четврти у част јунона (младежи) **јуни**. Осталих шест месеца назове по реду броја, на пр. пети, шести, седми — септембар и т. д. Пријемник Ромулов, Нума Помпилије, к овима дода још два месеца пре марта. Први је посветио Јанусу (миру) и назвао га **јануаром**, други је назначио за припоштење жртве и назвао га **февруаром**, то јест жртвеним. Затим у част Јулија Цезара назове пети месец **јули**, а у част Августа шести месец назове **августом**.

Примеба. Од Римљана завојевача и првих неправљача бројања година, како раздељење године на дванаест месеци, тако и називање месеца, као и почињање године од марта пређе к другим народима.

517. године Дијонисије Мали објави и уведе ново бројање год. од рођења Христовог, и по томе мало по мало у току времена започеше по

хришћанским земљама нову годину не од марта, него од јануара, који наступи после рођења Христовог — нове ере нашег бројања год. У 1564. год. *Карло девети, француски краљ*, увео је у својој држави нову годину од 1-ог јануара а затим то је уведено и по другим државама. У *Русији, по заповести Петра Великог*, почели су нову годину од јануара 1700. год., и из његовој једној указу 20. децембра исте године види се, да је *српски народ* почињао годину од јануара пре, него *Руси* (пол. соб. зак. Р. имп. Том. 3. Бр. 1735. и 1736).

КОЈЕ СУ ГОДИНЕ БИЛИ НЕКИ ДОГАЂАЈИ И ПРОНАЛАСЦИ ?

- Свакло* су пронашли Финијани на 1000 година пре Христа.
Календар се почео употребљавати у Јевропи 1200. год. после Христа.
Барут је пронађен 1318. године после Христа (пронашао Бертолд Шварц, каалуђер).
Пушке и топови почели су се употребљавати 1381. године по Христу.
Штампарија је пронађена 1440. год. по Христу (Гутенберг из Мајнца).
Америка је пронађена 1492. год. по Христу (Хр. Колумба).
Души је пренесен у Јевропу 1580. год. по Христу.
Термометар (стериометар) је пронађен 1638. год. по Христу (К. Дебел).
Барометар је начињен 1643. год. по Христу (Торичели у Флоренцији).
Цени часописа начињени су 1509. год. по Христу.
Куркуруз је донесен у Јевропу 1539. год. по Христу.
Силена буба донесена је у Јевропу 1549. год. по Христу.
Прва кафана у Јевропи постала је у Цариграду 1564. године.
Пште и другови ушли су у употребу на 500 година пре Христа.
Часовник с календаром удеиен је 1658. год. (Хајхене).
Брзину светлости (12.000 миља за секунду) израчунао је Ремер 1670. г. по Христу.
Телеграф је пронађен 1617. год. по Христу.
Парну машину начинио је Џејмс Ват 1763. год. по Христу.
Уромобрани измислио је Франклин 1752. год. по Христу.
Пароброд изумео је Фултон у Америци 1807. год. по Христу.
Локомотиву измислио је Енглец Џорџ Стевенсон 1815. год. по Христу.
Прве српске поште у краљевини Србији почеле су излазити 1833. године.
Прва гимназија у Србији установљена је 1834. године.
Велика Школа у Србији установљена је (најпре као „Лицеум“) 1838. год.
Народни Библиотека у Београду установљена је 1853. год.

ГОДИНЕ ОД НЕКИХ ЗНАТНИХ ДОГАЂАЈА ДО ДАНАС

У ОВОЈ — 1899. — ГОДИНИ ИМА :

- 7407 година, од постанка света по рачуну истоине цркве.
 6612 " од постанка света по рачуну западне цркве.
 5660 " од постанка света по рачуну јеврејском.

3799	год.	од како су људи научили азбуку (слова за гласове).
2200	-	од постанка библиотека.
1899	-	од рођења Христовог.
1577	-	од како се у Срему почео садити виноград.
1317	-	од евре или бежања Мухамеда, од кога догађаја Турци броје године.
1264	-	од како су Срби дошли у данашње своје земље.
1041	-	од како су се Срби покретили.
844	-	од како су се разделиле цркве (источна и западна).
659	-	од проналазак хартије за писање.
639	-	од прве употребе виљушке при једу.
529	-	од како су Срби изгубили царство на пољу Косову (15. јуна 1389. г.).
446	-	од како су Турци отели Цариград.
317	-	од почетка новог календара (григоријанског).
84	-	од како је укинута ропство у северној Америци.

Године знамените по Србе

— 2 —

ГОДИНЕ 1900 ИМА:

Првом Српском краљевству у Европи	1408
Доласку Срба у српске земље	1264
Почетку хришћанства у Срба	1263
Првом ослобођењу Срба од Грка	1528
Преласку свих Срба у хришћанство	1042
Другом ослобођењу Срба од Грка	865
Уједињењу Срба под Немањом	731
Манастиру Хилендару у Св. Гори	702
Српској цркви и школама	678
Првом српском новцу	665
Од смрти Св. Саве	664
Првом боју с Турцима	597
Првој српској болници у Цариграду	571
Дечанима, најлепшој српској цркви	570
Од како је цар Душан покорио Македонију	566
Српској патријархији и Душановом зацарењу	553
Законнику цара Душана	551
Од смрти цара Душана Силног	545
Од смрти цара Уроша	533
Од зацарења кнеза Лазара	524
Од страшне битке на Косову	511

Од смрти Краљевића Марка	506
Од смрти царице Милице	495
Од смрти последњих Балшића	479
Од смрти деспота Стевана Високог	473
Од како Турци освојише Н. Врдо, те престаде ковање српског новца	443
Од пронасти босанског краљевства	437
Од прве сеобе Срба у Угарску	419
Од снађења монтџију Св. Саве	306
Од како Срби ослободише Анку	211
Од како Срби прогнаше Турке из Славоније	211
Од друге сеобе Срба под натр. Чарнојевићем	210
Од славне битке на Сланкамену	209
Од кад Срби добише привилегије од цара Леополда I	269
Од како је у Пешти укинута срп. патријаршија	134
Српској Богословији у Карловцима	106
Од устанка	96
Ослобођењу Београда и Шапца	93
Другом ослобођењу под Кнезом Милошем	85
Матници Српској	75
Богословији београдској	69
Државној Штампарији у Београду	68
Великој Школи у Београду	62
Војеној академији	61
Световној влади у Црној Гори	48
Повратку Великом кнезу Милошу у Србију	42
Краљевском српском народном позоришту у Београду	32
Првом српском новцу (бакарном)	32
Од убиства кнеза Михаила	32
Вишој Женској Школи у Београду	38
Српском сребрном новцу (динару)	25
Прогласу независности Србије	24
Окупацији Босне и Херцеговине	21
Проглас Србије за Краљевину	18
Новом Српском златном новцу	18
Српском новцу од никла	17
Абдикацији Краља Милана	11

С л а в е

јеснафске и других корпорација и друштава

—3—

1. јануара, *Св. Василија Великог* слави „Беогр. певачко друштво“.

14. јануара, *Св. Сава* славе све српске школе, певачко друштво „Св. Сава“ и јеснаф онапчарски.

18. јануара, *Св. Атанасија Великог* слави јеснаф абаџијски, поткивачки и хлебареки (пекарски).

30. јануара, *Три Јерарха* слави јеснаф бакалски.

1. фебруара, *Св. Трифуна* слави школа винодељска и воћарска у ман. Букову и баштовани.

23. априла, *Ђурђев-дан* слави ратарска школа у Краљеву.

9. маја, летњег *Св. Никољу* слави јеснаф механџ.-кафан.

11. маја, *Кирила и Мелодија* слави Дом сиротне и напуштене деце.

21. маја, *Цара Константина и Јелену* слави Срп. Државна Железница.

Сисаков-дан слави јеснаф пиљарски.

Духови (Св. Тројицу) слави Београдска трговачка омладина и жапдармерија.

29. јуна, *Петров-дан* слави јеснаф терзијски и Тончидерска Економија.

1. јула, *Св. Враче* слави Моноп. дувана и јеснаф берберски.

20. јула, *Св. Илију* славе ковачи, колари и опште раденичко друштво за помагање у болести и у случају смрти.

2. августа слави VII пук Његовог Величанства Краља Александра I.

30. авг., *Сабор срп. просветитеља* слави Учит. Удружење.

6. октобра, *Св. Толу* слави јеснаф зидарско-тесачки и друштво уједињених раденика.

30. окт., *Краља Милутина* слави Срп. Пољоприв. Друштво.

8. новембра, *Арх. Михаила* слави Друштво „Душан Силић“, Укопно друштво и месарски јеснаф.

11. новембра, *Св. Стефана Дечанског* слави Друштво за васпитање глуво-неме деце „Краљ Дечански“.

6. децембра, *Св. Никољу* слави Српско Бродарско Друштво, Краљева гарда и Офиц. Дом.

12. децембра, *Св. Спиридона* слави обућарски јеснаф.

Неки важни дани у животу човеку

Празници храмова. Сваки храм посвећује се или имену Господа, или Божје Матере или имену ма ког светитеља. Светитељ, коме је посвећен храм, сматра се за нарочитог покровитеља храма и дотичне парохије. Дан храмов. светитеља је особито весело и свечан празник за хришћане. Тога дана се у цркви свршава особито свечана служба. У Русији на празник храма причт црквени иде из куће у кућу по парохији са кретом и св. водом и свршава прописно молитвословље, а то зато, да би црквено празновање било не само у једном храму но и по свима домовима парохијским.

Крсно Име (Слава). Сваки дом Србинов има по једној светитеља као свог особитог заштитника и покровитеља, кога слави једанпут или двапут у години. Том славом Србин се разликује од свију народа на свету, јер нико, сем Србина, нема славу или Крсно Име. Србин славе своје славе веома радосно и весело, па у томе чак и претерују и греше, јер многи оно што до славе зараде, то о слави и за славу потроше — поједу и понију, а тиме се не само не слави Крсно Име већ се и греша. Крсно Име треба скромно прослављати. Тога дана не треба гледати да се што више поједе и поније, већ да се што више удели сиромасима, и да се што више учини милостиња, а нарочито о Крсном Имену треба се мирити с непријатељима, треба праштати увреде, отићи у цркву и помоћу предстатељства покровитеља свог дома — оног светитеља који се слави — да се приносе топле молитве, прошења и благодарена Господу Богу.

Закључивање бракова и други неки дани. Закључивање бракова, а тако исто и дани, којима се почиње домаћи и друштвени живот човека хришћанина, нуждавају се молитвених освешања. Али за живот хришћанина имају особити значај и други дани, — дани, када су се на њему очигледно показала дела милости и љубави Божје, као што је спасење од какве опасности, од изненадне беде и т. н. Такав је, на пр., особито важан и значајан за Краљевину и цело Српство Ивањ-дан 1899. г., када је милостиви Бог учинио чудо, сачувавши Његово Величанство, Краља Милана, Ослободиоца града Ниша и Првог Краља после Косова, од атентата и убилачке руке, која је била, од непријатеља и злотвора Србинових, најмљена да угаси живот оном Јунаку новије српске историје, Који је радио и Који ради за спас и слободу Српства, Јунаку, Који ствараше и ствара дела за векове, и Који није брикуо и не брине толико за себе, колико за свој народ и потомство своје.

Задушнице, месојеђе, редовате недеље (кад се не пости целе седмице) и пости.

МЕСЕЦ	ДАТУМ	Д А Н И	КАД ЈЕ ШТА
Јануара	5		Крстов-дан. Пости се увек
Фебруара	2 и 4	у ср. и пет.	Не пости се (редовата недеља)
"	12	у суботу	Задушнице
"	13	у недељу	Месни поклади
Од	14. фебр. до 8. априла	{ . . . }	Пости се (ускришњи пост)
Фебруара	20	у недељу	Бели поклади
"	21	у понед.	Почетак вел. или ускрш. поста
Марта	{ 4 11 18 }		Спомен мртвих (задушнице)
Априла	8	у суботу	Крај ускршњег или часн. поста
"	9	у недељу	Први дан ускршњих месојеђа
"	12 и 14	у ср. и пет.	Не пости се (редовата недеља)
Маја	27	у суботу	Задушнице (спом. мртвих)
"	31 и 2 јуна	у ср. и пет.	Не пости се (редовата недеља)
Јуна	4	у недељу	Петровски поклади
"	5	у понед.	Почетак Петров. поста
"	28	у среду	Крај Петров. поста
"	29	у четвртак	Први дан Петров. месојеђа
Јула	31	у понед.	Поклади Госпођински
Августа	1	у вторник	Почетак Госпођ. поста
"	14	у понед.	Крај Госпођ. поста
"	15	у вторник	Први дан месојеђа Госпођини.
Септемб.	14		Свагда се пости
Октобра	21	у суботу	Задушнице митровске
Новембра	14	у вторник	Вожињни поклади
"	15	у среду	Почет. Вожињ. или Филин. поста
Децембра	24	у недељу	Крај Вожињ. или Филин. поста
"	25	у понед.	Почетак Вожињних месојеђа
"	25--	{ . . . }	
"	4. јан. 1901 г.	{ . . . }	Не пости се (редовата недеља)

ПАСХАЛНА ТАБЛИЦА

Тријод почиње 30. јануара.
 Мени поклади 13. фебруара.
 Вели поклади 20. фебруара.
 Преполовљеније 3. маја.
 Сви Свети (Петровски поклади) 4. јуна.
 Божиће месојеђе трају 7 недеља и 2 дана.
 Васкрсе месојеђе трају 8 недеља и 4 дана.
 Пасха Христова (Васкре) је 9. априла.
 Вазнесење (Спасов-дан) 18. маја.
 Духови (Св. Тројица) 28. маја.
 Петровски пост траје 3 недеље и 3 дана.

О ЛИТУРГИЈАМА

После недеље Свих Светих до пете недеље вел. поста закључно употребљава се у цркви богослужбена књига **Октоих**, која се дели на 8 гласова, од којих сваки траје недељу дана — од недеље до недеље. Од недеље Митарја и Фарисеја на целог вел. поста Октоих се употребљава само воскресних (недељних) дана. У остале дане Октоих се замењује Тријодом поеним, или се сједињава с њим. Од Васкрса до Духова употребљава се Тријод Цветни.

Литургија **Василија Великог** врши се: недељних (воскресних) дана целог великог поста, осим недеље Ваија (Цветне), на вел. четвртак и велику суботу, на Бадњи-дан и Кретов-дан пред Богојављење, ако та два дана не падну у суботу, или недељу и на дан Василија Великог — 1. јануара, — свега 10 пута у години дана. Ако пак Бадњи-дан и Кретов-дан падну у суботу или недељу, онда у те дане бива лит. Златоуста, а лит. Василијева свршава се на сам дан Божића и Богојављења.

Литургија **Григорија Двојеслова** (пређеосвећених дарова) врши се не само у среду и петак великог поста, прва три дана стране недеље и на младенци, (9 марта), но и свих дана преко недеља вел. поста, изузимајући суботу, недељу и оне дане, када не бива никаква служба, као на Вел. Петак, понедељак и уторак вел. нед. вел. поста, среде и петка сирне недеље. Осим ових дана, када сасвим не бива никаква литургија, и дана када се врши лит. пређеосвећених дарова и Вас. Вел. преко цело године свршава се литургија Св. Јована Златоуста.

О црквеним празницима и празновању Васкрса

Православна црква, посвећујући сваки дан у години празновању или слављењу Господа Бога и Матере Божје, или слављењу светитеља, или слављењу каквог цркв. догађаја, празнује једне празнике т. з. „*непокретне*“, у једне исте дане у месецу, а друге — т. з. покретне — разних дана и датума. Такав ред празновања „*покретних*“ празника произлази услед тога, што он зависи од дана када се празнује *Пасха* (или Васкрс), који, по решењу св. отаца, не сме бити кад и дан празновања јеврејске или старозаветне пасхе. А пошто Јевреји празнују своју пасху свагда првог дана после пролећњег пуног месеца, то, да не би наша Пасха (Васкрс) била кад и јеврејска, св. оци су решили, да православни празнују своју Пасху прве недеље после пролећњег пуног месеца; а ако пул месец буде у прву пролећњу недељу, то православна црква да празнује своју Пасху (Васкрс) после 7 дана, т. ј. следеће недеље. А пошто пул пролећни мартовски месец не долази увек у једно исто време, то православ. црква празнује Васкрс или Пасху разних датума између 22. марта и 25. априла закључно.

Господски празници

МЕСЕЦ	ДАТУМ	Д А Н И	ПРАЗНИЦИ
Јануара	1	у суб.	Обрезање Господње
„	6	у четврт.	Богојављење
Фебр.	2	у среду	Сретење Господње
Априла	1	у суб.	Васкрсење Лазарево
„	2	у нед.	Цвети
„	9	у нед.	<i>Пасха Христова или Васкрс</i>
Маја	18	у четврт.	Вазнесење (Спасов-дан)
„	28	у нед.	Педесетница (Св. Тројица)
Августа	6	у нед.	Преображење Господње
Септемб.	14	у четврт.	Крстов-дан (Воздв. ч. Крета)
Децемб.	25	у пон.	Божић (Рођење Исуса Христа)

Богородични празници

МЕСЕЦ	ДАТУМ	Д А Н И	ПРАЗНИЦИ
Марта	25	у суб.	Благовести
Августа	15	у втор.	Успеније (Вел. Госпођа)
Септемб.	8	у пет	Рођ. Пр. Богород. (М. Госпођа)
Новемб.	21	у втор.	Ваведење.

Напоm. Ово су важикији Богородични празници, а има и мањих, као : покров Богородичин, зачеће Пресв. Богородице, Сабор Пресв. Богородице и др.

Светитељски празници

МЕСЕЦ	Д А Т У М	Д А Н И	П Р А З Н И Ц И
Јануар	4	Вторник	Евстатије арх. српски*
"	7	Петак	Св. Јован
"	14	Петак	Св. Сава I арх. српски*
"	18	Вторник	Св. Максим арх. Српски*
"	30	Недеља	Три Јерарха
Фебруар	8	Вторник	Св. Сава II арх. српски*
"	11	Петак	Св. Ђорђе Кратовац*
"	13	Недеља	Св. Симеун Мироточиви*
Април	23	Недеља	Ђуђев - дан
"	29	Субота	Св. Василије Острошки*
Мај	15	Петак	Св. Петар*
"	12	Петак	Св. Никодим I арх. срп.*
"	20	Субота	Св. Стефан*
"	26	Петак	Св. Ђорђе Кратовац*
Јуни	15	Четвртак	Св. Цар Лазар*
"	24	Субота	Ивањ - дан
"	29	Четвртак	Петар и Павле
Јули	20	Четвртак	Св. Илија
"	26	Среда	Св. Петка*
"	30	Недеља	Св. Ангелина деснот.*
Август	29	Вторник	Усековање
"	30	Вторник	Сабор срп. просв.*
Септембар	2	Субота	Св. Јоаник. Патр. срп.*
"	24	Недеља	Св. Симон краљ Првовен.*
Октобар	4	Среда	Св. Стефан Штиљаловић*

МЕСЕЦ	ДАТУМ	ДАНИ	ПРАЗНИЦИ
Октобар	9	Понедеоник	Св. Стеван деспот срп.*
"	14	Субота	Св. Параскева
"	19	Четвртак	Св. Прохор. Пчињ.*
"	26	Четвртак	Св. Димитрије
"	28	Субота	Св. Арсеније I арх. срп.*
"	30	Понедеоник	Св. Милутин краљ срп.*
Новембар	8	Среда	Сабор арх. Михаила
"	11	Субота	Стеван Дечански*
Децембар	2	Субота	Цар Урош*
"	6	Среда	Св. Никола
"	10	Недеља	Св. Јован Деспот*
"	20	Среда	Данило II арх. срп.*
"	27	Среда	Св. Стефан

* Српски светитељи, којима се служи служба на србљака или нарочита служба, која још није ушла у србљак (као служба Св. Петке 26. јула, Прохора Пчињског 19 октобра и др.).

ГРАЂАНСКИ СВЕЧАНИ ПРАЗНИЦИ

МЕСЕЦ	ДАТУМ	ДАНИ	ПРАЗНИЦИ
Јануар	1	Субота	Нова 1900. година
Фебруар	22	Вторник	Проглас Краљевине
Април	2	Недеља	Цвети
Јуни	15	Четвртак	Видов - дан
Август	2	Среда	Краљев дан рођења
"	10	Четвртак	Дан рођења Н. В. Краља Милана I.

Приметба. Свих ових дана бива у цркви свечана служба са благодарешем, само 15. јуна, на Видов-дан, бива после службе помен свим срп. борцима, који су изгинули за веру и Отаџбину.

Из црквеног правила Јеванђеља и апостоли покретних и непокретних празника преко године.

—•••—

I

Покретни празници

Сви они празници, који од Васкрса или од других господских празника зависе, и сваке године као и Васкрс дан (датум) месеца мењају, али дан недељни постојапо један и исти задржавају зову се *покретни празници*.

А., Покретни празници, који у недељу падају а зависе од Васкрса, ово су :

- 1.¹⁾ Недеља Митара и Фарисеја. (Почетак тријода). Може пасти најраније 11-ог јануара а најпозније 15. фебруара. А одмах за њом у непрекидном реду следеју ове:
2. Недеља Блуднога Сина, чија се седмица зове трапава.
3. „ Задупина или Месна. (Поклади месни).
4. „ Бела или Сирна. (Поклади бели).
5. „ Чиста или Православља, то је I-ва н. в. поста.
6. „ Пачиста, то је II-га н. в. поста.
7. „ Крстопоклона, то је III-ћа н. в. поста.
8. „ Средопосна, то је IV-та н. в. поста.
9. „ Глува, то је V-та н. в. поста.
10. „ Цветна, или страсна то је V-та н. в. поста.
11. „ Светла или васкрсна, то је I-ва седмица по В.
12. „ Томина, то је II-га седмица по Васкрсу.
13. „ Мирносоица, то је III-ћа седмица по В.
14. „ Раслабленога, то је IV-та седмица по В.
15. „ Самарјанке, то је V-та седм. по В.
16. Недеља Снепога или Спасовека, то је VI-та седмица по В.
17. Недеља Светих Отаца, то је VII-ма седм. по В.
18. „ Тројичка, то је VIII-ма седм. по В. или Педесетница.
19. Недеља свих светих, то је I-ва недеља по духовима, кад падају и Петрови поклади и од које све остале недеље, преко целе године, редовни број воде.

¹⁾ Јеванђеља и апостоле свих ових празника види у календару на дотичним местима.

Б. Покретни празници што у седмичне дане падају а од Васкрса зависе.

И ови празници једне исте дане недељне задржавају, па ма који датум њихових дана пао.

1. Тодорова Субота, пада у суботу I-ве н. в. поста
2. Лазарева Субота, пада у суботу Цветне Недеље.
3. Преполовљење, пада у среде V-те нед. по В.
4. Оданије Васкрсу, пада у среду VI-те н. по В.
5. Спасов-дан, пада у четвртак VI-те н. по В.
6. Оданије Спасов-дану, пада у петак VII н. по В.

З А Ч А Л А		
ЈУТАРЊЕ. ЕВАНЂ.	АПО- СТОЛ	ЛИТУРГ. ЕВАНЂЕЉЕ
—	{	303 Марко 10
	}	292 Јован 52
Јован 36	333	Јован 39
—	34	Јован 25
Мар. 71	1	Лука 114

7. Задушнице једне падају у суботу месне недеље а друге у суботу тројичке недеље, по црквеним правилима; но по народном обичају задушнице падају и у суботу пред Митров-дан, 2. 3. и 4. н. в. п. Све пак задушнице почињу у очи суботе, а то је у петак у вече.

В. Покретни празници, који од господских празника зависе.

Ови празници не спадају истина у Пасхалију, али се по њиховој покретљивости у покретне увршћују.

1. Недеља пред Богојављење, пада од 1—5 јануара¹⁾
2. Недеља по Богојављењу, пада од 7 до 14 јануара
3. Недеља св. отаца првих шест сабора од 13—19 јула
4. Недеља пред Крстов-дан, пада од 7—13 септембра
5. Недеља по Крстов-дану, пада од 15—22. септембра
6. Недеља св. отаца седмог в. сабора од 8—24. октобра

З А Ч А Л А		
Апостола	Јут. ј. в.	ЛИТ. ЈЕВ.
298	8	Марко 1
224	9	Матеј 8
334	7	Јован 56
215	4	Јован 9
203	5	Марко 37
334	9	Јован 56

¹⁾ Ако у то време не би била недеља, онда се правило те недеље врши 1-ог јануара.

7. Недеља св. праотаца, пада од 11. до 17. децембра
8. Недеља пред Божић или св. отаца од 18—24 децембра
9. Недеља по Божићу или св. Богоотаца од 26—31 децембра¹⁾.

ЗАЧАЛА		
Апостол	Јут. в.	ЛИТ. ЈЕВ.
257	7	Лука 70
328	8	Матеј 1
200	9	Матеј 4

10. Биљани петак, пада у петак пред Ђурђев-дан.

11. Поклади В. Госпођински падају 31. августа, по ако се тај датум деси у среду или петак, поклади онда бивају један дан пре, дакле не 31-ог него 30. августа.

12. Поклади Божићни падају 14. новембра, ако тада не буде среда или петак, јер у том случају морају пасти не 14-ог већ 13-ог новембра.

II

Непокретни празници

Сви они празници, који никако дан месечни не мењају, него свој један и исти датум задржавају, а по томе сваке године све други дан недељни имају, зову се непокретни празници.

Већи празници и у народу познатији светитељи јесу :

- Јануара 1. Мали Божић и Св. Васил.
- „ 2. Предпразн. Богојављења
- „ 4. Јевстатије арх. срп.
- „ 5. Крстов-дан
- „ 6. Богојављење
- „ 7. Сабор Јована Крститеља.
- „ 14. Сава I Арх. српски
- „ 14. Оданије Богојављења.
- „ 16. Часне верижице
- „ 18. Максим арх. с. и Атанас.
- „ 30. Три Јерарха

ЗАЧАЛА		
ЈУТАРИЊЕ ЕВАНЂ.	Јут. в.	ЛИТУРГИЧ. ЕВАНЂЕЉЕ
Јован 36	{ 284	{ Лука 6
—	{ 318	{ „ 24
—	318	Јован 8
Јован 35	318	Јован 36
—	146	Лука 9
Марко 2	302	Матеј 6
—	42	Јован 3
Матеј 11	318	Јован 36
—	302	Матеј 6
—	29	Јован 67
Јован 36	334	Матеј 11
Јован 36	334	Матеј 11

¹⁾ Ако Божић падне у недељу, онда у то време не може бити она недеља, и по томе спомен Богоотаца врши се у понедељак, другог дана Божића.

		З А Ч А Л А			
		ЈУТАРЊЕ	Литургијско	ЛИТУРГИЈСКО	
		ЕВАНЂ.	Литургијско	ЕВАНЂЕЉЕ	
Фебр. 1.	Триф. мч. и предпразнство Сретења	—	99	Лука	51
" 2.	Сретење	Лука	8	316	Лука 7
" 3.	Симеун Богопримац	—	321	Лука	8
" 8.	Сава II арх. срп.	Матеј	10	318	Јован 36
" 9.	Оданије Сретења ¹⁾	—	316	Лука	7
" 14.	Кирило апостол слов.	—	318	Матеј	11
" 24.	Обретење гл. Јов. Крст.	Лука	31	176	Матеј 40
Март. 9.	Младенци (40 мученика)	Лук.	106	331	Матеј 80
" 24.	Предпразнство Благовести	—	318	Јован	36
" 25.	Благовести	Лука	4	306	Лука 3
" 26.	Оданије Благовести ²⁾	—	306	Лука	3
Апр. 23.	Ђурђев-дан	Лука	63	29	Јован 52
" 25.	Марков-дан	Лука	8	63	Марко 23
" 29.	Василије митроп. црногор.	Јован	36	335	Лука 24
Маја 1.	Јеремија пророк	—	156	Лука	14
" 9.	Никољ-дан летњи	Јован	35	335	Лука 24
" 11.	Кирило и Методије и Никодим арх. срп.	Лука	24	318	Јован 36
" 21.	Константин и Јелена	Јован	36	200	Јован 35
" 22.	Књаз. Јов. Владимир чудотворац	Лука	63	24	Јован 52
Јуна 11.	Вартоломије ап. и Варнава	Јован	67	28	Лука 51
" 14.	Јелисије пророк	—	156	Лука	14
" 15.	Видов-дан. Цар Лазар	Лука	63	29	Јован 52
" 24.	Ивањ-дан. (Рођ. Јов. Крст.)	Лука	3	112	Лука 1
" 29.	Петров-дан	Јован	67	193	Матеј 67
Јула 1.	Врачеви летњи	—	153	Матеј	34
" 13.	Арапђелов-дан летњи	—	305	Лука	51
" 15.	Кирик и Јулита	—	154	Лука	51
" 17.—23.	јула трају кресови	—	—	—	—
" 17.	Блага Марија	—	181	Лука	33
" 20.	Илија пророк	Лука	14	57	Лука 14

¹⁾ Ако се 9. фебруар десн пред недељу Метара и Фарисеја, онда тога дана бива оданије Сретењу, иначе оно много зашпн од Трпјодових недеља, и ако би Сретење пало у Недељу Сириу, онда и не бива оданије.

²⁾ Ако би 26. март био после Лазареве Суботе, онда оданије Благовестица и не бива.

		З А Ч А Л А			
		ЈУТАРЊЕ	Ано-	ЛИТУРГИЧ.	
		ЕВАНЂ.	строј	ЕВАНЂЕЉЕ	
Јула	22	Марија Магдалина	—	141	Јован 64
"	26	Трпнова Петка (Параскева)	—	181	Матеј 62
"	27	Пантелија великомуч. . . .	—	292	Јован 52
"	30	Мајка Анђелија деспотница	Лука 33	208	Матеј 104
"	31	Предпрази. прошех. Ч.Крета	—	213	Матеј 43
Авг.	2	Краља Александра рођен-дан	—	17	Матеј 87
"	5	Предпрази. Преображења	—	292	Лука 63
"	6	Преображење	Лука 45	65	Матеј 70
"	10	Краља Милана рођен-дан.	—	282	Лука 85
"	13	Оданије Преображења . . .	—	65	Матеј 70
"	14	Предпразниство Уснења . . .	—	156	Матеј 96
"	15	Уснење (В. Госпођа)	Лука 4	240	Лука 54
"	15—8	септембра трају међу-	—	—	—
"	23	Оданије Уснења	—	240	Лука 51
"	29	Ускеовање Јованово	Матеј 57	33	Марко 24
"	30	Сабор срп. просветитеља	Јован 36	334	Матеј 11
Септ.	3	Јанић. II први патр. срп.	Матеј 11	318	Јован 35
"	7	Предпрази. Рођ. Богород.	—	233	Јован 52
"	8	Рођ. Богор. (Мала Госп.)	Лука 4	240	Лука 54
"	12	Оданије Рођ. Богород. . . .	—	240	Лука 54
"	13	Предпрази. Крет.-дана . . .	—	307	Матеј 67
"	14	Кретов-дан	Јован 42	125	Јован 60
"	21	Оданије Кретов-дана	—	131	Матеј 34
"	24	Првосв. св. краљ Симон	Мар. 37	310	Матеј 43
"	26	Јован ап. и јеванђелист	—	131	Матеј 34
"	29	Михољ-дан	—	213	Лука 24
Октоб.	1	Покров Богородични	Лука 4	320	Лука 54
"	4	Ст. Штиљановић, деспот	Матеј 43	176	Матеј 80
"	6	Тома апостол	Јован 67	131	Јован 65
"	7	Срђев-дан (Сергије)	—	301	Лука 106
"	9	Ст. нови десп. (Ђ. Бранк.)	Лук. 106	233	Матеј 52
"	14	Параскева	—	208	Матеј 104
"	18	Лука Еванђелист	Јован 67	260	Лука 51

З А Ч А Л А

	ЈУТАРЊЕ		АПО- СТОЛ	ЛИТУРГИЧ.	
	ЕВАНЂ.			ЕВАНЂЕЉЕ	
Окт. 26 Митр.-дан и спом. труса	Мат.	36	331	Матеј	27
" 28 Арсеније I арх. ерп.	Јован	36	292	Јован	52
" 30 Милутин краљ ерп.	Јован	36	100	Јован	35
Новем. 1 Врач. Кузман и Дамјан .	—	—	153	Матеј	34
" 3 Св. Бурђе	—	—	29	Лука	106
" 8 Аранђелов-дан	Матеј	52	305	Лука	51
" од 8—14 новем. трају Мрат. .	—	—	—	—	—
" 11 Стеван Дечауски	Лука	63	29	Јован	52
" 20 Предпразнство Ваведeња.	—	—	318	Јован	36
" 21 Ваведeње Богородице	Лука	4	320	Лука	54
" 25 Оданије Ваведeња	—	—	320	Лука	54
" 26 Алимпије Столник	Лука	63	292	Јован	52
" 30 Андрија апостол	Матеј	9	131	Јован	4
Децем. 2 Урош цар ерпски	Лука	106	295	Лука	63
" 6 Никољ-дан	Јован	36	335	Лука	24
" 10 Јован, деспот ерпски	Матеј	10	97	Матеј	43
" 12 Спиридон епископ	—	—	335	Лука	24
" 20 Давило арх. ерпски	Јован	35	318	Матеј	11
" 20 Предпразнство Божића	—	—	311	Марко	41
" 25 Божић	Матеј	2	209	Матеј	3
" 27 Стеван Архиђакон	—	—	27	Матеј	87
" 31 Оданије Божићу	—	—	209	Матеј	3

II ДЕО

Шемайизат

„Да не спиваєть такоже и прочиѣ, но да воздрствѣнаєть и трезвнѣса. Спѣщиѣ во, кѣ пощѣ спѣтъ: и оупивающѣса, кѣ пощѣ оупиваютса: мы же сынове свѣще дне, да трезвнѣса, шкѣкшесѣ кѣ вѣроно кѣкры и любве и шлеаєть оупованіѣ спасеніѣ“.

(1. Сол. 5, 7—8).

МИРСКО СВЕШТЕНСТВО

НИШКИ СЕРУГ

ПАРОХИЈЕ, ЦРКВЕ И ПАРОСИ (СВЕШТЕНИЦИ)

ГРАД НИШ

ОКРУЖНИ ПРОТОПРЕСВИТЕР

Прокопије Писовић.

(Види 1. нишку парохију)

—•—

1-ва нишка парохија

Састоји се из једног дела града Ниша од 330 домова. Има 1836 душа. Парохијска црква је храм Сошествија Св. Духа. Сазидана је од тврдог материјала. Отпочета је да се зида 1854 а довршена је 1876 године. Освећена је после ослобођења у фебруару 1868. год. Оправљана је и templo позлаћено од 1891—1893 године. Парох је *Прокопије Шошовић*, прота. Рођен у Нишу; стар 64 године. Рукоположен за придворног ђакона 10 фебруара 1850 године; за свештеника 18 јануара 1853 год., а 6 јануара 1856 год. постављен за протопресвитера. Свршио српску и грчку основну школу у Нишу. Говори грчки и турски. Одликован црв. појасом, орд. Белог Орла V ст., орденом Св. Саве III ст., споменицом срп.-турског и срп.-бугарског рата и напремним крстом.

2-га нишка парохија — капеланија

Састоји се из једног дела града Ниша од 220 домова. Има 1314 душа. Парохијска црква је храм Сошествија Св. Духа. (Види за храм I-ву нишку парохију). Капелан: *Јанко Јанковић*, свештеник. Рођен у Нишу; стар 25 година. Рукоположен за ђакона 20 септембра 1898 године, а за свештеника 23 јуна 1899 године. Свршио основну школу, нижу гимназију, први разред учитељске школе и духовну семинарију (Богословију) у Кијеву, у Русији.

3-ћа нишка парохија

Састоји се из једног дела града Ниша од 360 домова. Има 2196 душа. Парохијска црква је храм Св. Пантелеје. Подигнута је 1878 год. од тврдог материјала испод развалина старе Немањине задужбине. Парох је *Младен Поповић*, протопресвитер. Рођен у Нишу; стар 63 год. Рукоположен за ђакона 15 октобра 1854 год.; за свештеника 25 јануара 1856 год. а постављен за протопресвитера 6. новембра 1875 год. Свршио основну срп. и грчку школу. Говори грчки и турски. Одликован орд. Св. Саве III ст., орд. Белог Орла V ст., крестом Црвеног Крста и споменницама срп.-турског и српско-бугарског рата.

4-та нишка парохија

Састоји се из једног дела града Ниша од 300 домова. Има 1883 душе. Парохијска црква је храм Св. Николе. Не зна се кад је озидана. Пре пропасти срп. била је црква; за време ропства преобраћена је у џамију а 1879 год. преобраћена је и осветљена у цркву. Парох је *Петар Поповић*, свештеник. Рођен у Нишу; стар 69 год. Рукоположен за придворног ђакона 8 новембра 1856 год., а за свештеника 29 јуна 1857 год. Учио неке предмете из осн. срп. и грчке школе. Говори грчки и турски.

5-та нишка парохија

Састоји се из једног дела града Ниша од 220 домова и два села — Медошевца од 83 дома и Поповца од 54 дома. Цела парохија има 339 домова а 1905 душа. Парохијска црква је храм Св. Пантелеје. (Види 3-ћу нишку парох.). Парох је *Тодор Поповић*, свешт. Рођен у Нишу; стар 63 г. Рукоположен за ђакона 2 маја 1864 г. а за свештеника 26 октобра исте год. Учио неке предмете из осн. срп. шк. Говори турски.

6-та нишка парохија

Састоји се из једног дела града Ниша од 330 домова. Има 1665 душа. Парохијска црква је храм Сошествија Св. Духа. (Види за храм I-ву нишку парохију). Парох је *Петар Икономовић*, свештеник. Рођен у Нишу; стар 49 год. Рукоположен за ђакона 15 а за свештеника 16—II—74

године. Учио неке предмете из основне српске школе. Говори турски. Одликован првеним појасом, орденом Св. Саве III степена, Великог Милоша, Белог Орла V степена, Таковским Крстом V степена и напреним крстом.

7-ма нишка парохија

Састоји се из једног дела града Ниша од 280 домова. Има свега 1196 душа. Парохијска црква је храм Св. Николе. (Види за храм 4-ту нишку парохију). Парох је *Јован Поповић*, свештеник. Рођен у Нишу; стар 60 год. Рукоположен за ђак. 5—XII а за свештеника 6—XII—74 године. Учио неке предмете из основне српске и грчке школе. Говори грчки и турски.

8-ма нишка парохија

Састоји се из једног дела града Ниша од 289 домова. Има 1184 душе. Парохијска црква је храм Сошествија Св. Духа. (Види за храм 1-ву нишку парохију). Парох је *Никола Поповић*, свештеник и намесник среза нишког. Рођен у Нишу; стар 40 год. Рукоположен за ђакона 13—III—78 год. а за свештеника 17—II—80 године; за намесника постављен 1891 год. Свршио основну школу, учио 2 године припреме предмете и т. з. страначку Богословију у Београду. Говори грчки и турски. Одликован црв. појасом, орденом Св. Саве V ст., крст. Црв. Крста и спомен. срп.-турског и срп.-бугарског рата.

Непарохијски свештеници

Риста Илић, протојереј, председник нишког епархијског дух. суда. Рођен у Штубику (окр. крајинског) 20—I—36 г. Рукоположен за ђакона 6—XII—61 год., а за свештеника 1—I—62 год. Постављен за протојереја 19 V—74 г. а за председника нишког дух. суда 11—II—79 г. Свршио осн. шк., н. гимн. и Богословију. Одликован протеским крстом, орд. Белог орла V ст., Св. Саве, III ст., Таков. Крстом V степ., спомен срп.-тур. рата, крстом Црв. Крста и спомен. Великог Милоша

Михајло Поповић, свештеник, редовни члан нишког епархијског дух. суда. Рођен у Липама, ср. смедеревског, окр. подунавског. Стар 49 год. Рукоположен за ђакона 29 а за свешт. 30 септ. 75 год. Свршио осн. шк., нижу гимн.

Богословију. Одликован црвеним појасом и орденом Св. Саве V реда.

Велимир Марковић, свештеник, редовни члан нишког дух. суда. Рођен у Глушцима, окр. подунавског. Стар 32 год. Рукоположен за ђакона 11—XI а за свешт. 13—XI—93 год. Свршио осн. шк., и. гимн. и Богословију. Одликован црвеним појасом, орденом Св. Саве V и орденом Белог Орла V степена. Одликује се беседништвом.

Велисав Милојевић, свешт. војин. Рођен у Витаницама, ср. ресавског, окр. моравског; стар 39 год. Рукоположен за ђакона 7 а за свештеника 8—IX—87 год. Свршио осн. шк., и. гимн. и Богословију. Одликован црвеним појасом и орденом Св. Саве V реда. Одликује се беседништвом.

Јестимије Поповић, свешт., писар нишк. спарх. дух. суда. Рођен у Печењевцима; стар 28 год. Рукоположен за ђакона 25—XII—93 год. а за свештеника 10—VIII—99 год. Свршио осн. шк., и. гимн., један разред учит. шк. и Богословију. Одликован од кнеза црногорског орденом Даница V реда.

Напомена. Сви пом. непарохијски свештеници служе и проповедају Слово Божје у свечаним приликама при нишкој саборној цркви (у храму Сошеств. Св. Духа).

Свештеници у миру

Јован Поповић, иконом. Рођен у Нишу; стар 78 год. Рукоположен за ђак. 15 а за свешт. 16—II—40 год.; за протојереја постављен 47 год.; за капеларија 29—VII—52 год. и за иконома 56 год. Учио неке предмете из основ. срп. и грчке школе. Одликован орденом Светог Саве V реда. Због старости има капелана. (Види II нишку парохију — капеланију на стр. 45).

Димитрије Петковић, бив. намесник сокобањски. Живи стално у Нишу.

Парохијски ђакони

Цветко Богдановић, званичник нишк. епарх. дух. суда, ђакон нишке саб. цркве — храма Сочест. Св. Духа. (Види за храм 1-ву нишку пар. на стр. 45). Рођен у Печењевцима; стар 24 год. Рукоположен за ђак. 8. септ. 1898 г. Свршио основну школу, 6 разреда гимназије и Богословију.

Милан Јакић, званичник нишког епарх. дух. суда, ђакон цркве Св. Николе. (Види за храм IV-ту нишку парохију на стр. 46). Рођен у Медвеђи, окр. крушевачког. Стар 23 год. Рукоположен за ђакона 14—III—99 год. Свршио основну школу, 5 разреда гимназије и Богословију.

Непарохијски ђакони

Милош Анђелковић, протођакон, суплент у гимн. Краља Милана I, уредник „Гласа“, првог службеног органа нишке епархије, аутор првог календара са шематизмом нишке епархије. Рукоположен за ђакона 19—X—97. г. а произведен за протођакона на Ускре 18—IV—99 г. у нишкој саборној цркви од Н. П. господина епископа Никанора. Рођен у Свилајинцу, округа моравског; стар 31 год. Свршио основну школу, нижу гимназију и београдску Богословију, а по свршетку ове слушао и петроградску Богословију једну годину и свршио Духовну Академију у Кплјеву првим ученим степеном, кандидата богословља. Радио на књижевности, и то: на „Црквеном Гласнику“, „Добро—Босанском Источнику“, „Веснику Српске Цркве“, „Миру“ и др. листовима, а сад ради на „Гласу“ и „Огласу“.

Танасије Митровић, ђакон, учитељ основне школе. Рођен у Вјелици, у Босни. Стар 38 год. Рукоположен за ђакона 4—III—84 год.

Напомена. Пом. непарох. ђакони у свечаним приликама служе, а проповедају и Слово Божје, у нишкој саборној цркви (у храму Сочеств. Св. духа).

НАМЕСНИШТВО СРЕЗА НИШКОГ

(ОКРУГА НИШКОГ)

ПАРОХИЈЕ, ЦРКВЕ И ПАРОСИ (СВЕШТЕНИЦИ)

Намесник

Никола Поповић

СВЕШТЕНИК.

(Види о њему напред 8. нишку парохију на стр. 47.).

§ 8.

Грабовачка парохија

Састоји се из 6 села: Грабовца од 62 дома, Бербатова 83 дома, Вукманова 68 домова, Власа 41 дома, Брзог Брода 28 домова и Сувог Дола од 24 дома. Цела парохија има 306 домова, а 2286 душа. Парохијска црква је манастир Габровац. Пароха нема, а опслужује парохију браство манастира Габровца.

Међуровачка парохија

Састоји се из 8 села: Јалница од 104 дома, Новог Села 22 дома, Чокота 48 домова, Д. Међурова 50 домова, Бубња 21 дома, П. Пољане 46 домова, Белотинаца 52 дома и Г. Међурова 43 дома. Цела парохија има 386 домова, а 2991 душу. Парохијска црква је храм Пресв. Богородице у Доњем Међурову. (Види Турлинску парохију ниже). Парох је *Сотир Поповић*, свешт. Рођен у Нишу; стар 42 године. Рукоположен за ђакона 28, а за свештеника 29—XII—78 год. Свршио основну школу и два разреда гимназије у Бугарској.

Турлинска парохија

Састоји се из 6 села: Турлина од 16 домова, Перутине 30 домова, Клежице 18 домова, Малошишта 106 дом., Чалнице 53 дома и Клеуре 12 домова. Цела парохија има 315 домова а 1995 душа. Парохијска црква је храм Пресвете Богородице у Доњ. Међурову. Подигнута 1839 године од тврдог материјала. Парох је *Сотир М. Поповић*, свештеник. Рођен у Нишу; стар 32 године. Рукоположен за ђакона 11—XI—90 а за свештеника 12—IV—92 год. Свршио основну школу, нижу гимназију и Богословију.

Вртишка парохија

Састоји се из 6 села: Чифлука од 6 дом., Чамурлије 36 дом., Мезграја 38 л., Трупале 122 дома, Вртишта 58 л., и Г. Топонице 38 л. Цела парохија има 298 домова а 1989 душа. Парохијска црква је храм св. апостола Петра и Павла у Вртишту. Озидана 1879 г. а освешћена од еп. нишког Виктора 20. јуна 1880. Парох је *Сотир М. Поповић*, свештеник. Рођен у Милановцу; стар 53 год. Рукоположен за ђакона 7, а за свештеника 9—VII—74. год. Свршио осн. шк. Одликован од еп. арх. црв. појасом.

Миљковачка парохија

Састоји се из 7 села: Белог Брега од 23 дома, Доњ. Крупца 42 л., Велепоља 58 л., Палиграца 28 л., Врела 45 л., Кравље 65 л. и Миљковца 36 дом. Цела парохија има 302 дома а 2976 душа. Парохијска црква је храм Успенија Пресвете Богородице. Озидана 1839 г. од тврдог материјала. Парох је *Јован Д. Поповић*, свештеник. Рођен у Каменици; стар 56 год. Рукоположен за ђакона 18—I а за свешт. 10—IV—63 г. Свршио осн. школу.

Умска парохија

Састоји се из 6 села: Бресница од 73 дома, Лесковика 22 дома, Рујинка 34 дома, Г. Комрена 45 домова, Д. Комрена 46 домова и Ума 67 домова. Цела парохија има 287 домова а 2295 душа. Парохијска црква је храм Преображења Господњег. Озидана 1855 г. од тврдог материјала. Парох је *Коста Јовановић*, свешт. Рођен у Каменици; стар 74 године. Рукоположен за ђакона 21. а за свешт. 25—V—85 год. Свршио основну школу.

Каменичка парохија

Састоји се из 2 села: Церја од 55 домова и Каменице 184 дома. Цела парохија има 239 домова. Парохијска црква је храм Св. о. Николе. Озидана је 1838 год. од тврдог материјала. Парох је *Ђорђе Јовановић*, свешт. Рођен у Каменици; стар 47 година. Рукоположен за ђакона 6—XII—

68 г. а за свештеника 13—VIII—70 год. Свршио основну школу. Одликован од спарх. арх. црв. појасом.

Доњематејевачка парохија

Састоји се из два села: Врежине од 47 домова и Д. Матејевца 93 дома. Цела парохија има 138 домова а 1142 душе. Парохијска црква је храм Архистратига Михајла у Д. Матејевцу. Озидана је 1838 год. од тврдог материјала. Нема пароха, а парохијске послове отирава братство манастира Г. Матејевца.

Горњематејевачка парох. — капеланија

Састоји се из 3 села: Јасеновике од 38 домова, Клезсела 109 домова и Г. Матејевца од 261 дома. Цела парохија има 407 домова а 3966 душа. Парохијска црква је храм Вознесења Господњег у Г. Матејевцу. Озидана 1838 год. од тврдог материјала. Парох је капелан *Иљат Ђорђевић*, свешт. Рођен у Г. Матејевцу; стар 30 год. Рукоположен за ђакона 2. а за свешт. 29—VIII—98 год. Свршио основну школу, п. гимн. и Богословију.

Малчанска парохија

Састоји се из 5 села: Пасјача од 57 домова, Оревца 76 домова, Малче 132 дома, Г. Врежине 133 дома и Врела 35 домова. Цела парохија има 403 дома а 3385 душа. Парохијска црква је храм Св. Параскеве у Малчи. Озидана 1871 год. а освећена од епископа нишког Виктора 20—VII—72 год. Озидана је од тврдог материјала. Парох је *Милан Ст. Живковић*, свешт. Рођен у Градишту; стар 39 год. Рукоположен за свештеника 1—VIII—87 год. Свршио основну школу, п. гимн. и Богословију.

Сићевачка парохија

Састоји се из села Сићева. Има 168 дом. а 1202 душе. Парохијска црква је храм Св. Пророка Илије у Сићеву. Пароха нема. Парохијске дужности врши братство манастира Сићева.

Островишка парохија

Састоји се из 5 села: Островице од 151 дома, Кумовице 148 домова, Равног Дола 22 дома, Ланинга 18 домова и Црпча 23 дома. Цела парохија има 267 домова а 2161 душу. Парохијска црква је храм св. апостола Петра и Павла у Островици. Озидана 1802 године од тврдог материјала. Парох је *Јеремија Милановић*, свештеник. Рођен у Островици; стар 63 године. Рукоположен за ђакона 6—V а за свештеника 10—V—55 године. Свршио основну школу.

Јелашничка парохија

Састоји се из 3 села: Бање од 68 домова, Просека 61 дома и Јелашнице 197 домова. Цела парохија има 326 домова а 2242 душе. Парохијска црква је храм св. апостола Петра и Павла у Јелашници. Озидана од тврдог материјала 1869 год. Парох је *Тодор Клајић*, свешт. Рођен у Каменици сремекој; стар 32 год. Рукоположен за ђакона 3 а за свештеника 4—IV—96 год. Свршио осн. шк. и отпочео I р. гимназије. Говори немачки.

Горњестуденска парохија

Састоји се из 5 села: Бандарева од 55 домова, Суклепика 60 дом., Доњестудене 113 д., Горњестудене 53 д. и Раутова 41 дома. Цела парохија има 322 дома а 2188 душа. Парохијска црква је храм св. ап. Петра и Павла у Јелашници. Озидана 1869 год. од тврдог материјала, а освешћена од Партенија еп. пиротског. Парох је *Станко Златановић*, свешт. Рођен у Г. Студени; стар 65 г. Рукоположен за ђакона 1— а за свештеника 2—V—70 год. Свршио осн. школу. Одликован орденом Белог Орла и Св. Саве V реда

Јагличка парохија

Састоји се из 5 села: Јаглича од 70 д., Копривнице 66 д., Радикина Бара 50 д., Прве Кућине 90 д. и Лазаревог Села од 20 дом. Цела парохија има 296 дом. а 2160 душа. Парохијска црква је храм Св. Илије у Јагличу. Од тврдог је материјала, али не зна се кад је озидана, а обновиена је 1854 год. Парох је *Стефан Павловић*, свешт. Рођен у Гркињи; стар 71 г. Рукоположен за ђакона 11 а за свешт. 18—VII—54 год. Свршио основну школу,

Гркињска парохија

Састоји се из 5 села: Драшкове Кутине од 74 дома, Прокопове Кутине 49 д., Марине Кутине 62 д., Г. Власа 90 д. и Гркиње 103 д. Цела парохија има 378 дом. а 3193 душе. Парохијска црква је храм Успенија Пресвете Богородице у Гркињи. Озидана 1838 г. од тврдог материјала. Парох је *Василије Поповић*, свешт. Рођен у Гркињи; стар 47 г. Рукоположен за ђакона 21 а за свештеника 22—VIII—77 г. Свршио основну школу. Одликован од епархијског архијереја црв. појасом.

Барбешка парохија

Састоји се из 8 села: Г. Барбеша од 85 домова, Дуката од 44 д., Русне 63 д., Чешине 63 д., Топонице 50 д., Новог Села 16 д., Доњ. Барбеша 48 д. и Виландрице 21 дома. Цела парохија има 390 дом. а 3033 душе. Парохијска црква је храм св. ап. Петра и Павла у Барбешу. Озидана 1858 г. од тврдог материјала. Парох је *Јордан Поповић*, свешт. Рођен у Г. Барбешу; стар 41 г. Рукоположен за ђак. 3 а за свешт. 9—IX—77 г. Свршио основну школу.

Сопотничка парохија

Састоји се из 5 села: Дуге Пољане од 34 д., Келије 48 д., Чагровца 62 д., Миљковца 18 д. и Сопотнице 80 д. Цела парохија има 242 дома а 1856 душа. Парохијска црква је храм св. Архистратига Михаила у Келији. Кад је озидана не зна се; обновљена 1897 год. Парох је *Димитрије Стојановић*, свешт. Рођен у Сопотници; стар 44 г. Рукоположен за ђакона 23 а за свешт. 28—IV—76 год. Свршио основну школу.

Горњедушничка парохија

Састоји се из 4 села: Гаре од 32 дома, Краставчета 50 д., Д. Душника 49 дом. и Горњ. Душника 65 д. Цела парохија има 196 д. а 1571 душу. Парохијска црква је храм св. оца Николе у Доњ. Душнику. Озидана 1845 год. од тврдог материјала. Пароха нема а парохијске послове врши привремено парох семачки, *Тодор Поповић*, свешт.

Доњедраговска парох. — капеланија

Састоји се из 5 села: М. Вртона од 52 дома, Шебета 42 дома, Калетница 52 дома, Овсинаца 50 домова и Д. Драгова 52 дома. Цела парохија има 278 домова, а 1932 душе. Парохијска црква је храм св. ан. и јеванђелиста Луке у Д. Драгову. Не зна се кад је озидаана, а обновљена 1848 год. Парох је капелан *Тодор Ш. Поповић*, свештеник. Рођен у Вел. Крчимиру; стар 29 год. Рукоположен за ђакона 24. а за свештеника 29—VI—97 год. Свршио основну школу, 6 разреда гимназије и Богословију.

Личка парохија

Састоји се из 3 села: Гор. Драгова од 84 дома, Ступнице 93 дома и Личја 155 дом. Цела парохија има 262 дома а 2129 душа. Парохијска црква је храм св. апостола и јеванђ. Луке у Д. Драгову. Не зна се кад је озидаана, а обновљена је 1848. г. од тврдог материјала. Парох је *Стојан Поповић*, свешт. Рођен у В. Крчимиру; стар 62 год. Рукоположен за ђак. 7. а за свештеника 8—VII—71 год. Свршио основну школу.

Семачка парохија

Састоји се из 5 села: М. Крчимира од 30 домова, Вел. Вртона 85 домова, Семче 68 домова, Гушњетине од 11 д. и Комарице 24 дома. Цела парохија има 218 домова а 1675 душа. Парохијска црква је храм Вазнесења Господњег у Крчимиру. Не зна се кад је озидаана, а обновљена је 1838 године од тврдог материјала. Парох је *Тодор Поповић*, прота. Рођен у Вел. Крчимиру; стар 65 год. Рукоположен за ђакона 10 а за свештеника 14—X—54 године. Произведен за проту 14—IX—73 год. Свршио основну школу.

Крчимирска парохија

Састоји се из 3 села: Горњег Присјана од 62 дома, Равне Дубраве 60 домова и Великог Крчимира 145 домова. Цела парохија има 266 домова а 2251 душу. Парохијска црква је храм Вазнесења Господњег у Крчимиру. Не зна се кад је озидаана, а обновљена је 1838 године од тврдог материјала. Парох је *Коста Поповић*, свешт. Рођен у Вел.

Крчимиру; стар 60 год. Рукоположен за свештеника 28—II—69 год. Свршио основну школу.

Свештеници у миру

Димитрије Поиовић, свешт. Рођен у Г. Матејевцима; стар 71 год. Рукоположен за ђакона 5, а за свештеника 8—VII—56 г. Свршио основну школу. Због старости има капелана (Види горњематејев. парохију—капеланију, на стр. 52).

Младен Цветковић, свешт. Рођен у В. Крчимиру; стар 65 г. Свршио основну школу. Због изнемоглости и старости има капелана. (Види доњедраговску парохију—капеланију на стр. 55).

НАМЕСНИШТВО СРЕЗА СВРЉИШКОГ

(ОКРУГА НИШКОГ)

ПАРОХИЈЕ, ЦРКВЕ И ПАРОСИ (СВЕШТЕНИЦИ)

Намесник — место празно

(Врши дужност окр. прота. Види 1-ву нишку парохију, на стр. 45).

Пирковачка парохија

Састоји се из 7 села: Пирковца од 15 домова, Попишица од 72 дома, Копаж-Кожара од 42 дома, Сливја 36 домова, Радимировца 48 домова, Давидовца 97 домова и Галибавица 150 дом. Цела парохија има 460 домова, а 3788 душа. Парохијска црква је храм Арх. Гаврила. Подигнута је за време Немањина од тврдог материјала. Парох је *Јован Поиовић*, свештеник. Рођен у Трговишту, округа тимочког; стар 51 год. Рукоположен за ђакона 6, а за свештеника 10—VIII—71 године. Свршио основну школу, нижу гимназију и Богословију,

Лалиначка парохија

Састоји се из 3 села: Грбавчета од 144 дома, Плужине 100 домова и Лалинаца 152 дома. Цела парохија има 396 дом. а 3290 душа. Парохијска црква је храм Успенија Пресв.

Богородице. Зидана за време Немањика. Парох је *Никола Божимовић*, свешт. Рођен у Велесу, у Македонији; стар 40 год. Рукоположен за ђакона 18, а за свештеника 19—X—82 год. Свршио основну школу, н. гимн. и Богословију.

Нишевачка парохија

Састоји се из 5 села: Нишевца од 120 домова, Дражица 118 домова, Миљковца 56 домова, Шљивовик — Дрвена 98 домова и Мерџамета 48 домова. Цела парохија има 440 домова а 3500 душа. Парохијска црква је храм Св. Илије. Зидана 1840 год. од тврдог материјала. Парох је *Вуле Милојевић*, свешт. Рођен у Брзану (окр. крагујевачког); стар 36 год. Рукоположен за ђакона 2, а за свештеника 6—VIII—85 год. Свршио основну школу, нижу гимназију и Богословију.

Црнољевачка парохија

Састоји се из 7 села: Црнољевца од 75 домова, Белог Иља 80 домова, Рибара 86 домова, Турница 53 дома, Преконоге 157 домова, Желева 39 домова и Дрвена 8 домова. Цела парохија има 497 домова а 3332 душе. Парохијска црква је храм Успенија Пресв. Богородице у Црнољевцу. Зидана је за време Немањика. Парох је *Светозар Антолијевић*, свешт. Рођен у Црнољевцу; стар 38 год. Рукоположен за ђакона 24, а за свештеника 26—I—83 год. Свршио основну школу, нижу гимназију и Богословију.

Лозанска парохија

Састоји се из 4 села: Гушевца од 96 домова, Лозана 75 домова, Гулијана 106 домова и Округлице 84 дома. Цела парохија има 362 дома а 2530 душа. Парохијска црква је храм Константина и Јелене. Не зна се кад је оидана (од тврдог материјала). Парох је *Милан Мавродик*, свешт. Рођен у Шапцу; стар 48 год. Рукоположен за ђакона 6, а за свештеника 7—VII—75 год. Свршио основну школу, 5 разреда гимназије и Богословију.

Изворска парохија

Састоји се из 5 села: Извора од 190 домова, Бурдима 130 домова, Вучума 60 домова, Тијовца 49 домова и Околишта 60 домова. Цела парохија има 489 домова а 3599 душа. Парохијска црква је храм св. Параскеве. Озидана 1866 годше од тврдог материјала. Парох је *Атанасије Борђевић*, свешт. Рођен у Неготину; стар 32 год. Рукоположен за ђакона 6, а за свештеника 12—X—87 год. Свршио основну школу, нижу гимназију и Богословију.

Манојличка парохија

Састоји се из 4 села: Манојлице од 79 домова, Мукова 148 домова. Влахова 73 дома и Периша 92 дома. Цела парохија има 392 дома а 2719 душа. Парохијска црква је храм Константина и Јелене. Не зна се кад је озидана. Парох је *Милован Поповић*, свештеник. Рођен у Подстрогу, у Црној Гори; стар 32 год. Рукоположен за ђакона 6, а за свештеника 7—XII—96 год. Свршио основну школу, нижу гимназију и Богословију.

НАМЕСНИШТВО СРЕЗА АЛЕКСИНАЧКОГ

(ОКРУГА НИШКОГ,

ПАРОХИЈЕ, ЦРКВЕ И ПАРОСИ (СВЕШТЕНИЦИ)

Намесник — место празно.

(Врши дужност намесника Тодор Павић, прота.

Види 1-ву алексиначку парохију)

1-ва алексиначка парохија

Састоји се из једног дела вароши Алексинца од 400 домова. Има 2350 душа. Парохијска црква је храм св. оца Николе у Алексинцу. Озидана 1834 г. од слабог материјала. Парох је прота *Тодор Павић*. Рођен у Трџану (округа нишког); стар 65 год. Рукоположен за ђакона 1855 а за свештеника 10—III—исте год. Произведен за проту 1877 г. Свршио основну школу, нижу гимназију и Богословију.

2-га алексиначка парохија

Састоји се из једног дела вароши Алексинца од 254 дома и села Вакуна од 80 дом. Цела парохија има 334 дома а 226 душа. Парохијска црква је храм св. Николе у Алексинцу. Озидана је 1834 године од слабог материјала. Парох је *Аврам Миловановић*, свешт. Рођен у Нозрину, среза моравског; стар 46 год. Рукоположен за ђакона 11, а за свештеника 12—X—74 г. Свршио основну школу, нижу гимназију и Богословију.

3-ћа алексиначка парохија

Састоји се из једног дела вар. Алексинца од 210 дом., села Глоговице од 70 домова и Вујмира од 50 дом. Цела парохија има 330 домова а 2660 душа. Парохијска црква је храм св. оца Николе у Алексинцу. Озидана 1834 године од слабог материјала. Парох је *Милан Алексић*, свешт. Рођен у Г. Трешњевици; стар 50 г. Рукоположен за ђакона 1—VIII—71 године а за свештеника 8—XI—77 год. Свршио основну школу, нижу гимназију и Богословију.

Ђакон алексиначке цркве

Милан Јовановић. Рођен у Вукмановцу, окр. морав., ср. левачког. Стар 24 год. Свршио основну школу, 5 раз. гимназије и Богословију.

Напомена. Све три алексиначке парохије врло су слабе, готово најслабије у намесништву среза алексиначког; зато би требало од вароши Алексинца створити две боље парохије, а села, са додатком још два оближња села, одвојити цркви шуматовачкој и створити једну средњу парохију. Ове је мишљење духовног суда, и оно је сасвим умесно и оправдано. Јер док је сувише велике парохије, нарочито преко зиме и ако су домови и села разбацани, тешко опслуживати; дотле мале парохије дају свештенику врло мали и управо, недовољан приход, те не може да живи и издржави себе и своју породицу.

Суботиначка парохија

Састоји се из 4 села: Тишине од 40 домова, Бобовишта 151 дома, Краљева 76 домова и Суботинаца 164 дома. Цела парохија има 431 дом а 3120 душа. Парохијска црква је храм Св. Илије у Суботинцима. Озидана је на старим зидицама 1859 године од тврдог материјала. Парох је *Ђорђе Јовановић*, свештеник. Рођен у Соко-Вањи; стар 38 година. Рукоположен за ђакона 21—II—83 године, а за свештеника 2—II—84 г. Свршио основну школу, нижу гимназију и Богословију.

Мозговачка парохија

Састоји се из 4 села: Црног Кала од 58 домова, Брадарца 60 домова, Бована 100 домова и Мозгова 258 домова. Цела парохија има 476 домова а 3805 душа. Парохијска црква је храм Свете Петке у Мозгову. Подигнута од тврдог материјала 1899 године. Дивна црквица у византијском стилу, али су иконе на иконостасу по изради испод сваке критике. Парох је *Аврам Миловановић*, свештеник. Рођен у Мозгову; стар 54 год. Рукоположен за ђакона 2 а за свештеника 3 септембра 1867 год. Свршио основну школу, и гимназију и Богословију.

Делиградска парохија

Састоји се из 7 села: Малетине од 31 дома, Манастирског 18 домова, Прасковча 60 домова, Јасења 38 домова и Јабуквица 48 домова. Цела парохија има 460 домова а 3365 душа. Парохијска црква је манастир Св. Роман. Парох је *Аранђел Живановић*, свешт. Рођен у Милишинцима, среза сокобањског; стар 37 г. Рукоположен за ђакона 26—II, а за свештеника 4—III—84 г. Свршио основну школу, нижу гимназију и Богословију.

Добрујевачка парохија

Састоји се из 7 села: Пуговца од 51 дома, Црне Варе 38 домова, Липовца 75 домова, Г. Крупаца 84 дома, Ста-

Њада 61 дома, Добрујевца 66 домова и Катуна 94 дома. Цела парохија има 469 домова а 2334 душе. Парохијска црква је манастир Св. Стеван. Парох је *Илија Јанковић*, свешт. Рођен у Алексинцу; стар 45 год. Рукоположен за ђакона 14, а за свештеника 15—V—79 г. Свршио основну школу, нижу гимназију и Богословију.

Доњетрнавска парохија

Састоји се из 6 села: Г. Трнавe од 26 домова, Д. Трнавe 90 домова, Дражеваца 71 дома, Д. Топошнице 33 дома, Берчица 19 домова и Паљине 35 дом. Цела парохија има 274 дома а 2086 душа. Парохијска црква је храм Св. Параскеве у Трнави. Озидана 1821 године од тврдог материјала. Парох је *Аранђел Поповић*, свештеник. Рођен у Каменици; стар 65 год. - Рукоположен за ђакона 20, а за свештеника 21—II—85 године. Учио приватно Часловац и Цесалтвр.

Грејачка парохија

Састоји се из 6 села: Голешнице од 16 домова, Копривнице 67 домова, Дашинице 47 домова, Сушовца 51 дома, Дреновца 119 домова и Грејача 112 домова. Цела парохија има 412 домова а 2974 душе. Парохијска црква је храм Вознесења Господа Исуса Христа у Грејачу. Сазидана је 1892 године од тврдог материјала. Парох је *Милета Стефановић*, свешт. Рођен у Мрсољу; стар 53 год. Рукоположен за ђакона 30—XI а за свештеника 6—XII—68 год. Свршио основну школу, нижу гимназију и 3 разреда Богословије.

Кулинска парохија

Састоји се из 8 села: Честе од 49 домова, Шурића 24 дома, Чуковорца 35 домова, Породина 39 домова, Вукање 91 дома, Љуптена 74 дома, Камелца 27 домова и Кулине 51 дома. Цела парохија има 381 дом а 2490 душа. Парохијска црква је храм Св. Николe у Вукањи. Озидана на старим рушевинама 1872 године од тврдог материјала.

Парох је *Најдан Ђокић*, свешт. Рођен у Власотинцима; стар 32 год. Рукоположен за ђакона 12—XII—90 године, а за свештеника 21—XI—92 године. Свршио основну школу, нижу гимназију и Богословију.

Тешичка парохија

Састоји се из 4 села: М. Дреновца од 28 домова, Врћеновице 99 домова, Лоћике 69 домова и Тешице 198 домова. Цела парохија има 394 дома а 2773 душе. Парохијска црква је храм Успен. Пресв. Богородице у Тешици. Подигнута је на старим развалинама 1838 године од тврдог материјала. Парох је *Младен Поповић*, свешт. Рођен у Цепу; стар 39 год. Рукоположен за ђакона 2—II—84 године а за свештеника 1—IX—85 год. Свршио основну школу, нижу гимназију и Богословију.

Нозринска парохија

Састоји се из 4 села: Стублине од 47 домова, Бујмира 44 дома, Лужана 179 домова и Нозрина 120 дом. Цела парохија има 390 домова а 2862 душе. Парохијска црква је храм Вознесења Господњег у Тешици. Подигнута на старим развалинама 1838 године од тврдог материјала. Парох је *Димитрије Стефановић*, свешт. Рођен у Нозрину; стар 67 год. Рукоположен за ђакона 1857 године а за свештеника 1860 год. Свршио основну школу, 3 разреда гимназије и Богословију.

Житковачка парохија

Састоји се из 3 села: Приловице од 151 дома, Мрсоља 162 дома и Житковца 125 дом. Цела парохија има 438 домова а 2802 душе. Парохијска црква је храм св. Параскеве. Озидана 1821 године од тврдог материјала. Парох је *Лазар Мартиновић*, свешт. Рођен у Житковцу; стар 43 год. Свршио основну школу, нижу гимназију и Богословију.

Гредетинска парохија

Састоји се из 8 села: Крушја од 53 дома, Лознаца 36 домова, Јаковље 63 дома, Рађевца 60 домова, Д. Сувогне

од 38 домова, Г. Сувогне 47 домова, Г. Адровца 40 домова и Гредетина 103 дома. Цела парохија има 440 домова а 2715 душа. Парохијска црква је храм св. Параскеве у Трњану. Озидана 1821 г. од тврдог материјала. Парох је *Ђорђе Стојановић*, свешт. Рођен у Свилајинцу; стар 47 год. Рукоположен за ђакона 12 а за свештеника 13—VII—79 год. Свршио основну школу, нижу гимназију и Богословију.

Трњанска парохија

Састоји се из 3 села: Пенчанице од 44 дома, Д. Адровца 119 домова и Трњана 218 домова. Цела парохија има 381 дом а 2560 душа. Парохијска црква, је храм св. Параскеве у Трњану. Озидана 1821 године од тврдог материјала. Парох је *Петар Маринковић*, свешт. Рођен у Прокупљу; стар 41 год. Рукоположен за ђакона 12, а за свештеника 13—XII—81 год. Свршио основну школу и три разреда Богословије за странце.

Витковачка парохија

Састоји се из 5 села: Витковца од 75 домова, Д. Љубеша 123 дома, Срезовца 34 дома, Г. Љубеша 24 дома и Кормана 178 домова. Цела парохија има 434 дома а 2804 душе. Парохијска црква је храм Рождества Богородице у Витковцу. Озидана 1867 год, од тврдог материјала. Парох је *Михајло Поиовић*, свешт, Рођен у Печењевцима; стар 32 г. Рукоположен за ђакона 19—IV—92 г. а за свештеника 1—I—98 год. Свршио основну школу, нижу гимназију и Богословију.

1-ва ражањска парохија

Састоји се из једног дела варошице Ражња од 116 домова и 4 села: Чубуре од 23 дома, Мађара 76 домова, Послона 48 домова и села Вароши од 51 дома. Цела парохија има 313 домова а 3167 душа. Парохијска црква је храм св. Илије. Озидана 1840 год. од тврдог материјала. Парох је *Ђорђе Милетић*, свешт. Рођен у Пријавору до св. Романа; стар 44 год. Рукоположен за ђакона 4, а за све-

штеника 8—IX—66 год. Свршио основну школу, нижу гим-
назију и Богословију.

2-га ражањска парохија

Састоји се из једног дела варошице Ражња од 54 дома
и 4 села: Липовца 26 домова, Рујпшта 90 домова, Шетке
104 дома и Црног Ката 60 домова. Цела парохија има 334
дома а душа — није јављено. Парохијска црква је храм
Рождества Богородице. Озидана 1840 год. од тврдог мате-
ријала. Парох је *Добросав Марковић*, свешт. Рођен у Соко-
Бањи; стар 32 г. Рукоположен за ђакона 8—XI а за све-
штеника 6—XII—98 г. Свршио основну школу, нижу гим-
назију, Богословију и Духовну Академију у Москви. Говори
руски.

Витошевачка парохија

Састоји се из 5 села: Пардика од 52 дома, Грабова
42 дома, Подгорца 120 домова, Шетке 103 дома и Вито-
шевца 200 домова. Цела парохија има 517 домова а 3721
душу. Парохијска црква је храм св. ап. Петра и Павла
у Подгорцу. Озидана на старим развалинама 1840 године
од тврдог материјала. Парох је *Петар Ђорђевић*, свештеник
Рођен у Манастирском, код Св. Романа; стар 45 година.
Рукоположен за ђакона 1, а за свештеника 6—I—76 год.
Свршио основну школу, нижу гимназију и Богословију.
Говори влашки.

Скоричка парохија

Састоји се из 5 села: Јовановца и Претрковца од 37
домова, Брачина 88 домова, Смиловца 136 домова и Ско-
рице 141 дома. Цела парохија има 402 дома а 3168 душа.
Парохијска црква је храм Сошеств. Св. Духа у Претрковцу.
Озидана је од тврдог материјала, а не зна се кад. Парох је
Алекса Михајловић, свешт. Рођен у Пријавору до Св. Ро-
мана; стар 58 год. Рукоположен за ђакона 25—III—71 а
за свештеника 25—III—73 године. Свршио основну школу,
нижу гимназију и Богословију.

Ћићевачка парохија

Састоји се из села: Плочника од 46 домова, Појате 104 дома и пола Ћићевца од 190 дом. Цела парохија има 340 домова а 2320 душа. Парохијска црква је храм Св. Саве у Ћићевцу. Озидана од тврдог материјала 1889 год. Парох је *Јован Гаић*, свешт. Рођен у Мађари; стар 54 год. Рукоположен за ђакона 26, а за свештеника 28—II—71 год. Свршио основну школу, нижу гимназију и Богословију.

Радошевачка парохија

Састоји се из 3 села: Лучине од 114 домова, Радошевца 64 дома и пола Ћићевца 180 домова. Цела парохија има 358 домова а 2159 душа. Парохијска црква је храм Св. Саве у Ћићевцу. Озидана од тврдог материјала 1889 год. Парох је *Сава Петковић*, свешт. Рођен у Ћићевцу; стар 50 год. Рукоположен за ђакона 1, а за свештеника 2—VIII—72 г. Свршио основну школу, нижу гимназију и Богословију.

Сталаћска парохија

Састоји се из 4 села: Церове од 24 дома, Маџије 32 дома, Браљине 83 дома и Сталаћа од 264 дома. Цела парохија има 403 дома а 2341 душу. Парохијска црква је храм Св. Николе у Браљини. Озидана од тврдог материјала 1820 год. Парох је *Стеван Савић*, свешт. Рођен у Мађари; стар 37 год. Рукоположен за ђакона 6, а за свештеника 7—VIII—88 год. Свршио основну школу, нижу гимназију и Богословију. Говори влашки.

КРУШЕВАЧКИ ОКРУГ

ПАРОХИЈЕ, ЦРКВЕ И ПАРОСИ (СВЕШТЕНИЦИ)

ОКРУЖНИ ПРОТОПРЕСВИТЕР

Аксентије Протић

(Види 1-ву крушевачку парохију)

1-ва крушевачка парохија

Састоји се из једног дела вароши Крушевца од 205 домова и села Бивоља од 213 домова. Цела парохија има 418 домова а 2598 душа. Парохијска црква је храм Рожд. Пресв. Богородице. Озидана за време Кнеза Лазара, а обновљена 1858 год. од тврдог материјала. Парох је *Аксентије Протић*, прота. Рођен у Јелакици (окр. круш.); стар 67 г. Рукоположен за свештеника 6—XII—54 године, а 15—VIII—80 год. постављен за протојереја. Свршио основну школу, један разред гимназије и Богословију.

2-га крушевачка парохија

Састоји се из једног дела вароши Крушевца од 240 д. и 4 села: Д. Стеноша од 47 д., Лишовца 22 д., Гара 80 д. и Вучка 57 домова. Цела парохија има 446 домова, а 1911 душа. Парохијска црква је храм Рожд. Пресв. Богородице у Крушевцу (Види 1-ву крушев. парохију). Парох је *Стеван Петровић*, свешт. Рођен у Ваљеву; стар 64 год. Рукоположен за свештеника 26—VII—60 год. Свршио основну школу, I разред гимназије и Богословију.

3-ћа крушевачка парохија

Састоји се из једног дела вароши Крушевца од 250 д., села Мудракова од 64 дома и Гороводе 84 дома. Цела парохија има 398 домова а 1703 душе. Парохијска црква је храм Рожд. Пресвете Богородице у Крушевцу (Види 1-ву крушевачку парохију). Парох је *Крста Поваковић*, свешт. Рођен у Бресници, окр. рудничког. Рукоположен за свешт.

15—VIII—62 године. Свршио основну школу, нижу гимназију и Богословију.

4-та крушевачка парохија

Састоји се из једног дела вароши Крушевца од 150 домова и 2 села — Читлука од 126 домова и Лазарице 110 домова. Цела парохија има 386 домова а 2112 душа. Парохијска црква је храм Рождества Пресвете Богородице. Парох је *Сибил Ђорџић*, свештеник. Рођен у Пољни (округа моравског); стар 42 године. Рукоположен за свештеника 24 — VII—94 године. Свршио основну школу, нижу гимназију и Богословију. Одликује се радом на црквено-књижевном пољу и беседништвом.

5-та крушевачка парохија

Састоји се из једног дела вароши Крушевца од 74 дом. и 6 села: Кобиља од 57 дом., Глогова 60 домова, Паруловца од 89 домова, Пасјака 40 домова, Капиције 40 домова и Обилићева 6 домова. Цела парохија има 366 домова а 2534 душе. Парохијска црква је храм Рождества Пресвете Богородице у Крушевцу. (Види 1-ву крушевачку парохију на стр. 66). Парох је *Сисаоје Томић*, свештеник. Рођен у Крушевцу; стар 39 година. Рукоположен за ђакона 28—VIII—85 године а за свештеника 21—IX—85 године. Свршио основну школу, нижу гимназију и Богословију.

Ђакон крушевачке цркве

Милаш Нешкић. Рођен у Крушевцу; стар 23 године. Рукоположен за ђакона 1 октобра 1898 године. Свршио основну школу, нижу гимназију и Богословију.

1-ва врбничка парохија

Састоји се из 4 села: Глободера од 188 домова, Мрмона 90 домова, Лаписледа 79 домова и Голубовца 46 домова. Цела парохија има 403 дома а 2937 душа. Парохијска црква је храм Св. Николе у Врбници. Озидана 1821 године од тврдог материјала. Парох је *Јосиф Поповић*, свештеник. Рођен у Врбници; стар 61 год. Рукоположен за

свештеника 13—VII—56 године. Свршио основну школу и I разред гимназије.

2-га врбничка парохија

Састоји се из 3 села: Себечевца од 65 домова, Д. Ступња 121 дома и Мачковца 166 домова. Цела парохија има 355 домова. Парохијска црква је храм Св. Николе у Врбници. (Види 1-ву врбничку парохију на стр. 67). Парох је *Алекса Поиовић* (старији), свешт. Рођен у Александровцу (окр. крушевачког). Рукоположен за свештеника 8—II—75 год. Свршио основну школу, нижу гимназију и Богословију.

3-ћа врбничка парохија

Састоји се из 5 села: В. Врбнице од 75 домова, М. Врбнице 28 домова, Требетина 135 домова, Доњана 56 домова и једног дела Мешева од 80 домова. Цела парохија има 374 дома а 2490 душа. Парохијска црква је храм Св. Николе у Врбници. (Види 1-ву врбничку парохију). Парох је *Алекса Поиовић* (млађи), свештеник. Рођен у Врбници (окр. крушевачког); стар 38 год. Рукоположен за свештеника 25—XII—84 године. Свршио основну школу, нижу гимназију и Богословију.

4-та врбничка парохија

Састоји се из 4 села: Пепељевца од 212 домова, Луковца 25 домова, Церова 54 дома и једног дела Мешева од 28 домова. Цела парохија има 325 домова а 2163 душе. Парохијска црква је храм Св. Николе у Врбници. (Види 1-ву врбничку парохију). Парох је *Љубомир Трифуновић*, свешт. Рођен у Крушевцу; стар 37 година. Рукоположен за свештеника 14 септембра 1887 године. Свршио основну школу, нижу гимназију и Богословију.

Макрешанска парохија

Састоји се из 3 села: Макрешане од 54 дома, Текије 118 домова и Дедине 118 домова. Цела парохија има 390 дом. а 2483 душе. Парохијска црква је храм Св. Илије у Макрешани. Озидана 1883 године Парох је *Јован Д. Поиовић*, свешт. Рођен у Александровцу (окр. крушевачког); стар 41 год. Рукоположен за свешт. 25—VII—85 год. Свршио основну школу, нижу гимназију и Богословију.

Сталаћска парохија

Састоји се из 3 села: Сталаћа од 189 домова, Мрзепице 34 дома и Бравине 51 дома. Цела парохија има 274 дома а 1720 душа. Парохијска црква је храм Св. Св. Духа у Сталаћи. Озидана 1836 год. Парох је *Тодор Јанковић*, свешт. Рођен у Третенику; стар 42 год. Рукоположен за свештеника 29—VI—85 год. Свршио основну школу, нижу гимназију и Богословију.

В. Шиљеговачка парохија

Састоји се из 5 села: В. Шиљеговца од 220 домова, Беласице 30 домова, Здравнића 98 домова, Сушнице 96 домова и Позлате 12 домова. Цела парохија има 456 домова, а 4208 душа. Парохијска црква је храм Арх. Гаврила у В. Шиљеговцу. Озидана 1844 године. Парох је *Аврам Јовановић*, свешт. Рођен у Секуричу, окр. јагодинског (моравског); стар 55 год. Рукоположен за свешт. 18—X—67 год. Свршио основну школу, нижу гимназију и Богословију.

Ђунишка парохија

Састоји се из 5 села: Ђуница 190 домова, Каоника 170 домова, Црквене 26 домова, М. Шиљеговца 50 домова и Трубарева 48 домова. Цела парохија има 484 дома а 2991 душу. Парохијска црква је храм Вознесења Господњег. Озидана 1885. године. Парох је *Љубомир Јаковљевић*, свешт. Рођен у Крушевцу; стар 34 год. Рукоположен за ђакона 1—XI—89 године а за свештеника 1896 год. Свршио основну школу, нижу гимназију и Богословију.

Рибарска парохија

Састоји се из 10 села: Рибара од 102 дома, Бољевца 27 домова, Грејевца 57 домова, Зебнице 25 домова, Зубовца 40 домова, Крушинца 41 дома, М. Реке 25 домова, Глице 15 домова, Росице 36 домова и Сридаља 9 домова. Цела парохија има 377 домова а 2724 душе. Парохијска црква је храм Св. Плије у Дворани. Озидана 1875. године. Парох је *Милан Поповић*, свешт. Рођен у Ђутовници, окр.

рудничког; стар 42 год. Рукоположен за свештеника 15—VIII—84 год. Свршио основну школу, нижу гимназију и Богословију.

Дворанска парохија

Састоји се из 11 села: Дворана од 73 дома, Пећине 35 домова, Пољака 59 домова, Ловака 25 домова, Станаца 40 домова, Бована 57 домова, Зас. Кривуље 12 домова, Модрице 75 домова, Трмчара 70 домова, Сеземче 23 дома и Зас. Слатине 12 домова. Цела парохија има 481 дом а 2020 душа. Парохијска црква је храм Св. Илије у Дворану. Озидана 1875 године. Парох је *Јефта Анђелковић*, свешт. Рођен у Врњцима, окр. крушевачког; стар 43 год. Рукоположен за свештеника 15—VIII—84 год. Свршио основну школу, нижу гимназију и Богословију.

Мајдевска парохија

Састоји се из 4 села: Штитара од 46 домова, Гркљана 44 дома, Мајдева и Купаца 153 дома. Цела парохија има 314 домова а 2053 душе. Парохијска црква је храм Св. Параскеве у Мајдеву. Озидана 1848 године. Парох је *Михајло Минић*, свешт. Рођен у Мајдеву, окр. крушевачког; стар 34 год. Рукоположен за свештеника 24—XI—89 год. Свршио основну школу, 5 разреда гимназије и Богословију.

Јасичка парохија

Састоји се из 5 села: Јасике од 142 дома, Шапца 104 дома, В. Крушевице 64 дома, Срње 60 домова и Гавеза 20 домова. Цела парохија има 390 домова а 2452 душе. Парохијска црква је храм Св. Прокопија. Кад је озидала — о томе писмо добили полатке. Парох је *Светозар II. Станковић*, свешт. Рођен у Јагодини; стар 40 год. (Није забележено у коид. листи кад је рукоположен). Свршио основну школу, нижу гимназију и Богословију.

Кукљинска парохија

Састоји се из Кукљина у коме има 250 домова а 1487 душа. Парохијска црква је храм Св. Прокопија. Кад је

озидана — о томе нисмо добили податке. Парох је *Милан Поцовић*, свешт. Рођен у Јасници; стар 56 год. Рукоположен за свештеника 1870 год. Свршио основну школу, нижу гимназију и Богословију.

Коњушка парохија

Састоји се из 4 села: Коњуха од 190 домова, Лазареваца 84 дома, Љубаве 63 дома и Коморана 22 дома. Цела парохија има 359 домова а 2049 душа. Парохијска црква је храм Св. Николе. О томе, кад је озидана, — нисмо добили податке. Парох је *Јован Трифуновић*, свешт. Рођен у Радовцима, окр. ужичког; стар 53 год. Рукоположен за свештеника 1872 год. Свршио основну школу, нижу гимназију и Богословију.

Беловодска парохија

Састоји се из 4 села: Беле Воде од 190 домова, Барковца 50 домова, Каменара 40 домова и Перцата 70 домова. Цела парохија има 350 домова а 2343 душе. Парохијска црква је храм Св. Петке. О томе, кад је озидана, нисмо добили податке. Парох је *Антоније Ђорђевић*, свештеник. Рођен у М. Дренови, окр. крушевачког; стар 44 год. (Не види се из копд. листе кад је рукоположен). Свршио основну школу, нижу гимназију, 2 разреда шум. шк. и Богословију.

Наупарска парохија

Састоји се из 5 села: Наупаре од 96 домова, Буковца 33 дома, Ломнице 132 дома, Г. Степоша 76 домова и Буца 54 дома. Цела парохија има 391 дом а 1970 душа. Парохијска црква је манастир Наупаре, храм Рожд. Пресвете Богородице. Парох је *Живан Милосављевић*, свешт., али због слабости врши му парохијске послове браство ман. Наупаре.

Јабланичка парохија

Састоји се из 4 села: Јабланице од 101 дома, Витановца 84 дома, Шогоља 22 дома и Шафраца од 67 домова. Цела парохија има 247 домова а 1456 душа. Парохија нема цркву већ капелу Св. Преображења у Јабланици. Направљена 1888 год. од слабог материјала. Нема пароха; парохијске послове врши привремено браство ман. Наупаре.

НАМЕСНИШТВО СРЕЗА ЖУПСКОГ (ОКР. КРУШЕВАЧКОГ) ПАРОХИЈЕ, ЦРКВЕ И ПАРОСИ (СВЕШТЕНИЦИ)

Намесник

Герасим Поповић,
свештеник.

(Види о њему ниже ратајску парохију)

Ратајска парохија

Састоји се из 6 села: Ратаја од 180 домова, Дашнице 83 дома, Братића 26 домова, Тулеша 60 домова, Руденице 15 домова и Тријца 29 домова. Цела парохија има 393 дома а 2811 душа. Парохијска црква је храм Св. Петра и Павла у Ратају. Озидана 1884. год. од слаб. материј. Парох је *Герасим Поповић*, свешт. Рођен у Врбници; стар 49 год. Рукоположен за свештеника 21—V—72 год. Свршио основну школу и нижу гимназију и Богословију.

1-ва александровачка парохија

Састоји се из једног дела вароши Александровца од 93 дома и 9 села: Виткова 60 домова, Ржанице 40 домова, В. Главе 22 дома, Лесковице 26 домова, Пуховца 40 домова, Латковца 50 домова, Врбнице 60 домова и Бзенице 63 дома. Цела парохија има 454 дома а 3243 душе. Парохијска црква је храм Вознесења Господњег у Александровцу. Озидана 1804 године. Парох је *Светозар Поповић*, свешт. Рођен у Александровцу; стар 48 год. Рукоположен за свештеника 18—III—73 год. Свршио основну школу, нижу гимназију и Богословију.

2-га александровачка парохија

Састоји се из једног дела вар. Александровца од 78 домова и 11 села: Рогавчине 75 домова, Плеша 53 дома, Стрменице 33 дома, Грчке 18 домова, Ботурића 36 домова, Дрениче 18 домова, Стањева 26 домова, Ракље 18 домова, Гор. Вратаре 25 домова и Д. Вратаре 47 домова. Цела парохија има 427 домова а 3205 душа. Парохијска црква је храм Вознесења Господњег. (Види 1-ву александровачку парохију). Парох је *Марко Богдановић*, свешт. Рођен у Бзеницу;

стар 53 год. Рукоположен за свештеника 1871 год. Свршио основну школу, нижу гимназију и Богословију.

Трнавачка парохија

Састоји се из 9 села: Трнаваца од 79 домова, Вражгрицаца 38 домова, Новаца 48 домова, Бобота 40 домова, Стубла 32 дома, Парчина 24 дома, Шљивова 38 домова, Доброљубаца 84 дома и Љубинаца 43 дома. Цела парохија има 426 домова а 2857 душа. Парохијска црква је храм Св. ап. Петра и Павла у Трнавцима. Озидана 1862 године. Парох је *Драгољуб Петровић*, свешт. Рођен у Александровцу; стар 37 год. Рукоположен за свештеника I—III—91 год. Свршио основну школу, нижу гимназију и Богословију.

Суботничка парохија

Састоји се из 6 села: Суботнице од 82 дома, Г. Злегиње 67 домова, Д. Злегиње 57 домова, Гаревине 46 домова, Г. Ступиња 107 домова и Телије 51 дома. Цела парохија има 410 домова а 2855 душа. Парохијска црква је храм апост. Петра и Павла (Види више трнавачку парохију). Парох је *Стеван Радојичић*, свешт. Рођен у Црној Гори; стар 49 год. Рукоположен за свештеника 1873 год. Свршио основну школу, нижу гимназију и Богословију.

В. Грабовничка парохија

Састоји се из 10 села: В. Грабовнице од 61 дома, Осредаца 69 домова, Мелентија 24 дома, Рибара 48 домова, Будиловине 43 дома, Града 15 домова, Дубаца 23 дома, Мошута 10 домова, Кривог Брода 14 домова и Жуња 37 домова. Цела парохија има 345 домова а 2606 душа. Парохијска црква је храм Преображења Господњег у Брусу. Озидана 1836 год. Парох је *Милан Беочанин*, свешт. Рођен у Стаљеву; стар 60 г. Рукоположен за свештеника 1865 године. Свршио основну школу, нижу гимназију и Богословију.

1-ва бруска парохија

Састоји се из в. Бруса од 45 домова и 7 села: Лесеповаца 25 домова, Ветуња 43 дома, Кобиња 43 дома, М

Врбнице 26 домова, Ђгроша 61 дома, Жилџинаца 36 домова и Златара 909 д. Цела парохија има 369 домова а 2812 душа. Парохијска црква је храм Преображења Господњег у Брусу. Озидана 1836. године. Парох је *Антоније Поповић*, свешт. Рођен у Брусу; стар 45 г. Рукоположен за свешт. 1877 год. Свршио основну школу, нижу гимназију и Богословију.

2-га бруска парохија

Састоји се из 10 села: М. Грабовнице од 189 домова, Држеваца 13 домова, Дренове 14 домова, Трашановаца 33 дома, Лепенице 71 дома, Врђана 24 дома, Батота 66 домова, Стројинаца 56 домова, Ковијоца 35 домова и Батоша 28 домова. Цела парохија има 358 домова а 2856 душа. Парохијска црква је храм Преображења Господњег у Брусу. (Види 1-ву бруску парохију). Парох је *Ринко Скоковић*, свешт; рођен у Савојинци, окр. ужичког; стар 45 г. Рукоположен за свештеника 1881 год. Свршио основну школу, нижу гимназију и Богословију.

Влајковачка парохија

Састоји се из 14 села: Вајковца од 25 домова, Грашевца 52 дома, Брежека 15 домова, Тошића 16 домова, Паљевштице 15 домова, Липовца 50 домова, Жарева 15 домова, Разбојне 44 дома, Жилџаца 25 домова, Засеока Гочмана 6 домова, Радманова 7 домова, Ливађе 15 домова, Кочине 14 домова и Равна 32 дома. Цела парохија има 331 дом а 2934 душе. Парохијска црква је храм Преображења Господњег у Брусу. (Види 1-ву бруску парохију на стр. 74). Парох је *Сретен Смиљковић*, свешт. Рођен у Александровцу; стар 27 г. Рукоположен 15—IX—98 год. за свешт. Свршио основну школу, нижу гимназију и Богословију. Говори грчки.

Плочка парохија

Састоји се из 6 села: Плоче са Засеоком Вранштицом од 58 домова, Рокца 57 домова, Јелакца 54 дома, Кознице 22 дома, Бошчића 20 домова, К. Рече и Мачковца 54 дома. Цела парохија има 265 домова а 2439 душа. Парохијска црква је храм Св. Петра и Павла у Плочи. Озидана

1836 године. Парох је *Недељко Вршић*, свешт. Рођен у Рудни (Ст. Србија); стар 51 год. Рукоположен за свешт. 1885 год. Свршио основну школу у Новом Пазару. Гонори турски.

ОКРУГ ТОПЛИЧКИ

ПАРОХИЈЕ, ЦРКВЕ И ПАРОСИ (СВЕШТЕНИЦИ)

окожни прота

Илија Михајловић

(Види о њему ниже 1-ву прокупачку парохију)

1-ва прокупачка парохија

Састоји се из једног дела в. Прокупља у коме има 425 домова а 2516 душа. Парохијска црква је храм Велико-мучен. Проконија, у Прокупљу. О томе кад је озидана писмо добили податке. Парох је *Илија Михајловић*, свешт. Рођен у Неготину; стар 50 год. Рукоположен за ђакона 21, а за свештеника 30—XI—71 год; за проту произведен је 13—VIII—94 године. Свршио основну школу, нижу гимназију и Богословију.

2-га прокупачка парохија

Састоји се из једног дела в. Прокупља од 375 дом. и 3 села — Бучића од 40 домова и Д. и Г. Расовче од 39 домова. Цела парохија 354 дома а 3286 душа. Парохијска црква је храм Св. Проконија. (Види 1-ву прокупачку парохију). Парох је *Прока Поповић*, свешт. Рођен у Мијуковићу; стар 37 год. Рукоположен за ђакона 1— а за свешт. 8—V—92 год. Свршио основну школу, нижу гимназију и Богословију.

Капеланија протска

Састоји се из 15 села: Д. Трнаве од 75 домова, Кићевца од 24 дома, Беле воде 11 домова, Воднице 8 домова, Д. Стржавке 31 дома, Г. Стржавке 38 дома, Југ-Вогдановца 25 домова, Нове Божурне 33 дома, Новог села 7 домова, Бабиног потока 19 домова, Костадиновца 18 домова, Ст. Божурне 36 домова, Појате 4 дома, Гарића 4 дома и Борнџа од 65 домова. Цела парохија има 394 дома а 2971 душу. Парохијска црква је храм Св. Проконија (Види 1-ву прокупачку парохију на стр. 75). Парох је *Саса Калиеровић*, свешт. Рођен у Призрену; стар 45 год. Рукоположен за ђакона 8, а за свештеника 9—IV—90године. Свршио основну школу, и 3 разреда Богословије у Призрену.

Д. Речицка парохија

Састоји се из 11 села: Д. Речице од 54 дома, Рељинца од 44 дома, Поточића 35 домова, Булатовца 25 домова, Добротића 16 домова, М. Плана 51 дома, Бучница 11 домова, Г. Трнаве 54 дома, Бабитница 22 дома, Руговца 66 домова и Пашница 17 домова. Цела парохија има 394 дома, а 2667 душа. Парохијска црква је храм Св. Проконија. (Види 1-ву прокупачку парохију на стр. 75). Парох је *Јевтимије Димитријевић*, свештеник. Рођен у Призрену; стар 60 год. Учио приватно читати и писати.

Тмавска парохија

Састоји се из 7 села: Тмаве 66 домова, Тулара 68 домова, Пљочника 56 домова, Чунгула 80 домова и Калудра 22 дома. Цела парохија има 429 домова а 3151 душу. Парохијска црква је храм — не зна се, јер није јављено. Парох је *Младен Радосављевић*, свешт. Рођен у Конорину; стар 69 година. Рукоположен за ђакона 22, а за свештеника 23—IV—50 год. Учио приватно читати и писати.

Концелска парохија

Састоји се из 4 села: Бресничина од 74 дома, Концеља 32 дома, Коњуше 76 домова и Мађара 90 домова. Цела парохија има 262 дома. Парохијска црква је храм Св. Архангела Михајла. О томе, кад је озидана, нисмо добили податке. Па-

рох је *Василије Анџић*, свешт. Рођен у Призрену; стар 36 год. Рукоположен за ђакона 24, а за свешт. 25—II—91 године. Свршио основну школу и Богословију у Призрену. Говори турски.

Придворичка парохија

Састоји се из 7 села: Придворице од 70 домова, Претрешње 47 домова, Међурана 44 дома, Шилџомака 18 домова, Суваре 29 домова, Врбовца 45 домова и Попова 47 домова. Цела парохија има 299 домова, а 2191 душу. Парохијска црква је храм Св. Ђорђа. О томе, кад је озидана, нисмо добили податке. Парох је *Ђорђе Лазаревић*, свешт. Рођен у Боранцу; стар 45 год. Рукоположен за ђакона 30—XI а за свешт. 2—XII—73 год. Свршио основну школу у Брусу.

Јошаничка парохија

Састоји се из 6 села: Д. Јошанице од 100 домова, Г. Јошанице од 55 домова, Д. Бреснице 45 домова, Г. Бреснице 40 домова, Здравина 50 домова и Крњег Града од 16 домова. Цела парохија има 300 домова а 1146 душа. Парохијска црква је храм Св. Ђорђа. О томе, кад је озидана, нисмо добили податке. Парох је *Вујцић Симоновић*, свешт. Рођен у Никшићу, стар 44 год. Рукоположен за ђакона 9, а за свешт. 18—V—81 године. Свршио основну школу и Богословију.

Драгушка парохија

Састоји се из 7 села: Г. Драгуше од 70 домова, Д. Драгуше 24 дома, Криваје 48 домова, Алабане 43 дома, Претежане 18 домова, Белољина 90 домова и Лазаревца од 34 дома. Цела парохија има 327 домова а 1646 душа. Парохијска црква је храм Св. Илије у Драгуши. Озидана 1893 године. Парох је *Ђорђе Величковић*, свешт. Рођен у Леповићу; стар 66 год. Рукоположен за ђакона 15, а за свешт. 16—IV—57 год. Учио приватно читати и писати.

Сечаничка парохија

Састоји се из 4 села: Сечанице од 104 дома, Дудулајца 32 дома, Брезнице 102 дома и Крајковца од 82 дома.

Цела парохија има 320 домова а 2534 душе. Парохијска црква је храм Св. Петке у Сечаници. Озидана пре битке на Косову. Парох је *Михајло Поповић*, свешт. Рођен у Прокупљу; стар 50 год. Рукоположен за ђакона 6, а за свешт. 12—V—61 год. Учио приватно читати и писати.

Орљанска парохија

Састоји се из 8 села: Мекиша од 44 дома, Самариновца 39 домова, Вољчица 23 дома, Шарлици 30 домова, Шајиноваца 37 домова, Доловца 11 домова, Орљана 75 домова и Држановца од 35 домова. Цела парохија има 249 домова а 2838 душа. Парохијска црква је храм Св. Јована у Орљану. Кад је озидана не зна се. Обновљена 1892 год. Парох је *Коста Првуловић*, свешт. Рођен у Прокупљу; стар 27 год. Рукоположен за ђакона 30—VI а за свешт. 2—VIII—98 године. Свршио основну школу, нижу гимназију, четири разреда семинарије у Русији и Богословију у Београду. Говори руски.

Гајиновачка парохија

Састоји се из 18 села: Гајиновца од 15 домова, Виче 35 домова, Г. Коњуше 31 дома, Д. Коњуше 14 домова, Коњушице 18 домова, Паскала 10 домова, Прекошице 8 домова, Шишмановца 34 дома, Г. Топонице 20 домова, Д. Топонице 41 дома, Прекадина 43 дома, Смирлана 14 домова и Губетина 32 дома. Цела парохија има 315 домова а 1416 душа. Парохијска црква је храм Св. Петке у Губетину. Кад је озидана, о томе нисмо добили податке. Парох је *Павле Поповић*, свешт. Рођен у Штављу (у Ст. Србији); стар 33 год. Рукоположен за ђакона 13, а за свешт. 20—IX—95 год. Свршио основну школу, нижу гимназију, четири разреда учитељске школе и Богословију.

Куршумлијска парохија

Састоји се из в. Куршумлије од 183 дома и 11 села: Г. Микуљане 14 домова, Д. Микуљане 10 домова, Дубраве 24 дома, Данковића 25 домова, Мачковица 45 домова, Пљаква 28 домова, Пепељевца 22 дома, Белог Поља 18 домова, Новог Села 20 домова, Вршевица 17 дом. и Барлова 10 до-

мова. Цела парохија има 416 домова а 2699 душа. Парохијска црква је храм Св. Николе. Озидана за време Немањина. Парох је *Богосав Поповић*, свештеник. Рођен у Лепосавићу; стар 43 године. Рукоположен за ђакона 25 а за свештеника 26—XII—87 год. Свршио основну школу п Богословију у Призрену.

Великопланска парохија

Састоји се из 5 села: В. Плание од 200 домова, Меровна 60 домова, Мршеља 33 дома, Рисанца 42 дома и Г. Речице од 25 домова. Цела парохија има 360 домова а 2788 душа. Парохијска црква је храм Св. Николе у В. Плани. Озидана 1890 године. Парох је *Марко Поповић*, свештеник. Рођен у Натаоки; стар 45 год. Рукоположен за ђакона 26, а за свештеника 27—VII—79 год. Свршио основну школу. Говори арнаутски.

Житорађска парохија

Састоји се из 13 села: Лукомира од 40 домова, Подине 27 домова, Влахова 25 домова, Смирдића 18 домова, Глашница 17 домова, Речице 35 домова, Студенца и Житорађе 100 домова, Балђевца 42 дома, Јасенице 40 домова, Д. Црнатова 30 домова, Пејковца 56 домова и Бакуса 40 домова. Цела парохија има 470 домова а 4144 душе. Парохијска црква је храм Св. Петра и Павла у Житорађи. О томе кад је озидана нисмо добили податке. Парох је *Таса Урошевић*, свешт. Рођен у Вршцу, окр. алексиначког; стар 37 год. Рукоположен за ђакона 14—XII—83 год. а за свешт. 1—VII—94 г. Свршио основну школу, нижу гимназију и Богословију.

Крчмарска парохија

Састоји се из 16 села: Крчмара од 67 домова, Грабовнице 47 домова, Љуше 40 домова, Кастрјата 41 дома, Високе 22 дома, Рудара 27 домова, Љубнице 25 домова, Космаче 22 дома, Каменице 10 домова, Маричића 14 домова, Прагоша 15 домова, Власова 15 домова, Пупавице 32 дома, Марковића 20 домова, Ваћамаве 34 дома и Самокова од 30 домова. Цела парохија има 461 дом а 3542 душе. Парохијска

црква је храм Св. Николе у Куршумлији. О томе, кад је зидана (види куршумлијску парохију, стр. 78—79). Парох је *Крста Поповић*, свешт. Рођен у Кому, (у Ст. Србији); стар 39 год. Рукоположен за свештеника 1882 год. у Ст. Србији. Говори арнаутски.

Иванкулска парохија

Састоји се из 22 села: Раче и засека Равног Извора и др. од 127 домова, Кутлова 14 домова, Вуче 10 домова, Зебице 12 домова, Механе 17 домова, Васпљевца 26 домова, Боровца 9 домова, Дегрмена 29 домова, Мекрдара 36 домова, М. Превитице 33 дома, Кретога 42 дома, Доброг Дола и Црвенике 52 дома. Така 52 дома, Иванкуле 15 домова, Заграђе 5 домова, Свињашта 31 дома, Секираче 14 домова, Трна 24 дома и Прекограђе од 33 дома. Цела парохија има 601 дом а 3793 душе. Нема цркву. Има капелу, у којој се врше само неке свештенорадње. Парох је *Риста Лазаревић*, свешт. Рођен у Мостару; стар 46 год. Рукоположен за ђакона 15, а за свештеника 17—II—80 године. Свршио основну школу, нижу гимназију и Богословију.

Примедба. Ово је највећа парохија у целој нишкој епархији, али ће она бити ускоро подељена на две сталне парохије.

Мирничка парохија

Састоји се из 17 села: Мирнице од 38 домова, Игришта 12 домова, Растелице 15 домова, Жегрова 26 домова, Трмке 19 домова, Шатре 18 домова, Тачевца 14 домова, Весонице 1 дома, Дабиновца 11 домова, Церовега 8 домова, Вукојевца 13 домова, Буњаца 2 дома, Врела 19 домова, Бање 11 домова, Шишовца 13 домова, Селишта 21 дома и Лутења од 5 домова. Цела парохија има 246 домова а 1653 душе. Парохијске цркве храм није јављен. Парох је *Никола Илић*, свешт. Рођен у Будисавцу, у Ст. Србији; стар 46 година. Рукоположен за ђакона 6, а за свештеника 7—I—82 год. Свршио 3 разреда основне школе у Пећи, а четврти у м. Дечанима.

Блацка парохија

Састоји се из 4 села: Блаце од 135 домова, Стубла 44 дома, Пребресе 85 домова и Кашевара 55 домова. Цела парохија има 319 домова а 2174 душа. Парохијска црква је храм В. Госпође у Блаци. О томе кад је озидана, нисмо добили податке. Парох је *Лука Милуновић*, свешт. Рођен у Вучитрну; стар 40 год. Рукоположен за ђакона 24, а за свештеника 26—V—84 год. Свршио основну школу у Вучитрну.

Биљешка парохија

Састоји се из 7 села: Биљеге од 30 домова, Облачине 18 домова, Рожине 51 дома, Меровине 25 домова, Бреста 34 дома, Баличевца 60 домова и Лепаје 27 домова. Цела парохија има 245 домова а 2082 душе. Парохијска црква је храм Св. Николе у Биљеги. Озидана 1872 године на старим развалинама. Парох је *Михајло Поповић*, свешт. Рођен у Нишу; стар 50 год. Рукоположен за ђакона 16—VI а за свештеника 26—XI—71 год. Учио приватно читати и писати.

Петровачка парохија

Састоји се из 12 села: Петровца од 28 домова, Цигоља и Костенице 55 домова, Микуловца 31 дома, Бајчинца 32 дома, Г. Кордница 24 дома, Д. Кордница 15 домова, Девче 54 дома, Дешиловца 31 дома, Арбанасца 34 дома, Балиновца 28 домова и Клисурнице од 17 домова. Цела парохија има 349 домова а 2697 душа. Парохијска црква је храм Св. Илије у Петровцу. Нисмо добили податке о томе, кад је озидана. Парох је *Стојан Поповић*, свешт. Рођен у Цепу; стар 31 год. Рукоположен за ђакона 14—I, а за свештеника 2—II—96 год. Свршио основну школу, нижу гимназију и Богословију, коју је почео у Русији, а свршио у Србији, у Београду.

Александровачка парохија

Састоји се из 6 села: Александра од 70 домова, Балајница 70 домова, Ватушнице 35 домова, Градшта 36 до-

мова, К. Потока 56 домова и М. Потока од 43 дома. Цела парохија има 310 домова а 2376 душа. Парохијска црква је храм Св. Аранђела у Балајинцу. Озпдана 1890 годшце. Нема пароха.

Пуковачка парохија

Састоји се из 4 села: Пуковца од 190 домова, Кочана 90 домова, Међе 30 домова и Драпиковца 28 домова. Цела парохија има 338 домова а 2733 душе. Црква је храм Св. Петке у Кутлену. Парох је *Аранђел Поповић*, свешт. Рођен у Липовици; стар 38 год. Рукоположен за ђакона 26—IV а за свештеника 6—V—76 год. Учно приватно читати и писати.

Житнопоточка парохија

Састоји се из 8 села: Житног Потока од 120 домова, Статовца 90 домова, Бублице 52 дома, Гласовика 50 домова, Кожинаца 23 дома, Драг. Јела 23 дома, Мрљака 15 домова, и Јабучева 10 домова. Цела парохија има 383 дома а 2896 душа. Парохијска црква је храм Св. Ђорђа у Жит. Потоку. Озидана од слабог материјала. Парох је *Захарије Константиновић*, свешт. Рођен у Шишави, ср. власотиначког; стар 26 год. Рукоположен за ђакона 25—III—97, а за свештеника 30—VII—98 год. Свршио основну школу, нижу гимназију и Богословију.

Гргурска парохија

Састоји се из 13 села: Гргура са Манастиром и Цером од 86 домова, Барбатовца 71 дома, Стапца 74 дома, Влахиње и Муњева 29 домова, Перунике 19 домова, Кутлова и Земљице 54 дома, Саголева 31 дома и Кануве са Прескоком од 75 домова. Цела парохија има 439 домова а 3615 душа. Нема храм. Парох је *Милadin Брадић*, свешт. Рођен у Поваштици; стар 61 год. Рукоположен за ђакона 1, а за свештеника 2—I—58 год. Свршио основну школу.

Крушевичка парохија

Састоји се из 12 села: Крушевице од 20 домова, Арбанашке 19 домова, Товрљана 18 домова, Дединаца 30 до-

мова, Богојевца 24 дома, Д. Точана 71 дома, Г. Точана 8 домова, Грабовца 9 домова, Бресника 8 домова, Трновласа 17 домова, Широке Њиве 8 домова, Раја 18 домова, Пестина 6 домова, Обртинаца 9 домова, Буколарна 5 домова, Гор. Бејаштице 10 домова и Д. Бејаштице 8 домова. Цела парохија има 288 домова а 1697 душа. Парохијска црква је храм Св. Тројице. О томе, кад је сазирана, није нам јављено. Парох је *Григорије Силоновић*, свешт. Рођен у Мекшићу; стар 57 год. Рукоположен за ђакона 24, а за свештеника 25—III—64 год. Приватно учпо читати и писати.

Кончићска парохија

Састоји се из 3 села: Кончића од 77 домова, Прекопуца 68 домова и Дреновца од 17 домова. Цела парохија има 162 дома а душа — није јављено. Парохијска црква је храм Св. Николе. О томе, кад је озидана, није нам јављено. Парох је *Вукојица Максимовић*, свешт. Рођен у Дренови; стар 71 години. Рукоположен за ђакона 6 а за свешт. 13—VIII—46 године. Свршио основну школу.

Сибничка парохија

Састоји се из 5 села: Трбуша од 98 домова, Сибнице 106 домова, Џепнице 25 домова, Чучала 40 домова и Музаћа 63 дома. Цела парохија има 332 дома а 2645 душа. Парохијска црква је храм В. Госпојине. О томе, кад је озидана, није нам јављено. Парох је *Молитр Ковачевић*, свешт. Рођен у Медвеђи (округ крушевачког); стар 30 год. Рукоположен за ђакона 6, а за свештеника 7—I—95 године. Свршио основну школу, 5 разреда гимназије и Богословију.

Дубовска парохија

Састоји се из 10 села: Дубовца 82 дома, С. Момчилова 36 домова, Коњарника 45 домова, М. Момчилова 32 дома, Кара 21 дома, Пасјаче 21 дома, Асановца 13 домова, Г. Црнатова 29 домова, Грудаша 25 домова и Топонице 34 дома. Цела парохија има 338 домова а 2282 душе. Парохијска црква је храм Св. Илије. Није јављено кад је озидана. Парох је *Стајко Марковић* свешт. Рођен у Каменици (у

Ст. Србији); стар 66 год. Рукоположен за ђакона 18, а за свешт. 19—X—58 год. Приватно учио читати и писати.

Блажевска парохија

Састоји се из 16 села: Блажева од 16 домова, Градца 19 домова, Бозољина 35 домова, Думишевине 19 домова, Чокотара 9 домова, Ђурскара 8 домова, Равишта 28 домова, Белог Ђрда 23 дома, Лескова 7 домова, Црпатова 11 домова, Марушића 7 домова, Планинице 4 дома, Јелења 3 дома, Земанице 6 домова; Мијковића 12 домова и Стануловића 8 домова. Цела парохија има 215 домова а 1728 душа. Парохија нема цркву. Парох је *Риста Поповић*, свешт. Рођен у Босни у Сребрници; стар 27 год. Рукоположен за ђакона 26—VIII а за свештеника 21—X—97 год. Свршио основну школу, 2 разреда учит. школе и Богословију.

Бораначка парохија

Састоји се из 13 села: Борница 12 дом., Б. Поља 17 дом., Причића 16 дом., Радуња 9 дом., Кавидне 7 дом., Витоша 6 дом., Сулимља 32 дома, Г. Левића 39 дом., Кнежева 10 дом., Печараћа и Паленитице од 15 дом., Сегова 18 домова и Жуча 22 дома. Цела парохија има 203 дома и 1454 душе. Парохија нема цркву. Пароха нема, а онслужује ју блажевски парох Риста Поповић, свештеник. (Види више блажевску парохију).

Сеочка парохија

Састоји се из 17 села: Лукова од 28 домова, Требиња 26 домова, Сеоца 26 домова, Мрсе 17 домова, Љутова 9 домова, Параде 6 домова, Бачића 4 дома, Калиманаца 3 дома, Маговца 24 дома, Жалице 11 домова, Трећака 17 дом., Бабице 34 дома, Д. Левића 17 домова, Штаве 18 домова, Жењева 13 домова, Мијочића 6 дом. и Трешњице од 9 домова. Цела парохија има 268 домова а 2121 душу. Нема цркву. Парох је *Марјан Григоријевић*, свешт. Рођен у Сеоцу; стар 55 год. Рукоположен за ђакона 1, а за свештеника 18—X—73 године. Учио приватно читати и писати.

ВРАЊСКИ ОКРУГ

ПАРОХИЈЕ, ЦРКВЕ И ПАРОСИ (СВЕШТЕНИЦИ)

ОКРУЖНИ ПРОТА

Димитрије Павловић

(Види о њему ниже 2-гу врањ. парохију)

1887

1-ва врањска парохија

Састоји се из једног дела в. Врање од 413 домова. Има 1936 душа. Парохијска црква је храм Св. Тројице у Врањи и шапраначке цркве Преподоб. Параскеве. Прва је озидана 1758 године а друга — не зна се кад. Парох је *Илија Петровић*, прота. Рођен у Рановцу, окр. пожаревачког; стар 63 год. Рукоположен за ђакона 24—VIII—58 год. а за свешт. 15—VIII—80 год.; за проту произведен 30—IX—80 године. Свршио основну школу, нижу гимназију и Богословију.

2-га врањска парохија

Састоји се из једног дела в. Врање од 353 дома. Има 1719 душа. Парохијска црква је храм Св. Тројице и шапраначка Преподоб. Параскеве. (Види 1-ву врањ. парохију). Парох је *Димитрије Павловић*, окружни прота. Рођен у Крагујевцу; стар 55 год. Рукоположен за свештеника 3—XI—65 год., а постављен за проту 29—XII—93 год. Свршио основну школу, нижу гимназију и Богословију.

3-ћа врањска парохија

Састоји се из једног дела в. Врање од 332 дома, а колико има душа — није јављено. Парохијска црква је храм Св. Тројице и шапраначка Преподоб. Параскеве. (Види 1-ву врањ. парохију). Парох је *Стоилко Цветковић*, свешт. Рођен у Врањи; стар 63 год. Рукоположен за свешт. 16—IX—67 год. Учио приватно читати, писати и певати.

4-та врањска парохија

Састоји се из једног дела в. Врање од 257 домова и Доње Врање од 49 домова. Цела парохија има 306 домова а 1583 душе. Парохијска црква је храм Св. Тројице и шапраначка Преподоб. Параскеве. (Види 1-ву врањ. парохију).

Парох је *Коста Јовановић*, свешт. Рођен у Преображењу, ср. пчињског, окр. врањског; стар 59 год. Рукоположен за свешт. 30—I—74 год. Учио приватно читати, писати и певати.

5-та врањска парохија

Састоји се из једног дела в. Врање и Д. Врање од 335 дом. Има 1662 душе. Парохијска црква је храм Св. Тројице и шапраначка преподоб. Параскеве. (Види 1-ву врањ. парохију). Парох је *Михајло Ристић*, свешт. Рођен у Врању; стар 49 год. Рукоположен за свешт. 24—VI—74 год. Учио приватно читати, писати и певати.

6-та врањска парохија

Састоји се из једног дела в. Врање од 295 дом. Има 1553 душе. Парохијска црква је храм Св. Тројице и шапраначка преподоб. Параскеве. (Види 1-ву врањ. парохију). Парох је *Аксентије Мишић*, свешт. и капелан протекли. Рођен у Преображењу, среза пчињског, округа врањског; стар 38 год. Рукоположен за ђакона 13, а за свештеника 16—VII—98 г. Свршио основну школу и Богословију.

Ђакон врањске цркве

Хараламајије Цветковић. Рођен у Прекопчелици, окр. врањског. Стар 24 године. Рукоположен за ђакона 22—VIII—99. г. Свршио основну школу, 3 разреда гимназије, 2 разреда призренске Богословије и 2 разреда београдске Богословије.

Ђакон шапраначке цркве

Никола Николић. Рођен у Преображењу, окр. врањског; стар 25 год. Рукоположен за ђакона 6—IX—98 године. Свршио основну школу, нижу гимназију и Богословију.

Собинска парохија

Састоји се из 6 села: Собине од 81 дома, Честелина од 16 домова, Вунушевца 45 домова, Доброшева 5 домова, Балиновца 22 дома и Сувог Дола од 16 домова. Цела парохија има 185 домова а 1236 душа. Парохијска црква је

храм Успенија Пресв. Богородице у Собини. Озидана од тврдог материјала 1820 г. Парох је *Аксентије Стефановић*, свешт. Рођен у Преображењу, среза пчињског, окр. врањског; стар 51 год. Рукоположен за свештеника 12—XII—69 год. Учио приватно читати, писати и певати.

Бањска парохија

Састоји се из 5 села: врањ. Бање од 94 дома. Кумарева од 44 дома, Рапутовца 24 дома, Изумне 56 домова и Врзнице 29 домова. Цела парохија има 247 домова, а 1898 душа. Парохијска црква је капела Св. Пророка Илије у вр. Бањи. Парох је *Коста С. Поповић*, свештеник. Рођен у Градању, окр. врањског; стар 34 год. Рукоположен за свештеника 26—III—88 год. Свршио основну школу, нижу гимназију и Богословију.

Бујковачка парохија

Састоји се из 3 села: Бујковца од 100 домова, Ливнице 72 дома и Дуге Луке 52 дома. Цела парохија има 224 дома а 1557 душа. Парохијска црква је храм Успенија Пресв. Богородице у Корбевцу. Озидана од тврдог материјала 1868 год. Парох је *Танасије Костић*, свештеник. Рођен у Бујковцу, окр. врањског; стар 46 год. Рукоположен за свештеника 20—VI—75 год. Учио приватно читати, писати и певати.

Себеврањска парохија

Састоји се из 4 села: Собе-Врање од 75 домова, Клисурине 74 дома, Несврте 43 дома и Паневља од 41 дома. Цела парохија има 233 дома а 1687 душа. Парохијска црква је храм — види више бујковачку парохију. Парох је *Манастије Поповић*, свештеник. Рођен у Корбевцу, окр. врањског; стар 48 год. Рукоположен за свештеника 20—VI—74 год. Учио приватно читати, писати и певати.

Корбевачка парохија

Састоји се из 3 села: Корбевца од 105 домова, Липовца 31 дома и Превалца од 11 домова. Цела парохија има 147 домова, а 939 душа. Парохијска црква је храм — види више бујковачку парохију. Парох је *Алекса Поповић*, све-

штеник. Рођен у Корбевицу, окр. врањског; стар 53 год. Рукоположен за свештеника 4—XII—71 год. Учио приватно читати, писати и певати.

Првонечка парохија

Састоји се из 5 села: Првонек од 85 домова, Црног Врха 44 дома, Бабине Пољане 70 домова, Брезовице 75 домова и Старог Глого од 20 дом. Цела парохија има 294 дома а 2187 душа. Парохијска црква је храм Рожд. Св. Јов. у Првонеку. Озидана 1880 г. од тврдог материјала. Парох је *Михајло Младеновић*, свешт. Рођен у Првонеку, окр. врањског; стар 49 год. Рукоположен за свештеника 15—VII—74 год. Учио приватно читати, писати и певати.

Содерачка парохија

Састоји се из 2 села: Содерца од 54 дома и Дубинице од 108 домова. Цела парохија има 162 дома а 1213 душа. Парохијска црква је храм Св. Симеона Столпн. Озидана 1869 год. Парох је *Риста Поповић*, свешт. Рођену Вујковцу, у Ст. Србији; стар 56 год. Рукоположен за свештеника 2—I—76 год. Учио приватно читати, писати и певати.

Доњенерадовачка парохија

Састоји се из 4 села: Д. Нерадовца од 84 дома, Г. Нерадовца 29 домова, Стронског 12 домова и Рибнице од 30 домова. Цела парохија има 167 домова а 1148 душа. Парохијска црква је храм Св. Великом. Ђорђа у Д. Нерадовцу и Преподобне Параскеве у Стронском. Прва је озидана 67 г. а друга — не зна се кад. Парох је *Јашкије Трајковић*, свешт. Рођен у Буштрањи, окр. врањског; стар 47 год. Рукоположен за свештеника 6—III—76 год. Учио приватно читати, писати и певати.

Горњевртошка парохија

Састоји се из 4 села: Г. Вртоша од 84 дома, Катупа 52 дома, Миливојца 20 домова и Белог Брега од 11 домова. Цела парохија има 167 домова а 1146 душа. Парохијска црква је храм Пресв. Богородице. Не зна се кад је озидана. Парох је *Димитрије Стаменковић*, свештеник. Рођен

у Г. Вртошу, округа врањског; стар 49 год. Рукоположен за свешт 11—VI—75 год. Учио приватно читати, писати и певати.

Доњевртошка парохија

Састоји се из села Д. Вртоша од 90 домова. Има 504 душе. Парохијска црква је храм ап. Петра и Павла. Не зна се кад је озидана. Парох је *Стеван Ристкић*, свештеник. Рођен у Д. Вртошу, округа врањског; стар 62 године. Рукоположен 16—IX—63 год. Учио приватно читати, писати и певати.

Давидовачка капеланија

Састоји се из 2 села: Давидовца од 44 дома и Павловца 62 дома. Цела парохија има 106 домова а 634 душе. Парохијска црква је храм Великомуч. Ђорђа у Давидовцу и Константина и Јелене у Павловцу. Не зна се кад су озидане. Парох је *Трајко Николић*, свешт. Рођен у Бујановцу, у Ст. Србији; стар 61 год. Рукоположен за свешт. 10—VI—75 год. Учио приватно читати, писати и певати.

Капелан је горњем свештенику *Трајко Поповић*, свештеник. Рођен у Бујановцу, у Ст. Србији; стар 25 год. Рукоположен за ђакона 29, а за свешт. 30—VIII—98 год. Свршио основну школу, 5 разреда гимназије и Богословију

Црнолушка парохија

Састоји се из 3 села: Ц. Луга од 46 домова, Ристовца 49 домова и Коњског 35 дом. Цела парохија има 130 домова а 898 душа. Парохијска црква је храм Рођења Пресвете Богородице у Ратају. Озидана 1877 године. Парох је *Јамкије Илић*, свешт. Рођен у Г. Кабско, окр. врањског; стар 59 год. Рукоположен за свештеника 13—II—58 год. Учио приватно читати, писати и певати.

Ратајска парохија

Састоји се из села Ратаја од 91 дома. Има 560 душа. (За храм види више црнолушку пар.). Парох је *Димитрије Поповић*, свешт. Рођен у Буљесовцу, округа врањског; стар 57 год. Рукоположен за свештеника 1—I—61 год. Учио приватно читати, писати и певати.

Александровачка парохија

Састоји се из села Александровца од 50 домова. Има 340 душа. (За храм види више црнолушку пар.). Парох је *Алекса Поповић* — *Станисављевић*, свешт. Рођен у Г. Жабско, округа врањског; стар 67 год. Рукоположен 26—VIII—51 год. Учио приватно читати, писати и певати.

Горњежабска парохија

Састоји се из 3 села: Г. Жабско од 30 дом., Д. Жабско 60 домова и Г. Отуље 22 дома. Цела парохија има 112 домова а 839 душа. Парохијска црква је манастир Св. Стеван. Парох је *Димитрије Јовановић*, свешт. Рођен у Г. Жабско, округа врањског; стар 59 год. Рукоположен за свештеника 1—IV—63 год. Учио приватно читати, писати и певати.

Доњетребешинска парохија

Састоји се из Д. Требешина од 142 дома. Има 944 душе. Парохијска црква је Сабор Арх. Гаврила у Д. Требешину. Обновљена 1870 г. од тврдог материјала. Парох је *Манојло Поповић*, свешт. Рођен у Буљесовцу, округа врањског; стар 49 год. Рукоположен за свештеника 1—I—77 год. Учио приватно читати, писати и певати.

Горњетребешинска парохија

Састоји се из 3 села: Г. Требешина од 42 дома, Наставаца 24 дома и Купиница од 21 дома. Цела парохија има 87 дом. а 562 душе. (За храм види више доњетребешинску парохију). Парох је *Антоније Стошић*, свешт. Рођен у Г. Жабско; стар 56 год. Рукоположен за свештеника 1—I—61 год. Учио приватно читати, писати и певати.

Русачка парохија

Састоји се из 3 села: Русца од 33 дома, Ђурковца 23 дома и Буљесовца од 21 дома. Цела парохија има 77 домова а 519 душа. Парохијска црква је храм Св. Илије у Русцу. Не зна се кад је озидана. Парох је *Арса Поповић*, свешт. Рођен у Г. Жабско, округа врањског; стар 48 год.

Рукоположен за свештеника 15—XI—76 год. Учно приватно читати, писати и певати.

1-ва Буштрањска парохија

Састоји се из једног дела села Буштрање од 98 домова. Има 1032 душе. Парохијска црква је храм Св. Димитрија у Буштрањи. Озидана од тврдог материјала 1850 г. Парох је *Таса Мишић*, свешт. Рођен у Буштрањи, округа врањског; стар 68 год. Рукоположен за свештеника 14—IX—55 год. Учно приватно читати, писати и певати.

2-га Буштрањска парохија

Састоји се из једног дела села Буштрање од 36 дом. Има 286 душа. (За храм види 1-ву буштрањску парохију). Парох је *Трајко Јовић*, свешт. Рођен у Буштрањи, стар 66 год. Рукоположен за свештеника 8—I--54—год. Учно приватно читати, писати и певати.

3-ћа Буштрањска парохија

Састоји се из једног дела села Буштрање од 37 домова. Има 285 душа. (За храм види 1-ву буштрањску парохију). Парох је *Алекса Мишић*, свешт. Рођен у Буштрањи, округа врањског; стар 53 год. Рукоположен 15—XI—76 г. Учно приватно читати, писати и певати.

Ђуковачка парохија

Састоји се из 2 села: Ђуковца од 136 домова и Топлаца од 74 дома. Цела парохија има 210 домова а 1541 душу. Парохијска црква је храм св. ап. Петра и Павла у Топлацу. Озидана од тврдог материјала 1870 год. Парох је *Арса Поцковић*, свешт. Рођен у Буљесовцу, округа врањског; стар 56 год. Рукоположен за свештеника 24—VI—71 год. Учно приватно читати, писати и певати.

Лепчинска парохија

Састоји се из 6 села: Лепчица од 75 домова, Копањана 35 домова, Марганца 14 домова, Шупешевца 13 домова, Сурдуле 64 дома и Вишевца 55 домова. Цела парохија има

256 домова а 1705 душа. Парохијска црква је ман. Ленчински. Парох је *Силон Поповић*, свешт. Рођен у Ленчинцу, окр. врањског; стар 49 год. Рукоположен за свештеника 20—VI—69 год. Учио приватно читати, писати и певати.

Тибушка парохија

Састоји се из 3 села: Тибужде од 135 домова, Златоконска 61 дома и Дулана 35 домова. Цела парохија има 231 дом а 1530 душа. Парохијска црква је храм Рождества Пресвете Богородице у Тибужду. Озидана од тврдог материјала 1870 г. Парох је *Ђорђе Михајловић*, свешт. Рођен у Преображењу, округа врањског; стар 63 године. Рукоположен за свештеника 26—III—64 год. Учио приватно читати, писати и певати.

Луковска парохија

Састоји се из 4 села: Лукова од 90 домова, Лезе Реке од 52 дома, Средњег Дела 48 домова и Барбарушнице од 45 думова. Цела парохија има 235 домова а 1699 душа. (За храм види више тибушку парохију). Парох је *Манасије Ковачевић*, свешт. Рођен у Шауранцу, окр. врањског; стар 58 год. Рукоположен за свештеника 22—XI—70 год. Учио приватно читати, писати и певати.

Преображењска парохија

Састоји се из 2 села: Преображења од 89 домова и Д. Отуље 24 дома. Цела парохија има 104 дома а 618 душа. Парохијска црква је храм Преображења Христовог у Преображењу. Не зна се кад је озидана (од тврдог материјала). Парох је *Харитон Поповић*, свешт. Рођен у Преображењу, окр. врањског; стар 46 год. Рукоположен за свештеника 15—I—73 год. Учио приватно читати, писати и певати.

Кривофејска парохија

Састоји се из 2 села: Кривофеје од 140 домова и Новог Села од 81 дома. Цела парохија има 221 дом а 1710 душа. Парохијска црква је храм св. ап. Петра и Павла. Озидана 1868 год. од тврдог материјала. Парох је *Јован*

Петковић, свешт. Рођен у Кривофеји, окр. врањског; стар 41 год. Рукоположен за свештеника 8—XI—75 год. Учио приватно читати, писати и певати.

1. Примедба. Пресудом Великог Духовног Суда кривофејски парох, Јован Петковић, рашчињен је.

2. Примедба. Трајко Поповић, свештеник из Лепчица је без одређења.

НАМЕСНИШТВО СРЕЗА ЛЕСКОВАЧКОГ

(ОКРУГА ВРАЊСКОГ)

ПАРОХИЈЕ, ЦРКВЕ И ПАРОСИ (СВЕШТЕНИЦИ)

намесник

Стеван Јосифовић

свештеник.

(Види о њему ниже 4-ту лесковачку парохију).

1-ва лесковачка парохија

Састоји се из једног дела вароши Лесковца од 396 домова. Има 2350 душа. Парохијска црква је храм Рођ. Пресв. Богородице и храм Св. Илије у Лесковцу. Прва је озидана пре 100 год. а друга 1883 год. Парох је *Ђорђе С. Камперић*, свешт. Рођен у Призрену, у Ст. Србији; стар 45 год. Рукоположен за ђакона 12, а за свешт. 19—VI—83 год. Свршио основну школу. 1 разред гимназије и Богословију. Оликован орденом Св. Саве V степена и црвеним појасом.

2-га лесковачка парохија

Састоји се из једног дела в. Лесковца од 396 домова. Има 2350 душа. Парохијска црква је храм — види 1-ву лесковачку парохију. Парох је *Ђорђе Илић*, свешт. Рођен у Т. Дољу, округа широтског; стар 49 год. Рукоположен за ђакона 15, а за свештеника 17—VIII—69 год. Свршио основну школу. Награђен црвеним појасом.

3-на лесковачка парохија

Састоји се из једног дела вароши Лесковца од 311 домова. Има 1885 душа. Парохијска црква је храм — види 1-ву лесковачку парохију. Парох је *Петар Велковић*, свештеник. Рођен у Лесковцу; стар 30 година. Рукоположен за ђакона 16 а за свешт. 17 - XI—89 год. Свршио основну школу, нижу гимназију и Богословију. Одликован црвеним појасом.

4-та лесковачка парохија

Састоји се из једног дела в. Лесковца од 304 дома. Има 1839 душа. Парохијска црква је храм — види 1-ву лесковачку парохију. Парох је *Стеван Коменовић*, свештеник. Рођен у Дубровнику, у Далмацији; стар 37 год. Рукоположен за ђакона 1—XII—83 а за свештеника 1—IX—85 год. Свршио основну школу, нижу гимназију један разред учитељске школе и Богословију. Одликован црвеним појасом и набојеником.

5-та лесковачка парохија

Састоји се из једног дела в. Лесковца од 342 дома. Има 2036 душа. Парохијска црква је храм — види 1-ву лесковачку парохију. Парох је *Милун Стојадитовић*, свешт. Рођен у Стопњу, окр. крушевачког; стар 35 год. Рукоположен за ђакона 6—IV—88, а за свештеника 31—IX—88 године. Свршио основну школу, нижу гимназију и Богословију. Одликован похвалницом од арх. сабора за ревносно превођење иновераца у православље и црвеним појасом од епарх. архијереја. Одликује се радом на црквено-књижевном пољу а и беседништвом.

6-та лесковачка парохија

Састоји се из једног дела вароши Лесковца од 287 дом. Има 1750 душа. (За храм види 1-ву лесковачку парохију). Парох је *Прокотије Стаковић*, свештеник. Рођен у Лесковцу; стар 48 год. Рукоположен за ђакона 13 а за свештеника 16—VII—74 год. Свршио основну школу.

Ђакони лесковачких цркава

Христодор Тасић. Рођен у Лесковцу; стар 31 годину. Рукоположен за ђакона 1—VII—93 год. Свршио основну школу, нижу гимназију и Богословију.

Јован Коцић. Рођен у Лесковцу; стар 22 год. Рукоположен за ђакона 30—VIII—98 год. Свршио основну школу, 6 разреда гимназије и Богословију.

Печењевачка парохија

Састоји се из 7 села: Печењеваца од 132 дома, Чекмина од 70 домова, Дупљана 57 домова, Чифлука 35 домова, Брејановца 25 домова, Подримца 20 домова и Капштавара 9 домова. Цела парохија има 319 домова а 3018 душа. Парохијска црква је храм Св. Илије у Печењевцима. Озидана од тврдог материјала 1844 г. Парох је *Михајло Богдановић*, свешт. Рођен у Грданици, округа врањског; стар 65 год. Рукоположен за ђакона 8—VIII а за свештеника 26—IX—69 год. Учио приватно читати, писати и певати.

Стројковачка парохија

Састоји се из 6 села: Стројковца од 85 домова, Чукљеника 42 дома, Тулова 50 домова, Белог Погока 37 домова и Зољева од 18 домова. Цела парохија има 319 домова а 1773 душе. Парохијска црква је храм Св. Николе у Чукљенику. Озидана је од тврдог материјала, али кад — не зна се. Парох је *Василије Поповић*, свешт. Рођен у Турековцу, окр. врањског; стар 26 год. Рукоположен за ђакона 3—II а за свештеника 10—VIII—98 год. Свршио основну школу, нижу гимназију и Богословију.

Бабичка парохија

Састоји се из 4 села: Бабичке од 120 домова, Разгојне 100 домова, Врданице 58 домова и Сврдака 16 домова. Цела парохија има 294 дома а 2480 душа. Парохијска црква је храм Св. Тројице у Бабички. Обновљена је 1838 године. Парох је *Здравко Поповић*, свешт. Рођен у Црковници; стар 53 год. Рукоположен за ђакона 7 а за свештеника 8—II—75 године. Учио приватно читати, писати и певати.

Јашуњска парохија

Састоји се из 7 села: Јашуње од 48 домова, Злокућана 19 домова, Дрћевца 28 домова, Чифл. Дрћевачког 12 домова, Јарсенова 61 дома, Г. Купиновца 27 домова и Д. Купиновца од 9 домова. Цела парохија има 204 дома а 1639 душа. Парохијска црква је храм Св. Јована Претече у Јашуњи. Не зна се кад је озидана (од тврдог материјала). Парох је *Јован Дижитријевић*, свешт. Рођен у Равном Лугу, у Ст. Србији; стар 47 год. Рукоположен за ђакона 10 а за свешт. 17—II—85 год. Свршио основну школу и два разреда Богословије у Призрену.

Брзанска парохија

Састоји се из 6 села: Брза од 78 домова, Вучја 128 домова, Жабљана 42 дома, Горине 50 домова, Букове Главе 21 дома и Варја 97 домова. Цела парохија има 416 домова а 2902 душе. Парохијска црква је храм Св. Ђорђа у Бунуши. Озидана од тврдог материјала 1869 год. Парох је *Михајло Поповић*, свешт. Рођен у Лесковцу; стар 60 год. Рукоположен за ђакона 15 а за свештеника 18 VIII—68 године. Учио приватно читати, писати и певати.

Бунушка парохија

Састоји се из 8 села: Родоњице од 61 дома, Бунуше 90 домова, Тодоровца 30 домова, Мирошевица 110 домова, Више 40 домова, Дрводоље 11 домова, Славујевца 36 домова и Игришта 38 домова. Цела парохија има 416 домова а 2717 душа. Парохијска црква је храм — види више брзанску парохију. Парох је *Гаврило Поповић*, свештеник. Рођен у Лесковцу; стар 49 год. Рукоположен за ђакона 20 а за свештеника 23—IV—74 год. Учио приватно читати, писати и певати.

Брестовачка парохија

Састоји се из 4 села: Брестовца од 110 домова, Липовца од 80 домова, Кутлеша 50 домова и Шарљинца од 36 домова. Цела парохија има 276 домова а 2329 душа. Парохијска црква је храм Св. Параскеве у Кутлешу. Озидана од слабог материјала 1883 г. Парох је *Ђорђе Поповић*,

свешт. Рођен у Лесковцу; стар 54 год. Рукоположен за ђакона 25 а за свештеника 26—IX—69 год. Учно приватно читати, писати и певати.

Винарачка парохија

Састоји се из 6 села: Винарца од 130 домова, Д. Стопање 33 дома, Залужње 35 домова, Прибоја 36 домова, Мира Чифлака 15 домова и Д. Синковца од 13 домова. Цела парохија има 262 дома а 2103 душе. Парохијска црква је храм Св. Николе у Д. Стопању. Не зна се кад је озидана. Парох је *Коста Николић*, свештеник. Рођен у Лесковцу; стар 49 год. Рукоположен за ђакона 17 а за свештеника 18—I—71 год. Учно приватно читати, писати и певати.

Турековачка парохија — капеланија

Састоји се из 8 села: Турековца од 95 домова, Г. Стопање 30 домова, Г. Синковца 25 домова, Г. Трњана 13 домова, Власа 17 домова, Свирца 29 домова, Белановца 22 дома и Д. Трњана од 15 домова. Цела парохија има 346 домова а 2796 душа. Парохијска црква је храм — није јављена — у Турековцу. Парох је капелан *Михајло Ивњатовић*, свештеник. Рођен у Пироту; стар 26 год. Рукоположен за ђакона 30—I, а за свештеника 13—VII—98 год. Свршио основну школу, 5 разреда гимназије и Богословију.

Рударска парохија

Састоји се из 9 села: Д. Јање од 31 дома, Кукловца — Шинице 45 домова, В. Трњана 80 домова, Рудара 38 домова, Г. Јање 30 домова, Паликуће 30 домова, Загужана 47 домова, Пресечине 24 дома и Шајновца од 16 домова. Цела парохија има 341 дом а 2445 душа. Парохијска црква је храм св. Параскеве у Рудару. Обновљена 1799 године. Парох је *Тодор Поповић*, свешт. Рођен у Лесковцу; стар 52 год. Рукоположен за ђакона 20 а за свештеника 24—IV—74 г. Учно приватно читати, писати и певати.

Губеревачка парохија

Састоји се из 4 села: М. Грабовнице од 27 домова, Губеревца 145 домова, Г. Буниброта од 66 домова и Д. Бу-

ниброда од 39 домова. Цела парохија има 277 домова а 2079 душа. Парохијска црква је храм — види више рударску парохију. Парох је *Јанукије Поповић*, свешт. Рођен у Лесковцу; стар 57 г. Рукоположен за ђакона 13—X—66 а за свештеника 4—IX—67 године. Учио приватно читати, писати и певати.

Ораовичка парохија

Састоји се из 3 дома: Ораовице од 190 домова, Добротина 26 домова и Бистрице од 10 домова. Цела парохија има 226 домова а 1570 душа. Парохијска црква је храм Св. Николе у Ораовици. Не зна се кад је озидана. Парох је *Аранђел Стојановић*, свешт. Рођен у Ораовици; стар 60 год. Рукоположен за ђакона 1 а за свештеника 22—V—74 године. Учио приватно читати, писати и певати.

Копашничка парохија

Састоји се из 5 села: В. Габровнице од 125 домова, М. Копашнице 21 дома, В. Копашнице 65 домова, Слатине 54 дома и Несврте од 31 дома. Цела парохија има 296 домова а 2067 душа. (За храм види више ораовичку парохију). Парох је *Михајло Тасић*, свешт. Рођен у Лесковцу; стар 27 год. Рукоположен за ђакона 22 а за свештеника 24—VII—97 год. Свршио основну школу, нижу гимназију, 1 разред учитељске школе и Богословију.

Богојевачка парохија

Састоји се из 2 села: Богојевца од 121 дома и Навалипе од 71 дома. Цела парохија има 192 дома а 1403 душе. Парохијска црква је храм Св. Параскеве у Кумареву. Обновљена од тврдог материјала 1803 год. Парох је *Јевтимије Годоровић*, свешт. Рођен у Пењи, у Старој Србији; стар 48 год. Рукоположен за ђакона 1—X—80 год. Свршио основ. школу и Богословију.

Црковничка парохија

Састоји се из 3 села: Црковнице од 112 домова, Д. Локошнице 109 домова и Г. Локошнице од 21 дома. Цела парохија има 242 дома а 2073 душе. Парохијска црква је храм Успенија Пресвете Богородице. Не зна се кад је

озидана. Парох је *Аранђел Станковић*, свештеник. Рођен у Црквици; стар 60 год. Рукоположен за ђакона 24 а за свештеника 25—III—60 год. Учио приватно читати, писати и певати.

Градашничка парохија

Састоји се из 4 села: Липовице од 64 дома, Орашца од 27 домова, Градашнице 46 домова, Биљанице од 29 дом., Слатине 20 домова и Пискупова од 20 домова. Цела парохија има 206 домова а 1888 душа. Парохијска црква је храм Арх. Гаврила. Озидана од тврдог материјала 1893 г. Парох је *Спасоје Поповић*, свешт. Рођен у Горнатско, округа врањског; стар 41 год. Рукоположен за ђакона 17 а за свештеника 18—I—79 год. Свршио основну школу.

Кумаревска парохија

Састоји се из 10 села: Бобишта од 14 домова, Кумарева 48 домова, Д. Крајинца 50 домова, Г. Крајинца 40 домова, Злоћудова 18 домова, Номанице 11 домова, Жижавице 25 домова, Грајевца 18 домова, Јелашнице 25 домова и Номанице од 45 домова. Цела парохија има 294 дома а 2523 душе. Парох је *Јанкије Калуђеровић*, свешт. Рођен у Крушеву; стар 56 год. Рукоположен за ђакона 16 а за свештеника 17 - IX—74 год. Свршио осн. школу и два разр. гими у Крушеву.

Мрштанска парохија

Састоји се из 4 села: Мрштана од 94 дома, Биљанице Л. 15 домова, Манојловице 58 домова и Братмиловца од 33 дома. Цела парохија има 200 домова. (За храм види више кумаревску парохију). Парох је *Димитрије Ношовић*, свешт. Рођен у Лесковцу; стар 77 год. Рукоположен за ђакона 8 а за свештеника 9—XI—53 год. Учио приватно читати, писати и певати.

НАМЕСНИШТВО СРЕЗА ЈАБЛАНИЧКОГ (ОКРУГА ВРАЊСКОГ)

ПАРОХИЈЕ, ЦРКВЕ И ПАРОСИ (СВЕШТЕНИЦИ)

Намесник

Радисав Луковић

свештеник.

(Види о њему ниже бојничку парохију)

Бојничка парохија

Састоји се из 12 села: Бојника од 35 домова, Драговца 43 дома, Каменице 27 домова, Мрвеша 23 дома, Придворнице 35 домова, Ђипђуше 32 дома, Ланотница 70 домова, Кацабаћа 72 дома, Куковца 23 дома, Границе 14 домова, Плавца 24 дома и Сувог Поља од 23 дома. Цела парохија има 421 дом а 3200 душа. Парохијска црква је храм Саб. Арх. Гаврила у Придворници. Озидана од тврдог материјала али кад — није јављено. Парох је *Радисав Луковић*, свештеник, намесник. Рођен у Ивању, у Старој Србији; стар 50 год. Рукоположен за свештеника 1851 године. Свршио основну школу и Богословију.

Бошњачка парохија

Састоји се из 8 села: Бошњаца од 95 домова, Цертата 81 дома, Ђековца 23 дома, Тогачевца 59 домова, Цекавице 36 домова, М. Војловца 14 домова, В. Војловца 32 дома и Врановца од 28 домова. Цела парохија има 368 домова а 2903 душе. Парохијска црква је храм Св. Петке у Бошњацу. Не зна се кад је озидана. Обновљена 1805 год. Парох је *Трајко Поповић*, свешт. Рођен у Турековцу; стар 40 год. Рукоположен за свештеника 6—V—75 год. Свршио основну школу.

Лебанска парохија

Састоји се из 8 села: Лебана од 41 дома, Лугара 19 домова, Ждгелова 31 дома, Коњине 31 дома, Шулана 106 домова, Врановца 39 домова, Поповца 41 дома и Гргууровца од 71 дома. Цела парохија има 370 домова а 2970 душа. (За храм види више бошњачку парохију). Парох је *Радисав Стефановић*, свешт. Рођен у Бурђевку, у Старој Србији; стар 40 год. Рукоположен 22—V—80 год. за свештеника. Свршио основну школу.

Бучуменска парохија

Састоји се из 3 села: Бучументе од 134 дома, Рујковца 90 домова и Гајтана од 123 дома. Цела парохија има 347 домова а 1909 душа. Парохијска црква је храм Св. Петра и Павла у Бучументи. Није јављено кад је озидана. Парох је *Јован Поповић*, свешт. Рођен у Шајповцу, у Ст. Србији; стар 46 год. Рукоположен за свештеника 14—II—69 год. Свршио основну школу.

Прекопчеличка парохија

Састоји се из 10 села: Прекопчелице од 75 домова, Штулица од 50 домова, Јегље 43 дома, Радиповца 19 домова, Шилова 50 домова, Криваче 43 дома, Мијалице 47 домова, Секицола 22 дома, Свињарице 31 дома, Јалиновца од 54 дома. Цела парохија има 434 дома а 3062 душе. Парохијска црква је храм Св. Николе у Прекопчелици. Озидана на старим зидинама 1871 г. Парох је *Петар Цветковић*, свештеник. Рођен у Калици, у Старој Србији; стар 44 год. Рукоположен за свештеника 12—III—69 год. Свршио основну школу.

Доњеконјувачка парохија

Састоји се из 8 села: Д. Коњувца од 69 домова, Г. Коњувца 30 домова, Злате 34 дома, Бресговца 45 домова, Словника 26 домова, Речице 27 домова, Црковнице 50 дом. и Савишца од 20 домова. Цела парохија има 301 дом а 2125 душа. Парохијска црква је храм Св. Петра и Павла у Д. Коњувцу. Озидана од тврдог материјала 1892 г. Парох је *Спасоје Возовић*, свешт. Рођен у Морачи, у Црној Гори; стар 51 год. Рукоположен за свештеника 25—IX—63 год. Учио приватно читати, писати и певати.

Косанчићска парохија

Састоји се из 7 села: Стубле од 90 домова, Г. Бријања 65 домова, Д. Бријања 78 домова, Косанчића 60 домова, Г. Дреновца 37 домова, Д. Дреновца 20 домова и Обилића 34 дома. Цела парохија има 384 дома а 2850 душа. Парохијска црква је храм Св. Саве у Г. Бријањи. Не зна се кад је озидана. Парох је *Стеван Поповић*, свештеник,

Рођен у Градњи. Рукоположен за свештеника 27—II—90 год. Свршио основну школу, нижу гимназију и Богословију.

Ображдска парохија

Састоји се из 11 села: Слншана од 76 домова, Бачевине 36 домова, Борница 38 домова, Ображда 14 домова, Марковца 9 домова, Ивања 41 дома, Магаша 33 дома, Вујанова 28 домова, Орања 57 домова, Лозана 24 дома и Турајне од 36 домова. Цела парохија има 382 дома а 2749 душа. Парохијска црква је храм Св. Тројице у Ображду. Озидана од слабог матер. 1884 г. Парох је *Глаторије Станојевић*, свешт. Рођен у Црвеној Јабуци; стар 53 год. Рукоположен за свештеника 13—I—67 год. Свршио основну школу.

Туларска парохија

Састоји се из 9 села: Тулара 43 дома, Реткоцера 131 дома, Прпора 16 домова, Брајине 33 дома, Губавца 12 домова, Медевца 10 домова, Пороштице 5 домова, Мркоње 35 домова и Чокотина од 18 домова. Цела парохија има 303 дома а 1858 душа. Парохијска црква је храм Вознесења Господњег у Медвцима. Обновљена 1888 године. Парох је *Васа Вукчевић*, свешт. Рођен у Црпојевићевој Реци; стар 53 год. Рукоположен за свештеника 5—V—73 год. Свршио основну школу и нижу гимназију у Црпој Гори.

Сијаринска парохија

Састоји се из 11 села: Сијарине од 42 дома, Свирца 16 домова, Ст. Бање 18 домова, Мамуловца 8 домова, Равне Бање 36 домова, Баровца 30 домова, Шапћа 8 домова, Петриља 24 дома, Бозуновца 16 домова, Дамјановца 26 домова и Сипановца од 5 домова. Цела парохија има 229 домова а 1436 душа. Парохијска црква је храм Вознесења Господњег у Медвцима. (Види више туларску парохију). Парох је *Петар Поповић*, свешт. Рођен у Шаранцу, у Црпој Гори; стар 54 године. Рукоположен за свештеника 29—VII—65 год. Свршио основну школу.

Медвеђска парохија

Састоји се из 7 села: Медвеће од 82 дома, Непосавља 19 домова, Стубле 50 домова, Црпог Врха 31 дома, II.

Шплова 24 дома, Мађедонца 38 домова и Газдара 52 дома. Цела парохија има 296 домова а 2317 душа. Парохијска црква је храм — види више сијаринску парохију. Парох је *Михајло Поповић*, свешт. Рођен у Брловцима, у Старој Србији; стар 31 год. Рукоположен за свештеника 1—IX—94 год. Учно приватно читати, писати и певати.

Клајићска парохија

Састоји се из 7 села: Клајића од 119 домова, Вувица 82 дома, Дрводеље 27 домова, Ражуне 31 дома, Лапотинаца 34 дома, Бурекара 83 дома и Радевица 8 домова. Цела парохија има 334 дома а 2335 душа. Парохијска црква је храм Св. Павтелеје у Ражуни. Парох је *Стојан Поповић*, свештеник. Рођен у Каменици, у Ст. Србији; стар 40 год. Рукоположен за свештеника 21—V—87 год. Свршио основну школу и Богословију у Призрену.

Свештеници у миру

Јован Ђикић, свешт. Рођен у Власотинцима окр. врањског; стар 36 год. Рукоположен за ђакона 27—VII—87 г. а за свештеника 4—IX—88 год.

НАМЕСНИШТВО СРЕЗА ПОЉАНИЧКОГ

(ОКРУГА ВРАЊСКОГ).

ПАРОХИЈЕ, ЦРКВЕ И ПАРОСИ (СВЕШТЕНИЦИ)

Намесник

Димитрије Поповић

(Види о њему ниже смиљевачку парохију)

Смиљевачка парохија

Састоји се из 3 села: Смиљевце од 42 дома, Дреновца 84 дома и Урманце 22 дома. Цела парохија има 205 домова а душа — није јављено. Парохијска црква је храм Св. Параскеве у Смиљевцу. Озидана 1879 године. Парох је

Димитрије Поповић, свештеник. Рођен у Градњи, округа врањског; стар 43 год. Рукоположен за свештеника 29—V—74 год. Свршио основну школу.

Округличка парохија

Састоји се из 5 села: Округлице од 57 домова, Липовице 64 дома, Галиница 30 домова, Мелова 18 домова и Равног Дола 22 дома. Цела парохија има 134 дома а 1645 душа. Парохијска црква је храм — види више смиљевачку парохију. Пароха нема, а онслужује ју намесник среза пољаничког, *Димитрије Поповић*, свештеник. (Види о њему више смиљевачку парохију).

Власачка парохија

Састоји се из 4 села: Влазе од 93 дома, Станца 36 домова, Рождаца 26 домова и Претена 36 домова. Цела парохија има 192 дома а 1281 душу. Парохијска црква је храм Св. Параскеве у Смиљевцу. (Види више смиљевачку парохију). Парох је *Стољко Поповић*, свешт. Рођен у Градњи; стар 64 год. Рукоположен за свештеника 5—IX—55 год. Учио приватно читати, писати и певати.

Големоселска парохија

Састоји се из 4 села: Големог Села од 236 домова, Секирца 57 домова, Крушеве Главе 41 дома и Дупељева 6 домова. Цела парохија има 346 домова а 2162 душе. Парохијска црква је храм Св. Прокопија у Голем. Селу. Оздана од тврдог материјала 1875. год. Парох је *Василије Поповић*, свешт. Рођен у Градњи; стар 66 год. Рукоположен за свештеника 10—V—54 год. Учио приватно читати, писати и певати.

Мртвичка парохија

Састоји се из 5 села: Мртвице од 84 дома, Реништа 82 дома, Кораћевца 24 дома, Грахова 81 дома и Цена од 24 дома. Цела парохија има 295 домова а 2124 душе. Парохијска црква је храм Успенија Св. Богородице. Оздана од тврдог материјала 1837 год. Парох је *Димитрије*

Поповић, свешт. Рођен у Буштрањи, окр. врањског; стар 41 год. Рукоположен за свештеника 12—V—77 год. Учио приватно читати, писати и певати.

Градњанска парохија

Састоји се из 7 села: Градње од 77 домова, Стрешка 52 дома, Ушевца 42 дома, Мијаковца 19 домова, Тујиба 21 дома, Студене 28 домова и Лалинаца од 38 домова. Цела парохија има 277 домова а 2237 душа. Парохијска црква је храм Св. Николе у Градњи. Озидана 1832 године. Парох је *Михајло Поповић*, свешт. Рођен у Градњи; стар 43 год. Рукоположен за свештеника 8—IX—75 год. Учио приватно читати, писати и певати.

Гумеришка парохија

Састоји се из 2 села: Моштанце од 98 домова и Гумеришта од 54 дома. Цела парохија има 152 дома а 1104 душе. Парохијска црква је храм Св. Јована Богослова у Тесовишту. Озидана 1871 године од тврдог материјала. Парох је *Михајло Стефановић*, свешт. Рођен у Гумеришту; стар 43 год. Рукоположен за свештеника 18—VII—74 год. Учио приватно читати, писати и певати.

Тесовишка парохија

Састоји се из 7 села: Тесовишта од 39 домова, Облице 37 домова, Бојин-Цела 45 домова, Струганице 19 домова, Клашњице 30 домова, Мечковца 18 домова и Плачковце од 7 домова. Цела парохија има 195 домова а 1389 душа. Парохијска црква је храм — види више гумеришку парохију. Парох је *Стојан Јовановић*, свешт. Рођен у Врањи; стар 48 год. Рукоположен за свештеника 9—VII—74 год. Учио приватно читати, писати и певати.

Куновска парохија

Састоји се из села Кунова. Има 116 домова а 839 душа. Парохијска црква је храм Св. Тројице у Купову. Озидана од тврдог материјала 1874 г. Парох је *Василије Поповић*, свешт. Рођен у Кунову, окр. врањског; стар 45 год. Руко-

положен за свештеника 12—V—74 год. Учно приватно читати, писати и певати.

Горњејабуковачка парохија

Састоји се из 11 села: Милетовишта од 38 домова, Јастребца 57 домова, Теговишта 48 домова, Зебиница 40 домова, Ролова 33 дома, Урнича 18 домова, Г. Јабукова 47 домова, Д. Јабукова 46 домова Валишовца 21 дома, Кап-јанца 52 дома и Репинца 32 дома. Цела парохија има 432 дома а 3061 душу. Парохијска црква је храм Св. Параскеве у Г. Јабукову. Озидана 1862 год. од тврдог материјала. Парох је *Антоније Поповић*, свешт. Рођен у Бачишовцу; окр. врањског; стар 45 год. Рукоположен за свештеника 16—I—74 год. Учно приватно читати, писати и певати.

Стубалска парохија

Састоји се из 3 села: Стубла од 110 домова, Суве Мораве 45 домова и Дренова 6 домова. Цела парохија има 161 дом а 1170 душа. Парохијска црква је храм Преображења Господњег у Стублу. Не зна се кад је озидана. Парох је *Јован Костић*, свешт. Рођен у Тошлану, окр. врањског, стар 50 год. Рукоположен за свештеника 22—X—74 год. Учно приватно читати, писати и певати.

Прибојска парохија

Састоји се из 4 села: Прибоја од 65 домова, Назараћа 37 домова, Островице 50 домова и Бачвишта 48 домова. Цела парохија има 200 домова а 1324 душе. Парохијска црква је храм -- види више стубалску парохију. Парох је *Трајко Ковачевић*, свешт. Рођен у Шапрану; стар 63 год. Рукоположен за свештеника 21—XI—74 год. Учно приватно читати, писати и певати.

Сушевска парохија

Састоји се из 5 села: Бричевја од 32 дома, Сушевја 30 домова, Гариња 44 дома, Копитарца 17 домова и Мутеша 37 домова. Цела парохија има 60 домова а 1162 душе. Парохијска црква није јављена. Парох је *Стеван Петро-*

vihi, свешт. Рођен у Цену; стар 52 год. Рукоположен за свештеника 14—X—67 год. Учио приватно читати, писати и певати.

Предејанска парохија

Састоји се из 5 села: Предејана од 60 домова, Купејца 20 домова, Личног Дола 30 домова, Полојца од 40 домова и Војиниша од 55 домова. Цела парохија има 205 домова а 1337 душа. Парохијска црква је храм Св. Арх. Гаврила. Озидана 1871 год. Парох је *Стајенко Петровић*, свешт. Рођен у Цену, окр. врањског, стар 43 год. Рукоположен за свештеника 15—VI—75 год. Учио приватно читати, писати и певати.

Равноречка парохија

Састоји се из 5 села: Белоповца од 67 домова, Равне Реке 81 дома, Сена 36 домова, Костоматице 18 домова и Кукавице 9 домова. Цела парохија има 211 домова а 1622 душе. Парохијске цркве храм није јављен. Парох је *Димитрије Николић*, свешт. Рођен у Кацапуну, округа врањског; стар 50 год. Рукоположен за свештеника 11—IX—74 год. Учио приватно читати, писати и певати.

Кацапунска парохија

Састоји се из 5 села: Дененице од 44 дома, Кацапуна 40 домова, Бреегова 33 дома, Јагњила 34 дома и Ср. Дола 16 домова. Цела парохија има 167 домова а 1186 душа. Парохијска црква је кацапунски манастир Св. Илија. Парох је *Јован Николић*, свешт. Рођен у Кацапуну, окр. врањског; стар 56 год. Рукоположен за свештеника 14—IX—70 год. Учио приватно читати, писати и певати.

Јовачка парохија

Састоји се из 2 села: Јовца од 80 домова и Велишева 107 домова. Цела парохија има 187 домова а 1282 душе. Парохијска црква није јављена. Парох је *Таса Петковић*, свешт. Рођен у Кацапуну, окр. врањског; стар 59 год. Рукоположен за свештеника 7—I—75 год. Учио приватно читати, писати и певати.

НАМЕСНИШТВО СРЕЗА МАСУРИЧКОГ

(ОКРУГА ВРАЊЕКОГ)

ПАРОХИЈЕ, ЦРКВЕ И ПАРОСИ (СВЕНТЕНИЦИ)

Намесник

Вељко Ксачаревић

прота.

(Види о њему ниже јелашничку парохију)

Јелашничка парохија

Састоји се из 4 села: Јелашнице од 132 дома, Деку-
тница 27 домова, Врбова 64 дома и Завице од 27 домова.
Цела парохија има 250 домова а 1913 душе. Парохијска
црква је храм Св. Тројице у Сувојинцу. Оздана од слабог
материјала 1881 год. Парох је *Вељко Ксачаревић*, прота. Рођен
у Буштрањи, окр. врањског; стар 58 год. Рукоположен за
свештеника 16—VII—74 год. Учио приватно читати, пи-
сати и певати.

Богашевска парохија

Састоји се из 2 села: Богашева од 55 домова и Па-
лоша од 48 домова. Цела парохија има 103 дома а 737
душа. Парохијска црква је храм — види више јелашничку
парохију. Парох је *Коста Поповић*, свент. Рођен у Шапцу,
у Ст. Србији. Рукоположен за свештеника 12—X—68 год.
Учио приватно читати, писати и певати.

Сувојиначка парохија

Састоји се из 4 села: Сувојинца од 110 домова, Стој-
ковца 46 домова, Дугојнице 37 домова и Загужање од 30
домова. Цела парохија има 217 домова а 1509 душа. Па-
рохијска црква је храм — види више јелашничку парохију.
Парох је *Стољко Поповић*, свент. Рођен у Клисурици,
окр. врањског; стар 73 год. Рукоположен за свештеника
4—X—54 год. Учио приватно читати, писати и певати.

Житорађска парохија

Састоји се из 3 села: Житорађе од 53 дома, Биновца
42 дома и Кал. Луковца од 11 домова. Цела парохија има
106 домова а 630 душа. Парохијска црква је храм —

види напред јелашичкку парохију. Парох је *Стоша Младеновић*, свешт. Рођен у Крешевци, у Ст. Србији; стар 51 год. Рукоположен за свештеника 5—VI—74 год. Учио приватно читати, писати и певати.

Сурдуличка парохија

Састоји се из 3 села: Сурдулице од 110 домова, Ма-сурице 114 домова и Алакиница од 66 домова. Цела парохија има 290 домова а 2053 душе. Парохијска црква је у Сурдулици. Није нам о њој ништа јављено. Парох је *Коста Поповић*, свешт. Рођен у Преображењу, окр. врањског; стар 42 год. Рукоположен за свештеника 13—XII—87 год. Свршио основну школу.

Кијевска парохија

Састоји се из 5 села. Битврђе од 44 дома, Вучеденца 40 домова, Г. Рошановца 42 дома, Д. Рошановца 42 дома и једног дела Кијевца од 31 дома. Цела парохија има 199 домова а 1634 душе. Парохијска црква је храм Св. Тројице у Сувојиници. Озидана од слабог материјала 1881 г. Парох је *Ђорђе Аубељковић*, свешт. Рођен у Кијевцу, окр. врањског; стар 74 год. Рукоположен за свештеника 14—X—51 год. Учио приватно читати, писати и певати.

1-ва Власинска парохија

Састоји се из пола села Власине од 198 домова. Има 1771 душу. Парохијска црква је храм Св. Илије у Власини. Озидана 1838 г. Парох је *Тома Михајловић*, свешт. Рођен у Власини, окр. врањског; стар 74 год. Рукоположен за свештеника 16—V—52 год. Учио приватно читати, писати и певати.

2-га Власинска парохија

Састоји се из пола села Власине од 198 домова. Има 1862 душе. Парохијска црква је храм Св. Илије у Власини. (Види за храм 1-ву власинску парохију). Парох је *Цветко Страхињић*, свешт. Рођен у Власини, окр. врањског; стар 66 год. Рукоположен за свештеника 20—VII—57 године. Учио приватно читати, писати и певати.

Мачкатичка парохија

Састоји се из 5 села: Мачкатице од 106 домова, Лебета 118 домова, Рузевја 21 дома, Мањка 60 домова, Дугог Цела 16 домова и једног дела Кијевца од 63 дома. Цела парохија има 284 дома а 2086 душа. Парохијска црква је храм Св. Јована у Мачкатици. Парох је *Михајло Миленковић*, свешт. Рођен у Кијевцу, окр. врањског; стар 51 год. Рукоположен за свештеника 14—II—74 год. Учно приватно читати, писати и певати.

Ружићска парохија

Састоји се из 8 села: Ружића од 72 дома, Прекодолца 59 домова, М. Калиманца 10 домова, Кознице 22 дома, Дупљана 60 домова, Манапла 27 домова, Дикаве 56 домова и Бацнјовца од 29 домова. Цела парохија има 335 домова а 2212 душа. Парохијска црква је храм Св. Параскеве у Ружићу. Озидана од тврдог матер. 1860 г. Парох је *Глигорије Поповић*, свешт. Рођен Репенцу, окр. врањског; стар 49 год. Рукоположен за свештеника 15—VI—73 год. Учно приватно читати, писати и певати.

Кржинска парохија

Састоји се из 3 села: Кржинца од 35 домова, Данног Села 20 дом., Лемовог Бара 36 дом. и једног дела Кијевца од 31 дома. Цела парохија има 122 дома а 862 душе. Парохијска црква је храм — види више ружићску парохију. Парох је *Цветан Миленковић*, свешт. Рођен у Д. Врањи, окр. врањског; стар 50 год. Рукоположен за свештеника 17—III—75 год. Учно приватно читати, писати и певати.

ПИРОТСКИ ОКРУГ

ПАРОХИЈЕ, ЦРКВЕ И ПАРОСИ (СВЕШТЕНИЦИ)

Окружни прота

Димитрије Цветковић

(Види о њему 1-ву пиротску парохију)

1-ва пиротска парохија

Састоји се из једног дела вароши Пирота од 420 домова. Има 2500 душа. Парохијска црква је стара пиротска

црква, храм Христова Рођења у Пироту. Озидана 1834 године. Парох је *Димитрије Цветковић*, прота. Рођен у Јагодини, окр. моравског; стар 66 год. Рукоположен за ђакона 15—VIII—57 год. Произведен за проту 1879 год. Свршио основну школу, нижу гимназију и Богословију.

2-га пиротска парохија

Састоји се из једног дела вароши Пирота од 408 домова. Има 2450 душа. Парохијска црква је храм Успенија Пресвете Богородице т. ј. нова саборна црква у Пироту. Озидана 1870 године. Парох је *Милош Велимировић*, свешт. Рођен у Краљу, у Ст. Србији; стар 50 год. Рукоположен за ђакона 8 а за свештеника 9—IX—78 год. Свршио осн. школу и Богословију.

3-ћа пиротска парохија

Састоји се из једног дела вароши Пирота од 350 домова и села Градашнице од 66 домова. Цела парохија има 2404 душе. Парохијска црква је храм — види више 2-гу пиротску парохију. Парох је *Драгомир Бољковић*, свешт. Рођен у Врђанима, окр. рудничког; стар 38 год. Рукоположен за ђакона 5 а за свештеника 6—X—86 год. Свршио основну школу, нижу гимназију и Богословију.

4-та пиротска парохија

Састоји се из једног дела вароши Пирота од 220 домова и села Тимена од 107 домова. Цела парохија има 327 домова а 1250 душа. Парохијска црква је храм Христова Рођења у Пироту. (Види 1-ву пиротску парохију). Парох је *Стеван Милековић*, свешт. Рођен у Алексинцу; стар 47 год. Рукоположен за ђакона 1 а за свештеника 6—I—79 год. Свршио основну школу, нижу гимназију и Богословију.

5-та пиротска парохија

Састоји се из једног дела вароши Пирота од 268 домова. Има 1850 душа. Парохијска црква је храм — види 1-ву пиротску парохију. Парох је *Алекса Јовановић*, свешт. Рођен у Славнињу, у Бугарекој; стар 58 год. Рукоположен за ђакона 17 а за свештеника 21—V—70 год. Свршио основну школу.

Великосуводолска парохија

Састоји се из 3 села: Вел. Суводола од 89 домова, Мал. Суводола 58 домова и Попора од 43 дома. Цела парохија има 190 домова а 1610 душа. Парохијска црква је храм Св. Игњата у В. Суводолу. Озидана 1838 год. Парох је *Мана Стаменковић*, свешт. Рођен у В. Суводолу, окр. пиротског; стар 49 год. Рукоположен за ђакона 25—III а за свештеника 1—V—77 год. Свршио основну школу.

Костурска парохија

Састоји се из 5 села: Костура од 65 домова, Блата 31 дома, Лопашнице 56 домова, Церовика 22 дома и Војнице од 30 домова. Цела парохија има 304 дома а 1514 душа. Парохијска црква је храм Св. Харалампиа у Костуру. Озидана 1864 године. Парох је *Атанасије Јанчић*, свешт. Рођен у Злокућану, окр. пиротског; стар 48 год. Рукоположен за ђакона 17 а за свештеника 18—IV—77 године. Свршио основну школу.

Расничка парохија

Састоји се из 4 села: Раснице од 110 домова, Барја 76 домова, Чивлака 37 домова и Пасјача од 37 домова. Цела парохија има 223 дома а 1601 душу. Парохијска црква је храм Св. Бесребрника у Расници. Озидана 1810 год. Парох је *Јован Величковић*, свешт. Рођен у Б. Чивлаку, окр. пиротског; стар 63 год. Рукоположен за ђакона 23—IV а за свештеника 1—IX—56 год. Свршио основну школу.

Смрданска парохија

Састоји се из 6 села: Смрдана од 110 домова, Војнеговца 54 дома, Камина 57 домова, Присјана 67 домова, Беровице 18 домова и Држине од 84 дома. Цела парохија има 390 домова а 4370 душа. Парохијска црква је храм Св. Ђорђа у Смрдану. Озидана пре 300 година. Парох је *Ђорђе Пешић*, свешт. Рођен у Широту; стар 33 год. Рукоположен за ђакона 23 а за свештеника 24—II—91 године. Свршио основну школу, нижу гимназију и Богословију.

Суховска парохија

Састоји се из 2 села: Сухова од 186 домова и Јалбатине од 35 домова. Цела парохија има 221 дом а 1607 душа. Парохијска црква је манастир Св. Ђорђа у Сухову. Пароха нема, а парохијске послове врши браство манастира Сухова.

Срећковачка парохија

Састоји се из 5 села: Срећковца од 77 домова, Планинице 16 домова, Чиниглавца 94 дома, Обреновца 28 домова и Милојковца од 16 домова. Цела парохија има 231 дом а 1675 душа. Парохијска црква је храм Св. Илије у Срећковцу и Архистратига Михаила у Чиниглавцу. Прва је озидаана 1876 а друга 1850 године. Парох је *Станча Стевановић*, свешт. Рођен у Чиниглавцу, округа пиротског; стар 70 год. Рукоположен за ђакона 2—II— а за свештеника 9—III— 75 год. Свршио основну школу.

Крупачка парохија — капеланија

Састоји се из 3 села: Крупа од 260 домова, Вел. Села 88 домова и М. Јовановца 36 домова. Цела парохија има 384 дома а 2496 душа. Парохијска црква је храм Св. Николе у Крупу. Озидаана пре 4-500 год. Парох је — капелан *Васа Станковић*, свешт. Рођен у Лесковцу; стар 26 год. Рукоположен за свештеника 1895 године. Свршио основну школу, 2 разреда учит. шк. и Богословију.

Изворска парохија

Састоји се из 6 села: Извора од 100 домова, Басара 20 домова, Берилевца 62 дома, Ржана 64 дома, Тријана 58 домова и Вел. Јовановца од 99 домова. Цела парохија има 403 дома а 2910 душа. Парохијска црква је храм Свете Тројице у Извору. Озидаана 1883 год. Парох је *Атанасије Џурић*, свешт. Рођен у Височкој, округа пиротског; стар 49 год. Рукоположен за ђакона 4—VI— а за свештеника 11—VII—72 год. Свршио основну школу.

Добродолска парохија

Састоји се из Добродола од 150 домова. Има 1020 душа. Парохијска црква је храм Вознесења Христова у

Добродолу. Озидана 1849 г. Парох је *Пантелејмон Станковић*, свешт. Рођен у Добродолу, окр. пиротског; стар 68 год. Рукоположен за ђакона 26—III а за свештеника 6—VIII—73 год. Свршио основну школу.

Сопотска парохија

Састоји се из 3 села: Сопота од 112 домова, Ореовице 64 дома и Нишора од 62 дома. Цела парохија има 238 домова а 1859 душа. Парохијска црква је храм Св. Илије у Сопоту. Озидана 1849 године. Парох је *Михајло Панајотовић*, свешт. Рођен у Пакленицу, окр. пиротског. Рукоположен за ђакона 1—VIII а за свештеника 8—IX—59 год. Свршио основну школу.

Осмаковачка парохија

Састоји се из 6 села: Осмакова од 120 домова, Орље 52 дома, Баб. Кала 67 домова, Врапшга 45 домова, Г. Гламе 33 дома и Д. Гламе од 27 домова. Цела парохија има 340 домова а 2594 душе. Парохијска црква је храм Св. Ђорђа у Осмакову. Озидана пре 4-500 г. Парох је *Јован Тодоровић*, свешт. Рођен у Осмакову, округа пиротског; стар 54 год. Рукоположен за ђакона 9—III а за свештеника 28—V—64 год. Свршио основну школу.

Јаловик — изворска парохија

Састоји се из два села: Јаловик - Извора од 234 дома и Шестиабра од 192 дома. Цела парохија има 426 домова а 2705 душа. Парохијска црква је храм Св. Параскеве у Јаловик-Извору. Озидана 1860 г. Парох је *Ђорђе Јовановић*, свешт. Рођен у селу Осмакову, округа пиротског. Рукоположен за ђакона 4 а за свештеника 8—VII—67 године. Свршио основну школу.

Станичанска парохија

Састоји се из 4 села: Станичења од 114 домова, Црвенчева 42 дома, Куманова 26 домова и Рагодежа од 73 дома. Цела парохија има 285 домова а 4079 душа. Парохијска црква је храм Св. Параскеве у Станичењу. Озидана пре 4-500 год. Парох је *Алекса Мичић*, свешт. Рођен у Сопоту,

округа пиротског; стар 58 год. Рукоположен за ђакона 7—VII а за свештеника 6—VIII—68 год. Свршио осн школу.

Балтабериловачка парохија

Састоји се из 6 села: Балтабериловца од 54 дома, Габровнице 133 дома, Вртовца 66 домова, Калне 132 дома, Инове 44 дома и Татрушце од 73 дома. Цела парохија има 498 домова а 3262 душе. Парохијска црква је храм Свих Светих у Балтабериловцу и Рођења Богородице у Габровници. Прва је озидаана 1872 а друга 1878 год. Парох је *Јован Илић*, свешт. Рођен у Бучју, окр. пиротског; стар 63 год. Рукоположен за ђакона 4 а за свештеника 8—VII—67 год. Свршио основну школу.

Црновршка парохија

Састоји се из 5 села: Црног Врха од 122 дома, Трношнице 135 домова, Јање 32 дома, Равног Бучја 55 домова и Алдине Реке од 52 дома. Цела парохија има 396 домова а 2763 душе. Парохијска црква је капела Св. Петра и Павла у Трношници. Озидаана 1872 год. од тврдог материјала. Парох је *Михајло Поповић*, свешт. Рођен у Црном Врху, окр. пиротског; стар 49 год. Рукоположен за ђакона 20 а за свештеника 21—XI—72 год. Свршио основну школу.

Дојкиначка парохија

Састоји се из 4 села: Дојкинаца од 112 домова, Врлога 76 домова, Ржана 60 домова и Јеловнице од 41 дома. Цела парохија има 289 домова а 2165 душа. Парохијска црква је храм Св. Николе у Дојкињцима и Св. Параскеве у Врлогу. Прва је озидаана пре 4—500 год. а друга 1878 год. Парохијске послове врши браство манастира ржанског.

Рсовачка парохија

Састоји се из 3 села: Рсавца од 108 домова Паклешице од 62 дома и Росамаса од 83 дома. Цела парохија има 253 дома а 1992 душе. Парохијска црква је храм Св. Петра и Павла у Рсавцима и Св. Параскеве у Росомасу. Прва је у стени ископана пештера, не зна се кад је постала, а друга је озидаана 1868 год. Парохијске послове врши браство манастира ржанског.

Гостушка парохија

Састоји се из 4 села: Гостуше од 112 домова, Вел. Лукање од 70 домова, М. Лукање 70 домова и Беле од 18 домова. Цела парохија има 211 домова а 1794 душе. Парохијска црква је храм Св. Јована Крститеља у Гостуши и Св. Николе у Бели. Прва је обновљена на старим зидинама 1835 а друга 1854 год. Нема пароха, а онслужује ју парох завојски, *Манојло Пенчовић*, свештеник. (Види о њему пиже завојску парохију).

Завојска парохија

Састоји се из 4 села: Завоја од 125 домова, Топлог Дола 98 домова, Засковаца 59 домова и Покровеника од 45 домова. Цела парохија има 327 домова а 2365 душа. Парохијска црква је храм Вознесења Христовог у Завоју. Озидана пре 4—500 година. Парох је *Манојло Пенчовић*, свешт. Рођен у Бели, округа широтског; стар 57 год. Рукоположен за ђакона 13 а за свештеника 29—VI—68 год. Свршио основну школу.

Темска парохија

Састоји се из 2 села: Темске од 209 домова и Рудиња од 112 домова. Цела парохија има 321 дом а 2404 душе. Парохијска црква је храм Св. Параскеве у Темској и Св. Тројице у Рудињу. Прва је озидана пре 4—500 година а друга 1875 год. Парох је *Василије Поповић*, свешт. Рођен у Црном Врху, окр. широтског; стар 39 година. Рукоположен за ђакона 30—I а за свештеника 2—II—87 год. Свршио основну школу, пижу гимназију и Богословију.

Базовичка парохија

Састоји се из 5 села: Базовика од 98 домова, Станица од 80 домова, Шугрина 51 дома, Церове 65 домова и Мирковаца од 38 домова. Цела парохија има 335 домова а 2232 душе. Парохијска црква је храм Св. Унуфрија у Базовику и Св. Параскеве у Церови. Прва је озидана 1868 а друга 1875 год. Парох је *Јован Николић*, свешт. Рођен у Станицама, окр. широтског; стар 54 год. Рукоположен за ђа-

кона 20 а за свештеника 25—XII—70 г. Свршио основну школу, пижу гимназију и Богословију.

Белопаланачка парохија

Састоји се из 3 села: Крменице од 38 домова, Вргулинаца 56 домова, Новог Села од 16 домова и в. Беле Паланке од 285 дом. Цела парохија има 395 домова а 3314 душа. Парохијска црква је храм Вознесења Господњег у Белој Паланци. Озидана 1888 године. Парох је *Цветко Ђорђевић*, свешт. Рођен у Г. Рибљу, окр. пиротског; стар 63 год. Рукоположен за ђакона 20 а за свештеника 21—XI—75 год. Свршио основну школу.

Сињачка парохија

Састоји се из 4 села: Сиња од 60 домова, Црноклишта 80 домова, Трешњица 28 домова и Љуботовице од 60 домова. Цела парохија има 228 домова а 1491 душу. Парохијска црква је храм Св. Јована Рилског у Сињу и Св. Петра и Павла у Црноклишту. Обе су озидане пре 3-400 г. Парох је *Драгомир Јовановић*, свештеник. Рођен у Криваји, окр. пиротског; стар 30 год. Није јављено кад је рукоположен. Свршио основну школу, и. гимн. и Богословију.

Клисурска парохија

Састоји се из 5 села: Клисуре од 102 дома, Тјеловца 38 дом., Клења 32 дома, Букујевца 15 дом. и Дола 24 дома. Цела парохија има 211 домова а 1790 душа. Парохијске цркве храм није јављен. Парох је *Виден Туркић*, свештеник. Рођен у Клисури, округа пиротског; стар 50 год. Рукоположен за ђакона 12 а за свештеника 13—IV—75 г. Свршио основну школу.

Пајешка парохија

Састоји се из 4 села: Пајеша од 104 дома, Миреноваца 56 домова, Витаповца 99 домова и Козије од 66 домова. Цела парохија има 264 дома а 1900 душа. Парохијска црква је храм Вознесења Христовог у Пајешу. Озидана од тврдог матер. 1882 год. Парох је *Михајло Јовановић*,

евшт. Рођен у Осмакову, окр. пиротског; стар 67 год. Рукоположен за ђакона 26 а за свештеника 28—VII—57 год. Свршио основну школу.

Маклишка парохија

Састоји се из 8 села: Маклинита од 123 дома, Г. Риња 32 дома, Д. Риња 20 домова, Дражева 21 дома, Врандола 50 домова, Крупца 34 дома, Долца 42 дома и Градинита 46 домова. Цела парохија има 371 дом а 3113 душа. Парох је *Димитрије Мијалковић*, свешт. Рођен у Пироту; стар 32 год. Рукоположен за ђакона 15—VIII—95 год. а за свештеника 6—I—99 год. Свршио основну школу, и гимназију и Богословију.

Шпајска парохија

Састоји се из 8 села: Шпаја од 46 домова, Топонице 82 дома, Глоговца 56 домова, Црвеног Брега 49 дом., Вете 84 дома, Топонице 60 домова, Лесковика 14 домова, и Космовца од 32 дома. Цела парохија има 448 домова а 3090 душа. Парохијска црква је храм Св. Параскеве у Шпају. Обновљена 1869 године. Парох је *Илија Поповић*, свешт. Рођен у Топоници, окр. пиротског; стар 47 година. Рукоположен за ђакона 8 а за свештеника 9—V—76 год. Свршио основну школу.

Мокрањска парохија

Састоји се из 5 села: Мокре од 110 домова, Дивљана 23 дома, Д. Коритнице 70 домова; Г. Коритнице 25 домова и Ореовца од 36 домова. Цела парохија има 264 дома а 2096 душа. Парохијска црква је манастир дивљански Св. Димитрије. Парох је *Стеван Поповић*, свешт. Рођен у Стрелцу округа пиротског; стар 26 год. Рукоположен за ђакона 29 а за свештеника 30—VIII—97 год. Свршио основну школу, 5 разр. гимн. и Богословију.

Студеничка парохија

Састоји се из 4 села: Пресека од 20 домова, Студене 120 домова, Валишиа 60 домова и Раљина 60 домова. Цела парохија има 260 домова. Парохијска црква је храм Св.

Николе у Студени. Озидана 1867 године. Парох је *Ђорђе Поповић*, свешт. Рођен у Стрелцу, округа пиротског; стар 50 год. Рукоположен за ђакона 26 а за свештеника 27—XII—72 године. Свршио основну школу.

Стрелачка парохија

Састоји се из села Стрелца од 173 дома. Парохијска црква је храм Успенија Пресвете Богородице у Стрелцу. Озидана 1838 године. Парох је *Љоста Глигоријевић*, свештеник. Рођен у Стрелцу, округа пиротског; стар 68 год. Рукоположен за ђакона 13 а за свештеника 14—IX—51 г. Свршио основну школу.

Столска парохија

Састоји се из 6 села: Камбелевца од 70 домова, Дучеваца 55 домова, Стола 81 дома, Кијевца 28 домова, Царевог Дола 30 домова и Сиње Главе 33 дома. Цела парохија има 297 домова. Парохијска црква је храм Св. Тројице у Злокућану. Озидана 1847 год. Парох је *Панајот Павловић*, свешт. Рођен у Валишту, округа пиротског; стар 58 год. Рукоположен за ђакона 11—III а за свештеника 11—IV—71 г. Свршио основну школу.

Љуберађска парохија

Састоји се из 6 села: Радклипнаца од 50 домова, Масуровца 20 домова, Вердуја 35 домова, Љуберађе 28 дом., Гричара 70 домова и Врела од 55 домова. Цела парохија има 258 домова. Парохијска црква је храм Св. Илије у Љуберађи. Парох је *Стеван Вељковић*, свештеник. Рођен у Стрелцу, округа пиротског; стар 64 год. Рукоположен за ђакона 9—III а за свештеника 16—VI—57 год. Свршио основну школу.

Брестодолска парохија

Састоји се из 4 села: Брестодола од 40 домова, Дола 40 домова, Богдановца 90 домова и Липова од 50 домова. Цела парохија има 220 домова. Парохијска црква је храм Св. Параскеве у Брестодолу. Озидана од слабог материјала

1860 год. Парох је *Петар Стаменковић*, свешт. Рођен у Брестодолу, округа пиротског; стар 64 год. Рукоположен за ђакона 14 а за свештеника 15—V—57 године. Свршио основну школу.

Завидинска парохија

Састоји се из 4 села: Завидинаца од 66 домова, Присејана 68 домова, Штрбовца 58 домова и Остатовице од 50 домова. Цела парохија има 242 дома. Парохијска црква је храм Св. Ђорђа у Завидинцима. Обновљена 1849 год. Парох је *Рауђел Поповић*, свешт. Рођен у Присејану, окр. пиротског; стар 59 год. Рукоположен за ђакона 28—II а за свештеника 30—III—70 год. Свршио основну школу.

1-ва великобањинска парохија

Састоји се из 4 села: В. Бањинца од 148 домова, М. Бањинца 42 дома, Мезграја 26 домова и Модре Стене 64 дома. Цела парохија има 279 домова. Парохијска црква је храм Св. Николе у В. Бањинцу. Озидана 1866 године. Парох је *Атанасије Д. Поповић*, свештеник. Рођен у В. Бањинцу, округа пиротског; стар 35 год. Рукоположен за ђак. 16 а за свештеника 17—XII—90 год. Свршио осн. школу, в. гимн. и Богословију.

2-га великобањинска парохија

Састоји се из 3 села: Ораха од 105 домова, Свађе 85 домова и Бориног Дола 52 дома. Цела парохија има 242 дома. (За храм види 1-ву великобањинску парохију). Парох је *Михајло Стефановић*, свешт. Рођен у В. Бањинцу, окр. пиротског; стар 61 год. Рукоположен за ђакона 11 а за свештеника 12—II—58 год. Свршио основну школу.

Злокућанска парохија

Састоји се из 6 села: Злокућана од 50 домова, Калуђерена 50 домова, Александровца 10 домова, Радошевица 30 домова, Ваћа 65 домова и Г. Крљине 30 домова. Цела парохија има 245 домова. Парохијска црква је храм Св. Троице у Злокућану. Озидана 1847 године. Парох је

Хаџи-Гаморије Поповић, свешт. Рођен у Стрелцу, округа пиротског; стар 62 год. Рукоположен за ђакона 12 а за свештеника 15—V—56 год. Свршио основну школу.

Стрижевачка парохија

Састоји се из 6 села: Стрижевца од 70 домова, Шљивовика 70 домова, Вежишта 36 дом., Ресника 19 домова и Д. Крљине 35 домова. Цела парохија има 260 домова. Парохијска црква је храм Св. Николе у Стрижевцу. Озидана 1867 год. Парох је *Живко Ристовић*, свешт. Рођен у Стрижевцу, окр. пиротског; стар 71 годину. Рукоположен за ђакона 12 а за свешт. 23—IV—55 год. Свршио осн. школу.

Горчинска парохија

Састоји се из 5 села: Горчинаца од 90 домова, Сурачева 50 домова, Извора 67 домова, Проваљеника 30 домова и Бабушнице 12 домова. Цела парохија има 249 домова. Парохијска црква је храм Св. Параскеве у Горчинцима. Озидана на старом темељу 1868 године. Парох је *Атанасије Поповић*, свешт. Рођен у Стрелцу, округа пиротског; стар 42 год. Рукоположен за ђакона 23—I а за свештеника 13—III—77 год. Свршио основну школу.

Свештеници у миру

Атанасије Ђорђевић, свешт. Рођен у селу Крупцу; окр. пиротског; стар 57 год. Рукоположен за ђак. 6—I а за свештеника 15—IV—75 год. Свршио основну школу.

Његов је канцелан *Василије Стаиковић*, рођен у Лесковцу; стар 26 год. Рукоположен за свештеника 1898 год. Свршио основну школу, п. гимн., 2 разр. учит. школе и Богословију.

Маша Душић, свештеник у недејству. Рођен у Дојкинци, окр. пиротског; стар 71 год. Рукоположен за ђакона 15 а за свештеника 16—IV—50 год. Свршио основну школу.

НАМЕСНИШТВО СРЕЗА ВЛАСОТИНАЧКОГ (ОКРУГА ПИРОТСКОГ)

Намесник

Онуфрије Поповић
свештеник.

(Види о њему 1-ву власотиначку парохију)

1-ва власотиначка парохија

Састоји се из једног дела вар. Власотинаца. Има 348 домова а 1870 душа. Парохијска црква је храм Св. Тројице у Власотинцима. Озидана 1858 године. Парох је *Онуфрије Поповић*, свештеник и намесник среза власотиначког. Рођен у Власотинцима, окр. пиротског; стар 42 год. Свршио основну школу.

2-га власотиначка парохија

Састоји се из једног дела вар. Власотинаца од 171 дома и 2 села: села Кукавице од 49 домова и Орашја од 108 домова. Цела парохија има 328 домова а 1950 душа. Парохијска црква је храм -- види 1-ву власотиначку парохију. Парох је *Јаникије Протић*, свешт. Рођен у Власотинцима, окр. пиротског; стар 47 год. Рукоположен за ђакона 9 а за свештеника 10--II--73 год. Свршио основну школу.

3-ћа власотиначка парохија

Састоји се из једног дела вар. Власотинаца од 175 домова и два села Црне Баре 76 домова и Врезовице од 34 дома. Цела парохија има 285 домова а 1930 душа. Парохијска црква је храм -- види 1-ву власотиначку парохију. Парох је *Христифор Поповић*, свешт. Рођен у Власотинцима, окр. пиротског; стар 33 год. Рукоположен за ђакона 30--XI а за свештеника 1--XII--88 год. Свршио основну школу, нижу гимназију и Богословију.

Шишавачка парохија

Састоји се из 5 села: Шишаве од 80 домова, Ломнице 45 домова, Стојковца 93 дома, Средора 42 дома и Рајиног Поља од 36 домова. Цела парохија има 296 домова а 2171

душу. Парохијска црква је храм Успенија Пресвете Богородице у Конопници. Озидана 1840 год. Парох је *Цветан Здравковић*, свешт. Рођен у Лесковцу; стар 58 год. Рукоположен за ђакона 14 а за свештеника 29—VI—60 год. Свршио основну школу.

Конопничка парохија

Састоји се из 6 села: Конопнице од 60 домова, Батуловца 46 домова, Гложана 30 домова, Ладовице 78 домова, Прилепца 35 домова и Крапежа од 20 домова. Цела парохија има 269 домова а 2049 душа. Парохијска црква је храм Успенија Пресвете Богородице у Конопници. Озидана 1840 године. Парох је *Прокопије Петровић*, свешт. Рођен у Трњану, окр. врањског; стар 67 год. Рукоположен за ђакона 5 а за свештеника 6—VIII—58 год. Свршио основну школу.

Грдељичка парохија

Састоји се из 5 села: Грдељнице од 90 домова, Топаловца 30 домова, Козара 35 домова, Сејанице 85 домова и Дедиње Баре 80 домова. Цела парохија има 320 домова. Парохијска црква је храм Св. Николе у Ораовици. Није јављено кад је озидана. Парох је *Глигорије Поповић*, свешт. Рођен у Сејаници, окр. врањског; стар 34 год. Рукоположен за ђакона 5 а за свештеника 6—VIII—89 год. Свршио основну школу, нижу гимназију и Богословију.

Дадиначка парохија

Састоји се из 6 села: Дадиња од 70 домова, Јастребца 75 домова, Градинта 45 домова, Лопушње 75 домова, Засеока лопушког 20 домова и Ковачеве Баре од 30 домова. Цела парохија има 315 домова. Парохијска црква је храм — види више грдељичку парохију. Парох је *Стеван Станисављевић*, свешт. Рођен у Пољаници, окр. врањског; стар 57 год. Рукоположен за ђакона 29 а за свештеника 30—VI—74 год. Свршио основну школу.

Рупљанска парохија

Састоји се из 2 села: Рупље од 200 домова и Новог Села од 70 домова. Цела парохија има 270 домова. Парох

хијска црква је храм Св. Архангела Гаврила. Озидана 1871 године. Парох је *Јанко Поповић*, свешт. Рођен у Црној Трави, окр. врањског; стар 53 год. Рукоположен за ђакона 4 а за свештеника 8—XI—69 год. Свршио основну школу.

Крушевичка парохија

Састоји се из 6 села: Крушевице од 124 дома, Бољара 57 домова, Црнатова 56 домова, Равног Дела 46 домова, Биџа 40 домова и Дејана од 147 домова. Цела парохија има 470 домова а 3678 душа. Парохијска црква је храм Св. Архангела Михаила у Крушевици. Озидана 1838 год. Парох је *Димитрије Здравковић*, свешт. Рођен у Власотинцима, окр. пиротског; стар 28 год. Рукоположен за ђакона 2 а за свештеника 29—V—95 год. Свршио основну школу, нижу гимназију, I разред учит. школе и Богословију.

Добропољска парохија

Састоји се из 3 села: Д. Поља од 143 дома, Дарковца 120 домова и једног дела Брода од 57 домова. Цела парохија има 320 домова а 2498 душа. Парохијска црква је храм Вознесења Христовог. Озидана 1860 године. Парох је *Стоилко Цветановић*, свешт. Рођен у Црној Трави, округа врањског; стар 71 год. Рукоположен за ђакона 29 а за свештеника 30—I—81 год. Свршио основну школу.

Гарска парохија

Састоји се из села Гара. Има 168 домова а 1190 душа. Парохијска црква је храм — види више добропољску парохију. Парох је *Кирило Поповић*, свешт. Рођен у Црној Трави, окр. врањског; стар 45 год. Рукоположен за ђакона 23 а за свештеника 24—V—77 год. Свршио осн. школу.

Црнотравска парохија

Састоји се из 2 села: Црне Траве од 314 домова и једног дела Брода од 90 домова. Цела парохија има 404 дома а 3117 душа. Парохијска црква је храм Св. Николе у Ц. Трави. Озидана 1835 год. Парох је *Стеван Поповић*, прота. Рођен у Црној Трави, окр. врањског; стар 71 год.

Рукоположен за ђакона 1 а за свештеника 2—I—51 год. Свршио основну школу.

Црвенојабучка парохија

Састоји се из 2 села: Црвене Јабуре од 98 домова и Раковог Дола од 53 дома. Цела парохија има 151 дом а 1290 душа. Парохијска црква је храм Цара Константина и Царице Јелене. Озидана 1868 г. Парох је *Милаш Ристић*, свешт. Рођен у Стрелцу, окр. пиротског; стар 75 година. Рукоположен за ђакона 24 а за свештеника 29—V—48 год. Свршио основну школу у Трнову, у Бугарској.

Калнска парохија

Састоји се из 4 села: Калне од 80 домова, Градске 55 домова, Преслана 53 дома и Јабуковика 62 дома. Цела парохија има 250 домова а 1904 душе. Парохијска црква је храм — види више црвенојабучку парохију. Парох је *Глигорје Поповић*, свешт. Рођен у Кални, окр. врањског; стар 54 год. Рукоположен за ђакона 29 а за свештеника 30—VI—66 год. Свршио основну школу.

Добровишка парохија

Састоји се из 7 села: Добровиша од 78 домова, Лесковице 25 домова, Страњева 13 домова, Тухова 21 дома, Лукачева 25 домова, Јездине 12 домова и Радосина 62 дома. Цела парохија има 237 домова а 1861 душу. Парохијска црква је храм Св. Димитрија. Није нам јављено кад је озидана. Парох је *Јован Ратковић*, свешт. Рођен у Грделици, окр. врањског; стар 42 год. Рукоположен за ђакона 10 а за свештеника 15—V—77 год. Свршио основну школу.

МОНАШКО СВЕШТЕНСТВО

МАНАСТИРИ И МОНАСИ

МАНАСТИРИ II РЕДА

Манастир Св. Роман

(окр. крушевачког, ср. ражањског)

Храм Благовести Пресвете Богородице. Озидан 1791 године на старим зидинама. Старешина *о. Данило*, архимандрит. Рођен у Соко-Бањи; стар 45 г. Замонашен 3—IX—64 год.; постављен за јеромонаха 8—IX—68 г.; за игстојатеља м. Велућа 22—III—70 г.; за игумана 21—VI—71 год.; за архимандрита 20—III—88 год. Свршио основну школу, учео пола године и гимназију и свршио Богословију.

Сабрат манастира *о. Константин*, јеромонах. Рођен у Куманову, у Старој Србији; стар 41 год. Замонашен 24—XII—89 год.; рукоположен за јеромонаха 11—V—90 године. Свршио основну школу.

Манастир Св. Стеван

(окр. нишког, ср. алексиначког)

Храм Преображења Господњег. Озидан 1399 године. Старешина *о. Јаков*, јеромонах. Рођен у Витаницима, округа моравског; стар 70 год. Замонашен 30—I а зајеромонашен 20—VI—97 год. Свршио осн. школу и нижу гимназију.

У браству никог нема.

Манастир Габровац

(окр. и среза нишког)

Храм Св. Тројице. Обновљен 1833 године, а не зна се кад је озидан. Старешина *о. Сава*, архимандрит. Рођен у Смедереву; стар 62 год. Зајеромонашен 14—X а постављен за архимандрита 30—XI—71 год. Свршио основну школу и приватно Богословију.

Сабрат манасти. о. *Серафим*, јеромонах. Рођен у Срему, у Каменици; стар 41 год. За ђакона рукоположен 24—VI—84 г. а зајеромонашен 21—XI—89 год. Свршио осн. школу.

Манастир Темско

(окр. пиротског, ср. нишавског)

Храм Св. Великомученика Ђорђа. Озидан за време Немањина. Старешина о. *Симеон*, епископ. Рођен у Обровцу, у Бачкој; стар 65 год. Рукоположен за ђакона 2—IX—62 г. а за свештеника 1866 г. Замонашен 14—IX—99 год. а за епископа произведен 14—X—99 год. Свршио основну школу, целу гимназију и Богословију у Карловцима.

У браству нема никог.

Манастир Наупаре

(окр. крушевачког, ср. расинског)

Храм Рођ. Пресвете Богородице. Озидан га Стеван Високи. Старешина о. *Теодило*, архимандрит. Рођен у Косјерићу, округа рудничког; стар 45 год. Замонашен 14—X а постављен са јерођакона 10—X—73 год.; за јеромонаха 7—VII—74 год.; за настојатеља 13—XI—80 г.; за игумана 9—VI—82 г. а за архимандрита 1—XII—96 г. Свршио осн. школу и 1 разред Богословије.

Сабрат манасти. о. *Вихентије*, јеромонах. Рођен у Куљину, окр. моравског; стар 46 год. Замонашен 16 а зађакоњен 22—VI—95 године; 23—VI исте године постављен за јеромонаха. Свршио основну школу.

Манастир Сухово

(окр. пиротског, ср. нишавског)

Храм Успенија Пресвете Богородице. Озидан на старом темељу 1853 године. Старешина о. *Партемије*, игуман. Рођен у Пироту; стар 51 год. Замонашен 1868 год. а за игумана постављен 1879 год. Свршио основну школу.

У браству нема никог.

МАНАСТИРИ III. РЕДА

Манастир Дивљан

(окр. широтског, ср. белопаланачког)

Храм Св. Димитрија. Не зна се кад је озидан. Старешина *о. Макарије*, јеромонах. Рођен у Велесу, у Ст. Србији; стар 58 г. Зајеромонашен 1863 г. Свршио осн. школу. У браству нема никог.

Манастир Ржане

(окр. широтског, ср. нишавског)

Храм Рођ. Пресвете Богородице. Озидан на старом тељу 1853 године. Старешина *о. Јоаким*, јеромонах. (Других података немамо).

Манастир Св. Јован

(окр. и среза нишког)

Храм Св. Јована — 24. јуна. Не зна се кад је озидан. Старешина *о. Дамаскин*, јеромонах. Рођен у Шапцу; стар 71 год. Свршио основну школу.

Сабрат манастир. *о. Мелентије*, монах и *о. Павле*, монах.

Манастир Сићево

(окр. и среза нишког)

Храм Вавдења Пресвете Богородице. Озидан 1647. године. Настојатељ *о. Доротеј*, игуман. Рођен у Македонији; стар 51 год. Постављен за игумана 1880 године. Свршио основну школу.

У браству нема никог.

Манастир Лепчин

(окр. врањског, ср. пчињског)

Храм Св. Пантелејмона — 27 јула. Не зна се кад је озидан. Старешина *о. Никодим*, игуман. Рођен у Пожаревцу; стар 40 год. Замонашен 1871 год. а зајеромонашен и зајеромонашен м. марта 79 године; за игумана постављен 5—V—95 год. Свршио основну школу и два разреда ниже гимназије.

Сабрат манастир. *о. Мелкиседек*, монах. Рођен у Гилану, у Ст. Србији; стар 22 год. Замонашен 27—IX—98 године. Свршио основну школу и нижу гимназију.

Манастир Просек
(окр. и среза нишког)

Не зна се кад је озидан. Служи као метох манастиру Сићеву.

Манастир Кацапун
(окр. врањског, среза пољаничког)

Храм Св. Илије. Не зна се кад је озидан. Старешина *о. Серафим*, јеромонах.

Манастир Св. Стеван
(окр. врањског, ср. пчињског)

Старешина *о. Мелентије*, јеромонах.
(Других података немамо).

Манастир Ветски
(округа пиротског, ср. белопаланачког)

Старешина *о. Доротеј*, игуман манастира Сићева.
(Других података немамо).

Метох хилендарски у Нишу
Заступник м. Хилендара *о. Аксентије*, јеромонах.

Метох сињачке цркве
(округа пиротског, среза белопаланачког)

Монах *о. Соломон*.

Метох шуматовачке цркве
(округа нишког, среза алексиначког)

Место празно.

ДОДАТАК

Шелайизму

A decorative flourish consisting of a thick, dark, horizontal line that curves upwards at the right end, resembling a stylized underline or a decorative element.

ИРТАК ИЗВЕШТАЈ

ЕПИСКОПСКОГ РАДА

ОД 1. НОВЕМБРА 1898. ДО 1. НОВЕМБРА 1899. ГОД.

Цео рад епархијског Епископа, господина Икканора, може се у главном поделити на три категорије: а) на рад око побољшања и унапређења цркава и манастира; б) на рад око упућивања свештенства на уредније вршење својих свештеничких дужности у цркви и парохији и на приетојно понашање и живљење у јавном грађанском животу, живљење како доликује то проповедницима и наследницима апостолског рада; и в) на рад око просвећења пастве — живе цркве — јеванђелеком науком и некорењивања разних опачина и заблуда, које у њу уносе лажни апостоли празноверства и религијозног индиферентизма.

1. Пошто су многе цркве и манастири, због слабог материјалног стања, били тако рећи готови да пропадну, услед нехата и несавесности руковалаца њихових, то је Његово Преосвештенство, господин епископ Икканор обратио био пре свега озбиљну пажњу на узроке који причињавају ово бедно материјално стање *ових неизбежних* светиња. У циљу поправке њихова материјална стања и завођења јаче економије, нарочито код манастира, господин епископ све слабе и неспремне старешине манастира заменио је са спремијим и поузданијим; затим завео је јачу контролу над капиталима и рачунима црквеним и манастирским; обратио јаку пажњу на тачно склашање ових; трудио се, да се што тачније саставе буџети прихода и расхода¹, а пазио је, такође, и на турсоре цркава, да и они воде и склапају рачуне црквене како се то тражи нарочитим законским захтевима.

Пошто је пак било и таквих цркава, које услед крајње спротности нијеу могле подмиривати ни своје најобичније и најпужније потребе од редовних својих прихода, то је господин Епископ преко господина Министра унутрашњих послова предузимао пужне кораке, те су општински судови у своје буџете уносили и потребне суме за издржавање својих парохијских цркава.

¹ У овоме је и сам лично примио учешће, јер је ово радио са свима виђенијим личностима из свештеничког и монашког реда, старешинама манастирским и чиновницима на духовног суда поверене му епархије у самом његовом стању.

Многе цркве ипсу имале својих потребних црквених принадлежности, — плантилицу, црквене барјаче, дарохранилницу, књиге, одјејања; с тога је господин епископ свима силама и начинима радио, те је снабдео све овакве цркве потребним богослужбеним и црквеним утварима.

Да би се пчеларство, као врло корисна пољопривредна грана, почела што више ширити по епархији, те да на овај начин помогне и народној пољопривреди, а у народу да буде што већа количина воска, како се под именом свећа од чиста воска не би по црквама палиле свеће од фалеофикована воска, које имају у себи и стеарина, услед чега пуштају јак дим, који квару живописне црквени и штетно утиче у хигијенском погледу на богомољце; и да не би цркве и манастири издавали по већу суму новца на восак за справљање свећа: Његово Преосвештенство, господин Епископ Никанор, наредио је те су при свакој цркви и сваком манастиру подигнути пчеланици са рационалним, ђерзоповим кошницама, те је на тај начин и свештенике из кафана и кафанског загушљивог дима упутно на корисан и племенит посао у чистом зраку, који је после тешких умних и физичких радова за свештеника права благодат.

Даље: наредио је те су при свакој цркви и сваком манастиру основане књижнице и књиге ових сменителе по инвентару у нарочити орман. А да би што јаче и боље иете контролисао, и да би иете напредовале и обогаћавале се са што већим бројем књига, господин Епископ прикупио је све копије каталога књига свију црквених и манастирских књижница к себи.

Стао је на пут самовољном, и без надлежног одобрења подизању цркава, црквица или капела, јер се на овај начин подизале зграде за храмове које ипсу биле ни по изгледу, форми, ни по месту за свети храм Војжи или цркву, а тиме је прекинуо и цепање већих црквених задруга или општина, на мање јединице, јер је то цепање могло довести рђаве резултате, какве даје на пр. цепање великих домаћих задруга, које се од неког времена почело практиковати у нашем народу на штету општег народног и државног благостања.

Забранио је скупљање народу по пећинама и црквиштима, где се често и са свештеницима скупљао, на штету

сопственог спасења, праве вере и побожности а и централних, главних парохијских цркава.

Увиђајући пак врло критично материјално стање наших св. задужбина и корпетећи се положајем као посланик Њ. В. Краља, господин Епископ Никанор, поднео је овогодишњој сесији народне скупштине предлог да се манастири ослободе од плаћања порезе, као и остале хуманитарне државне установе, које служе за образовање и васпитавање нашег народа и т. п.

Сем тога, осветио је новоподигнуте цркве, као: мозговачку, у срезу алексиначком, придворичку, у ср. јабланичком и др. Путујући пак по епархији, по званичној дужности, он је том приликом посетио цркву алексиначку, ражањску, ћићевачку, сталаћеску, суботиначку, давидовачку, нерадовачку и још преображењеску у врањском окр. и др. Затим: посетио је манастир Св. Романа и Св. Стевана. И том приликом је свуда поучавао народ у вери и преданости своме Господару и Краљу Александру и целом Његовом Краљевском Дому.

И. Свештенство је подстицао на енергичан и свесрдан рад и упућивао га на правилно вршење својих *свештеничких, учитељских и пастирских дужности*. Ради појачања дисциплине и ревностијег и енергичнијег делања у Випограду Господњем, постављао је спремне свештенике за намеснике; повратио је многе свештенике са партијског поља и из кафана на чисто црквено-религијозно поље и у цркву, покренувши их тиме на рад и тачније и марљивије вршење искључиво својих свештеничких дужности у цркви и парохији; упућивао их на приетојност и уредност; нешколоване, старе и изнемогле свештенике по могућству је свуда замењивао школованим и младим богословима; регулисао је многе парохије, да би тиме створио могућност, да што више добије у својој епархији спремнијих и ваљаних свештеника. И слава Богу! Поставио је осам капелана, — новорукоположених свештеника, а на упражњене четири парохије поставио је такође четири млада свештеника. Сем ових 12 свештеника, рукоположио је у току године у чин ђаконски 8 лица; свега дакле рукоположио 20 младића. Напоследку: обукао је свештенике своје епархије у свештеничко одело, јер су раније многи ишли у гуњу и чакширама.

Ради полетницаја свештенства на рад и упућивања на правилно вршење својих дужности, издавао је многе расписе и наредбе, а ради контролисања како се његове наредбе и расписи у опште извршују, слао је често и изненадно парочите своје изасланике.

Утицао је више моралним и васпитним средствима — саветима и опоменама — а немарљиве је и кажњавао, али је број ових врло мали, јер од 314 свештеника, од 1 новембра прошле до 1 новембра ове године, судио је свега 34 свештеника, од којих је ослободио деветорицу, прекинуо пелеђење над двојцом, а казнио опоменом тројицу, укором четворицу, привременим одлучењем до пелеђења двојицу, одлучењем од епитрахила двојицу по 30 и једнога 7 дана, епитимијом седморицу по 14 а двојицу по 10 дана, тројицу са 14, 8 и 7 дана, а једног привременог удаљењем са парохије.

Кад се узме у обзир величина нишке епархије и да се свештенство ове епархије у интелектуалном погледу знатно разликује од стања свештеника других епархија; да је од целокупног броја т. ј. 314 свештеника нишке епархије свршило богословију само 114 а 200 њих да су буквално нешколовани, а многи тотално неписмени, да ни штампана слова не умеју читати, да једва наопако умеју написати име и презиме; да не умеју читати богослужбене књиге, већ место епископа спомињу руски епископ а место владарца — руске царе које су већ давно умрли; да не умеју ни писати; да немају појма о администрацији, и да им зато протоколе црквене и преспеку воде деца и кате општинске, услед чега им се свака у дан све више гомилају кривине због нетачног вођења протокола и т. п. — онда број кажњених не само да није велики, но је, шта више, врло мали.

Но тражећи од свештеника да до самопрегорења врше своје дужности, он није превиђао ни слабо материјално стање свештенства на граници српско-турској; ни његове тешкоће с којима се очајнички бори при вршењу дужности с Арнаутима. Тога ради он је радио и чинио представке надлежном господину Министру, да се овим свештеницима даде нека стална сублидија (помоћ) из државне касе, и ово ће им се учинити чим буде буџетске могућности. У овом смислу господин Епископ је недавно своју представку поновно и по свој прилици да ће ускоро добити и повољна одговора.

Најзад, ради усавршавања свештенства и искорењивања штетних заблуда — сујевејја, религијозног индиферентизма и др. опачина у нашем народу — покренуо је и службени епархијски лист „Глас“, који и данас усешно и на задовољство врши свој задатак; а по његовој иницијативи и заузимљивости израђен је и у свет пуштен и овај календар са шематизмом, који је повина не само у нишкој епархији, по и у целој ернекој цркви у Краљевини.

III. Старајући се и некрено се бринећи, да му се бољубива и Краљем поверена паства у нишкој епархији што боље и што више развија, укорешује и јача духовно и да што усешније напредује у црквено-религијозном и моралном погледу. — Његово Преосвештенство за све време од како је заузео свој свештатељски престо поноснога града Ниша обраћао је своју пажњу и епископско старање и на јачање вере и побожности у својој епархији. Дознавши одмах по заузећу епископске столице нишке епархије, да се дана на дан поверена му паства све више слаби у правој вери и хришћанским врлинама, као најглавнијим основима здравога морала и правога живота; како је привезана старим навикама, које су противне не само истинској вери и црквеним законима, по и здравоме разуму и још посе тии незнабожачкога мрака и душевнога мртвила; како је лаковерјем и сујевејјем панојена, често пута више по и правом науком, па се даје обманути од појединих спекуланата, и иде за њим у неосвећена места и тамо се клања и неке жртве приноси како верни црквене и народне празнике не празнују са довољном побожношћу и пијететом, а празнују не само дане црквом неодређене, по и оне чак, чији значај иде против саме вере и цркве, као петак, турски седмични дан, луду среду, смушени уторник, празновање курбана и т. д.; како се практикује саблажљиви и неморални обичај — одвођење и одбегивање девојака, из чега произлазе најтеже последице — ванбрачни живот, ванбрачна деца и т. д.; како омладина хладна према вери и њеним св. установама — св. причешћу неповести и т. п., и радије одлази у кафане или на западњачке ноћне игре и забаве, него у цркву и на богослужење; како радије слуша екарадне песме безочних акробаткиња, које нам ниље нездрава западна цивилизација, да нам отрује душу и уништи снагу и понос ернеки, него ли умилне и побожне песме црквене; како су међусобна мржња и небратољубље

помутили свест и помрачили савест у многе деце његове у толикој мери, да у томе заборављају и на Бога, и на себе, па лажно оптужују један другог, лажно сведоче, криво се заклињу, клеветају ближње своје и т. д. („Глас“ бр. I., стр. 1. од 1899. год.), — Његово Преосвештенство, господин епископ Никанор, није могао бити равнодушан према овим опачницама и заблудама нашег народа, него се дано-ноћно трудио свим силама да од свих ових болести излечи своје поверено му стадо. Чувши, да у ср. алексиначком, у селу Суботинцима, постоји опасна зараза — назаренство, а у Ђуницеу нека „Св. Петка“; да око Алексинца постоји један страшни и ужасан обичај — да мртваца роване секиром или кесером по глави да се не повампири; да је у крушевачком и старом алексиначком округу одбегаване девојака задобило тако рећи грађанско право, — Његово Преосвештенство је као верни апостол и добар Архиепископ свога стада у сред зимске хладноће морао пом. места обићи и провести тамо 18 дана, служећи св. литургију, светећи воду, кропећи и, главно, учећи народ својим дивним патристичким и поучним поукама да чува своју прадедовску веру православну; да не слуша лажне апостоле и т. д., нагласивши нарочито да се чувају лажних секташа и назаренства.

Против спекулативне појаве „Св. Петке“, у Ђуницеу, употребио је био сва средства и она је одмах ишчезла.

А благодарeћи његовој брзој увиђавности и енергичном апостолеком труду и назаренство је почело јако ишчезавати тако, да је број следбеника ове заблуде сведен на минимум а скоро ће је и сасвим настати из његове пастве.

Против одбегаванја и одвођења девојака предузимао је такође озбиљна средства, радећи на томе, да се лица која у опште ванбрачно т. ј. невенчано живе, раздвајају а свештеницима је најстрожије наредбе издавао, да одбегле и одведене девојке ни у ком случају не смеју венчавати, и тим је постигао велики успех у сузбијању ове ружне појаве у нашем народу, која профанише светињу брака и деморалише народ, јер се често дешавало, да су се одбегле девојке порађале и тек после су ишле у храм Божији да се венчавају да се, т. ј. међу на њихове главе венци, који се међу на главу брачника за знак њихове целомудрности, победе над страстима и пожудама телесним.

Својим језгровитим и поучним посланицама, а и иначе, усменим поукама, учинио је толики успех код интелигентног света, нарочито код војних, судских и просветних установа, те су се почели за време часн. поста причешћивати сви ђаци, сва војска и сви официри, сви наставници свију просветних завода, чиновници судских, војних и др. надлештава. А да би се његова наредба о ценоведању и причешћивању за време постова, нарочито за време часног (ускршњег) поста извршивала свагда што боље и ревностије, тражио је од шефова свију надлештава извештај и поименичан списак причасника у повереним им надлештвима и ово је припомогло, те је т. р. по изузетку из реда интелигенције број причасника невероватно знатно порастао.

Важно је споменути и ту лепу особину господина епископа, што је он свагда, кад год је приликом канонске визитације, или по званичном каквом послу, посећивао цркве и парохије ван града Ниша, свагда питао за школу и учитеље. Ако су биле у близини он их је чак и посећивао, али и тада његове посете ипсу биле проста форма, него је као и свуда поучавао ученике и учитеље њихове да поштују веру, да гаје љубав према Господару и Краљу Александру и целом Краљевском Дому, — Дому славом окићених Обреновића, који су толико мили и драги српском народу, јер су кост од костију и крв од крви наших славних и јуначких прадедова.

И ма да је, нема сумње, у том тако тешком архипастирском раду Његово Преосвештенство, господин епископ Никанор наплатио на њиви Савиној више на „тврди и кољци“ ипак ми верујемо и имамо доказа да то тврдимо, да он није никад очајавао, него је свагда био, као прави војник Христов, храбар, присебан, тактичан, озбиљан, љубазан, и то сигурно с тога, што по речима Христовим — *искрѣ ракъ колѣи Госнода своѣго. Ице миѣ изживѣтъ и каск изживѣтъ;* што је то особина великих Архипастира, што је знао, да ради у цркви и за цркву, за славу имена Госнода и Бога и спасење своје живе цркве а, на послетку, можда још и зато, што су га народ, што су га т. ј. и старо и младо, и мушко и женско, и пастир из овчареке колибнице, и чиновници свију редова и сталежа при свима његовим походима свагда сјајно, љубазно, одлично, искрено и најтоплијим предусретањима дочекивали.

Kad се реземира све оно, што је Његово Преосв., го-
 сподни Епископ Никанор, у току од године дана учинио у
 повереној му нишкој епархији, излази дивна перспектива од
 његових трудова у Винограду Господњем, излази то, да је
 он основао „Глас“, службени лист нишке епархије за цр-
 квену књижевност и поуку; да је израђен календар са ше-
 матизмом нишке епархије; да је његовим настојавањем за-
 ведено редовно вршење црквеног правила по свима црквама
 и манастирима, како недељних и празничних, тако и свију
 радних дана преко недеље; да је сузбио велики проценат
 оних који живе ваибрачно (невенчано); да је сузбио многе
 опачине и врло ружне, па чак и неморалне обичаје у својој
 пастви, као одвођење и одбегивање девојака и т. д. Даље:
 видимо да је завео стални ред бесеђења по свима црквама; да
 је снабдео све цркве неопходним утварима; да је довео у ред
 црквено благољепије и споља и изнутра; да је основао и
 уредио цркв. и манастирске књижице; да је завео рацио-
 нално гајење пчеларства код свих цркава и манастира; да
 је завео црквене протоколе — рођених, крштених, венчаних,
 умрлих и за оглашење брачника, којих у неким црквама није ни
 било пре њега; да је унутро свештенике на тачно и брижљиво
 вођење ових; да је установио да му проте и намесници шиљу
 редовно месечне извештаје како о стању цркава и кретању све-
 штенства, тако и стању своје пастве у религиозном и моралном
 погледу; да је повратио свештенство са партијског поља и из
 гађана на чисто црквено поље и у цркву, повренувши тиме
 свештенике на рад и тачније вршење искључиво својих свеш-
 теничких дужности у цркви и парохији; да је очистио многе
 цркве од вековне прашине и обукао и утврдио св. престоле
 по многим црквама; да је унутро свештенство на престој-
 ност и уредност; да је нешколоване и старе свештенике свуда
 по могућству заменио са школованим и младим богословима;
 да је ваљане, честите, карактерне и радне свештенике свагда
 одликовао и награђивао, а нерадне и недостојне неправљао;
 да је регулисао многе парохије, да би што више имао у
 својој епархији богослова — млађих снага и спремих људи;
 да је настојавао и настојава да општине помажу цркве,
 које нису имале и данас немају редовних прихода за издр-
 жавање своје; да је предузимао корак против разних заблуда
 — сујеверја, религ. индиферентизма и штетних обичаја у народу,
 услед чега су и потекли, његовом иницијативом, многи чланци

и расправе у „Гласу“ о сујевејју, религ. индиферентизму и т. д.; да је забрањено рађење икона нестручним лицима; да је загрејао религиозне осећаје верних према цркви и црквеним установама — посту, неповести и св. причешћу, за доказ чега служи то, што се у нишкој епархији, од његовог доласка у ову, по извештајима неповедају и причешћују сви чиновници, војска и т. д.; да је завео јачу контролу над црквама и манастирима и духовенству у опште; да је завео јачу дисциплину у клиру; да је одужио многе манастире а многе и ремонтирао; да је појачао у њима економију и рад на културном и пољопривредном пољу (примањем часописа, куповином књига и завођењем библиотека (књижница), печларства и т. н.); да је монашки ред умножио новим калуђерима; да је на протека и намесничка места постављао у колико је више могао парочито спремна лица, и она, која су посведочила својим дугогодишњим радом љубав према цркви и вери, а, у исто време, и безусловну преданост и поданачку лојалност према Господару Србије, Његовом Величанству Краљу Александру и целом Краљевском Дому; да је подигао многе цркве по парохијама, ширно и проповедао свуда где год је стао и сео по епархији верност, послушност и љубав према Краљу, Отаџбини и Дому славних Обреновића; да је обукао свештенике у својој епархији у свештеничко одело и научно их на уљудно и достојно чина понашање; да је завео дивно хорово певање у нишкој Саборној Цркви; да је наредио да се сви домови, заводи и сва надлежства снабду иконама; да се трудио својим положајем и ауторитетом око побољшања материјалног стања ерпских светиња, — манастира и зајужбана ерпских крајева и царева и др., трудећи се и тежећи свим силама, да се она ватра живота и ерпске мисли, која је у нашим манастирима за време полухиљадугодишњег ропства тињала, никад не угаси, већ да се вековима одржава и у њима скрива тај животворни огањ, који је онако силовито букнуо у почетку овога века на згради отоманске империје, како би наши манастири и даље били као неко латентно продужавање старог државног живота ерпског; како би били огњишта, на којима би и даље, макар најслабијим пламичком, али непрекидно, тињала ватра ерп. живота и ерпске мисли.

Узанарложеном випограду Савином г. Никанор дакле много је и неуморно радио, и за кратко време од године дана мно-

го је урядно. Као епископ, он и дан данш служи, учи, управља, отвара врата храмовима, отвара уста проповедницима, казује им својим беседама шта ће и како ће учити; он ради, говори, пише, моли се, пева, соколи, кара, исправља, помаже, грли, љуби и подиже; а све ради тога, да истреби коров из винограда Савиног, — да очисти чокот, како би плод његов опет био слadak, не обзирући се на пристрасност и времену оцену грешних људи, јер зна, да је у овом свету ретко могућно избећи, а да се свакој искреној речи и сваком патриотском делу човекову не подметну побуде и циљеви које они немају. Зато и заслужује да му се каже:

Кѣмх тѣоѡ дѣла, и љубовкѣ, и сажжкѣ, и кѣркѣ, и тѣрнѣнѣ тѣоѡ, и дѣла тѣоѡ, и несѣдѣнѣѡ боѡкѡша нѣркѣхѣкѣ.

(Апок. 2, 19).

—•••—

КРАТАК ИЗВЕШТАЈ

годишњег рада духовног суда нишке епархије за прошлу 1898 год.

Целокупни рад канцеларије духовног суда нишке епарх. по природи својој може се поделити на три категорије, и то: 1) на суђење брачних парница, 2) на суђење свештеничких кривица и 3) на административни посао, који је обележен чланом 97 зак. о цркв. властима.

I о брачним парницама

Постојало је свега брачних парница 198.

Од овог броја окончано је :

- 1) разводом брака 86
- 2) уништајем брака 2
- 3) пресудом задржано бракова у целости 26
- 4) прекинут рад због разних других узрока код случајева 27

Свега 91.

Остало је несвршених предмета 107.

Детаљнији извештај о томе, на који су начин окончане пом. парнице, — види подробицији преглед на 144 страни.

II. О кривицама свештеничким

Постојало је свега свештеничких кривица 116.

Од овог целокупног броја окончано је осудом свештеника, које пресудама судским, а које решењима архијерсј. власти, свега 46.

Прекинут даљи рад, у овоме суду, из разних узрока код случајева 37.

А остало је још несвршених кривичних предмета 33.

Види подробнији преглед на 145 страни.

III. Административни предмети

По гласу судског регистра било је пред овим судом предмета административне природе 892

од којих је свршено 570

а остало несвршених 322.

По деловоднику судском имало је бројева 4874

а по деловоднику архијерејске власти 2062

Свега 6936

Сем ових послова, суд је вршио и дужност која му је одређена тачком 11, чл. 97 зак. о цркв. властима, односно прикупљања статистичких података, и према тим подацима написао је, да је у 1898 години у епархији нишкој било овако стање :

1. Свештенство

а) *рукоположено* је свештених лица свега 20

и то : у чини ђаконски 8

„ „ свештенички 11

и „ „ јеромонаха 1

б) умрло је свештених лица 8

в) било је свега живих 321

и то од *мирског* реда 303

од којих је протојереја 12

свештеника 279

ђакона 12

а од *монашког* 18

и то : архимандрита 3

игумана 3

јеромонаха 9

монаха 3

2. Богомоље

Постојало је свега 217

подигнуто је нових 8

оправљено су 3

Види подробнији преглед на 146 страни.

3. Рођења, венчања, умирања и поништена брачни испити

а) рођено је свега	22.746
б) венчано је	5.125
в) умрло је	13.997

Види подробнији преглед на 147 страни.

4. Преведено у православље из других вера

мушких	15
женских	11
Свега	<u>26</u>

5. Број домова, парохија и душа

Било је свега парохија	274
„ „ „ домова	87.388
„ „ „ душа	567.955.

Види подробнији преглед на 147 стр.

~~~~~

ПРЕГЛЕД

статистике брачних парница, вођених код духов. суда нишке епарх.
у 1898. години

Постојало је свега парница, покренутих

На развод брака :

због прељубичинства	56
„ злоставе и рађења о глави	66
„ осуде на робију једне брачне стране	7
„ злоковарног одујства једне брачне стране	43
„ петогодишњег досуђеног подвојеног живота	9
Свега на развод	<u>181</u>

На уништај брака :

због неспособности за брак	9
због бесомучности	4
због одступања од хришћанства	2
због малолетства	1
због несприродног блуда	1
Свега на уништај	<u>17</u>

Било је свега брачних парница 181 + 17 т. ј. — 198

Од целокупног горњег броја окончане су, и то :

А. Разводом брака :

због прељубичинства	11
због злоставе и рађења о глави	6

због осуде на робију једне партичне стране	3
због злоковарног одуевта једне партичне стране	10
због протеклог досуђ. подвојеног живота	6
Свега разведено	36

В. Уништатељ брака :

због незаконитог закључења	1
због неспособности за брак	1
Свега уништено	2

В. Задржање брака у снази, и то :

због упућења на продужење заједничког брачног живота	21
због досуђења на подвојен живот	5
Свега остало у снази	26

Г. Остављено у архиву или прекинут даљи рад :

због нампрења партичара	6
због неподнесене уредне тужбе	1
због отумаралости и тужилачке и тужене стране	1
због неположене партичне таксе	4
због смрти мужа или жене	5
због отумаралости тужилачке стране	2
због неодобрења поновљења партице	4
због пошљања другом, надлежном суду	3
због женидбе мужевљеве у Турској и датог архијерејског благослова жени за удају	1
Свега 27	

Од разведених и уништених бракова	
добили су право на женидбу	12
" " " удају	20
изгубили су право на женидбу	26
" " " удадбу	18

Од целокупног броја новедених партица (198), кад је разним начинима свршено 91, онда је остало на раду свега — 107 предмета.

ПРЕГЛЕД

статистике свештеничких кривица у епархији нишкој за 1898. годину

Постојало је кривица :

Због невршења службених дужности свештеничких	41
„ немарљивог вршења службених дужности	8
„ немарљивог владања и неумудног понашања	30
„ невршења законских наредаба претпоостављених власти	19
„ немарљивог вршења законских наредаба претпоостављ. власти	8
„ простих увреда	1

због изнуђавања преко таксе	4
„ почињених злоупотреба у управи црквеној и манастирекој	3
„ мешања у туђе парохије	5
Свега је било	116

Оконачане су од јориса броја кривице, и то :

а) Осудом свештеника :	Опоменом	Укором	Епитимијом од дана:					Избраном свештено-породици по 30 дана	Одлученом од званија на 3. дана
			7	15	20	30	30		
Због невршења дужности	9	3	2	1	3	—	1	5	—
„ немарљивог владања	1	1	2	2	1	1	—	2	1
„ неизвршив. наредба	—	—	—	—	1	—	—	1	—
„ немарљ. извр. наредба	—	3	1	—	—	—	—	—	—
„ мешања у туђу парох.	—	1	—	—	—	—	—	—	—
„ изнуђав. преко таксе	—	1	—	—	1	—	—	—	—
„ злоупотре. у управљању	—	—	—	—	1	—	—	—	—
„ увреда	—	—	—	—	1	—	—	—	—
Свега осуђено	10	9	5	3	8	1	1	8	1

б) На разне друге начине, и то :

Оглашен за невина	1
Пуштено испод суђења	15
Смрћу туженога	2
Прекинуто ислеђење над	8
Амнестиран	1
Одустали од тужбе	2
Послато другим судовима на надлежност	8
Свега	37

По одбитку оконачаних, остало још
несвршених предмета Свега 33

ПРЕГЛЕД

о стању богомоља у низској епархији за 1898 годину.

у коме округу	ново-подигнутих			оправљених			не служе			постојало		
	црква	капела	м-ра	црква	капела	м-ра	цркви	капеле	м-тири	црква	капела	м-ра
нишком			1	1						30	3	6
крушевачком	3									28	2	1
пиротском	1									60	1	4
топличком	3			1	1			2		11		
врањском							1			59	9	3
СВЕГА	7		1	2	1		1	2		188	15	14

ПРЕГЛЕД

Бројног стања

рођених, венчаних, умрлих у нишкој епар. за 1898. год.

у округу	рођених у браку		рођених ванбрачно		вен- чаних свега	Умр.10		укинути брач. испи- ти од окр. при тојереја
	мушк.	жен.	мушк.	жен.		мушк.	жен.	
Нишком	2896	2662	7	11	1372	1960	1874	11
Крушевачком	1512	1486	9	11	834	1087	1015	5
Пиротском	2492	2276	2	7	951	1380	1723	5
Топличком	1697	1665	7	3	821	919	878	6
Врањском	3088	2883	15	17	1147	1572	1589	4
Свега	11.685	10.972	40	49	5125	6918	7079	31

ПРЕГЛЕД

преведених лица у православље

Мушких	Женских	Посеље- них	Ожење- них	Неуданих	Уданих	На које вероисповести			СВЕГА
						Мухаме- данске	Римокато- личке	Мојсијеве	
15	11	12	3	8	3	14	11	1	26

ПРЕГЛЕД

парохија, домова и душа у нишкој епархији за 1898. годину.

ОКРУГ	Колико па- рохија	Домова	Душа мушк. и женск.
Крушевачки	32	12.013	80.720
Топлички	32	10.957	79.500
Нишки	61	21.385	151.829
Пиротеки	51	17.671	131.759
Врањски	98	25.362	124.147
Свега :	274	87.388	567.955

ПРЕГЛЕД
БРОЈНОГ СТАЊА

ценовѣних и приценовѣних лица часног поста 1899. г. у нишкој епар.

Округ	мушких	женских	Свега	Примедба
Протеки	26.707	23.878	50.585	Овде су урачу- пати: парохијани, војници, официри, ђаци и лица казне- них завода и т. д.
Крушевачки	11.410	9.101	20.511	
Нишки	27.549	25.784	53.333	
Врањски	35.735	29.326	65.061	
Топлички	16.711	16.016	32.727	
Свега	118.112	104.105	222.217	

ИЗВОД

прихода и расхода свију црква и манастира нишке епархије за 1898 г.

А. ОКРУГ НИШКИ

а) *Врати Ниш и орд сръбљански*

ТЕК. БРОЈ	НАЗИВ ЦРКВЕ (МАНАСТИРА)	КАПИТАЛ		ПРИХОД У		СУМА		РАСХОД У		ОСТАТАК	
		из прош.		1898 г.		ОВОЈЕГ		1898 г.		за 1899	
		1897 г.								год.	
		дн.	п.	дн.	п.	дн.	п.	дн.	п.	дн.	п.
1	Саборна ниш.	3263	72	0105	49	13369	21	9457	82	3911	39
2	Пантелејска	15097	31	4901	08	9998	39	2599	93	17398	46
3	Св. Николе	8172	66	1609	75	9782	41	2327	10	7455	31
4	Синевачка	136	22	197	—	333	22	123	50	209	72
5	Матејевачка	113	45	50	15	614	60	447	40	167	20
6	Кнез-сеоска	53	54	248	80	302	25	189	13	113	12
7	Малчанска	353	90	353	65	707	55	184	90	522	65
8	Ладичка	1453	45	372	04	1825	49	685	51	1139	98
9	Изворска	266	92	298	65	565	57	374	50	191	07
10	Пирковачка	1265	55	769	96	2035	51	784	01	1251	50
11	Црнољевачка	291	03	572	45	863	48	622	75	240	73
12	Манојличка	63	02	737	30	800	32	733	38	66	94
13	Нишевачка	2887	51	525	28	3412	79	467	30	2945	48
14	Гулијанска	4	92	472	10	477	02	468	81	8	21

в) Срез нишки

БРОЈ ТЕГ.	НАЗИВ ЦРКВЕ (МАНАСТИРА)	КАПИТАЛ		ПРИХОД У		СУМА		РАСХОД У		ОСТАТАК	
		из прош.		1898 г.		ОБОЈЕГ		1898 г.		за 1899	
		1897 г.								ггд.	
		дн.	п.	дн.	п.	дн.	п.	дн.	п.	дн.	п.
15	Међуровска	2669	22	462	52	3131	74	553	98	2577	76
16	Вртишка	2003	95	466	20	2470	15	446	44	2023	71
17	Милковачка	2765	03	201	00	2966	03	234	78	2731	25
18	Умска	2807	04	443	06	3250	10	930	93	2319	17
19	Каменичка	24305	00	1833	35	26138	35	531	00	25607	35
20	Д. матејевач.	1663	89	232	28	1896	17	152	38	1743	79
21	Островичка	1563	96	385	41	1949	37	187	04	1762	33
22	Јеланичка	952	57	594	70	1547	27	664	20	883	07
23	Јагличка	21	42	82	95	104	37	57	30	47	07
24	Гркињска	3891	13	799	80	4690	93	499	90	4191	03
25	Барбешка	4266	70	1578	40	5845	10	524	86	5320	24
26	Келијска	72	78	109	50	182	28	121	00	61	28
27	Г. душичка	42	07	76	90	118	98	136	00	—	—
28	Д. драговска	1657	55	240	34	1897	89	153	75	1744	14
29	Крчимирска	12992	68	941	56	13934	24	161	27	13772	97
30	Крављан. кап.	2120	27	239	22	2359	49	180	99	2178	50
31	Курлинска	2150	39	717	70	2868	09	1030	18	1837	91

в) Срез алексиначки и ражањски

32	Сечаничка	10467	29	1946	91	12414	20	462	10	11952	10
33	Алексиначка	28445	43	2871	21	31316	64	2414	92	28901	72
34	Суботиначка	13681	25	932	41	14613	60	416	30	14297	24
35	Шуматовачка	744	39	187	85	932	24	191	75	740	49
36	Мозговачка	14949	87	709	66	15659	53	14193	79	1465	74
37	Доњетрнавска	54	44	477	79	519	23	428	55	83	68
38	Грејачка	172	17	260	35	432	54	151	35	281	19
39	Вукањска	1845	66	248	93	2094	59	108	45	1986	14
40	Малодреновач.	81	30	32	60	113	90	19	—	94	90
41	Тешичка	5709	17	1245	74	6954	91	1083	19	5871	72
42	Сувотничка	6261	08	286	20	6547	28	286	20	6721	21
43	Трњанска	8833	09	1632	78	9465	87	1941	62	7524	25
44	Витковачка	870	92	449	13	1320	05	343	14	976	91
45	Ражањска	4954	89	527	14	5482	03	640	46	4841	57

ТЕК. БРОЈ	НАЗИВ ЦРКВЕ (МАНАСТИРА)	КАПИТАЛ ИЗ ПРОШ. 1897 г.		ПРИХОД У 1898 г.		СУМА ОБОЈЕГ		РАСХОД У 1898 г.		ОСТАТАК ЗА 1899 ГОД.	
		ДН.	П.	ДН.	П.	ДН.	П.	ДН.	П.	ДН.	П.
		46	Подгорачка	1735	43	728	58	2464	01	650	30
47	Претрковачка	2	10	700	60	702	70	699	50	3	20
48	Твћевачка	12	08	278	80	290	88	228	00	62	88
49	Браљпнска	6309	79	251	05	6560	84	504	65	6057	14

Б. ОКРУГ ТОПЛИЧКИ

Срез: прокупачки, добрички и косанички

1	Прокупачка	24764	74	3371	20	28135	94	2706	95	25428	99
2	Дубовска	34	08	269	65	303	73	299	15	4	58
3	Ас. Вресничка	3188	28	99	60	3287	88	457	39	2830	49
4	Крајковачка	864	56	42	—	906	50	94	60	811	90
5	Биљешка	165	60	175	10	340	70	246	30	94	40
6	Болиновачка	1960	04	194	05	2154	09	51	20	2102	89
7	Балајначка	460	58	157	40	617	98	82	95	535	03
8	Орљанска	516	—	370	38	886	38	217	72	668	66
9	Житорађска	3195	72	1623	29	4819	01	1344	80	3474	21
10	Житнопоточка	404	51	317	65	722	16	217	35	500	81
11	Бубличка	66	55	68	40	134	95	18	52	116	43
12	Губетинска	385	70	355	10	740	80	156	65	584	15
13	Вел. планска	787	84	444	05	1231	89	410	66	821	23
14	Драгушка	654	89	303	70	958	59	370	62	587	97
15	Куршумлијск.	3804	16	675	45	4479	61	723	70	3755	91
16	Блацка	183	52	234	60	418	12	210	41	207	71
17	Ајдановачка	138	70	405	50	544	20	427	51	116	69
18	Концелска	87	75	273	15	360	90	258	10	102	90

В. ОКРУГ КРУШЕВАЧКИ

а) Срез расински

1	Сталањска	5229	63	706	21	5935	74	441	10	5494	74
2	Јабланичка	71	45	363	25	434	70	198	75	235	95
3	Мајдевска	—	—	—	—	—	—	373	57	5686	34
4	Каоничка	529	00	383	35	912	35	102	50	809	85
5	Врбничка	609	48	738	49	1347	97	785	28	562	69
6	Коморанска	14496	11	661	47	15157	58	735	41	14422	17

ТЕГ. БРОЈ	НАЗИВ ЦРКВЕ (МАНАСТИРА)	КАПИТАЛ		ПРИХОД У		СУМА		РАСХОД У		ОСТАТАК	
		ИЗ ПРОЦ.		1898 Г.		ОВОЈЕГ		1898 Г.		ЗА 1899	
		1897 Г.								ГОД.	
		ДИИ.	П.	ДИИ.	П.	ДИИ.	П.	ДИИ.	П.	ДИИ.	П.
7	Каменарска	920	16	306	00	1226	16	187	90	1088	26
8	Јасичка	296	00	532	95	828	95	412	95	416	—
9	Макрешанска	157	42	715	50	872	92	870	25	2	67
10	Риб. Бање	—	—	194	30	—	—	194	30	—	—
11	Дворанска	759	25	595	60	1354	85	237	45	1117	40
12	Шилеговачка	1571	25	812	20	2383	45	628	28	1755	17
13	Крушевачка	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

б) *Сред жупски и копаонички*

14	Ратајска	394	12	363	16	—	—	526	64	230	64
15	Тринавачка	—	—	1408	12	—	—	1899	33	—	—
16	Александров.	—	—	892	65	—	—	894	15	—	—
17	Бруска	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18	Дубачка	668	97	89	09	—	—	59	06	—	—

Г. ОКРУГ ВРАЊСКИ

а) *Сред ивички*

1	Врањска	3921	93	3907	49	3847	59	59	90	—	—
2	Шапраначка	478	42	2150	80	1945	01	205	79	—	—
3	Собинска	753	74	878	25	799	56	78	75	—	—
4	Содерачка	—	—	311	70	383	93	—	—	—	—
5	Д. перадовач.	11	—	105	—	103	—	2	—	—	—
6	Стропска	2	—	200	—	190	—	10	—	—	—
7	Топлачка	1	04	109	55	108	—	1	55	—	—
8	Тибушка	1213	13	316	80	678	45	—	—	—	—
9	Д. требешинс.	7	87	371	15	365	04	6	11	—	—
10	Преображен.	9	62	105	85	81	59	24	26	—	—
11	Русачка	—	—	71	65	91	98	—	—	—	—
12	Буштрањска	45	38	154	02	—	—	153	—	—	102
13	Давидовачка	—	—	61	05	—	—	58	50	—	255
14	Павловачка	—	—	36	90	—	—	34	60	—	230
15	Ратајска	39	33	171	45	—	—	206	50	—	—
16	Гор.вртлошка	11	87	182	50	—	—	198	85	—	—
17	Д.вртлошка	242	70	65	90	—	—	65	20	—	70

ТЕК. БРОЈ	НАЗИВ ЦРКВЕ (МАНАСТИРА)	КАПИТАЛ из прош. 1897 г.		ПРИХОД У 1898 г.		СУМА ОБОЈЕГ		РАСХОД У 1898 г.		ОСТАТАК за 1899 год.	
		ДШ.	П.	ДШ.	П.	ДШ.	П.	ДШ.	П.	ДШ.	П.
18	Првонечка	54	60	233	80	288	40	286	84	—	156
19	Корбевачка	2	78	386	90	389	68	375	90	—	1378
20	Кривошејска	107	—	82	60	189	60	93	80	—	9580
21	Кап. бањска	42	27	373	60	415	87	371	65	—	4422

б) *Сред пољанички*

22	Смиљевачка	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23	Градњанска	—	—	215	60	215	60	215	60	—	—
24	Гол. селска	4	96	152	87	157	83	150	69	—	714
25	Тесовишка	43	30	196	75	240	05	179	75	—	6030
26	Стубалска	41	63	173	90	215	53	199	50	—	1603
27	Куновска	2	—	66	75	68	75	58	—	—	1075
28	Јабучковачка	134	98	160	50	295	48	254	10	—	4138
29	Мртвичка	198	78	272	54	471	32	242	59	—	22873
30	Предејанска	—	40	273	75	274	15	268	90	—	590
31	Кап. Св. Пант.	281	03	10	—	291	03	—	—	—	29103

в) *Сред масурички*

32	Власинска	622	66	697	20	1319	86	681	46	—	63840
33	Мачкагичка	11	11	267	35	278	46	241	80	—	3666
34	Ружићска	1	33	114	90	116	23	114	10	—	213
35	Сурдуличка	7	75	487	80	495	55	489	60	—	595
36	Сувојничка	—	77	128	80	129	57	128	95	—	62
37	Јелашничка	3	70	751	50	755	20	1018	90	—	—

г) *Сред лесковички*

38	Лесков. стара	1842	34	4999	63	6831	97	4973	86	—	185811
39	Леск. Св. Илиј.	27	98	2954	79	2982	76	2822	98	—	15978
40	Кутлешка	70	22	485	22	555	44	436	10	—	11934
41	Печењевачка	3664	44	689	05	4353	49	716	65	—	363684
42	Д. стопанска	2181	97	1185	96	3367	93	905	58	—	246235
43	Турековачка	15	85	512	60	528	45	527	50	—	95
44	Булушка	1596	96	487	43	2084	39	486	28	—	159811
45	Чукљеничка	10425	19	1322	12	11747	31	652	87	—	310795

ТЕК. БРОЈ	НАЗИВ ЦРКВЕ (МОНАСТИРА)	КАПИТАЛ		ПРИХОД У		СУМА		РАСХОД У		ОСТАТАК	
		из прош.		1898 г.		ОБОЈЕГ		1898 г.		за 1899	
		1897 г.								ГОД.	
		ДИН.	П.	ДИН.	П.	ДИН.	П.	ДИН.	П.	ДИН.	П.
46	Ораовичка	3310	36	559	24	3869	60	716	67	3107	93
47	Рударска	11150	94	1557	25	12708	19	1574	46	11133	73
48	Кумаревска	12421	81	3391	08	15812	84	2806	24	13006	60
49	Градашничка	10	10	300	40	310	50	309	25	1	25
50	Јашуvsка	—	—	823	95	823	95	822	95	1	—
51	Црковничка	—	—	655	—	655	—	600	32	54	68
52	Бабичка	1434	91	1029	78	2464	69	1062	94	1401	75

а) *Сред јабланички*

53	Бошњачка	115	6	1167	05	1178	61	1151	49	27	12
54	Прекопчелич.	779	74	407	68	1187	42	404	82	782	60
55	Бучуметска	—	—	688	30	688	30	888	30	—	—
56	Обрајска	311	63	426	89	738	52	408	52	330	—
57	Бријанска	—	—	295	60	295	60	303	60	—	—
58	Коњувачка	176	90	153	20	330	10	130	86	199	24
59	Медвеђска	134	95	190	15	325	10	247	06	78	04

Д. ОКРУГ ПИРОТСКИ

Средови: нишавски, јужнички и белогорички

1	Сабор. пирот.	—	—	—	—	—	—	—	—	66	44
2	Стара пирот.	2717	31	2306	79	5024	10	2314	31	2709	79
3	В. суводолска	475	71	202	79	638	50	142	59	495	91
4	Костурска	368	2	150	1	518	03	188	46	329	57
5	Расничка	9017	35	509	84	9527	19	383	55	9143	64
6	Смрданска	271	48	146	70	418	18	177	13	241	65
7	Суховска	107	94	147	35	255	29	96	94	158	35
8	Срењковачка	6	68	155	60	162	28	160	93	1	30
9	Чинглавска	—	98	46	30	47	28	46	28	1	—
10	Крупачка	1221	19	202	83	1424	2	264	59	1159	53
11	Изворска	153	08	172	77	325	85	134	07	191	78
12	Градашничка	1596	54	691	81	2289	35	291	36	1997	12
13	Добродолска	13	55	94	65	108	20	107	10	1	10
14	Сонотека	743	08	169	24	912	32	157	97	754	35
15	Станичанска	1456	87	281	43	1738	30	266	73	1471	57
16	Црноклишка	41	50	75	50	117	—	54	70	62	30

ТЕК. БРОЈ	НАЗИВ ЦРКВЕ (МАНАСТИРА)	КАПИТАЛ ИЗ ПРОЦ. 1897 г.		ПРИХОД У 1898 г.		СУМА ОБОЈЕГ		РАСХОД У 1898 г.		ОСТАТАК ЗА 1899 ГОД.	
		ДНН.	П.	ДНН.	П.	ДНН.	П.	ДНН.	П.	ДНН.	П.
17	Осмаковачка	15	34	98	55	113	89	62	28	51	61
18	Јалов. извор.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Габровничка	92	27	111	45	203	72	161	73	41	99
20	Балтаберилов.	195	01	115	20	310	21	98	29	211	91
21	Тпоштичка	142	79	97	95	240	74	83	87	156	87
22	Рсавачка	15	50	18	50	34	—	19	80	14	20
23	Росомачка	3	15	46	20	49	35	21	40	27	95
24	Дојкиначка	13	81	62	52	76	33	36	33	40	—
25	Брлошка	3	10	51	80	54	90	36	20	18	70
26	Гостушка	5	88	71	60	77	48	67	05	10	43
27	Белска	—	—	5	30	—	—	6	50	—	—
28	Завојска	144	14	156	35	300	49	140	05	160	44
29	Рудинска	32	05	96	75	128	80	122	04	6	76
30	Темска	—	—	76	20	76	20	54	45	21	75
31	Базовичка	28	89	262	09	290	99	168	05	122	93
32	Церовска	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
33	Белопаланач.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
34	Спњачка	1400	00	161	50	1561	50	177	00	1384	50
35	Пајешка	47	60	86	05	83	65	42	32	41	33
36	Маклинска	34	02	119	65	153	67	85	20	68	47
37	Градиштанска	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
38	Остека	152	53	163	85	316	38	144	90	171	48
39	Шпајска	50	93	174	30	225	23	155	47	69	76
40	Стрижевачка	86	67	164	63	245	30	194	20	81	10
41	Злокућанска	151	16	295	56	446	72	313	51	133	21
42	Стрелачка	18	96	259	90	278	86	242	90	35	96
43	Студенска	23	26	74	10	97	36	52	45	44	91
44	Горчинска	65	85	184	39	250	28	197	28	53	—
45	Љуберашка	150	61	111	89	261	46	230	05	32	41
46	Брестодолска	2	22	183	25	185	47	172	64	12	83
47	Завидињска	—	—	295	05	—	—	295	05	—	—
48	В. бољинска	1374	43	452	80	1807	23	682	75	1124	48
49	Власотиначка	3283	76	1389	60	4673	36	1473	81	3199	55
50	Конопничка	48	20	666	65	714	85	677	50	37	35
51	Крушевичка	—	—	287	30	287	30	287	20	—	10

ТЕК. БРОЈ	НАЗИВ ЦРКВЕ (МОНАСТИРА)	КАПИТАЛ ИЗ ПРОШ. 1897 г.		ПРИХОД У 1898 г.		СУМА ОБОЈЕГ		РАСХОД У 1898 г.		ОСТАТАК ЗА 1899 ГОД.	
		дин.	п.	дин.	п.	дин.	п.	дин.	п.	дин.	п.
		52	Добровишка	—	—	148	60	148	60	141	10
53	Црвенојабуч.	72	75	100	05	172	80	132	90	39	90
54	Каланска	13	95	71	15	85	10	58	20	26	90
55	Црноотравска	3134	75	449	37	3584	12	411	89	3172	23
56	Рушанска	235	96	52	50	288	56	59	10	229	36
57	Козарска	10	85	401	20	412	05	331	35	80	70
58	Добропољска	394	60	145	51	540	11	159	88	380	33
59	Габровац	728	95	3060	15	3789	10	3054	15	734	95
60	Дивљански	1	18	1262	56	1263	74	1240	72	23	02
61	Св. Стев. алек.	—	30	2562	08	2562	38	2551	55	10	83
62	Св. Јована	—	—	539	73	—	—	533	65	6	8
63	Наупаре	9521	43	7602	89	17124	32	7922	37	9201	95
64	Св. Роман	166	50	4972	26	4638	76	4582	55	56	21
65	Лепчински	33	28	1652	50	1675	78	1673	58	2	30
66	Св. Стев. пчњњ.	48	92	930	80	979	72	965	45	14	27
67	Свињевачки	739	84	1017	97	1757	81	1731	26	26	55
68	Кацапунски	332	57	231	60	564	17	42	75	522	02
69	Ржански	6	65	2359	60	2366	25	2358	25	7	85
70	Суховски	26	90	956	80	983	70	890	60	93	10
71	Темски	—	04	1997	—	1997	04	1926	00	71	04

ТРАЈНЕ НАРЕДБЕ ЦРКВЕНИХ ВЛАСТИ

РАСПИС

свима духовним судовима.

О РУКОВАЊУ ЦРКВЕ И МАНАСТ. КАСАМА, ПРОТОКОЛИМА РОЂЕНИХ, ВЕНЧАНИХ И Т. Д.
И ПРОТИВ ИЗЛУЧАВАЊА НЕКЕ ТАКВЕ ЗА СВЕШТЕНОЦЕСТВА.

Новим законом о изменама и допунама у кривичном законнику од 6. октобра ове године променене су извесне одредбе кривичног законика које се односе на руковооце црквених и манастирских каса, на свештенике као руковооце протокола рођених, венчаних и умрлих и најзад, прописана је много оштрија казна за оне свештенике, који у вршењу своје дужности изнуђавају већу такву него што на то по закону имају права.

Тако је измењеним § 113 крив. законика прописана осетнија казна за оне црквене и манастирске благајнике, који утаје ствари, новце или хартије од вредности, које су по службеној дужности примили на чување на име: утаја у вредности до две хиљаде динара, казни се робијом до пет година; ако је вредност утаје већа од две хиљаде динара, кривац се казни робијом од пет до десет година. За утаје пак, чија вредност износи десет хиљада динара или више, кривци се казне робијом од десет до двадесет година.

Ако су поред тога и за тај циљ и рачун и протоколи или књиге, што су за бележење или контролирање примања и издавања одређене, неисправно вођене, пренамене или уништене, или ако су придати неисправни изводи из ових рачуна, протокола и књига, или ако су неисправне признанице к истима прикључене, или ако је на сандуцима, касама или пакетима садржај новаца лажно означен, — сматраће се као особито отежавна околност и кривац ће се казнити највећом мером казне.

У § 111. крив. законика досадања казна заточења замењена је казном робије до десет година.

У § 143. крив. законика, за свештенике, који приликом завођења у протоколе црквене или издавања извода из ових учине злочини означен у § 111. крив. зак. прописана је казна робије до десет година.

И најзад, за свештенике који изпуђавају већу наплату при свршавању свештенподејства, прописана је у § 144 казна од две хиљаде динара или затвор до две године, а у случају поврата, робија од две године.

Пошто имам уверења, да се на многим местима неправилно воде рачунеке књиге, у које се уводе приходи појединих цркава и манастира, да ове књиге, често пута нису ни потврђене од стране надзорних власти, да се у њих не уписују примања и издавања посведневно, већ се ово чини тек на крају године, кад је потребно да се рачуни склапају и Контроли на преглед шаљу, препоручујем судовима, да у будуће обратe већу пажњу на уредно вођење рачунских књига и да строго мотре на то, да све цркве, капеле и манастири, буду на време снабдевене уредним рачунским књигама, које ће бити *прегледане и потврђене од стране духовних судова.*

Уједно стављам у дужност судовима, да таторима црквеним и старешинама манастирским, као и свештенству у опште, коме је поверено вођење и чување протокола рођених, венчаних и умрлих, озбиљно препоруче, да избегавају све оно, што би их могло довести у положај, да на себи осете строге последице горе изложених законских одредаба.

Нека судови са садржином овога расписа упознају свештенство, манастирске настојатеље и црквене таторе и доставе им по један примерак ради њиховог знања и управљања, а о извршењу његовом нека се брижљиво старају, јер ћу о радњи суда у овом погледу водити озбиљна рачуна.

ЦБр. 1232.

18. октобра 1899. год.

Београд.

Министар

ПРОСВЕТЕ И ЦРКВЕНИХ ПОСЛОВА

Андре Ђорђевић, с. р.

РЕШЕЊЕ

против оних који невенчано (ванбрачно) живе

Његово Високопреосвештенство г. Митрополит, подноси Архијерејском Сабору писмо г. Министра просвете и црквених послова од 6. маја 1892. год. ЦБр. 573, којим саопштава да је оп доставио г. Министру унутрашњих послова саборско решење од 6 јуна ове год. СБр. 41 односно *поштрења* наредбе полицијским властима да се стаје на пут безбрачном животу у земљи.

Уједино је г. Министар просвете и црквених послова саопштио да је г. Министар унутрашњих послова наредио у целој земљи попис свију безбрачних парова и да је том приликом нађено 2703 таквих парова.

Од овог броја испитано је и венчано 20, раздвојено 219 а остало пераздвојено 2524 при свем том што су кажњавани и раздвајани.

Ну да би се ови парови развели као и да се не би нови умножавали, г. Министар моли да Архијерејски Сабор изда наредбу духовним властима и свештенству земаљском, да властима буду на руци; као и да Сабор од своје стране настане да се сви, који по закону могу бити венчани, венчају, чинећи им од стране свете цркве све могуће олакшице.

Архијерејски Сабор је усвојио ове захтеве г. Министра просвете и на основу чл. 19 закона о црквеним властима

РЕШЕЊЕ:

Препоручити свештенству да најозбиљније води бригу, да хришћани невенчано не живе, и да венчавању безбрачних парова не стају на пут ако нема никаквих сметњи.

Решено у Архијерејском Сабору 7 октобра 1892 год. СБр. 61, у Београду.

РАСПИС

против одвођења и одбегавања девојака

Приметило се у последње доба да по селима све више отима маха један врло неваљао обичај, одвођење или одбегавање девојака. Мимо тога што постоје поодавна расписи Архијерејског Сабора и др. духов. власти, овај је обичај врло неваљао и непрактичан. Дешавало се у таким приликама да је момак са девојком у еродству и то у забрањеном степ. за ступање у брак; дешавало се, да се девојка порађала невенчана, власт их као невенчане раставља и по том исти момак доцније није хтео узимати ту девојку, већ се венчавао са другом; напослетку, такве појаве изазивају саблазан код др. људи и рђаво утичу на морал друштвени. С тога, а у смислу расписа Арх. Сабора СБр. 27 од 25 септембра 1898 год. и наређења г. Епископа нишког ЕБр. 1491, од 23 маја 1899 г. суд овај најстрожије наређује свешт. у епархији нишкој да строго мотри и на пут стаје ширењу овог неваљалог обичаја. Чим свештеник сазна за ма који случај одвођења, власти одмах да доставља, у противном биће лично одговоран.

У исто време препоручује се полицијској власти да у свакој овакој прилици и сами стају на пут ширењу овог обичаја и помажу у овоме свештенике. Начелници ерески моле се да преко општ. судова саопште ову наредбу народу ради знања и управљања.

Намесницима се пак најозбиљније препоручује да и сами строго обрате пажњу на искорењавању овог обичаја, с тим, да у својим месечним извештајима достављају: је ли било у подручном им срезу случаја одвођења и одбегавања девојака и шта су они предузимали.

Од нишког духовног суда, 25 маја 1899 год. СБр. 2455 — у Нишу.

РЕШЕЊЕ

о брачним испитима пре навршење 17 године

Његово Високопреосвештенство, г. митр ополит Михаило, извештава Архијерејски Сабор, да је Преосвећени епископ тимочки, г. Мелентије, упутио Архијерејском Сабору ово

питање: „Може ли свештеник закључити брачни испит између оних младољетника, којима се на покладе навршује законом прописани број година за ступање у брак, или и у таквом случају мора тражити разрешење од архијерејске власти за дозволу ступања у брак? “.

Архијерејски Сабор, узевши у свестрано пенитивање предлог питања овог, као и прописе грађанског и кривичног закона и постојећа решења Архијерејског Сабора, на основу чл. 19 тач. 20 закона о црквеним властима,

РЕШАВА:

Да свештеник сме закључити брачни испит над оним лицима, која на покладе *навршују 17 година*, ако је прека потреба, да се жених жени, али ово закључивање испита има бити *на месец дана пре венчања*, ради огласа.

Тако решено у седници Архијерејског Сабора, 4 августа 1894 г., у Нишу. СБр. 29.

РЕШЕЊЕ

о вршењу оглашења

Његово Високопреосвештенство, архијепископ београдски и митрополит српски, господин Михаил, саопштава Сабору писмо београдског духовног суда од 3 марта 1893 год. Бр. 1250 којим износи, да се у многим црквама врше оглашења у дане, у које се ови законом забраљују, услед чега се често појављују несугласице које духовни суд расправља, решавајући, да ли је дотични свештеник био у праву или не, тражи, да Сабор питање о вршењу оглашења регулише и донесе једну општу наредбу која би имала јасно одредити: у које се дане смеју, а у које не смеју вршити ова оглашења, те тиме да се избегне сваки могући сукоб и неправилна радња.

Пошто је наређењима саборским СБр. 5 од 1836 и СБр. 20 од 1845 г. утврђено, да се огласи чине свагда кад

год се врши света служба, то сабор оглашавајући и допуњујући поменута саборска наређења на основу тач. 20 чл. 19 зак. о цркв. властима

Р Е Ш А В А :

Да се чине огласи не само у недељне и празничне дане но и свагда кад год се врши света служба, као што је Покров Богородице, Св. Ђорђе—Ђурђиц, кад је храм цркве ит.д.

Решено у Архајерејском Сабору 21 октобра 1893 год. СБр. 11, у Београду.

Р Е Ш Е Њ Е

о исповедању и причешћивању болесника на смртном часу

Његово Високопреосвештенство, г. митрополит Михаил, изјављује у Архајерејском Сабору, да је правилна васељенске цркве прописано, да свештеници, као пастири стада Христова, најозбиљнију брзгу воде о томе, да ни један од православних не умре, док се претходном исповешћу не измири с Богом и са светом овци, а и да не умре неутешен и неохрабрен надом на вечан живот, примивши тело и крв Господа Спаса Нашег Исуса Христа.

Ну и ако је од стране св. цркве одређена најстрожија казна за оне свештенике, који се покажу немарљиви у вршењу ове своје најсветије службе, ипак се од стране нашега свештенства слаба пажња поклања вршењу ове своје пастирске дужности, јер се оно задовољава само тиме, да изврши ову тајну и да пружи хришћанску утеху само ономе, који га тражи, а неће да иде само и да тражи стадо своје, слично еванђелскоме пастиру, који тражи изгубљену овцу своју.

Услед тога а у циљу најтачнијег вршења свештеничке службе и у овој грани рада свога, Његово Високопреосвештенство предлаже :

Да се најстрожије препоручи свештенству да озбиљну пажњу води о парохијанима својим, те да не пропусти да и

један верни умре неутешен, несповеђен и непричешћен. А да би се ово могло извршити наложити му: да посетије болне своје и да и њих и сроднике убеђује о прекој потреби верозаконе спреме за прелазак у други свет и у току болести пастирским начином припрема, те да се болни исповеде и причесте и да свете даре припремљене за болне увек чино и како одговара овој светињи посе.

Архијерејски Сабор узевши у оцену овај предлог, увидео је да он одговара потребама нашега народа и вере, па с тога је, а на основу тачке 1. чл. 19. закона о црквеним властима

РЕШЕНО:

Усвојити овај предлог Његовог Високопреосвештенства и наредити да се по њему поступа.

Решено у седници Архијерејског Сабора 30. септембра 1891. год. СБр. 118 у Београду.

РАСПИС

свима окружним протојерејима и намесницима

О ТОМЕ, ДА ЗАРУЧНИЦИ ПРЕ ВЕНЧАЊА ПОКАЖУ ДА ЗНАЈУ МОЛИТВУ ГОСПОДЊУ, СИМ. ВЕРЕ, ЗАКОН БОЖЈИ И УМЕЈУ СЕ ПРЕКРЕТИТИ

Архијерејски Сабор у седници својој од 11 новембра 1898 год. СБр. 111, донео је следеће решење:

„Његово Високопреосвештенство, Архијерископ Београдски и митрополит Србије, г. Инокентије, износи Архијерејском Сабору на решење предлог Његовог Преосвештенства Епископа тимочког г. Мелентија, који гласи:

„познато је сабору да многа лица у Краљевини Србији не знају ни правилно прекретити се, а камо ли да знају Молитву Господњу и пајглавније основе наше православне вере. Да би се колико толико постигао успех у познавању народа са својом спасоносном вером православном, предлажемо Архиј. Сабору да изволи решити:

а, да заручници, момци и девојке пред венчањем покажу знање Молитве Господње, симбола вере и закона Божјег, а да би се ово лакше постигло;

б, да Сабор поради на надлежном месту, да се оснују, недељне и празничне школе, у којима би се наша омладина

могла лакше упознати са основима православне вере и хришћанског морала, као и другим потребним знањима за живот“.

Архијерејски Сабор, налазећи, да се овим предлогом иде на снажење вере и хришћ. морала у народу,

РЕШАВА :

Да се усвоји предлог Његовог Преосвештенства Епископа тимочког“.

Према наређењу господина Епископа ЕБр. 379 духов. суд шље вам ово решење с препоруком да га саопштите свештенству да у свему поступи по њему.

Из канцеларије нишког духовног суда, 8 фебруара 1899 год. СБр. 537, у Нишу.

ИСТОРИЈСКА БЕЛЕШКА

важнијих манастира и црква нишке епархије

„Цркве и манастири су цео српски народни живот, цела запамћена прошлост, наслеђена садашњост, па — и цела будућност народна“.

Међу балканским народима ни један народ није претрпео толико беда и несрећа, толико мука и патњи од турског зулума и мухамедашког фанатизма, колико је претрпео многострадални народ српски.¹⁾

После фаталне битке на Косову пољу јаловиту, на коме је проливена крв српског мученика, праведног кнеза Лазара и много хиљада српских див-јунака, који изгинуше заједно с њим, турска је сила била тешким ланцима оковала физичко, материјално, религијозно и морално стање побеђеног српског народа. Тада на многим српским храмовима крст замени полумесећ а звона постепено сасвим умукосе, јер беху храмови обраћени у турске џамије. У тим тако мучним и тешким данима држава, школа и сва литература, центри за ширење

¹⁾ Погледајмо на Келе-Кулу, на нам више не требају докази о мукама и патњама српског народа од турског зулума.

морала и једина заштита сироте, ослабеле и несрећне раје биле су цркве и манастири. И српски народ није духом клонуо, није изгубио паду на свој државни и политички васкрс. Јамство за лепшу будућност он је налазио у православној вери и побожности својој. И слава Богу, баш када је српска политичка и државна слобода била уништена; када се на место јасног дана и светлог сунца, које се данас над Србијом блиста, беху вили бурни облаци, и сву српску земљу беше притискивала страховита тама и ужас на све стране: баш тада се велим најјаче свети огањ слободе српске полако, но јарким пламеном, разгоревао тамо, где се у највећој чистоти и најјачој сили чувала св. вера србниова, т. ј. у црквама и манастирима српским. Због ове заслуге српским црквама и манастирима много дугује захвално потомство и никад им се не може одужити. Јер ма како да је вера србниова била силна и дубока, она би, без сумње, морала за време ропства од 500 год. мало по мало ослабити, нарочито кад се узму у обзир оне печувене муке, које је српски народ све због ње подносио, да не беху цркве а нарочито манастири, свештеници и калуђери. Манастири и цркве беху као неко латентно продужавање старог државног живота, беху огњишта, на којима је непрестано тињала ватра живота и српске мисли за време петвековног ропства; беху огњишта, на којима се, макар и у слабочком пламичку, што се ип часа није гасило на олтару ових наших светиња, скривао и вековима одржавао онај животворни огањ, који је опако силовито букнуо у почетку овог века на згради отоманске империје. У манастирима и црквама скупљао се српски народ, те се ту не само молио Богу, него је ту слушао он речи и о устанку, поуке о слободи и нади на бољу будућност од смиренних монаха и свештеника, износили одатле ону чудесну и гигантеку силу и моћ, која му је помогла да издржи варварски притисак и ослободи се ропства у почетку овог столећа. У манастирима и црквама светлела су побожна кандила, према којима су се верни осветљавали и колико толико загрејавали; па за то и имају право на нашу пажњу баш и да нису ништа више учинили за веру и будућност народну у потоњим деценијама.

Ето, због такве огромне важности наших цркава а особито манастира, у политичком и културном погледу, потребно је да се што боље упознамо с њима као са споменицима

старе српске славе, јер су они неумитни сведоци некадашње душевне и физичке силе српшине, — силе, која је створила и одржавала Немањину Србију у најкритичнијим данима тешког робовања, те да и млађи нараштај бар упознамо са оним, што је чинило величину и културну моћ старе српске државе, и што је донело васкре државног и политичког живота миле нам Србије, кад због разних трзавица и ронетва петвековног писмо били еређини да продужимо онде, где су у овом погледу наши преци стали. Ове светиње важне су с тога, што ће и новијем нараштају српском обновили мишнице, дух и снагу, ако будемо радили да оне и данас у црквеном и религијозном погледу буду оно, што су негда биле и тежили будемо да наше манастире реорганизирамо по примеру оних културних народа, код којих се у манастирима налазе библиотеке, школе, штампарије, болнице и т. н., јер српски народ нема рачуна и не сме да дозволи, да му ове светиње пропадну.

Ну како за сад, услед слабих података, немамо могућности да донесемо историју свију манастира и цркава, нишке епархије, које су играле важну улогу у делу ослобођења и просвећења српског народа у најужем и најширем смислу ове речи, то ћемо ове године са неколико црта прибележити историју (прошлост) само неких важнијих и старијих цркава и манастира, а догодине овај ћемо рад, ако да Бог, продужити и довршићемо историју свију цркава и манастира нишке епархије.

И тако ове године донећемо читаоцима овог календара кратку историјску белешку манастира *Св. Романа*, *Св. Стевана*, *Суховског* и *Телског*; и кратку историјску белешку велике саборне цркве у Нишу, старе нишке цркве *Св. Аранђела*, *Св. Лазара* у Крушевцу, старе врањске — саборне цркве, старе широтске и старе лесковачке цркве.

а) Манастир Св. Романа

Манастир овај налази се у окр. алексиначком, по старој а у крушевачкој по новој административној подели Краљевине Србије, у срезу ражањском. Ко га је и кад га је подигао не зна се позитивно, јер о томе нема никаквих података. Прича се, да га је подигао неки слуга кнеза Лазара, који је у утвари добио заповест, да на том месту подигне цркву Св. Романа. А према извешћу компетенје, која је била

одређена за пописивање манастира по заповести Великог кнеза Милоша, овај манастир био је развалина све до 1795 године. Те године, као што се прича, дође неки *Ђорђе Илић*, родом из Турске, да на развалинама ове светнице тражи лека, јер беше дуго болестан од некакве болести, од које га нико није могао излечити. Добивши, заиста, овде од Бога помоћ и излечивши се од тешке болести, он се реши да из захвалности према Богу, за указану му помоћ, подигне на развалинама ман. Св. Романа цркву. Како је веома био сиромаш, он се реши, да за тај циљ почне кунити по околним селима добровољан прилог, чији су стаповници давно желели, да у близини својој имају своју цркву. Скупивши 300 гроша за пом. циљ, он после оде у Цариград да претходно изради царски ферман, дозвољу, да може обновили развалине пом. манастира. И како су Турци и тада, као и данас, били „предуретљиви“ према раји, нарочито кад су тражили ферман за подизање св. храма, — то је, како предање вели, и пом. *Ђорђе* морао дуго да чека и метанише пред турским вратима, док није добио царски ферман да може речени манастир обновили.

Кад се било приетушило већ делу, људи околних села дознавши да ће обновљењем овог манастира добити цркву у својој околини, хитали су и притицали су колико је ко могао да помогне, да се богоугодна и родољубива мисао реченог *Ђорђа* што пре оствари. Међу осталим приложницима највећу је помоћ за обновљење развалине манастира Св. Романа, поред осталог труда, указао неки *Живко Крстић*, из села Ирњавора, о чему сведочи и сам натпис на вратима манастирским, који се до данас сачувао.

Манастир је у дивној околини, у шуми, на средокраћу између Делиграда и Ђуница, на десној страни манастирског потока, у долини, између три брда — Градишта, Црвеног Брега и Осретка. Удаљен је за 1 км. од Источне или Биначке Мораве, која пресеца пут, који води из вароши Крушевца за варош Алексинац.

Обновљен је 1795 г. од тврдог материјала, у византијском стилу. Као и сви манастири у Србији, манастир Св. Романа има један олтар. На десној пак страни има један мали сводњ, у коме је гробница (рака) Св. Романа. Има и један додатак — препрату, те због тога овај манастир губи много од своје лепоте, јер је због препрате несразмерно дугачак, а због пом. гробнице сувише бокаст.

Висок је 4.75, широк 3.26 а дугачак са олтаром и препратом 17 метара.

Сама пак гробница Св. Романа дугачка је са својим олтарним 6 а висока 1.60 мет.

Зидар је био неки Сотир, чије се презиме на једном запису у манастиру не може прочитати.

Године 1876, 19 октобра, приликом бомбардовања целе линије од Алексинца до Рибарске Бање, удариле су три турске гранате у цркву, али није ни једна експлозирала. На једно од тих места, где су удариле ове гранате, данашњи старешина манастирски узидео је једну, која је претходно испразњена, за спомен и сећање на турско варварство.

Порта манастирска велика је до 500 кв. м. Обрасла је мање више дивљим шибљем, а ограђена је са источне и јужне стране плотом, а са западне и северне манастирским зидом.

У препрати налази се гроб пок. владике *Стевана Ковачевића*, који је умро 18 октобра 1862 год. и гроб пок. *Живка Черног*, „Обновитеља манастира сагг сь кратјомъ и родитѣљамъ его 1850 год.“ Има још пет гробова свештеничких и калуђерских. У манастиру је лежало и балзамирано тело пок. *Николе Рајевског*, руског пуковника, који је овде умро за време рата 1876 год., кога су после однели у Русију.

Има иконостас и на њему су све иконе у православином духу. Дуварова и гробница такође су живописани, али је живопис у опште прост и датира се из 1831 године.

Манастир је снабдевен свима потребним црквеним утварима — књигама, одјејањем, сасудима и т. п.

Богослужење се врши редовно по уставу сваки дан. Св. литургија врши се такође свих недељних и празничних дана преко године.

Има књижицу од 350 књига, међу којима се налази и једна руком писана.

Манастирска је слава Ваведeње (21 новембра), а сабор се скупља на Велику Госпођу (15 августа).

Манастир Св. Романа спада у II ред. Има свега 215 хект. земље, и то: ораће 102 а под шумом, виноградом и шљиварима 113 хект. Сем тога, манастир има и кошница — 8 ђерзонових и 2 вршкаре. Затим: има 1 воденицу, од 4 витла, 1 дућан у Алексинцу, 4 вола, 4 јунца, 8 крава, 8 телади, 1 јуницу, 5 коња, 38 брава свиња, 10 брава оваца 900 л. вина и 300 л. ракије. Манастир има сад и један део делиградске парохије од 115 домова, која му је била одузета 1884 год., кад и свима манастирима.

Цео приход манастирски од економије и земљорадње износи до 5000 дин., а са берићетом целокупним износи до 10.000 дин.¹⁾

Расход је годишњи до 4500 дин. (Прошле године био је расход годишњи 4582 дин.).

¹⁾ Манастир Св. Романа имао је готових нована 1864 год. 6859 гроца и 14 пара чаршијских.

Ове године на крају септембра манастир је имао свега годишњег прихода 8.500 динара.

Порезу годишње плаћа 462·20 динара.

Манастир је дужан Браћи Ж. Брачницима од 1884 год. 6000 д., која је сума узајмљена за подизање зграда у порти манастирској. Ове године пом. дуг је одужен за 2709 дин.

Старешина манастирска је о. *Данило* архимандрит. (Види о њему на 126 страни).

у браству сем старешине налази се и јеромонах о. Константин. (Види о њему на 126. стр.).

Манастир су до данас удостоили посетом ова знатна лица: 1876 год., у јулу месецу, када је у манастиру била болница, посетио га је Његово Величество Краљ, ондашњи кнез, Милан и пок. м. Михајло; 1878 год. посетио га је ниротски митрополит Јевстатије; 1879 год. епархијски епископ Мојсије; 1884 г. митрополит Теодосије; 1887 год. епархијски епископ Димитрије и 1899 г. посетио га је пап епархијски епископ господин Никанор.

б) Манастир Св. Стевана

Манастир Св. Стевана налази се у окр. и срезу алексиначком по старој, а у срезу алексиначком и округу нишком по новој административној подели, северо-источно од вар. Алексинца, у котлу окомака највиших западних озренских огранка, над ким се уздиже величанствена стена, која посматраоца доводи до усхићења.

Овај манастир озидан је од тврдог материјала 1399 год., а озидан га је за време *Деспога Стевана Високог*, о свом тропику, неки инок Герман, што доказује запис, који се налази над манастирским вратима који гласи: „Благочиниѣмъ отца, кѣпакциѣмъ сына и осекциѣмъ скетого Асха, азъ Германъ смиренкии и последни кѣ инокихъ потрѣдихъ се о томъ и казмогохъ кѣ сѣтаноклиниѣмъ общежитиѣмъ: да игоже изколи Богъ поменетъ по ликъ кѣ њѣмъ жити и начелтквати: молю и заканию скетимъ Асхомъ аж да не разоритъ нѣ и потврдитъ; аще ли кто дрзнетъ разорити, да разоритъ иго Богъ и да ѣ проклетъ... Храмаъ сиѣ кѣ дни благокирпачо кнеза Стефана кѣ лѣто 5.11.9. † (=1399 год.). Изъ кнезь Стефанъ съ вратомъ моимъ Бакканомъ приложихъ Крикъ Моракъ со кѣкам старинами и ко — и с киноради с Аннокци. Слава Сѣкрштелю Богъ кишимъ“.

Он се зове још и Липовац по селу Липовцу, које је недалеко од манастира, а слави Преображење (6. августа) када се и сабор код манастира скупља.

Манастир има порту која је дугачка 57 а широка 21·50 мет. Ограда порта је стара и готово сва пропала. У порти је, с десне стране, сирам певнице, сарајем свештеник Миљко Јовановић, парох дражевски, који је својеки у том крају радио на ослобођењу од Турака. Кад су Турци то сазнали пошли су да га ухвате и обесе, али је срећом испред потере побегао из Дражеваца; доцније добије пароксију суботничку, а затим добрујевачку, коју је служио 10 год. О њему се говори као о добром Србину и великом патриоту, зато и споменуемо његово име за овом месту.

Иконостас стари пронао је, а нов је подигнут 1875. године, за време бив. старешине архимандрита Јосифа. Пошто су и иконе на иконостасу старе биле извентале, то су и оне замењене новим, сем престоних и распећа Христовог на врху иконостаса. Иконе је радио неки пок. Аврам Анђелковић, из Алексница, баш оне године кад је и иконостас грађен (обновљен). Израђене су врло просто и невенито.

Живонис на дуваровима је стари, али је, на жалост, у препрати и мушкој цркви сав закречен, а у врху кубета малтером је такође сав замазан, те се о њему не може ништа позитивно казати, и ако би за нашу црквену иконографију ово било важно и интересантно. Само један врло мали део на своду олтара, изнад иконостаса и ивице свода с десне стране изнад певнице, остао је незакречен, и он се од стране данашњег ман. старешине чува као светња. Из тога, што је незакречено и из оних ликова — четири јеванђелиста — на своду, види се, да је живонис израђен у строго православном духу и, што је главно, кичицом вешта живописца. Озидан је у византијском стилу, и од тврдог материјала, али просто. Манастир има једно кубе. Звона су на храму.

Манастир је снабдевен свима потребним црквеним утварима.

Богослужење посведневно врши се сваки дан, а и литургија се такође тачно врши свих недељних и празничних дана преко године.

Народ посешује манастир највише о Божићу, Богојављењу, Младенцима, Цветима, В. Четвртку, В. Петку, Васкрсу и др. празницима.

Има књижицу од 222 књиге, која је и раније постојала, али је сад по нарочитом распису Њ. Преосв., господина епископа Никанора, сређена и добро уређена. Има инвентар и реверенцију.

Манастир је средњег стања и спада у други ред. Има 73 хект. земље, и то: ораће са пропалим виноградима од филоксере 14, под ливадама 4 и под шумом 55 хект. Двадесет пет хект. сам је камен.

Има 3 воденице, 2 ваљавице, 2 вола, једну краву, 1 теле, 2 коња, 7 коза, 5 јагањаца, 5 јарића и 32 брва свиња.

Манастир се одликује и гајењем пчела, јер има до кошака манастирског 35 комада кошница вршара и 1 ђерзонку.

Целокупни годишњи манастирски приход досеже просечно до 4000 дин., а расход годишњи до 3200 дин. Ове године манастир је имао прихода 2089 дин. а расхода 2080·94 дин.

Манастир нема готових поваца, а дугује разним лицима 784·90 дин. Задужен је за време управе Хаџи-Теофила Стефановића, игумана и јеромонаха Александра 97. и 98. године за набавку манастирских намирница(?).

Старешина је о. *Јаков јеромонах*. (Види о њему на 126 стр.), који је од доласка свог на управу почео одуживати манастир.

На металној табли, која је код „врела“, види се да је манастир својом високом посетом удостојно 1880. год. Њег. Величанство Краљ — онда кнез — Милан, а ове год. приликом канонске визитације посетио га је и Њег. Преосвећенство епископ нишки, господин Пиканор 31. јануара.

Манастир има једну диплому са бронзаном медаљом од 1889. г., коју је добио из Француске на париској изложби као награду за своје пољопривредне производе — восак, боб, грашак, пасуљ и др.

в) Манастир Сухово

Овај манастир озидан је добровољним прилозима од стране Срба из окр. пиротског за време турске владавине. Зидање је отпочето по дозволи турске власти 1857 а довршено је 1859 год., које је године 15 авг. и освећен. Зидар се звао Матија Нешкић, из села Заговца, у Бугарској.

Манастир Сухово налази се у окр. пиротском, срезу нишавском, на десној страни реке Јерме, испод гордог „Царевог Камена“, који је обрастао шумом. Сазидан је у облику лађе од тврде грађе, али просто. Висок је 9·75, широк 12·22 а дугачак 19·80 мет. Дуварови су живописани, али је и живопис прост. Звона су на засебној звонари од слабог материјала.

Порта је велика 50 ари. Засађена је дивљим и благородним (калемљеним) дрветима. У њој су и 3 ђерзонке и 3 вршаре кошнице.

Иконостас је позлаћен. Живопис на дуваровима и иконостасу је прост и почет је 1868 а довршен 1871 год. Живописац се звао Василије Христић из Самокова у Бугарској.

Снабдевен је свим утварима потребним. Вечерње, јутрење и литурђичко богослужење врши се тачно и по уставу црквеном. У књи-

пици, која је основана по наредби Њ. П. господина епископа Никанора има 109 ком. књига.

Манастир је средњег материјалног стања и спада у други ред. Има 78·12 хект. земље, и то: ораће 19·50 хект., а остало је под ситном шумом, виноградима, шљиварима и т. п. Сем тога, има 1 вола, 3 краве, 2 коња, 9 брава свиња, 1 воденицу са 6 витлова и 1 вавилицу. Најзад има метох у вароши Пироту и парохију коју је добио актом Њ. П. господина епископа Никанора од 1 маја ове год.

Годишњи је ман. приход од целокупног имања до 2500 а расход до 2000 дин. У готовини има доста велику суму новца. Порез плаћа свега 110 дин. год. Ове год. до 1 октоб. имао је прихода 1368·60 а расхода 1193 дин. Није ником ништа дужан. Садањи је управитељ манастира *о. Наргеније*. (Вјди о њему на стр. 127). Сем управитеља у ман. нема више никог од калуђера. Манастир слави Малу Госпођу, 8 септембра.

Од ослобођења до данас манастир су посетили: Њ. П. господин Димитрије, бив. еп. нишки 17 авг. 1886 год.; пок. м. Михајло са пок. еп. нишким Јеронимом 9 септембра 1890 год. и Њ. В. г. митрополит Инокентије, бив. еп. нишки 24 јула 1898 год.

Примедба. У манастиру нема никаквих записа од историјске вредности, сем царског (турског) фермана, којим је онд. Србима дато право да могу зидати овај манастир. Он гласи:

„Ф Е Р М А Н

У ИМЕ СВЕВИШЊЕГА

Абдул Меџид

син Мехмедов

свагда победилац

МУТЕСАРИФУ НИШКОГ ЕЈАЛЕТА, РУМЕЛИЈСКОМ БУЛДЕР-БЕГУ, ПОСНОЦУ ЦАРСКОГ ОРДЕНА „МЕДЕДИЈЕ“ III СТЕПЕНА, УЖИВАОЦУ МОЈЕ ВЕЛИКЕ ЦАРСКЕ МИЛОСТИ И ЧАСТИ.

Васиволин

нека се на својој висици овековечил. Узору (урнеку) правосуђа, пиротског мевлани (кадији) нека му се знања умноже, окружном мудриру и месним плећњима, који се међу својим друготима одликују, нека им се части умноже.

Цариградски грчки

патријарх, представљајући својом такриром, како се грчка црква: „*Мати Божија*“ у селу Сухову, окр. пиротског, у току времена порушила, и како у оближњим селима нема

никакве друге богомоље, где би се могла служба Божја вршити, молио је за високу царску дозволу, да се эта црква поправи (обнови) и то да буде 24 аршина дугачка, 18 аршина широка и 13 аршина висока. Па како је моја царска жеља непрекидна, да у царевини живећи сви разреди поданика уживају све благодети мира и спокојства: Ја сам уважио молбу патријарха и становника села Сухова, и дозволио, да се предречена црква на гореозначени начин поправи, на што је из Мога царског дивана и овај високи налог отпуштен.

Ви Мугесарије,

Мудирн и племићи, када будете ово разумели настојавашете свом снагом, да се ни с које стране не чине никакве тешкоће при оправци цркве, која има да буде, као што је горе речено: 24 аршина дугачка, 18 широка и 13 аршина висока, нећете дозволити никоме, да у ово име и једну аспру тражи, а и сами клоните се свега онога, што би било противно овоме Моје царском знаку.

Овако да знате и Моје светом (срећном) знаку да верујете.

Написато и издато у Константинији (Цариграду), у првој половини месеца Шабана 1273 (1856) године“.

Да је овај ферман тачно преведен тврди

Старешина манастира сухова

(М.П.) *Ишман* Партеније.

г) Манастир Темско

Кад је овај манастир подигнут, ко га је и кад га је подигао не зна се; но по цркви, њеној грађевини и величини цркве, види се да је из доба наших Немањкића. Народње пак предање о том манастиру вели, да је овај манастир саградио неки хајдук, из села Руднића, које је у близини манастира. Он је, вели, уснио да треба да зида цркву, и на месту, на ком сада постоји манастир, видео је да гори кандило и свећа и на зелену коњу човека. Он је, вели предање, копајући темељ цркве наишао на велике новце, и после је тим новцем манастир зидао и сазидао. Сељани Рудничани радо тако о том приповедају, зато, што је тај човек из њихова села био.

Манастир слави св. великомученика Ђорђа. Историју о овом манастиру писао је г. М. Ђ. Милићевић у књизи Краљевина Србија. А писао је и г. Тих. Р. Ђорђевић у свом путопису 1898 год. у часопису

„Искра“. Манастир, при старом темлу, обновљен је 1735 год. а то се види из јединог у цркви старог записа.

Манастир је овај у округу пиротском, срезу нишавском, поред реке Темске, $\frac{1}{4}$ сахата источно од села Темске, у питоmom горостасном под шумом и лепим воћњацима засађеном месту, пријатном и здравом пределу, а недалеко од манастира налази се и вар. Пирот, 2 сата удаљена.

Манастир има леп изглед како с поља тако и изнутра. Поред брда, које је шумом обрастло, жубори река Темска те производи врло пријатан утисак на човека. На манастиру т. ј. цркви огледа се проста архитектура. Дужина је цркве 18, ширина 6, а висина 7 метара. Сва је црква живописана, и по порушеном лепену види се, да је овај живопис рађен преко старијег живописа. На уласку у цркву налазе се многи записи, али не дају се прочитати, јер их је време потрло. Само с десне стране у цркви, више прозора, налази се овај запис :

† И почк се месѣца септембра — 6.

Дни: и сакрши мѣц. wt: крпѣ, 1.6.

и настојатељ игумен Симеон. Изіда

и писа ка лето 1833 г.

Манастир је од тврдог а коначи сви су од слабог материјала. Има три здања у порти, и сва три су двокатна. Звопара је засебна и на њој има 1 звоно. Порта манастирска велика је 50 ари и добро је уређена: засађена је лепим дрвећем, цвећем и калемљеним воћем. Има две коњице вршкаре. У порти има много гробова, где су већином калуђери сарањени. До олтара је гроб Милутина Карановића, који је са 105 војника у битци на Нишору 13 децембра 1877 год. погинуо. На месту, које је ваи порте од јужне стране, а близу порте где су војници сарањени, на плеханој табли, налази се овај натпис :

„Капетану Милутину Карановићу и осталим јунацима, који живот положише за веру, Књаза, слободу и независност Домовине, у бојевима на Нишору и Будим-делу 12., 13., и 15. децембра 1877 год. Подигоше овај споменик командант Ј. Ивановић и сви официри II. шумадијске дивизије, београдске бригаде II. класе, I. артиљеријског и I. коњичког пука I. шумадијске дивизије“.

На Карановићевом гробу има крст од белог мермера на коме је овај запис :

„Милутин Карановић
капетан

Рођен 24. нов. 1841. г. у Гружи у Забојници.

Погинуо 13. децембра 1877. год. у битци на Нишору.

—
За српског рода, дом, слободу
Дао си живот свој —

Зато ће дуго у епископском роду
Живети спомен твој!

Ти честит беше мели, браћом својом,
Диван јуначе, врли Србине,
На то показа и смрћу твојом
Јуначке Грузке, јуначки Сине!

Овај споменик подиже му ожалостњена супруга Марија — —
Алексицац*.

Од калуђерских гробова ови се познају:
Гроб игумана Кесарија од северне стране са надписом:

„Онде почињају посмртни остаци

Кесарија,

игумана манастира Темско — Св. Ђорђа — који је управљао манастиром 40(?) година; злостављан од Турака, умро месеца јула 1876. године. Овај споменик подиже се за време игумана Доротеја 1895 год., а пренесе му кости из Сухова и овај крст намести игуман Х. Теофило 17. окт. 1896. године*.

До овог споменика и места сарањен је Архимандрит Петроније.
На његовој гробници постоји овакав запис:

„Архимандрит Петроније

рођ. у Призрену 1838. год. умро 14. дек. 1892. год.“

Остали натписи на крстовима, којих много има, не могу се прочитати, јер су порушени и из давних времена. Последњи је у порти манастирској сарањен архимандрит Петроније. Порта је од источне стране ограђена зидом и здањем; од јужне зидом; од западне здањем; а од северне плотом, дрвеном оградом.

Сва је црква иконостасана; оштећен је иконостас много у прошлом српско-турском рату. Иконостас је рађен, како се то из једног старог записа на цркви види, 1735. године, а у духу православног.

Манастир има све потребне утвари своје, као: књиге, одјејање и т. п. Све су добре и употребљиве. Одјејање је половино али цело. У домаћем покућанству много што шта оскудева у манастиру.

У манастиру врши се сваки дан посведиствено богослужење, а сваке недеље и празника — Св. Литургија. Манастир хришћани, изузимајући манастирске славе, слабо посећују, јер парохије нема.

Манастир има своју књижицу (библиотеку). Основана је од пре 5 година, а уређена ове 1899 год. и то по наређењу епископа пинског господина Никанора. Књига има — 109 ком., већином популарне и духовне садржине. Књижиичар је старешина манастира. Списак књига има и води се од 18. септембра 1899 год. Има и своју резер-

џици о давању књига на читање. Књиге су све на српском језику. Од часописа прима „Глас“.

До 1898 године манастир је имао парохију.

Спада у други ред. Има 73 хектара ораће земље, а остала је под ливадама, шумом, забрапом и виноградом. Има и воденицу од 6 витлова, 4 коња и 25 бртва свиња.

Сви приходи и расходи министарски заводе се у дневник касе. Прихода од 1 јануара до 18 септембра ове године, када је смењен старешина отац Мелетвије, а управу примио о. Симеон сињел, било је 1153.74 дни. а расхода 1143 динара; а може на добрим годинама имати прихода и више — око 3000 динара. Готовог новца нема. Порезу годишње плаћа 258 динара.

Манастир је овај за време игумана Кесарија 1876 г. био у цветајућем и богатом стању. Овај је старешина управљао манастиром веома дуго. Он је подигао две двокатне зграде у манастиру, воденицу са 5 витлова и многе појате за стоку. Даље: за време његове управе било је у манастиру на хиљаду оваца, стотину говеда, коња и свиња; а нчелињак му и сад постоји, но — нчела нема! Казују људи да је тада за вуну, масло, сир и мед силан новац манастир добијао. Даље: причају да су били и подруми пунџи випа и ракије, а кошени пунџи сваковрсног жита, да је манастир и сељанима позајмљивао и продавао. Овај честити и вредни старешина и примеран економ погинуо је за време рата 1876 год. Он је на мукама умро у селу Сопоту, где су га добри сељани однели да га измученог спасу од Турака. Много о њему добра околини сељани говоре. После Кесарија био је старешина отац Доротеј, садањи старешина ман. Сињева; и о њему добар се глас проноси, да је кућом добро управљао. Такође и о Петронију Архимандриту лена успомена у народу постоји. За његово је време још био манастир у добром материјалном стању. После ових људи ударно је манастир путем онадања и задуживања.

Манастир дугује 500 динара општини темској. Овај дуг причинио је игуман Теофило, бивши старешина манастирски 1896 год. Дуг се до данас не одужује, јер нема откуд, тек сад ако новонастављени старешина о. Симеун, сињел, који радом и енергијом својом много обрћава, заведе јачу економију и почне одуживати ранице дугове.

Читуља бивших помралих калуђера манастира Темског ова је :

1. Игуман Захарије — 1576. године.
2. „ Симеон — 1655. год.

Братија :

Јосиф и Данило — 1655. год.

Старешина :

Јермонах Висарион — 1735. год.
 Теофан Сињел „ „
 Јосиф и Гедсон јером. „ „

Старешина :

Јеромонах Партеније 1752. год.
 „ Кирил 1760. год.
 „ Серафим 1760. „
 Монах Козма 1793. „
 „ Партеније 1813. „
 Јеромонах Јосиф 1813. „
 „ Дамњан 1813. „
 Јереј Станко 1848. „
 Јеромон. Тесарије од 1848—1876 год.
 Архиман. Петроније 1892. год.

Старешине, које се и данас у животу налазе, а управљали су овим манастиром, ово су :

Доротеј Игуман, сада старешина м. Сићева, Партеније Игуман, сада старешина манастира Сухова, Теофило Игуман, — отумарао у свет, Мелентије јеромонах, сада старешина манастира Св. Стевана и Симеон Сињел, данашњи старешина манастира Темског. У манастиру сем старешине нема ни једног сабрата.

Манастир овај посетио је Преосвећени епископ нишки Господин Никанор 1898 год., 25. јула, приликом освећења темске цркве.

Испод записа, који је с десне стране цркве, више прозора, стоји овај запис :

„Ведомо буди свакому христољубивому читатељу. Аз грешник Партеније јеромонах: бех от места: Пиротетјеј от село Темјаниц, а пријех ииочески образ свјатују Гору Ксеноф: по тјех же плелбит, повсуху. Аз же приход близ Софија манастир Илијански, и тамо понових јелико могох: А приде ки Јован хѣстак мѣе и проти Никети, које попове настануше: Аз же приход ми же веселпом се, и вси христјане и душа наша милова веселије. Ижо кокождо напајајушчих медојутних и божествених словес, и наслаждајушча сердца словеса в паду овце Христове в лјето 1555. приход то лето сдјес во оскудјеју, и тогда, доведох воду и направих чешму прјамо в храм црковни соверши чешму в љето 1555. а видох цркву велми с покров распал. и призвах кметове и придадоше и настануше: тој цркву понових и все келије и цркву. А прежде бешо слопаром. Аз же мишлах умом

и молитвама свјатаго Георгија. Соврши се манастир в љето 1354 г: потом же совершише келије и цркву при владку Анастасја. При царја Ахмета султана. То лето стану цар на царја браћа Ахмета. Амни и молитвама свјатаго Георгија⁴.

На вратима, при уласку у манастир, стоји овакав запис :

„Изволенијем Оца, и посијешенијем Сина, и совершенијем свјатаго Духа исписа се сије божественн храм побједоносца Христова Георгија, исписа се в љето 1354. почесеја писех мјесеца маја 1. и соверше се маја 15. Игумње“¹⁾.

д) Нишка саборна црква

У чистим и свежим недрима бајне природе, у месту, одакле невољно пада поглед на присни загрљај Вника, Чегра и Каменице, — на она историјска места, која су тако тесно везана за прошлост и судбину нашег народа, — у стародревном и чувеном граду Нишу, престоници равноапостолног цара Константина, налази се величанствен храм Божји, који је пролазност подигла бесконачности, да се на олтару његову загрева наше потомство вером у свемогућство највишег Бића и надом у своју лепшу и срећнију будућност. Разумем велику, саборну цркву, која својом величином и импозантношћу најбоље илуструје величину духа и побожност својих старих нишлја.

Нишка саборна црква подигнута је у добу, када Ниш, Пирот, Лесковац и многе данашње слободне вароши у новоослобођеним крајевима Краљевине Србије беху под Турцима, а подигнута је по дозволи онд. месне турске власти.

Ферман за подизање ове светине издејствовао је пок. Јаникије, владика нишки. Он је био по народности Грк, али је био велики пријатељ Србима.

Кад се узму у обзир околности, у којима су били Срби под Турцима, као и то, с каквом муком и тешкоћама су Турци дозвољавали подизање и мањих подобних светиња: онда се, заиста, мора човек чудити, како су Турци могли да дозволе, да у Нишу „раја“ подиже овакву величанствену и колосалну зграду, каква је нишка саборна црква! Заслуга пак око подизања ове цркве припада вештини и мудрости грч-

¹⁾ Зато, што је опис овог манастира непао подробиши, има се заблагодарити данашњем вредном старешини тога манастира, о. Симеону синђелу, који је најтачније одговорио на наша штампана питања, која смо послали свима иан. старешинама за прикупљање грађе за опис манастира нишке епархије. — У недостатку словен. слова, штампани су горњи записи срп. словима.

кој, т. ј. нишком владици, пок. Јанићију, коме, ипак, не би толико помогла вештина и мудрост његова, да му није било његовог богатства. Он је знао да Турцима, као и данас, треба дати само доста пара, па онда — можеш радити што хоћеш. С тога за подизање ове светније оп и није жално поред труда ни огромну суму новаца, него је давао колико су му Турци тражили, само да зидање ове светније не осујете.

Али кад је фермап био добијен и Срби почеше спремати материјал да подижу темељ данашње саборне цркве, спахије и други Турци осетише шта „џаур“ хоће и на шта владика циља, па почеше свим силама радити, да ово свето и богоугодно подузеће пошто — пото осујете. Тога ради они почну децицирати самог владика код онд. месне турске власти како он буну рају и ради против турске вере и турских интереса. Но ипак се они стишају и ћутали су док Срби ишеу приступили освећењу темеља. Али кад 1856 год. у месецу октобру владика освети темељ и 1857 г. већ беше темељ изнад земље, спахије и месни турски богаташи поново почну бунити Турке против владике, па му озбиљно и убиством почеше претити он, да би спасао свој живот, 1858 године остави резиденцију и паству своју, и побегне у Цариград, а Срби продужише ипак зидање цркве.

Од 1857 год. зидање се продужавало 15 година и била је готова тек 1872 год., јер је на њој радило кад како — некад више, а некад мање радника, т. ј. кад је колико било новаца. А зидана је новцем из капитала старе цркве, Св. Аранђела, која је до ње.

Кад је црква била до некле озидана, и кад су месни Турци почели увиђати, да ће то бити колосална и величанствена црква, они су се били јако забринули, и почели су енергично протестовати, што је Србима дозвољено да зидају толику цркву, која ће надмаштити величином и лепотом све њихове цамије, па су тражили од месне турске власти да се Србима забрани даље зидање. Тадањи турски паша Зејнел да би незадовољнике утишао, почео им је говорити како је боље пуштити рају да зида цркву, јер ће тако потрошити сав свој новац на зидање, па ће бити и послушнија и мирнија, у противном, она ће за новац, који би утронила на ово зидање, куповати оружје, па може дићи устанак и онда коме зло — него нама и Султану. Турци се за неко време умире. Али кад су Срби почели подизати кубета на цркви они се

попово разјаре против Срба и још енергичније почну протестовати зашто се зидање ове цркве дозвољава раји, и тражили су да се Србима забрани зидање кубета. Пошто наша сад није могао стипати јарост туреку, он се обрати Србима и почне их саветовати да не подижу кубета, јер је зграда и иначе несигурна, па се од великог терета, који причињавају кубета, може срушити. Ма да су Срби знали шта раде, и ма да су били убеђени у то, да је темељ тако сигуран, да може комотно и без икакве опасности издржати и већи терет, а камо ли кубета која су пројектована, — ипак су разумели нашу, па су га и послушали. Зато су данас кубета и остала према оноликој колосалној згради, несразмерна и ниска, премда, ипак, ова импозантна зграда не губи ништа зато од своје лепоте, јер је овај архитектурни недостатак уочљив само стручном и вештијем оку.

Сазидана је у византијском стилу, по плану и настојавању чувеног онл. немара Андрије Дамјановића, из Велеса (у Македонији), који је зидао и смедеревску цркву, а који је за нишку саборну цркву био и нижињер и архитект.

У конетруктивном погледу ова црква има доста својих недостатака, а то с тога, што је зидар био прост човек, па није умео да изведе своју замисао у свима појединостима. Али је ипак ова црква врло важна и по месту па коме је и по добу из кога је. По облику она је остварена љубав и оданост према оном, што је свето, узвишено, божанско и народно, а величином остварена тежиња за оним, што је одлично и лепо (Правосл. у дан. црк. живопис. у Срба, стр. 5).

За време последњих ратова за ослобођење њу су Турци били напустили некеимитом и, може бити, да тога није било, она би била порушена и у прах претворена од турског фанатизма.

После рата Њ. Величанство Краљ Милан са Њ. В. Краљицом Наталијом подигао је иконостас у десној капели горње жепске цркве, која је посвећена Св. Симеуну Мироточивом, т. ј. Стевану Немањки. Капела ова служи по потреби, а слави сваке године 13 фебруар, као дан великог ујединоца српских земаља, који је последње дане, остарева за службу народу, посветио служби Богу.

Капела пак с леве стране намењена је Св. Сави, али ни до данас нема иконостаса свог и у њој се никад не служи.

Темпло (иконостас) је израдио наш живописац Ђ. Крстић, али услед прстераног натурализма, који превлађује у његовом живопису, на штету историје и предања црквеног, нарочито на штету идеје светитељства, многе су његове иконе са темпла од духовне надлежне власти биле удаљене, те је лане израда нових икона, на место ових, за иконостас поверена била другом нашем живописцу, нашем младом академичару г. Милутину Марковићу, учитељу цртања у гимн. Краља Милана I, који је за иконостас ове цркве израдио преко 20 икона. Њих је стручна комисија примила готово без икакве примедбе и оне су већ на иконостасу. Ко није без вере; ко није огрезао у грубом материјализму; ко није духом испитиван; ко није без патриотизма и идеала, — тај ће лако појмити величину духа уметничког г. Марковића и признаће, да се иконе г. Марковића од икона г. Крстића разликују тако, као што се и саборна црква у Нишу разликује од осталих цркава у Нишу. Кад човек погледа иконе г. Марковића, нарочито Благовести, јеванђелисте на царским дверима, Св. Арапђела на северним дверима, Архиђакона Стевана на јужним дверима, икону мајке Божије у владалачком трону и још многе друге, које се лепотом, ефектношћу, тоном, колоритом и оригиналношћу нарочито одликују и издвајају из реда осталих његових лепих икона, њега заиста тропљава она величанствена или, лепше, божанствена хармонија његових икона. Црква се сада сјаја од богато, чисто и акуратно удешеног темпла. Кад се уђе на западна врата и погледа правце на олтар у иконостас, пред очима се одмах укаже сјајан и величанствен призор. Није управо могућно ни описати онај необичан утисак, који производи та велељепност темпла на Србина и у опште на хришћанина, који уђе у њу! Не може човек, ушав сада у саборну цркву, а да не узвикне: ваистину, ово је небо на земљи; ово је Дом Цара небеског!

Олтар је доста простран и светао, као и сва црква, због многих прозора, али су зидови унутра како у олтару тако и ван олтара остали немалани и неживописани, већ просто окречени. Кад би се ови омалали ова би црква још већи и лепши утисак производила на богомолце.

Престо је такође велељепан. На њему су, поред осталог, два дивна крста од сребра, две велике сребрне рипиде и два кивота од сребра српске израде. У једном већем чувају

НИШКА САБОРНА ЦРКВА

се частице за причешћивање болесника а у другом је повећи комад моштију непознатог светитеља, које је донео пок. владика Виктор из Св. Горе. Оне су нађене у хилендарском метоху, а после су одавде пренете у саборну цркву.

Патос је у цркви сав од простих цигаља. Кров је у почетку био од ћерамида а доцније препокривена је бакром. После ослобођења она је најевечаније освећена од стране пок. м. Михајла 1878 год., и од тада је она редовно почела служити. У њој је гроб пок. Нестора, епископа нишког.

Звона су с почетка била на засебној дрвеној звонари, а после су пренесена на саму цркву где се и данас налазе.

Старо темпо било је услед дима у току времена потамнело, зато је оно 1893 год. поново позлаћено.

Црква је снабдевена свим црквеним утварима. Има и своју књижицу, која је основана и уређена по наредби П. П. господина епископа Никанора.

При крају да напоменем и то, да би у овој цркви за сад неопходно било изменити патос, живописати дуварове изнутра и подићи иконостас у горњој капели Св. Саве, како би ова црква била у свему онаква богомоља, каква треба да буде катедрална црква у Нишу, као другој а можда и првој престоници у Краљевини Србији, епископској резиденцији, жељезничкој раскреници и природном центру шпре и праве Србије. Ово би требало учинити и из благодарности према овој светњи, јер за време робовања и ратовања, када у најкритичнијим часовима беше српство у овим крајевима, ко зна шта би било од српског народа и српске вере, да не беше Саборне Цркве.

б) О цркви Св. Аранђела у Нишу

Пошто је Св. Николе црква претворена била у џамију, побожни хришћани — Нишлије — остали су без богомоље. Чу такво стање није дуго трајало, јер велика побожност у срцима њиховим произведе жељу за подизање нове богомоље. Зулум турски и ако беше у највећем бесу, опет не заплани врепа и побожна срца хришћана, јер договор беше да се на овом месту, где је сада црква Св. Аранђела, ископа подрум, који би служио за богомољу. И заиста, на овом се месту пођу живо копаше, јер трговци, занатлије, старо и младо све то беше у послу, само да би одолели побожним

осећајима хришћ. душе своје. И тако то местаце у виду подрума, које беше са стране улице зидом ограђено, служале верним за подуже време као место, одакле се топле и искрене молитве пиљаху Богу. Тако је то трајало све до повољнијих прилика, док побожни хришћани, по нарочитој дозволи, не подигоше на истом месту ову цркву 1819. године, у којој је позлата темпла и столова била 1837. год., месеца марта, за време митрополита Григорија, о чему сведочи натпис, који се налази у архијерејском столу, са западне стране грчким а с источне словенским речима. Цу и та црква није могла да задовољи све потребе хришћана, јер је по обиму била врло мала, стога јој је 1839 године додата препрата, којом је црква спојена са кретијоницом. Пета црква слави Св. Архангела Михаила, 8 новембра.

Она је у вароши Нишу, у равници.

Просте је архитектуре и личи на кућу). Висока је 4.30 широка 12 и дугачка 25.50 метара. Кубета нема а тако исто ни звонару, а нема никаквих ни историјских предмета. С источне стране, пред зидом што ограђује олтар, налази се гробница, у којој су се сарањивали епископи и архијереји, са једном великом плочом, са натписом: „Оваи надгробни памјатник блаженпочившег оца нашег Григорија, свештено-началника и митрополита нишког, родом из округа треско од село Кожице, свјантепоуправљајући кратко време, сполучи вијечни живот у 1842 год. октобра 18“.

Порта цркве Св. Арханг. Михаила јесте у исто време и порта нишке саборне цркве.

Црква има иконостас а зидови нијеу живописани. Иконостас кад је грађен не зна се, а позлаћен је 1837 год., месеца марта, за време митрополита Григорија. Такође се не зна ни који га је радио. Иконе су просте грчко-православне израде.

Црква има све утвари, које се употребљавају и у Саборној Цркви.

Црква је слабог стања, пошто нема ни покретног ни непокретног имања, сем потребних утвари.

Прихода и расхода ова црква такође нема, јер је спојена са касом саборне цркве и према томе сав расход пада на терет саборне цркве и обратно сав приход иде такође у касу саборне цркве.

1) Да не би надала Турцима у очи,

е) Крушевачка црква

Међу многим порушеним зидинама у историјскоме Крушевцу, што их пет векова гледају, види се и дан дањи црква српских царева, која је једина, међу другим опустелим старинама, у целости заостала, те се још из далека бели и на славну прошлост Србина подсећа. Она је историјски споменик немареке вештине и народне величине наше из оног доба, када бесна олуја азијатских варвара започе већ у велико потресати и ломити бедеме српске простране царевине.

Место на коме је црква, јесте један омањи вписораван са кога се шири леп поглед преко моравске равнице, што се одмах одатле у правцу ка северо-западу и северо-истоку простире, а одатле на по сахата даљине утиче река Расна у Западну Мораву. На јужној се страни пак види са својим ограницима у близини планина Јастребац, који на тој страни осењава целу околину и даје јој одвећ романтичан положај.

Више година, а то је одмах од ослобођења Крушевца и његове околине, стара крушевачка црква служила је Крушевцу и многим околним селима као парохијска црква, а у садање време она служи као таква Крушевцу и још овим селима: Бивољу, Паруновцу, Капицији, Гаглову, Пасјаку, Кобиљу, Гало-води, Мудраковцу, Липовцу, Д. Степошу, Гарима, Вучаку, Читлуку и Лазарици, која се налазе у околини Крушевца. Остала села, која су раније такође њој припадала, данас већином имају своје нове цркве (у Макренцању, Каопику, Шиљеговцу и Јасици). Најближа јој је црква јасичка, која постоји такође на једном доминирајућем положају преко Мораве, те се не само лепо ове две цркве виде, већ се и јек њихових звона истовремено чује, те подсећа на саборну београдску и земунске цркве.

Нема, на жалост, никаквих историјских доказа, ко је баш, ниш у којој години подигао поменуту цркву. Но ову празнину допуњује народно предање, које поуздано уверава, да је Цар Лазар исту цркву градио и да му је она служила као придворна, у оно доба, када му и престоница у Крушевцу била. Она се обично и назива у народу „Лазарица“ или „Лазарева црква“.

Ово се предање утврђује и тим фактом, што се и данас познаје, да је црква била ограђена зидом (градом), од кога има и сада у земљи јасних остатка, по којима се даје

тачно одредити обим старог града крушевачког, у чијој је унутрашњости био, сем цркве, и двор Лазарева, од кога још траје у развалинама једна камена кула у непосредној близини цркве. Горње предање потврђује у неколико и та околност, што је иста црква доста малена, те величним својом и одговара једној придворној цркви владалачкој. За чудо је пак да се чак ни у „србљаку“, где су иначе побројана побожна дела и задужбине Лазарева, ни једном речи не спомине и ова задужбина Лазарева!..

Но што се времена постанка и страдања ове цркве тиче, нема ни предања тако јасног, да би се по њему ово могло прецизно одредити. И сам Ф. Канџи, који је једини нешто о овој и другим историјским споменицима нашим стручнице писао („Византијски споменици по Србији“ 1862 год.) оправдано се тужи, кад вели: „Споменике ове нико још до јако није нацртавао ни мерно, ни ти, као што је ред, у вештини описао; а у сваку је руку сасма пужно, да се споменици прошлих векова не само по канону поштују, већ и да се сазна како су постали и шта је на њима од историјске вештине“. Према томе о времену кад је крушевачка црква грађена, а такође и кад је пострадала, ми можемо само у претпоставкама говорити.

Зна се, да владавина Лазарева над Србијом почиње 1377 год., када га је српска властела са свештенством на сабору пећском прокламовала за цара и владара српских земаља, према чему може се узети само толико као извесно, да је и црква крушевачка саграђена у другој половини XIV века.

Исто је тако нејасно и за нас и време њеног страдања од стране Турака. После косовске пропасти она је за цело остала још неко извесно време неповређена, јер је турско наваљивање на Србију после страшног догађаја, услед сродничких веза са тад. Султаном и других околности, за неко време било задржано. Но чим је Милица предала владу своме сину Стевану Високом, а нарочито по њеној смрти, Турци су наставили своје нападе на Србију. Историја нам казује да су Турци у два маха освајали и рушили Крушевац, и то 1413 год., када по запису једног летописца: „Марк Моуџа разви деспота Стефана на Брквинци и расни Крошешац“. (Кнежев. Србија, стр. 743).

А друго освојење и страдање Крушевца било је за време Цара Мурата и Ђурђа Смедеревца 1428 године. Према

томе не зна се тачно у којој је од ове две године црква крушевачка пострадала. Свакојако може се за извесно узети само то, да је то било у првој половини XV века, и да је на тај начин првобитна слава и сјајност крушевачке цркве била кратког века — непуних 100 година, као што је и Крушевац за кратко време био престоница српске државе.

Као и сви остали споменици наше државне архитектуре и величине, тако је и црква Лазарева за време дуге и „горопадне“ владавине Туреке, оштећена у многоме, а и у обнављању своје претрпела је такве измене спољашње и унутрашње, да се по њима никако данас и не може разабрати за њен првобитни изглед. Зна се пак, да је ова црква сазидана од камена и цигле, који су јој шаренилом својим и давали спољашњу боју, јер није била премазана кречом и малтером. Ово је учињено тек при њеном обновењу. Црква има два кубета, од којих веће служи сада и за звонару.¹⁾ Она су оба била донекле порушена, а такође и улаз цркве на и подстрешја на крову. Остали спољашњи делови цркве одржани су у целини, јер њиховој јачини, није могла досадити ни варварска сила. Много више пак оштећена је унутрашња страна ове цркве и при њеном страдању и при обнављању. Од првобитног украса, у њеној унутрашњости, нема данас ни најмањег знака, јер је све то претрпано и премазано кречом и фарбом при обнављању, те се сада не зна, да ли је више оштетила стари украс и вештину немарску и сликарску варварска рука или сама наша невештина при обнављању.

Чим је први зрак слободе за владе мудрог Обновиоца Србије, Милоша Великог, обасјао овај крај Србије године 1833., одмах се пристуило и обновљењу ове свете царске задужбине, и судећи по томе, што се при истој цркви налазе протоколи рођених, венчаних и умрлих од 1837 год., може се узети, да је и богослужење у њој обновљено одмах по ослобођењу. У прилог овога говори и патине на звону исте цркве, из кога се види да је исто ливено 1833 год. Но обновљење саме цркве било је нешто доцније, и то унутрашње 1843 а спољашње 1856 године. О спољашњем обновењу немамо никаква записа, а о унутрашњем налази

¹⁾ Звона има три и на њима постоји патине: „приложи обществу крушевачко свјатој цркви за њихово попоминаније. При владјенију Благовјернаго и државнаго Государја и Князя сербекаго Милоша Обреновића“.

На звонима има још и „1833 година“ записама, али свк словима друкчијим.

се над луком између стубова, који деле препрату од храма, следећи натпис: „Благоволењем Оца Спасошестествовањем Сина и Содјествијем Свјатаго Духа, украсије свјатаја црков сја Рождества Богоматере при благополучном владјенији јего Свјетлости Књазја Сербскога Александра Карађорђевића Благословенијем преосвјашчењејшаго Архијерејскопа и Митрополита Српскога Г. Петра Јовановића Настојанијем Г. Г. Јована Павловића протопресвитера и Радована Петровића началника окру: круше: общества мјеснаго Српск (1843) год.“

Како и у чему се састаји обнављање старе крушевачке цркве, види се најбоље из ових речи Каницевих: „Она је — црква — изнутра много страдала. Сlike по дувару све су уништене за време док Турци у њој барут држаху. Али је већа штета што је црква у то исто доба обнављана. Тако је невешто рађено, да ће тешко ко погодити, како је испрва била у старинској красоти. Малтером и кречом измрљани су зидови од шарених цигаља и камења, бокови од подстрешја олупани су, уласци без правила приначени, шаре су по већој части замазане, кубета и звонаре прерушене су називањем и покривањем“. Стари људи тврде, да је средње кубе (труло) било више од онога над папертом, у коме су сада звона, и које је сада више од првог.

Крушевачка црква, као и остале из њенога доба, подигнута је у византијском стилу. Основа јој је кресто-образје. Спољашњост ове цркве изобилује у накитима, који су добро и до данас очувани, и од којих су особито лепе „прозор-руже“, што су непробијане за окна, а које су изванредно лепо смишљене и израђене. Још ваља споменути и Српског Орла, што је с десне стране над уласком у препрату рељефно израђен¹⁾. На цркви сада постоје двоја врата: западна и јужна, а била су, види се, и северна, па су она при обнављању зазидана. Тако исто лепо су и они рељефни изрези од непрелетених линија, лицића и ликова на спољашњим луковима прозорским, који су такође добро очувани.

Величина цркве није писцу ових редова тачно позната, а по нестручној мери његовој, она износи у дужину споља 18, унутра 16·40 и у ширину споља око 8 метара. Храм је велики 5·20 а паперта 5 метара; дебљина

1) Неки мисле, да оно није лик Српског Орла, већ два пауна, и представљају грб Грбљановића.

стубова износи 1·37 мет. (стубови су спојени са зидом); дебелина пак зида износи око 1·40 мет.

Живописе унутрашњи, који је по зидовима 1843 год. рађен, сада је готово сасвим ишчезео и нестао, и услед тога унутрашњи изглед цркве чини непријатан утисак својом тамом и црнотом. Иконостас је такође извештао, а по савршенству своје долази у обичан ред наших живописа новјег доба, какви се виђају у многим нашим црквама.

Храм цркве је Рождество Пр. Богородице.

И поред тога што је крушевачка црква била дуже време парохијском, многим селима и вароши Крушевцу, па и данас је то; и поред тога што је она располагала до скоро са капиталом преко 100.000 динара, и најиспе, што је она један од најважнијих споменика наше прошлости, који је са остатком дворова Лазаревих, жива историја, пред којом и странци, са узбуђеним осећајима и дубоким поштовањем, застају, — ипак њој није ни до данас указана довољна и прилична пажња ни од стране државних чиновлаца, ни од стране њених парохијана. После онога што је урађено па њој 1843 год.,¹⁾ ништа више није рађено на њеном уређењу. Чак није ни ограђена никаквом оградом, што мора вређати сваког правог Србина. У место тога, изузето је из њеног капитала 90.000 динара и утрошено на подизање нове цркве у Крушевцу, која је и готова, али још није изнутра уређена ни освећена. Стара крушевачка црква заједно са опом историјском кулом, која је остатак Лазаревог двора, остављена је и даље свима спољним неприликама и зубу времена, да страда и онада. Сви покушаји који су, бар за уређење цркве, чинени, остали су у неизвршеним разним пројектима и плановима. Скоро ће се на нијаци крушевачкој засијати и споменик косовским херојима, који им подиже благодарна Србија, а ова два жива споменика њихова времена, њихових напора и узор-дела, њихова патриотизма и самопрегорења, њихове пажње и издржљивости, остаће зар још заборављени и немаром нашим покривени! Међутим, Србија и српство не би имали лепшег споменика од овог, што би га чинила жива слика, када би се на дивном историјском висоравну, а поред уређене Цар-Лазареве цркве и очуване куле, засијао и пројектовани споменик косовским јунацима. Не би

¹⁾ Што би боље било да није ни урађено.

имало Србина, не би било срца, које пред таквим трајним споменском, не би задрхтало и сузом засијало...

Због оваког данашњег стања крушевачке цркве, није чудо ни што су око ње и грбови старих ктитора и приложника њених напуштени, те је данас на њима тркалиште сокачке и школске деце, ма да се ово не слаже ни с побожношћу ништи обичним васпитањем људским.

Срећа је те овде нема више гробова важнијих личности, јер би и с њима исто тако било. Једини гроб важнији јесте Косте Симића, који је 1810 год., августа 12-ог, погинуо у боју на Јасици, а сарањен је до саме цркве крушевачке с десне стране олтара.¹⁾ Међу осталим гробовима постоје и грбови свештеника: проте Николе Протића, проте Милована Протића, поп Мите Рибара пароха кукљинског, поп Тодора Стевановића, крушев. пароха, Стојка Илића, пар. гарског, Благоја Ђорђевића, свешт. крушев., члана духов. суда сарарх. жичке, Лазара Ивановића, свешт. пепељев. и Јосифа Поповића, проте. Данас се нико код цркве не сарањује, а последњи је сарањен 1880 год. прота Јосиф Поповић. Садање опште гробље за варош Крушевац и један део села Лазарице налази се на крају вароши и оно је ограђено а има и своју капелу.

Од других зграда, при цркви крушевачкој, постоји још и црквена кућа са капелом за крштавање од тврдог материјала и шуна од слабог материјала.

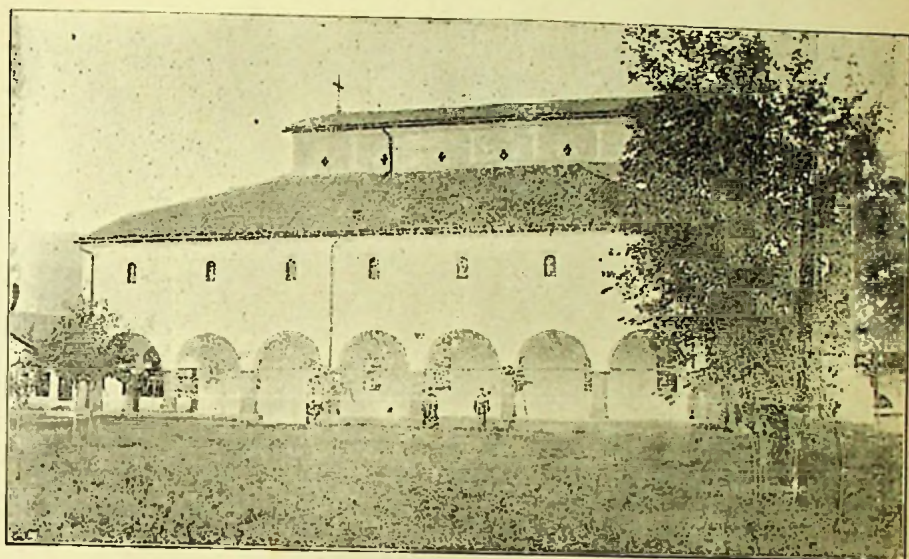
Црква је снабдевена свима утварима потребним. Има књижицу која је основана ове године према наредби Духовног Суда од 30 априла Бр. 2044 и сада у њој има 33 ком. књига, сем богослужбених.

Црква, сем своје порте и капитала, нема никаква друга имања; због чега и приходи су јој незнатни. Годишњи је приход 4694.61 динара, а расход преко 5300 динара.

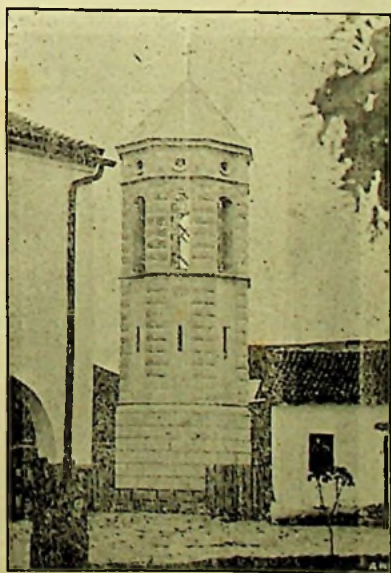
Капитала има 44.039.41 динара, и то: код управе фондова: 22.799.93 дин.; код Народне Банке у акцијама 4250 дин.; код крушевач. филијала управе фондова 13.689.34 д.; и код приватних дужника 3300 дин.

Црква нема никаквих дугова.

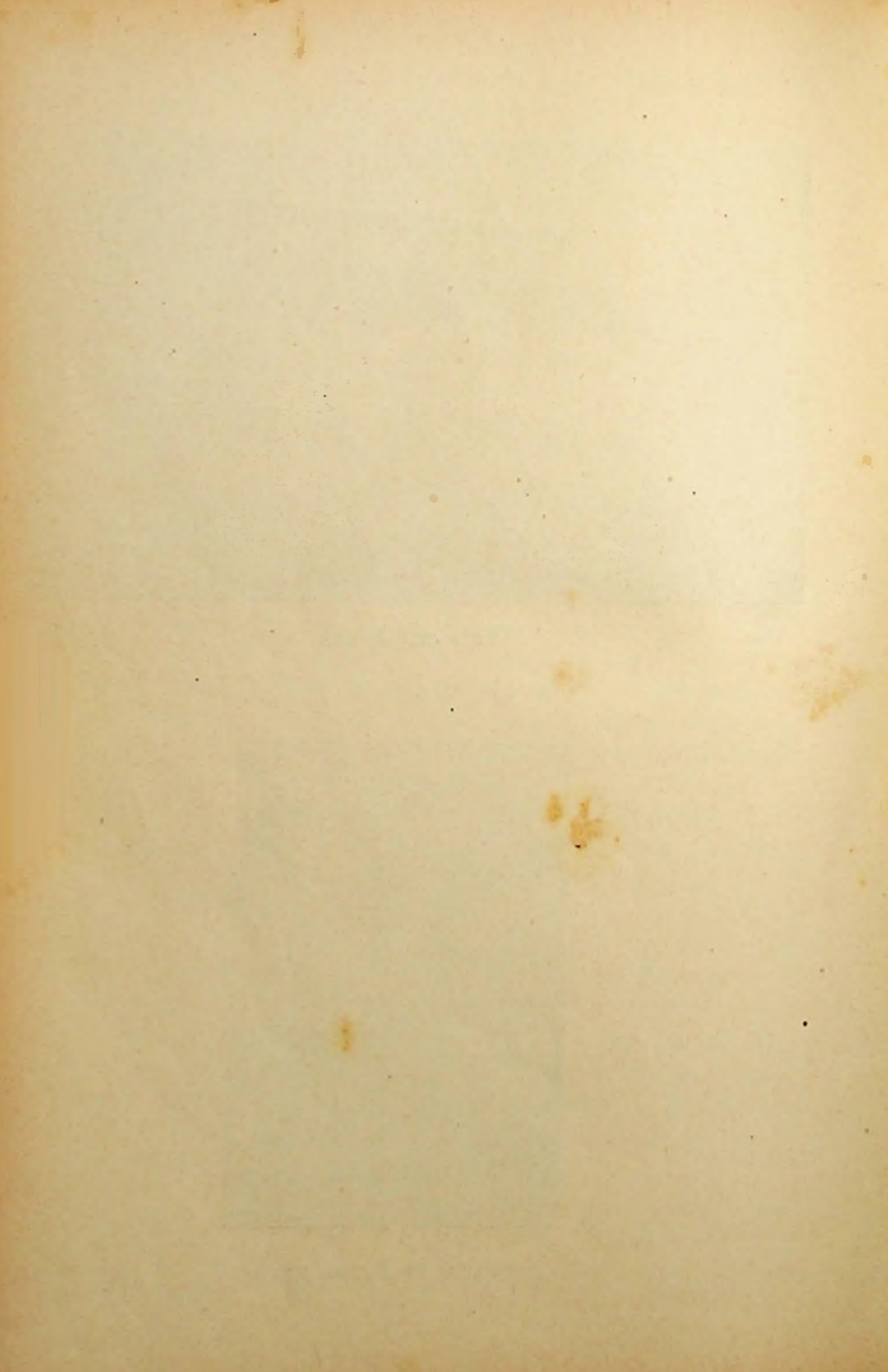
¹⁾ Овај Коста Симић, син је Ђорђа Симића, који је у борби за ослобођење учествовао као капетан а на више места и као војвода. Они су обојица били у боју на Јасици па је Коста тада и погинуо, где је и сарањен био, па тек 1835 год. браћа његова Алекса и Стојан пренесоме му остатке код крушевачке цркве. (Шеменик Милић. стр. 612, и Кисељев. Србија, стр. 738, као и натпис на гробној плочи).

БРАЊСКА ЦРКВА

ЗВОНАРА БРАЊСКЕ ЦРКВЕ

Она је утемељач Стештеничког Удружења. Од часописа црквених прима: „Весник“ и „Глас“¹⁾

ж) Врањска саборна црква

Врање, пре него што је Турцима 1455 у робство пало, имало је својих богомоља, које су Турци сналили и порушили до темеља, или претворили у џамије тако, да се до наших дана није сачувала ни једна, премда постоји предање, да је ова или она развалина била српска црква или да је претворена била у џамију или текију.

По причању старих људи, врањанци су се молили Богу за време ропства по тим развалинама и по удаљеним местима, где се у развалинама сачувала по која српска богомоља све до прве половине овога века, када су и Турци, ваљда под притиском Европе, почели Србима давати дозволе — фермане — за обнављање својих старих богомоља.

Први грађани врањски користећи се тим правом, а на челу са својим и екопеким митрополитом Гаврилом, као и са допуштењем свога Усеин паше, великог пријатеља раје — Срба, (за кога веле, да је био у великом пријатељству са Великим Кнезом Милошем), добију први ферман од султана Махмуда 1839 год. да могу обновити цркву у граду.

Усеин паша обећа грађанима, да ће за цркву дати све гвожђе, које буде потребно, као и сав потребни материјал, такође од гвожђа, из његових рудника Самокова и Власине, што је и учинио.

Плац на коме је црква подигнута био је приватна својина извесних Турака, но Срби удесе са поседицима, те то место назову „Црквините“, и тако добију право на откуп, које Срби откупе и на истоме отпочну зидати врло лепу и велику цркву са три кубета, на коју после две године баце ћерамиду за кров. Турци, видећи тако велељепну грађевину, будућу богомољу код Срба, раздраже се и подбуне све Арнауते околних села, да ту цркву не подиже раја, већ Усеин паша, који више воли Србе него Турке, и који ће у дослуку са Србијом — Великим Милошем — довести српску војску, за који је циљ и наоружао Пољаницу и Дервен — хришћане — да Србе помогне. И данас има живих сведока,

¹⁾ Опис ове цркве послао нам је г. С. Ђорџ, свештеник.

који причају, даје Усеин паша заиста 3—400 Срба био подружао у Пољаници и Дрвену, али не у пом. циљу, већ да Арнауте у Пустој Реци држи у шкрипцу, те да не прелазе у његов пашалук да арају и пљачкају.

Врањски Турци са Арнаутима дигну буну на Спасовдан 1842 год, дођу у варош, опљачкају хришћане, а црквени кров, кубета и таван сруше; митрополију пак упале и она до темеља изгори. А сам Усеин паша побегне у Скопље. Због тих нереда — по заповести из Цариграда — Јумер паша из Левне, потурчењак из приморја српског, дође са кара-ивзамом и с топовима, те потуче побуњенике, повеже прваке турске и арнаутске, које отпрати у Цариград и Анадол, где сви помру и нико се не врати кући.

Комисија царска, која је била дошла из Цариграда да оцени штету учињену од бунтовника, оценила је штету врањској цркви у 360.000 гроша, коју суму Турци нису онда платили, нити ће када платити.

Овако порушена црква стојала је у развалинама пуних 16 година, очекујући да Турци плате процењену штету; но кад врањанци увидеше да од тога неће бити ништа, настану поново са својим и скопским митрополитом Јоакимом тражити одобрење да исту цркву обнове. Молба им буде уважена и године 1856 добију други ферман од Султана Медида да цркву обнове; но како су грађани били истрошени око грађења прве цркве, а буном опљачкани, то за ову буду приморани тражити зајам, који и добију од велешке банке у 90.000 гроша. Са овим парама, као и са добровољним прилозима од народа, подигну ову садању врло велику и красну цркву, па понос и лику своју а у славу Божју. Црква је подигнута на првим темељима и у року за две године била је сазидана и од епископа Пајсија 1858 године освећена. Пајсије је био у то време епископ, али потчињен митрополиту скопском Јоакиму.

Главни немар (зидар) прве цркве био је неки Андреја из Велеса, који је, као вешт и добар мајстор, после врањске цркве, зидао велику цркву сарајевску у Босни, а потом и нову велешку цркву.

Врањска црква зове се саборна, а посвећена је Светој Тројици; за време владавине, па и до скоро, бивао је у црквеној порти у очи славе ноћу сабор, но као непрактичан

и штетан по здравље и морал, сабор је доцније почео да се скупља дању.

По мишљењу меродавних инжењера, врањска је црква чисто византијског стила и класичне архитектуре.

Црква је споља широка 25, дугачка 33, а висока од земље до крова 20 метара.

Црква ова има три издубљења у тавану, која су украшена живописом — молерајем, но ова издубљења нису ништа друго, него кубета, која због турске напасти нису смела бити изведена на видик, него су засебном грађевином на врху цркве ограђена, тако да се с поља не могу посматрати, већ само изнутра. До ослобођења није имала ни звонару ни звона, јер Турци нису дозвољавали звона у местима где они станују. А после ослобођења на брзу руку подигнута је била звонара од грела, на којој су намештена два звона, но ова звонара иструли, те 1896 год. тутори Риста Христић и Миленко Јоцић, нешто са одобрењем, а нешто на свој ризик, подигоше лепу звонару на 8 углова, од јаког, тврдог материјала, која је висока 16, а широка 6 м. На овој су звонари намештена за сада два звона, а има места и за више.

Врањска црква има доста велику порту, која је дугачка 101 а широка 66 метара. Цела је порта ограђена, и то са три стране зидом од ћерпича — испеченом циглом, а са севера, до чаршије, зидом и филаретама. По наредби Њ. П. епископа нишког г. Никанора, црква је набавила 4 кошнице вршкарске, које ће се у пролеће пренети у Ђерзенове кошнице. Ове су кошнице смештене у нарочито за њих направљен кованлук до цркве у порти.

Врањска црква има изврстан иконостас, на коме су иконе поређане у четири реда. Шупљина црквена подељена је на три дела, јер у средини цркве има два реда по 5 дирка, који држе кубета црквена — средњи кров. Кубета су сва три живописана и украшена св. иконама. У првом кубету над солејом насликан је у великом формату Саваот, а око Њега су поређани: праоци и пророци старог завета на броју 12.

У другом кубету насликан је Исус Христос у величини као и Саваот, а око Њега су поређани 4 еванђелиста, анђели и арханђели на броју 14.

У трећем кубету насликана је Св. Богородица у величини као Христос и Саваот, а око Ње су поређани 12

апостола, Аврам, Исак, Јаков и разбојник на крсту. Испоод ових св. икопа у три групе насликани су догађаји из Христовог живота, као: зачеће Св. Богородице, Иродово гоњење и убијање дече у Витлејему, бегство Иеуса Христа, крштење Христово у Јордану и умивање ногу апостолеких.

С леве пак стране, такође у три групе, насликани су ови догађаји: Тајна Вечера, Издајство Јудино, суђење и бијење Христово, сарањивање и воскресење Христово. Више западних врата насликана је велчанствена слика Тајне Вечере. Та вани на десној и левој страни од кубета украшени су звездама.

Све иконе и живопис по зидовима израдпо је у духу православноме чувени зограф Емануел (Дича) Исаковић из Велеса 1859 год. 5 септембра, дакле кад је и црква довршена, а по одобрењу и благослову епископа — доцније митрополита — Пајсија.

Врањска црква има све потребне ствари.

У врањској цркви св. богослужење врши се посведневно као и сваког празника и недеље неизосавно неизоставно.

Приход целокупни годишњи, према састављеном буџету, за прошле три године, износи просечно 3900 динара; а овоме приходу раван је готово и расход црквени, који према предњем прорачуну износи око 3850 динара годишње. Капитала црквеног из прошлих година има, и он се налази код приватних дужника; он износи 3921·10 дин.

Црква плаћа порезу годишње свега 428 динара и за сада нема никаква дуга.

Цркву врањску, сем митрополита скопског Пајсија, који се за време турске владавине бавио више у Врању, посећивали су и Њихова Величанства Краљ Милан и Краљ Александар више пута, а тако исто и српски архиепископи: пок. митрополит Михаил, Нестор, Димитрије, Јероним, Инокентије и двапута Његово Преосвештенство епископ нишки, господин Никанор.

У самој цркви налази се један натпис о грађењу цркве, и он гласи:

„Сей скати храмъ скатиѣм Троици созидаемъ перко ко 1843 г. разоренъ бысть лѣта 16 ѿ безкожинъ Игаранъ. Иникъ же съ Кожію новелинію созидаемъ покый храмъ на 1859 г. мѣсца септемвриѣ 5 днѣ.“

Майсторъ Коста Дамјанович а рскою Емануила Исакѣвича зографъ ѿ Келесъ. Петаръ Никѣкъ калфа зограѣѣкъ⁴¹⁾.

3) Стара пиротска црква

Ако и није стара пиротска црква толико знатна због своје грађевинске технике, ипак и њен опис доносимо у овом Шематизму, јер је она знатна због прошлости своје, доба и форме у којој је подигнута. Сем тога, у овом светом храму, пред скромним ликовима светитеља, Срби у најцрљим данима претешког ропства добијаху необичну и чудесну силу и моћ, те могоше у току толиког низа година да изнесу чисту и непомућену свест народну и сачувају своје име и понос српски.

Ова црква подигнута је за време турскога султана Абдула Махмута 1831 год., а подигла ју је сама општина пиротска заузимањем и прегаоштвом негдашњих чорбација овога града и то ових, чија се имена налазе пзрезапа на плочи, узиданој више улаза западних врата: Хахи Неше Филиповића, Хаџи Видена Јовановића, Хаџи Тире Нешовића, Цветка Турчибаше, Гоге Ценовића и издашношћу благочестивих хришћана, житеља овога града, а осветио ју је негдашњи дугогодишњи митрополит пиротски Нектарије, који је био по народности Грк. Подигнута је до саме речнице Боклуце, а на домаку неколико турских џамија, од којих једна, на 150 мет. даљине, и сада постоји. Зиданье ове цркве у средини толиких турских мунарета и нехотице наводи човека на помисао, да је у том крају вароши био у превази турски живаљ, па су увиђавији Срби — чорбације — увидели опасност од тога по своју православну веру хришћанску, па зато и дадоше видљиви знак љубави према истој и загрејаше топлином вере једноверне, да се не поведу за мухамеданском већном у средини својој.

Храм је ове цркве Рождество Христово, и тај дан сваке године ова црква, уз присуство многобројних побожних хришћана овога града и оближњих села, свечано прославља, али, на жалост, за време робовања много је више посещивана него ли у данашње време, што је доказ, да је и тамошње становништво почело да хладни према вери и св. мајци цркви, која му је у најцрљим данима чемернога ропства пружала утехе, моћи и духовне хране.

⁴¹⁾ Описе врањске цркве послао вам је, према нашим штампаним питањима, о. Алексејѣ Машѣв, канцелар протѣ врањског.

Пошто је, као што се зна, Пирот био митрополитско место, то се до саме цркве налазила и кућа у којој су становали бив. митрополити, коју су тамошњи грађани звали митрополијом. У њој су сви митрополити становали, изузев Евстатија Бугарина и последњег митрополита пиротског, који је становао у метоку суховском (храму Свете Богородице), који је на домаку пиротске, доцније сазидане, саборне цркве. Поменута митрополија постојала је до 1882 године, а те је године општини уступљена за зидање нове основне школе, ради чега је она и разрушена, но зграда се на истом месту неће подићи због негодности земљишта.

Обест турека није дозвољавала да се светиња хришћанска, а особито српска, много уздиже и да буде приближно једнака њиховим мунаретима, услед тога је и овај храм скоро један метар у земљу спуштен, те се из далека мало разликује од обичних суседних му кућа.

Црква је у облику лађе а стила византијског. Од тврдог је материјала и ваљдано је добро конструисана и озидана, а за то су доказ неколике поплаве од како је црква сазидана и чији су зидови често по неколико дана у води били, па им ипак ништа није могла наудити. Свод и кров начињени су од слабог материјала — дрвета — но удешени су тако вештачки, да до данас и ту није требала велика оправка, што је такође доказ, да је то вешта рука радила и да је здрава и издржљива грађа употребљена.

Унутрашњост храма има са олтаром 22 метра у дужину, 13 метара у ширину и 10 метара у висину. Црква има све утвари и припадљности. Престо је снабдевен небом, које се уздиже на четири дрвена стуба. Исто је израђено лепо и од дрвореза са позлатом и завршује се крстом такође од дрвореза са позлатом.

Када уђете у овај св. храм па разгледате по њему, одмах ће вам пасти у очи иконостас, који заслужује сваку похвалу. Овај је иконостас радила права уметничка рука, а подигла истински одава вери и цркви овдашња црквена општина. На њему ћете видети лик Спаситеља и Богоматере, Господских празника, апостола и светитеља, код којих је не само погођен прави испоснички и подвижнички тип њихов, већ су и боје тако лепе и јасне а при том постојане, те вам изгледа као да је тај рад пре годину-две изишао из руку уметничких. Особито је пак достојна спомена икона

Богоматере како на икопостасу велика, тако и две мање, једна у олтару а једна у женској цркви. У храму се налазе 6 дрвених стубова, који су по површини премазани малтером и обојени те изгледају као да су од камена. Они подупиру свод цркве и при самом додиру са сводом украшени су дрворезом у виду анђела са трубом, јелена, птице и т. н. На средњем стубу, с леве стране од улаза, налазе се две проповедаонице и то једна мања за читање апостола, која се налази на самим степеницама које су усправљене уза стуб и помоћу којих се пење до горње веће проповедаонице, која је на самом стубу утврђена, а служи за читање јеванђеља и говорење проповеди. Сем десне и леве певнице у храму се с десне стране налази сто владичански, лепо израђен и украшен дрворезом и престо за владарца. Почевши од певница па свуда околу у храму се налазе столови за старе и изнемогле хришћане. На храму се налазе четвора врата, троја са западне стране, од којих су средња велика двокрилна, а северно и јужно од њих по једна једнокрилна; четврта су са јужне стране такође једнокрилна. Из храма, северно и јужно од улаза, воде степенице за женску цркву а према северним степеницама налазе се степенице које воде, из порте са западне стране храма, такође у женску цркву. Зидови храма пису живописани, на истима пак лево и десно од храма налазе се неколико икона на платну израђених и окачених, које су храму приложиле ације тамошње, донесавши их из Јерусалима. Истина, да је црква готово један метар у земљи, али, ипак, она је доста видна, јер на њој има по три прозора са десне а толико и с леве стране од улаза, који су 0·80 см. дугачки и 0·50 см. широки.

У женској се цркви налази такође иконостас, но он је сразмерно много мањи од оног у храму, премда му у лепоти не уступа ни мало. Ова црква има три кубета, од којих је средње четвороугласто и веће, а остала су, јужно и северно од њега, округла и мања. На тим кубетима налазе се лепо живописани апостоли и јеванђељисти.

Споља са три стране — северне западне и јужне — налазе се ходници т. з. артике, који су покривени керамичним елементом, подупртим дрвеним дирецима на једној страни. Раствојања између дирека окована су даском од 1 метра дугачком свуда наоколо око ходника, те пета служи као заклон од непогоде. Ходници северни и јужни дугачки су по 24 м-

тра а широки по 3 метра, а западни је дуг. 26 метара а широк 4 метра. У просторијама ових ходника свуда наоколо находе се за 0.80 с.м. узвишена а 0.50 с.м. широка седишта. Ови ходници, поглавито јужни и западни, служе за смештање многобројних хришћана, када о великим празницима не могу сви да стану у храм.

Историјски је знатна бела мермерна плоча у овоме храму, која се сада налази испод самога амвона, да се не би отирао натпис на истој. На њој је изрезан двоглави орао са ружом, који представља духовну просвету. Испод грба се налази неки натпис, но доста замрчен и не да се прочитати, само се тек може прочитати „Софија“, а ова је плоча, по предању, из Софије донесена, но кад и ко ју је донео — не зна се.

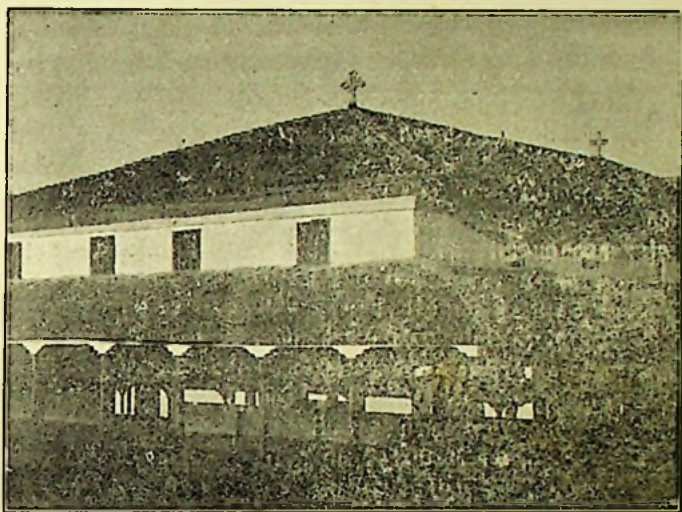
У овом храму нађене су две Србуље и то једна је писана на пергаменту (зечијој кожи) а друга на хартији; исте су дате музеју на чување а музеј је пак у накнаду за ово дао цркви један велики требник. Од старих рукописа налази се један осмогласник, написан руком тако лепо, чисто и разговетно, као да је штампан. Ко је овај писао не зна се, јер је прво почетно листиће поцелано.

Стара пиротека црква има прилично велику порту. У истој налазе се 4 зграде од слабог материјала. Једна је од њих, југоисточно од цркве, уступљена тамошњој општини за основну школу. Од осталих, једна је, југоисточно поред саме цркве, употребљена за исповедаоницу, друга — југозападно, употребљава се за крестоницу а трећа — јужно од друге употребљена је за свештеничку канцеларију и библиотеку. Источно и јужно од цркве налази се црквена банџа и у њој се, поред самог олтара са неточне стране налази гробница пиротског многогодишњег митрополита Нектарија¹⁾.

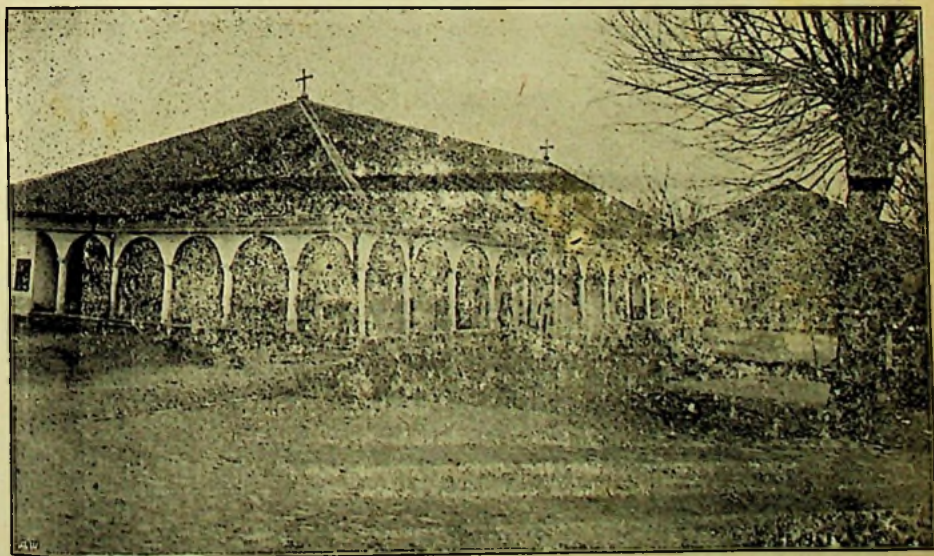
Западно од цркве за 15 мет. налази се звонара, на којој су уздигнута два звона. Једно је од ових звона скинуто са турскога сахата, који је по ослобођењу покварен и разрушен а друго је куљено. Звонара је на дрвеним дирецима. Порта је ограђена високим зидом од камена.

Књижница је црквена лепо уређена. Све су књиге пу-

¹⁾ Иезал, мјтра и одео покојног митрополита Нектарија одети су у Ниш за време пок. Нестора, владике нишког.

ПИРОТСКА ЦРКВА

СТАРА ЛЕСКОВАЧКА ЦРКВА

мерисане и у орман смештене, има их на броју свега 87 и оне су већином богословске садржине.

Црква ова располаже са капиталом од 2181 дин., који (капитал) намерава утрошити на зидање нове звонаре.)

II) Стара лесковачка црква

Стара лесковачка црква подигнута је, по казивању старих људи, пре 150 година, и то на име „куће свештеничке“, јер су Турци врло тешко и нерадо дозвољавали, да Срби подижу цркве. Ово се и сада види по оном оцаку, што је на северној страни цркве. Пре, док није било цркве, ишли су грађани у рударску цркву, која је од вароши удаљена од прилике један сат.

Ко је правно ову цркву не зна се, али подигнута је трошком Лесковчана.

Храм је цркви „Рождество Пресвете Богородице“.

Црква је подигнута за време турске владавине, а за време Григорија митрополита нишког. Двапут је обнављана. Први пут 1833 а други пут 1858 год., и то први пут за време епископа Григорија, а други пут за време епископа Калишика.

Црква је споља налик на кућу и од слабог је материјала. Висока је 10, широка 20 а дугачка 32 мет. Кубета ни једног нема. Звонару има, али није спојена са црквом, него је засебна и на западној страни цркве. Ни пред црквом, ни у цркви нема никаквих историјских предмета, а тако исто ни историјских записа.

Око цркве налази се авлија са бантом, која је засађена цвећем, украсним дрвећем и воћем благородним.

У порти црквеној постоји гробље и у њему су сарањивали до пре 30 година, а од тада се престало и почели су мртваци сарањивати код „св. плијске“ цркве и у „шпиталско“ гробље.

Порта је ограђена зидом — ћерничом.

Унутрашњост цркве је проста, само што је иконостас старински и леп. На зидовима нема никаквог живописа, само је небо украшено лепим ликовима.

Црква је снабдевена свима утварима и све су употребљиве.

¹⁾ Оне ове цркве послао нам је г. П. Недељковић, Јакон, према штампаним питањима, која смо послали за прикупљање грађе за оне епископске цркве нишке епархије.

У цркви се врши свакодневно вечерње и јутарње богослужење редовно, а св. литурђија — сваке недеље и сваког празника. Што се посекивања цркве тиче, народ ређе посећује недељне а више Господеке празнике. Веселе се сваког великог празника говоре, а великог поста сваке недеље и празника по распореду, који г. намесник среза лесковачког проповеује, а народ радо слуша проповеди.

Књижница је црквена основана и уређена пре кратког времена, а по наређењу Његовог Преосвештенства епископа нишког г. Никанора. Књиге су све на српском и словенском језику. По списку има свега 180 књига; црква прима лист „Глас“.

Црква је сиротног стања. Од имања има један хектар ораће земље и три дуђана од слабог материјала, који постоје у вароши Лесковцу.

Што се прихода тиче, црква годишње има до 3700 динара. Новаца готових нема. Порезу непосредну плаћа 20 динара год.

Црква има 5 дужника и у списку се воде од времена турског, али облигације никакве нема. Прошле године предат је списак суду, да се ови дугови огласе за пронале, али суд још није издао решење. Никома црква не дугује.

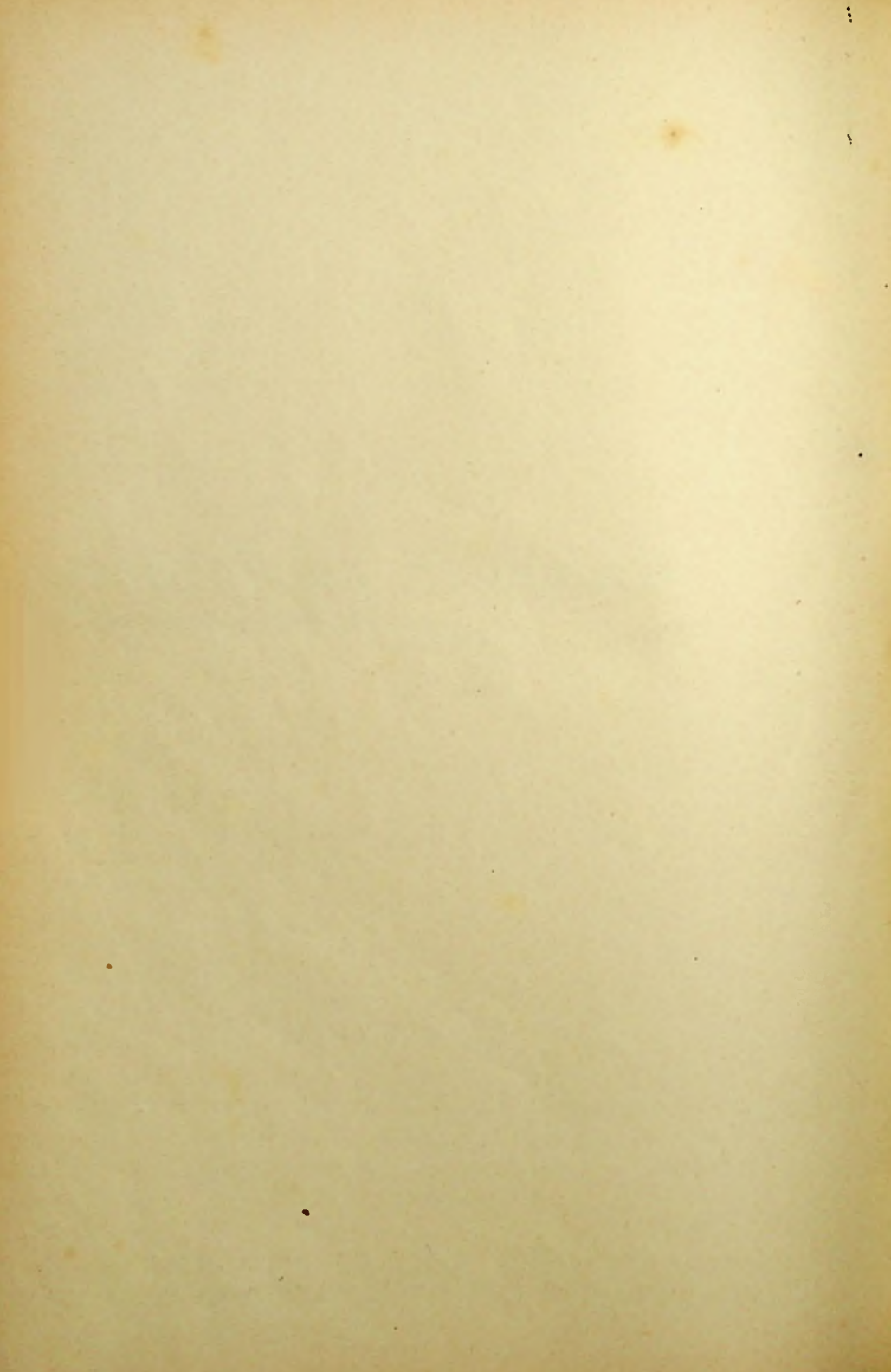
Црква је посећивана: од Његовог Величанства Краља Милана маја месеца 1878 год., јуна 1882 год., 1884, 1896 и 1894 год. и од Његовог Величанства Краља Александра 1893 и 1894 и септембра месеца 1898. год.; а од епископа, посећивали су је: епископ Калиник у турско доба, епископ Виктор 1880 год., епископ Нестор 1883 год., господин епископ Димитрије 1884 и 1887 год., пок. епископ Јероним са пок. митрополитом Михаилом септембра месеца 1889 год., епископ а сада митрополит господин Покрентије 1897. год. и садањи епископ господин Никанор септембра месеца 1898 године.

Црква је члан „добротвор“ сиротних ученика лесков. грађанске школе и има диплому.

Часописе никакве не прима сем „Гласа“.)

1) Овај списак израђен је по списку и подацима, које нам је послао, као одговор на наша штампана питања, за присуство грађе за списе свију цркава нишке епарх., г. Петар Великовић, свешт. лесковачки.

Чланци и расирабе

ЗНАЧАЈ ВЛАДАОЦА

за срећу и благостање народа

. . . . .

Народ и владалац су нераздвојни. То је историјска аксиома, то је такав очигледни факт. да се он не нуждава никаквих доказа. Од како је света п на свету људи; од како је народа, државе и владатоца, још се не памти, још нигде није било, да држава постоји без владатоца и поданика. Сви знамо, сви смо убеђени историјом у то, да само тамо, где нема људи, нема народа, па ни државе ни владатоца.

Да би, дакле, народ могао благовати на земљи, он треба да он мора да саставља једно цело, једно уређено грађанско друштво, које се састоји из поданика и које има над собом господара или управитеља, — мора, т. ј., имати владатоца, који ће водити бригу за безбедност свих чланова у држави, за њихово право, за њихово имање, за њихову слободу, за њихов живот и испуњавање свих својих човечанских и грађанских дужности, јер само је владалац у стању да стане на пут раздору, само је он моћан да се опре буну и да утврди благословени ред, мир и законитост у грађанском друштву; само је он кадар да ради и уради за добро и срећу народа и остварење свих народних заветних жеља и националних идеала.

У Св. Писму има доказа, да је сам Бог установио и наредио, да људи, као разумна и друштвена створења, могу живети и благовати искључиво под влашћу и управом својих господара; да је сам Бог рекао, да сваки народ има свог владатоца, кога ће он, ради сопствене среће, слушати и безусловно му се покоравити, као народ или држава. Ову Богом освећену установу примили су још од постанка света — народа и државе — не само они народи, који су били самим Богом руковођени и непосредно самим Богом управљени,

освећени и просвећени, но чак и они народи, који беху и изван Божијег старања, изван Његове цркве — т. ј. идолопоклоници. Особито је пак владалачку власт осветио и на највиши т. ј. царски степен узвишено Господ наш Исус Христос, казавши, да је Он цар неба и земље и да царству Његовом неће бити краја. С тога је такво лице, које је заоденуто у држави врховном влашћу и било свагда и највише и најузвишеније од свију других државних чланова, т. ј. неприкосновено, о чему сведочи и Св. Писмо, кад каже: „Срце је царско у руци Господу“. (Приче Сол. 21, 1).

Али и поред толиких убедљивих доказа, да народа ни државе није било и да не може бити без владоца, има људи, који из себичних рачуна мисле, да народ може egzistirати без поданика и владоца т. ј. да може сам собом управљати, ма да је такво мишљење скроз погрешно. Јер кад чак и обична друштва и најмања општина па ни једна породица не може egzistirати ни напредовати без старешине, као своје главе; кад и поједине вароши и поједина села, не могу опстати без својих старешина и управитеља, онда шта можемо рећи о држави или целом једном народу без поданика и владоца? И држава се, као и обично људско друштво, без старијих и потчињених чланова т. ј. поданика, не да замислити, а без свог владоца је — труп без главе или кошница без матице.

Тешко би било оном народу, који би хтео живот и срећу без владалаца! У таквом народу створио би се ужас и хаос. У таквом народу управљали би сви екуна и сваки на по се и ипак не би било управе; у таквом народу било би толико пето господара колико и људи; сваки би заповедао, али не би било ни једнога, који би био дужан и осећао потребу да слуша и некоме се покорава, те би, услед тога метежа, у народу наступило неограничено безвлашће, наступила би ужасна анархија, наступили би разни унутрашњи немири и грађански ратови, па би такав народ морао напоследку пропасти и нестати са лица земље.

Ради среће и напретка народа, неопходно је, дакле, концентрисати државну власт у лицу једнога господара, који ће бити круна народних права и народног величанства, у лицу владоца.

И кад је владалац глава и душа државног организма; кад без владоца не може постојати никаква држава онако исто, као што не може постојати ни човеково тело без главе;

кад је владалац глава и старешина велике породице, која се зове *држава*; кад је он Божји изабраник и миропомазаник, представник државе и државне мисли, као што је сваки старешина у породици, у дому представник и глава дома: онда су сви поданици, сви грађани у држави, ради реда, мира, законитости, среће и сопственог напретка, дужни не само да поштују, већ да свом душом, свим срцем и свом мишљу љубе свог владаноца, као оца велике народне породице, — као оца државе, гајећи према њему искрену и синовљу љубав, верност и послушност, као што чине и добра деца према своме оцу у породици, јер нас он чува од зла, брани од опасности и као добар отац брине се за све у држави искрено и свесрдно.

Ову очинску бригу и љубав код нашег Владаноца и премилог и узвишеног Господара и Краља Србије видимо у мудрим законима, сувременим модерним установама, унапређењу војске, ширењу праве просвете, осигурању финансија, подизању и унапређењу привреде, чувању црквених и верских установа, правосуђу, лично и имовном обезбеђењу и т. д. и т. д. И што је главно, наш Владалац, радећи на стварању благостања у земљи и уједињењу српства, држи се оног сигурног пута и правца, који су му обележили Његови славни преци, и дозиђује мудро зграду државну, коју су они дивно и славно започели, како би многе сталне споменике и установе гледали са благодарношћу, гордошћу и поуздањем не само они, који сада живе, већ да се и доцнијем поколењу уравни пут за стабилнију и сјајнију будућност и непријатељима српским докаже, да Срби живе и да су способни за сваки културни напретак.

Колики значај има владалац за срећу и благостање народа види се јасно из историје. Да на пр. није било поглавара, зар би у Орашачкој планини 1804 год. шака измучених и ослепотелих Срба устала да се бије и крвави с Турцима, без тонова и чебаке, без ичије помоћи у свету? Зар би, велим, срп. народ у том тако мучном и тешком добу пренуо из петвековног ропства; зар би имао могућности и да помисли на устанак „за крет часни и слободу златну“, против велике турске царевине, од које је онда и сам Веч стрепно, да није било поглавара у срп. народу, и то из јуначког и славног Дома Обреновића, — Дома, „из ког је зарудила зора спасења роду српском, — Дома, чији су Синови хтели, знали

и умели да у време и корисно употребе мишицу народа српског и да од турског београдског пашалука створе модерну Србију или центар око кога се окрећу паде васколиког Српства, — створе оно, што је Италији био Пијемонт и Немачкој Бранденбург“. Даље: зар би 1815 год. код таковске цркве могла она иста шака ликом опасаних Срба да извојује себи самосталност и полунезависну кнежевину; зар би се код таковског грма зачуле оне значајне и историјске речи: „ево мене, сто вас, на рат с турцима“, да не беше Великог Милоша?

Да није било Владаоца 1875 год. т. ј. да није било Милана Обреновића IV, ко би повео српску кнежевину у рат против турске царевине и извојевао независност и прогласио кнежевину српску *Краљевином*?

Да није у земљи и данас Владаоца, зар би било мира, реда, законитости, личне и имовне безбедности и сваког напретка у опште? Т. ј. да није данас нашег Господара и Краља Александра, зар би српска Краљевина цветала и напредовала овако као данас и била чувена и призната у Европи?

А кад пак знамо колики и какав значај занета има владалаца за срећу и напредак народа у опште, а на по се данашњи српски Владалац за срећу и благодатање српског народа, онда — уживајући велике благодати под скиптром тог петог Владаоца из наше славом и победама јуначким окићене народне Династије, Династије Обреновића, под скиптром Њ. Величанства **Краља Александра**, — дужни смо гађити према Њему и Његовом Краљевском Дому неограничену љубав, верност и искрену преданост. Нико, као српски народ, није некусно, ратујући непрестано, како је мучан и како је страхан и тежак положај једнога народа, кад у тешким данима остане без поглавара. Благо оном народу, који уме да чува и љуби до самопожртвовања свог владаоца, јер нико тако брзо и сигурно не може да уздигне државу и народ као владалац. Ово горко некуство и укоренило је у нашем народу велику љубав и оданост према своме Владаоцу, јер зна, да све што Србији има од Београда до Широта и Врање, и од Дрине до Тимока, да је све та тековина Славних и Великих Обреновића, — тековина, која је створена нашом верношћу и оданосћу према томе Дому, па само том верношћу и поданичком лојалношћу и можемо ту тековину одржати и остварити оне велике и заветне идеале, ка којима Дом Обреновића а и цео српски народ давно тежи.

У Србији треба сваки грађанин добро да утуви, да се лични и политички напредак може стећи само и, понављам, **само** лојалним радом, радом који води строга рачуна о најтачнијем испуњавању својих грађанских дужности, а никако празном и дечурлијеском виком и нелојалним поступцима. Доба дивљачке фелоније никад се више код нас не сме вратити, а зато се мора постарати сам српски народ, стојећи чврсто и непоколебљиво, као стена, уз Дом Обреновића и Краљевски Престо данашњег Краља Александра, V владоаца из народнога и дичног Дома Обреновића.

Краљ, Краљ и Његов Светли Дом, то треба да је сваком Србину једна узвишена светиња, која никад ни под којим условом не треба и не сме долазити у дискузију. Краљ и Његов узвишени и пресветли Дом, то је онај сјајни стег, који непрестано треба да се леприша пред очима нашим. Тај, и само тај стег треба да је једна узданица свима Србима не само на Балкану, но где год их има, јер под њим само можемо постићи наше националне идеале.

А кад је пак тако, ту се онда нема шта дискутовати. Око тога стега треба да се сви најодушевљеније окупимо и да, без устезања, без дебатованања пођемо за њим, па ма куда нас он повео, јер нас тај стег, кад смо сви сложни око њега, никуд не може одвести, него само тамо, куд наша народна душа од постанка свога тежи. А да смо и до сад тако свагда радили, историја би сигурно друкчије и записала нашу прошлост.

На послетку, у земљи, која није велика, у држави, која је скорашња и која је за кратко време много претрпела, света је дужност сваком грађанину, да поред свога Краља и Његовог Краљевског Дома, љуби и потпомаже патриотским мишљењем, речма и делима и Његову **Владу**, дужност је т. ј. да се мудро користи земаљском и друштвеном слободом, те што је слободно једноме нека је слободно и свима осталим, а што је забрањено свима нека не буде слободно ни једноме, па ћемо бити срећни и напредни, јер се тала неће моћи прометати слобода час као разузданост, час као непоштовање, час као непослушност, час као опирање добронамерној Влади, час као пркос постојећем државном реду, час као ниска себичност и несито честољубље, коме ништа није право, које безразложно осуђује све широм, које само квари, руши, збацује, прогања, убија и т. д.

У то пме кличемо :

„Краљу нам мио!
Буди нам вољан,
Весело и чо!
Српство Те љуби,
Од свега пре,
Опо за Тебе
Живи и мре“.

Цетињски манастир

РЕСВЕДСТВО ПРЕСВЕТЕ БОГОРОДИЦЕ¹⁾

Стари цетињски манастир, што беше подигао Кнез Иван Црнојевић 1484 год., и у који беше са Обода пренесена и смештена тадашња српско-зетска митрополија, већ више не постоји. С тога ми и немамо много о њему, или боље рећи садашњем цетињском манастиру, да говоримо.

Стари манастир Црнојевића порушили су Турци при крају XVII. века. Садашњи цетињски манастир подигао је јупачки и знаменити владика — кнез Данило Петровић — Његош, кад је катунску нахију очистио од Турака, у почетку XVII. века.

Садашњи манастир је подигнут мало више онога места, где је био стари манастир, а наследила је све имање његово цела варош Це-

¹⁾ Стародревна српска област Зета — та колевка славнога Немање, основаоца још славије династије великих српских Краљева и Царева Немањића; садашња кнежевина Црна Гора — та колевка св. Василија Острошкога, св. Петра Владике, св. Стефана Шверскога, и непадмашнога српскога песника Петра Петровића — Његоша — кнез Владике Црна Гора и Брда — то славно гнездо сивих соколова и див витезова српских, који јупанством својим вековима задаваху страх гордому Стамболу на Златном Рогу, и велику бригу турским султанима, који себе величаше: „*Цар над царевима*“; поносна Зета и Захумље — ти романтични и пуни историјскога значаја предели, чија свака грудва земље покрива по неколико див јупака српских, а сваки је камен попрскан и орошен илемештом крвљу Срба и Српкиња, који за крет часни, слободу златну, драгу им Отаџбину и свој образ и поштење вековима падаху од непријатељске пушке и хавдара; те српске области и ти историјски предели препуни су стародревности и хришћанско-српских светиња, које су и сувише драге и миле свакој правом Србину, па ма на ком крају он био.

Свако брдо и брданце, сваки поток, гудура и кланац, свака долина и равница, сваки жбунић и кутић земље, све шуме и ливаде, и све реке и горде обале српско-јадранскога мора имају своју славу и прошлост и — историју. И они би сви — кад би само могли говорити — имали да причају свету „*чудо чудес*“ не само о старој

тиње, па и кнежевни двори, подигнути су на земљишту манастирском. Сви становници и притежаоци кућа, па и сам кнез, плаћају и данас извесну кирију манастиру, за заузето манастирско земљиште. А на развалинама старог манастира, подигао је опет кнез Никола I. лену и скромну придворну цркву у 1886. год., у којој се налази и гробница Пвача Црнојевића.

Саданњи цетињски манастир је крето-образан, са једним олтаром и преиратом. Ова је, т.ј. преирата, или боље рећи и цео манастир, прилењена са запада уз саму стену, те с тога на преирати и нема врата са запада, већ има једна са југа и једна са севера. Са севера постоје још једна врата на крају крета, те се управо улази на њих у храм. На јужним вратима је узидан надратник старог манастира, и на њему има овај натпис: *Ик име рождѣстка Ти, Прѣскета Богородице, скздахъ ски свети храмъ Ткои азъ грѣшнии ракъ Ткои Икани Чрънозекичъ, къ акго 7544ѣ (6992 = 1483)*.

Колико је и какав је био стари манастир не зна се, а саданњи је велики: у дужину 14½ м., широк у кресту 10½ м., а олтар, доњи крај храма, и преирата износе у ширину 6 м.; повречни пак крестови су широки по 2½ м., а висок је до хора 5 м., где су и невинице, а од хора до свода 4 м., свега је дакле висок око 8 м. — У овој светој обитељи почивају и св. монти владике Петра I., и тела чувених црногорских јунака — кнеза Данила и брата му војводе Мирка Петровића, оца данашњег кнеза. С поља уз јужни дувар гроб је кнегиње Даринке, а од севера гроб кнежеве унуке Милене.

слави и величини српскога народа, његове моћи и богатства, српској држави и славним и великим краљевима и царевима; него и о чудесном петвековном ратовању и јунаштву српских дед-јунака и јунакиња, којима се не само поносаше српски род, но којима се и дивљаше цео свет, како много-образовани запад, тако и дивљи азијати; од којих су Англоци такъв страх били задобили, да се неки раније убијаху сами, но што су и дошли били до междана са дичним соколовима српским.

Области и предели гореноменути тако су за цело Српство важни и пукозначајни, да није никада много о њима говорити и писати. Шта више, ма колико се о њима говорило и писало, ипак ће се назда наћи чега новог, о чему би био грех не говорити и већином их не приказати.

Држећи се овога мишља и оцете, ми емо, путујући по тим пределима и местима, много што-шта прибележили, за које држимо да би требало, да и шира публика зна, и за које мислимо да још није у штампани објављено.

Из тих наших путничких записника, ми видимо и на овом месту приказујемо поштов. читаоцима само: *„хришћанско-српске светиње, и разне старине, рукописе и записе“*, које емо у манастирима нашли, прегледали и — прибележили, у нади, да ће то још и науци моћи послужити, нарочито историји и филологији, које се у последње доба у српској књижевности јако и равнотно разрађују.

До самога манастира са запада к југу подигнута је митрополија а ту су и калуђерске ћелије. У митрополији обитава црногорски митрополит коме манастир служи као придворна црква, а у ћелијама живи митрополитово придворно особље и конзисторијски часници.

Више овога здања, на високом камењу Орлова Брда, подигнут је леп звоник, у ком су смештена два велика звона, од којих је једно тако велико, да се његов громки глас чује готово у целој Црној Гори, те Црногорце опомиње на благодарност према Богу, Који им је највише и помагао, те их није бесни Турчин много давно и мучно, као осталу браћу њихову.

У самом манастиру нема никаквих старина. Све што се нашло од стародревнога манастира однето је у друштвени музеум, те се тамо посетиоцима показује. Нарочито су достојне спомена књиге, које су у првој српској штампарији на Ободу и Цетињу штампане и које су довољно већ познате нашим читаоцима, те с тога о њима, као и о другим старинама овога манастира, нећемо овом приликом ништа говорити.

Манастир Острог

Међу свима манастирима у Црној Гори, манастир Острог — по положају свом и историјским догађајима — заузима једино о првих места, које обраћа нарочиту пажњу путника. Због тога је он и почаствован епископском резиденцијом, где захумски епископ станује и сархијом захумском управља. (Сад је та епископија удова, и цетињски митрополит администрира њоме.)

У острошком брду, с југо-западне стране, налазе се два манастира: *Доњи — нови манастир*, посвећен Св. Тројници и *Горњи — стари св. Василија манастир у Пећини*, посвећен Пресветој Богородици — Ваведењу. Затим *једна мала црква, св. Василија исцеленица*, у пећини, посвећена св. Сави првопроевителу српском и *једна стара црква на гробљу*, посвећена св. Георгију Великомученику. Ми ћемо о свакој поменутој богомољи укратко рећи по неколико речи, да би поштовани читаоци о њима колико толико знали и појма имали.

а) *Доњи манастир*. Овај манастир налази се на једној врло лепој подзиданој тераси на средини острошкога брда. Ово се брдо протеже од реке Зете до његових висина, то у већој то у блажој стрмени, пуних 8 км. Оно је начичкано већим и мањим кустарицима и белом шумом, и непрекритано је великим и мањим стенама. Са главнога друма, с десне стране Зете, чини један неописан леп утисак на побожно путнике. Први манастир, што је био подигао у половини XVIII. века св. Василије, никшићско-захумски епископ, на овом месту, порушио

су Турци у време рата 1877. г., па је доцније — после закљученог мира између Срба и Турака подигнут данашњи нови манастир. — Грађевина је лена, од самог тесаног и углађеног камена, у готеком стилу. Велики је : у дужину 15, у ширину 5·20, а у висину до свода 8 м. И тороњ је уз цркву врло лепо сливен, те изгледа као од камена какав огроман једноставан споменик. И, одиста, бољег споменика браћа Црногорци нису могли ни подићи својој изгинулој браћи у 1876—7. години, борећи се око тих светиња еписко-хришћанских, него што је овај скроман споменик.

У порти црквеној подигнуо је кнез Никола I. себи дворац ; а манастир епископију и две калуђерске ћелије. Дворац и епископија су лена и скромна здања, озидаана од тесаног камена и лепо су украшени. Мало даље, к северо-западу од ових здања, налази се манастирска механа и школа. Како ово здање тако и калуђерске ћелије су зграде мале и — незнатне. Али ипак све грађевине, узев скупа, чине лепо симетрију и производе у посетиоцу побожне осећаје. — Црква, кнежев дворац и епископија, као и огромна врло лепа тераса (са зидом од 15—20 метара), на коме се све горње налази, и засађено воће, — представља једно култивирано место, и даје путнику јаку сведоцбу, да су браћа Црногорци способни, сем за оружје и ратовање, још и за културу, којом се Европа попоси. Цео положај и изглед величанствен је.

Ка овом је манастиру спроведен од главнога друма и доста леп коњски пут, којим се без велике опасности може к манастиру доћи. И народ, занета, у огромним масама и долази са разних крајева, — нарочито о црквеним саборима: *Св. Троици и Петроулице*. Ових дана бива по 5—7.000 посетилаца, и тада падне велики приход манастиру, нарочито побожни поклониоци доста прилажу на њивот св. Василија у разноврсним стварима.

У овом доњем манастиру има леп нов иконостас, врло вештачки и укусно израђен и — позлаћен. Међу свима хришћанским светињама, које се налазе у овом манастиру, највише обрађају пажњу побожнога посетиоца ове светиње.

1. *Антимие* — образи исписани на свилоном платну, који је врло лепо израђен. Њивонне је руски. На антимијеу је овај запис : „Сви Антѣмискѣ, сѣ естѣ трапѣза скѣштѣнна на принѣшѣнѣ кѣзкрѣкнѣмъ жѣрткѣ кѣ кѣжѣктѣнкѣмъ Аѣтѣрѣинѣ, ѡскѣти се кѣлагѣдатѣн Прѣскѣтѣго и жѣкотѣкорѣштѣго Аѣсѣа. Сѣго ради ѡмѣктѣ властѣкѣ јѣринѣ на ѣѣмѣмъ скѣштѣнодѣжѣствѣкѣти кѣ хрѣамѣкѣ ѣдиноѣсѣштѣкнѣмъ Трѣицѣмъ скѣтѣѣмъ, и кѣлагѣслѣкѣнѣмъ скѣтѣго Сѣнодѣ кѣсѣросѣнѣскаѣмъ, скѣштѣнодѣжѣствѣкѣнѣмъ Прѣвѣскѣштѣнѣмъ Петромъ, мѣтронѣполѣтомъ черѣногорѣскѣнѣмъ, скѣнѣдѣрѣ-

изским и приморским, акта утк Мирозданја 1577 (7300), утк рождества же Христова 1792; а позлаћен на св. престо 1842 (1842) акта, ажбета кь 6 данк“.

2. *Велики престоини крет* — по изради и лепоти од врло велике је реткости у шестоконачном облику, усађен је у лону позлаћену јабуку, која је омет смештена на лону, с врха овалну и лепо изрезану и позлаћену дарохранницу. Велики је у висину 1·05 см. а први прекрет је дугачак 52 см., други више првога 42 см. — Стопало — дарохранница је при дну четвороугласта у пречнику 32 см. На крету је распеће Христово, а на подножју аустријски грб с круном, и на грбу почетна шема цегова приложника. Приложно га је, из пијетета и високога уважења према острошким светањима, надвојвода аустријски Јован, који је, такође, по својој верекој потреби долазио, да се поклоня епископ светитељу Василију острошком. Крет је сав позлаћен и емалиран у врло леним и разнобојним шарима, а урешен скупоценим црвеним и плавим камењем. Служи за леп украс св. олтару и цркви, и својом величанственостиу назива код побожних хришћана врло побожне утаске, а код посетилаца нехришћана високу пошту.

3. *Св. Јеванђеље* — велико коло и штампано са шнеменима крупнога устава у Москви. Оковано је сребром и позлаћено. На првој корици има пет св. образа: на крајевима четири јеванђелиста, а у средини Христово воскресјење. Све су иконице изванредно лепо живописане и опточене сребром с позлатом и урешене имитираним дијамантом. На другој — ишчевањена је у сребру а позлаћена и вешто и богато урешена икона Рођење Христово. Ово св. Јеванђеље приложно је манастиру архим. Јосиф; и при дну других корица има овај запис: „Принимание архимандрита Іовсѣфа Навличкина, соорѣженно кь С. Петербургу 1831. года“.

4. *Св. уггар* — по својој вештачкој изради и урешености од велике је вредности. Он је скован од сребра и позлаћен, а св. чапа је још фино извезена ермом, св. образима и вешцем од дијаманата по врху веза. Врло је лепо и добро очуван. На стопалу по дну има овај запис: „Принимание Івана Вокетича, С. Петербургу 1831. года“.

5. *Две стародревне престоине иконе старог манастира*. Прва је П. Христа; исписана је на пенунченој дасци, и окована позлаћеним сребром. Велика је у висину 1·50 см., у ширину 0·75 см. Више главе Христове има три а ниже ногу 6 херувима. Поред св. образа пише: „Шное Царіе Царскіютк“ — Друга је икона Св. Богородице с Христом у руци, и исте величине и украса као и прва. Више главе су Јој три херувима, а пред Њом клечи великомученица Екатерина са грашницом

б) *Горњи манастир у стени*. Више доњег новог манастира Св. Тројице, на $3\frac{1}{2}$ километра, налази се један велики прав засека каменитог брда Острога. У том засеку, у висини од 150—200 метара каменитог дувара, налазе се неколико природних пећина, које су, вредном руком побожних Срба и трудом и заузимањем св. Василија Острошког, претворене у богомоље и калуђерске ћелије. На висинама, где су се пре 200 година легли тучији цареви, и својом грађевини претили мирном стаду веселих пастира црногорских, сада живе смерни монаси и служе св. литурђију Богу и службу св. Василију чудотворцу.

До ових богомоља иде се од доњег манастира малом просеченом путањницом, која изгледа на змијино вијугање; а често је непресечана степеницама и одморима, којих има на великом броју. Околу пута налази се камење разле величине, и нешто мало ситне шуме. Поглед је на све стране страховит, и при идењу путник мора добро да пази — нарочито иностранца, који нису привикли ићи и козјим путовима. Кад се путњак приближи самој стени где су богомоље и ћелије калуђерске, он се и невољно пред њом подуже заустави и гледа у висине, природом и људском руком украшене, дивећи се премудрости и величини Божјем и дрскости ума људскога. Планински још размисљају, да ли ће смети још и даље у висине пузати се и ући у пећине, која и иначе својим мазгалама не дају многе куражи — нарочито људима, који су непријатељски расположени према срп. народу и православљу. Ту их савест опомене на њихове злоумисљаје према српству, и чисто им каже, да за то Срби знају, па га и воде тамо, где ће заслужену казну од Бога и св. Василија добити. Најзад, после малог одмора, где се налази и једна нова ћелија за претходни одмор поклоника гроба св. Василија, путник се почне пењати најпре доста лепим и широким степеницама, која доводе у дугачак ходник у самом камену усечен. Овај ходник дугачак је 27.70, а широк $2\frac{1}{2}$ м., а пресецај је са неколико одмора и код свакога одмора има по 6—10 лепих басемака. Из њега се улази кроз један узак просек у један мали ходник, из кога се к северу пење преко 11 степеница у други ходник, у ком се налази звон и улаз кроз просечену стену у препрату. (Ова није где су обичне црквене препрате већ са леве стране храма). Ходник је овај дугачак $15\frac{1}{2}$ м., а негде широк 2 а негде 1.5 м. Препрата је дугачка 3 м., широка 80 см., и врата су у њу дугачка 1.38, а широка 74 см. Над овим вратима има у камену усечен овај натпис: „*Въсвѣдѣнъ стѣни ѡбожи монастыри православи епископъкъ, съ благословѣнемъ Господина отца и гвмена киръ Іовсефа Кошковица, изколи понокитъкъ къ*

сеи свителен двери, и крестъ, и апостоле, и поиратъ, ке кѣроу, прих-
денте благодатию Божию, чѣдена ищкленія подавающте, азъ ракъ
грѣшнии старецъ, монахъ Михаило штечкетвомъ Пасокичкы, сажителъ
храма сего за вечни спомегъ себе и родителен сконхъ Пексѣ и Степанин,
Богъ да прости! Жстрои се къ лѣто 1774, юліа 8. — Сивачи
Даскало“.

Из препрате се, још кроз маџа у камену усечена врата (висока
1.38 м., а шир. 50 см.) улази у цркву св. Василија, посвећену Ваве-
дењу. Ова је облика онаквога каква ју је сама природа створила; само
нешто са југо-запада човечја је рука поправила, и са југо-потока још
издубила камен, где је смештен љивот са св. моштима Василија, о-
строшкога светитеља. Ова црква велика је у дужину са олтаром 4 м.,
у ширину 3.90 м. при дну, а до двери 3.20 м. Олтар је широк 2.30
м., висина је храма 2.40, а олтара 2 м. Олтар је више окренут северу
него потоку и преграђен је малим иконостасом. На иконостасу су
двери (високе 1.50 м. и шир. 52 см.), северна врата (висока 1.30 м.
и широка 40 см.) и две престоне иконе мале и старе. У олтару су
престо и жртвеник усечени у стену у овалном облику. Престо је у
средини широк 60 см. а крајевни су сведени — заокружени; дугачак је
1 м. и висок од земље 96 см., а до горње стене — свода 42 см. Жр-
твеник је дугачак 80 см., у пречнику широк 29 см. а висок је 34 см.
С десне стране храма смештен је љивот св. Василија — сасвим усе-
чен у стену. Усек тај велики је у дужину 2.15 м., у ширину 51 см. и у
висину 1.15 м. Озго је овалан просек, а од пода црквеног је љивот
на стени, подигнут за 40 см. На југо-западу има два мала прозора, (или
боље рећи две мазгале) један је велики 60×40 а други — 15×25 см.

У овој цркви, сем св. моштију св. Василија острошког, које чи-
таве у пуном архијерејском орнату и данас у љивоту почивају, и још
једне св. мошти у мањем сребрном љивоту; нема никаквих древности,
све су Турци сагорели.

Пред препратом у ходнику на већем прозору подигнуто је звоно,
те са своје висине објављује време службе и, умилним гласом као с
неба, позива уморене раденике и борце Белонавлићане на богомољу.

в) *Иконостас Св. Василија*. Из великога ходника пеће се опет преко
неколико цик-цак стеница и јазбина у *иконостасу св. Василија*. Ова
се налази олтаром над самом црквом у висини на 10—12 м. Она нема
иконостаса. Унутрашње стене биле су исписане са светитељским ли-
ковима; али је живине много оштећен влагом и турском самовољом.
Једва се распознају светитељски образи. У овој се више не служи. Велика

је: у дужину 3.50 м., у ширину 3 метра а у висину 2.30 метра. С леве стране пред њом се налази ћелија и кујна св. Василија; а даље се пење опет ћелијама калуђерским. Од ових се пење великом ходнику на лево а у десно ка извору. У великом ходнику над ћелијама — велики 20 мет. и широк 1.10 м. — налазе се два велика чокота дозе, који врло добро роде, али слабо дозревају. Ка истоку десно налази се мало више над испосницом извор и пред њим опет мали ходник (велики у дужину 5.30 метара и широк 3 метра.) Сам извор је велики у пречнику 3.20 метра и изгледа изнутра, као каква петачка, овалан и пуцаљ. Вода је на најтоплијим данима врло лада, и це отиче. С тога и вије укусна. Сви су ходници снабдевени са мазгалама спремним за одбрану од непријатеља.

Над овим ходницима надвишене су се горостасне стене — е би рекао да ће сад на земљу пасти и све доле покршити и порушити. Овај пагиб стена служи као кућна стреја, те одбија од ходника сваку непогоду, и штити ћелије и цркве од јаких ветрова и снегова.

Цео унутрашњи положај ових пећина и распоред разних просторија (одељења), као и вијугасти ходници и многобројне стенице и одмори, изгледају чудесне и тајанствене. Посетилац се у њима налази у неком двојаком настројењу свога духа: у побожном, јер му се чини да се тада налази у неком надземном месту — у небској обитељи; и у неком страховитом — нарочито кад погледа у ходницима оне многе мазгале, које га подсећају на средњевековне замке и тамнице, и кад с прозора погледа напоље и види на којој се висини налази, и околу себе види оне тамне и влажне пећине, које опет притискују људска прса и даве дах у човеку, а сриж се леђи у костима. Још најгоре га заплаши, кад зна и види да из овога лавиринта, без вође, не може сам изићи и у низину спустити се. Све то не може човек добро ни сопственим очима прегледати, а то ли испричати и описати.

г) *Стара црквица на гробљу.* Ова црква — храм св. Георгија — налази се између манастира, нешто мало ка западу, и око ње су калуђерски и вел. јунака и знатних Белопаплићана гробови. Она служи за парохијску потребу. Зидана је тесаним каменом. Велика је: у дужини 9 метара, у ширину 3½ м. и у висину 4.60 м. Има мали иконостас од дрвета са четири престоле иконе. На вратима споља има овај натпис: „ѦѦѦѦ (1799) сн храмъ шкони ск. Георгию вѣромнахъ Петрониѣ, игѣмникъ остреники, отачествомъ Дамјановичъ“. — Око саме цркве гробови су ових: игум. Максима Вошковића, архим. Стевана Павићевића, игум. Петронија Дамјановића, свешт. Матијана, војводе попа Симе Војводића, Марка Марушића, јунака, и т. д. Друге знаменитости нема.

Поред све своје природне лепоте и украса светиња, ово је место Острог врло значајно и услед историјских догађаја и јуначких ратова, који су пет векова вођени око острошкога манастира. Бесни никшићски Турци, који се ни цару не покоравашу, готово посведневно нападали су на Белонавлинџе, и ове убијали, куће им палили. Највише бојева било је око овога острошкога брда. Зато је и св. Василије, појимајући стратегијску важност овога брда, почео подизати овде храмове, а око њих оградe, које су изгледале на права утврђења. Ту је он православни народ прикупљао и челично га не само у праћедовској вери, него и у јунаштву, учећи га како је сваки Србин дужан за крет часни, слободу златну и милу отаџбину и поштење погинути, и при смрти и синке своје заклети, да чувају те човечанске светиње.

И одиста, поколења причају, да су се Срби, од подигнућа тих светиња — манастира у брду острошком — слободпије, јуначкије и усениције борили противу вековнога непријатеља. А од смрти св. Василија и показаних на његовом гробу чудеса и сами су Турци зазирали од тога места. А и кад су год бој отпочињали, плаћали су исти великим бројем својих глава. Четничком ратовању нема ни броја, јер су се недељно појављивали у околини Остога. Н људи су непрестано били на стражи и са оружјем у руци — дан — ноћ пробденисавали; а жене су код кућа и у пољу радиле и своје војне храниле и одевале. Од главних царских ратова највише саслужују пажњу ратови од 1852—3 г., 1862 и 1876—8 године, када су на Црну Гору ударили наше и везири, са огромним аскером од по 100.000 беспих Арнаута и Анадолаца. На ове острошке манастире ударио је 1852 г. Омер паша у друштву са наиом Неманом, Ризом и Ибрахимом и са 30.000 низама, у циљу да то „хајдучко“ гнездо разори, св. Василија,штићеника тих „хајдука“ снали, и њиховога „арамбану“ Мирка Петровића зароби и на колац набије, јер беше у Никшићу чуо, да се он главом у манастиру тада излазаше.

У том циљу, он понђе једно велико одељење војске у манастир Жбуњу, да тамо дочекају Мирка, ако би преко брда Острога из манастира пребегao, а сам се на Острог манастир и његове пећине са главном снагом (30.000) кренe. У очи самог Вожића опколе Турци жупски манастир, и незнајући да се ту налази војвода Мирко са неколико одабраних војника. Цео дан су се тукли а ноћу тајним путањмама, куда се само козе пењу, побегну, и преко острошкога брда дођу у манастирске пећине, и незнајући опет оци, да су оба острошка манастира опколена још већом турском снагом. Кад су то видели, они тад добро утврде улаз у пећине, и ту се зароку борити се до једнога.

Њих је било свега 35 људи. Сутрадан навали сила турска на оба манастира и доњи заузму одмах, побивши све који се тамо нађоше. Затим су укупном силом ударили на манастир у пећини. Но из пећине са горостајне вишене очајнички бранише затвореници манастир и св. Василија, пред чијим си. моштима клечаху два смерна свештенослужноца: архим. Никодим и млади свештеник Петар, данашњи игуман манастира Острога, те молише светитеља да својим богоугодним молитвама умоли Бога за заштиту манастира и хришћана.

И ако је икада молитва била топла и усепена то је тада. Јер, пуних девет дана, шака људи бораше се храбро и са успехом противу силе од 30.000 Турака. Један метак обарао је по 2—3 Турчина, а једном стеном, с висина баченом, убијаху по 15—20 Турака. „Повећа стена правила је велики собак кроз гомилу нападајућих Турака. да је то с висина — вели отац Петровије — било интересантно погледати. Тада се Турци јако ускомењају, а ми их — вели он — „шешучки“ поздравимо из пушака, које им, такође задаваху огромну штету. Они су бедни мислили да нас има хиљадама; а неки онет, знајући за чудеса св. Василија, држаху, да се сам он брани силом својих чудеса.“

„И одиста, продужаваше отац Петровије, иштићаше нас св. Василије. У томе нас уверио и још више охрабрио један догађај. Једнога дана неким случајем убаце Турци кумбару у пећину; *Крста Петровић* (стриц Боже Петровића, садашњег председника министарства црногорског) у тренутку ичена са запаљеним фитиљем кумбару и кроз прозор врати је Турцима. Међу њима се распрене и чудеса је починила; побила је које она, које камење што је собом подигла и распрела, више од стотине Турака. Кад су и то чудо Турци видли, онда су се тако збунили, да су се између себе клали. Турско урликање и вика продирала су, чини ми се, небеса; и наше јунаке није то ништа збунило, него отисну у ону забуну неколико великих каменова — те их на све стране прореде и ућуткају. Тога дана није — вели — више било напада, па ни сутра дан; али Турци исеу напуштали онесаду.“

„У нашем малом логору, прича отац Петровије даље, двојица од болести умру, а трећег су некако кроз мазгалу убили Турци. Ми их писмо имали где да саранимо у пећини, јер писмо имали ни чиме ни времена да дубимо јако у камену; а писмо их, из љубави и сажалења, хтели да избацимо кроз прозор напоље, да се Турци над њима мртвима свете. Но, кад мртва тела, после два-три дана, почну јако да задахом досађују живима, тада се договоре да се поћу спуште на земљу и доле их уконају, кад Турци од стена остуне и засну.“

„И тако у очи Богојављења поћу (1853. г.), када, по народном веровању, Бог многа чуда чини, спуште се на коноцу четири војника:

Филип Матов Мартиновић, Видак Рајчевић, Марко Мина Бошковић и Грујица Петров Милаговић, да мртве покопају, и то: пона Јову Радовића, Грујицу Мијуковића и Мирка Милаговића. Војници тек што су с тешком муком ископали један метар у камен и земљу, кад Турци осете и полете ка стени. Видели то погребари, један од њих — Грујица — уграби конопац и викне вуци, и буде у пећину увучен; двојица, Видак и Марко, легну у готов гроб, а Филип гурне међу већ дошавше Турке, и, знајући добро турски језик, пролети у мраку кроз њих, викајући: „бежите Турци, ето Црногораца као мрави Војји — сви ћемо изгинути“! Турци се збује, многи и побегну, а он кроз цео турски логор узакне и пређе преко реке Зете у логор кнеза Данила, и овоме саопшти све, како је у ствари. Кнез Данило брже боље похита са свом својом војском, да Турке отера и опкобене спасе, и рођенога свога брата Мирка избави. Она двојица што се беху у гробу прикрили, кад се Турци поплашише и од стена опет натраг вратише, успујају се донекле уза стену, вичући: „спуштајте уже“! Они из пећине спуште уже и увуку их“...

„Рано у зору на св. Јована удари са запада кнез Данило с војском, а кад то Мирко угледа, он излети са своја 32 друга, те сложиво сви ударе на Турке и срећно их разбију и — отерају у Никшиће“.

Од тих славних бораца има још живих и нама су многи од њих цео овај догађај причали. Кажу да су највише Турака побили камењем, које је било у пећини за сваки случај сменитено, пошто су се непрестано молили Богу, а сваки дан св. литургију вршили, у цркви код св. Василија у његовој нососници. Главна и готово једина молитва била им је: „*Не имаши ништа пошести, не имаши ништа надежди, развезе Тебе Пресвета Дјеве, Ти нам помози, на Тебе се надасмо, и Тобом се фалимо, Твоји јесмо раби, да се не стидимо*“⁴. Ову су песму били — веле — сви за два дана научили, и данас који су живи знају је на памет и у молитвама је својима читају.

Отац игуман Петровије, честити старина, нерадо о томе прича; а кад смо га ми умолили, да нам каже, је ли баш све тако као што други причају, он нам је све то, са неком тугом поменашом, с радосћу и одушевљењем, а цуним очима бистрих суза, потврдио и много што-шта објаснио⁵).

⁴) Између осталог рече тада, да га је Владика Петар II запоши млада у 14 година, јер се беше ожењено рођеном сестром браће Петровића, а Петровом рођаком, и послао га тада беше у острош. манастир код архим. Никодима на поправку. У том се појави тај догађај и он са горњима буде опкољен и затворен у пећину. О тадашњим утисцима, који су на-п. као млада утисци, неће да прича, али се види да је на-п. велики утисак тај догађај произвео.

Данас се Црна Гора развија како у државно-политичком, тако и културно-економном односу. И острошки манастири су подигнути и у свему унапређени, да се могу равнати српским манастирима у Фрушкој Гори. Њезин вредни старешина отац Петроније, са својом братијом: оцем Симеоном, кандидатом Кијев. Духов. Академије, и свештеником Јовом Дамњановићем, манастирским рачунолагачем и учитељем месне школе, труде се да се не постиде свога рада и стра-наца који посведневно, са разних крајева света, долазе једни на по-клоњење св. Василију, а други да виде те чудновате цркве у Пећини, и то место где је 1852—3, 1862 и 1866—7 год. толико Турака — преко 100.000 — изгинуло од тако рећи шаке људи... Чудна су и неиспитана дела Божија!...

Овај манастир има прилично и свога имања, али највећи му је доходак од прилога на св. Њивот. Он од својих прихода не само из-држава своје свештенослужитеље и црквенослужиоце и дочекује госте, него још и лењу свогу даје на издржање других цркава, мана-стира и цетињске митрополије.

Цетињска митрополија удесила је све црквене и манастирске приходе тако, да она, при свој незнатности тих прихода, не тражи од државе никакве помоћи за издржавање јерархије и клира црквеног, а још мање за манастире и цркве. Она, шта више, из тих прихода из-држава и богословско-учитељску школу, — само држава плаћа настав-нике. Изгледу су да ће у будуће све још боље бити, што им ми од свег срца и желимо.

Манастир Врађина — св. оца Николе

Задужбина, благодарнога ученика св. Саве Иларијона, првога епископа зетског после установе светосавске архиепископије у великој српској жупанији, налазаше се на острву скадарскога језера *Врађини*, близу *Жабљаци*, некадашње престонице Стевана Црнојевића, зетскога владара. — Овај је манастир био подигао епископ Иларијон у почетку друге четврти XIII. века; и из великога пијетета, поште и љубави према своме вел. учитељу св. Сави, покљони га овоме, са целим остр-вом за метох — те исти постане ставроанигијски манастир, и као такав дуго је постојао.

По с доласком Турака и на ту страну, манастир је био промен-љиве судбине. Бивао је и као средиште политичкога центра, где су се главешине скупљале и договарале о благу и напретку земље, као и одбрани од непријатеља; а бивао је и тркалиште срп. непријатеља. Ту су чак држани и конгреси и конференције суседних владара и њи-хових посланика, а потписивани су и уговори државни. Ту је била сме-

штена и митрополија зетска 1478. године. Но на жалост ту су и бесни Турци провалили и врло често своју осветничку душу наслађивали паљењем и у рушењем те свете задужбине и калуђерских ћелија. У два маха су је палили и рушили. Први пут запаљени су је око 1480 г., а други пут су је са земљом сравили 1847 године.

После првога паљења обновили су га ускоро тадашњи побожни становници Врађине, Жабљака и Десандре; а други пут подигао је на развалинама старог манастира Врађине лепу цркву садашњи кнез црногорски Никола I. 1886 г., и посвећена је опет св. оцу Николи чудотворцу.

Поред ове цркве подигнут је и леп двокатни дворач, са неколико просторија. Са острва и од манастира је леп изглед на све стране Црне Горе, на скадарско језеро и равницу морачку, где су некада биле ливаде славних Немањина.

Но поред све лепоте и украса тога острва, ипак манастир нема калуђера — веле не могу да се одрже, што је нездраво место. Нарочито мори нека особите врсте грозница.

Манастир нема никаквих старина — све је то Турчин однео и ватром уништио.

Развалине манастира Обода

Овај манастир — храм св. оца Николе — подигли су били калуђери ман. Врађине, и био је метех истота. Манастир је овај од историјског значаја из два узрока. Прво с тога, што је и ту некада (у почетку последње четврти XV. века) била смештена резиденција зетске митрополије; а друго с тога, што је ту прва српска штампарија поинкла (1493 г.) и књиге се српске штампале.

Како од манастира, тако и од прве српске штампарије и калуђерских ћелија данас се једва траг познаје. Све је то зуб времена и непријатељ српски уништио. Данас се на том историјском месту налази само један мали храм — црква — те служи за скромни спомен некадашње славе и поноса свога претходника, а под темељом својим скрива сведоке ободске штампарије — ливена слова, које по — чешће несташна доца ријечка понеко ишчопркају из манастирских и градских развалина.

Развалине задужбине Божидара Вуковића

На сред тихога, и рибом врло богатога, језера скадарског, подиже се из воде један каменити вис (висов над морем више од 300 м.) — острво *Старчево*.

На овом острву налазе се развалне задужбине Вождара Вуковића, првога епискога штампара, где је он и сахрањен. — Од цркве налазе се данас само зидине. Била је окренута више југу но истоку, а цела источна страна т.ј. олтар са своја три апсида уконана је у стену. Грађевина није велика — у дужину је $9\frac{1}{4}$, а у ширину $5\frac{1}{4}$ мет. — Разуме се, нема никаквих натписа, а још мање каквих других знатних ствари. Од како је први пут црква порушена — у скоро после смрти Вождареве, — није више ни обнављана.

* * *

У Црној Гори има још разних задужбина и из старога и новога доба, по ми у њима нисмо лично били, и не знамо шта у њима од стародревности има. Манастира има још ових :

1) *Ждробаник* — храм *Аргистратии Михаила* — зидао га је онај мети који и м. Морачу. У прво време био је филијал — метох ман. Мораче. И данас постоји као засебан манастир и служи се у њему служба Богу.

2) *Дра* — храм *Усценија Пресвете Богородице* — стари је и ишко не зна ко га је подигао.

3. *Пиверски* — храм *Рождества Пресвете Богородице*. Овај је манастир задужбина калуђера Стефана, подигао ју је у првој половини прошлога века. Он је ту 24 фебруара 1730 год. и сахрањен. Доцније — кад су се почела појављивати чудеса на гробу његовом, ископају га из гроба и нађу му тело цело и неповређено. И данас се налази у цркви у Њивоту, и народ му долази на поклоњење и — исцелење. Чудна су и неиспитана дела Божја !

4. *Ком* — храм *Усценија Пресвете Богородице* — задужбина Стевана Црнојевића, зетскога кнеза. Он је овде са својом женом Маријом 1471 године сахрањен. Данас нема у њему калуђера.

5. *Келмија Добрска Усценија Пресвете Богородице* и

6. *Дони Бриџи* — храм *св. Николе чудотворца* — оба су метоха филијали манастира Цетиње, сигурно су их подигли старешине цетин. манастира у старије доба. Данас немају калуђера.

* * *

Ми казасмо што знадосмо и умедосмо о горензложеним еписким хришћанским светињама и светим предметима, држећи да речено и исписано неће бити на одмет нашој црквеној историји и филологији епиској. Само бисмо желели да пошт. читаоци имају при читању половину стриљења, колико смо ми имали, кад смо све то прегледали и књиге и рукописе из прашине извлачили, претурали и запис и бело-

пке пренисвали; као и да нас не окривљују — ако би приметили какву погрешку или непотпуност и недотунавност. Јер вазда треба имати на уму, да се погрешке лакше уочавају у штампаном тексту, него ли у рукопису.

У Дубровнику
на дан наше тридесетогодишње
свештеничке службе
25 фебруара 1894 године.

Епископ
Никанор Ружичић.

Нишки Епископи

Гаврил

Управљао нишком епархијом као митрополит за време укинућа
неке патријаршије.

Макарије

Мелетије

Дошао на управу нишке митрополије после Макарија. Њега је Хусеин-паша, 1821 год., други дан Св. Тројице, због љубави према Великом кнезу Милошу, затворио у град са протом Стојаном и поп Ђорђем из Ниша, а трећег дана Св. Тројице обесио их на нишавском мосту.

Венедикт

Данило

Јосиф

Глигорије

Издејствовао је од Турака да се верни могу позивати на молитву у цркву помоћу клепала. Први пут је клепало у Нишу 19 децембра 1843 год.

Венедикт II.

Никифор

Јанићије

Помоћу свога богатства, а из превелике љубави према цркви, издејствовао је 1856 год. дозволу да се у Нишу може саиздати садања нишка саборна црква, и ако је био Грк. Он јој је и темељ осветио.

Калиник

Био је последњи Грк на столици нишке епархије из цариград. патријаршије, али он није дуго остао у Нишу, јер је 25—III—69 г. морао услед неких околности сам да оде из Ниша натраг откуда је и дошао.

Виктор

Он је дошао из Цариграда као егзархијски епископ. Присаједињењем нишког, протског, врањског и топличког округа, указом од 1—II—79 год., ушао је у састав српске јерархије и добио је био на управу садању нишку епархију. Подржавањем бугарске пропаганде доста је учинио пакости срп. цркви у Старој Србији.

Јероним

Рођ. 1825, а † 10—VI—94 г.

Инокентије

(Види стр. 9.)

Никанор

(Види стр. 10.)

СПИСАК

СРПСКО-НАРОДНИХ ИМЕНА

I МУШКА ИМЕНА

Анђелко	Будимир	Влаћ	Вуксан
Араићео	Будислав	Војдраг	Вукша
		Војин	Вулета
	Ванетина	Војислав	Вулић
Бајко	Васиљко	Војица	Вучета
Благоје	Васоје	Војко	Вучић
Богдан	Велизар	Вранеш	Вучко
	Велислав	Вујадин	
Богипа	Величко	Вујак	Гвозден
Богић	Вељко	Вујан	Годомир
Богобој	Венцеслав	Вујица	Гојко
Богоје	Векослав	Вујко	Гојинк
Богољуб	Велимир	Вујета	Голубан
Богомир	Веселин	Вук	Гордан
Богослав	Видак	Вукајло	Гргуур
Бождар	Видан	Вукал	Гријак
Божин	Видач	Вукан	Гроздан
Бојица	Виден	Вукас	Грубан
Бојко	Видојко	Вукац	Грубеша
Бојчета	Видосав	Вукадин	Груја
Боривоје	Витко	Вукашини	Грујица
Борислав	Витомир	Вукдраг	
Борко	Витор	Вукић	Дабижив
Боспјок	Вићан	Вукман	Данило
Бошко	Владан	Вукмиљ	Данојло
Брајан	Владета	Вукмир	Дојан
Брајен	Владимир	Вуковоје	<i>Двасмир**</i>
Бранимир	Владислав	Вукоје	Добрашини
Брајица	Владоје	Вукојице	Добривоје
Бранислав	Владун	Вукола	Добрило
Бранибор	Влајислав	Вукоман	Добросав
Бранко	Влајко	Вукосав	Добрица
Братко	Влатко	Вукота	Драган

Примедба 1. Српска имена изложена су овде за олакшицу свештенству и кумовима, да би при крштавању младенаца давали чисто српска имена онима који се крштавају.

Примедба 2. Имена, поред којих има по једна звездица, обично се дају деци, коју износе на пут да их нају нови кумови; а поред којих има две, дају се обично замбрачној деци (кониладма).

Драгиша	Завиша	Љубомир	Милодан
Драгић	Звездодраг	Љубосав	Милорад
Драгмило	Звоинмир		Милосав
Драгобрат	Здравко	Маврен	Милош
Драгоје	Златан	Мален	Милун
Драгојло	Златко	Малета	Милутић
Драгољуб	Златоје	Мален	Милуш
Драгомир		Малиша	Миљен
Драгослав	Иван	Манојло	Миљко
Драгош	Ивко	Маринко	Миљурко
Драгутин		Марисав	Мирко
Дражета	Јакша	Марјан	Миродар
Дражимир	Јанко	Маркиша	Мирослав
Драјило	Јерко	Мартин	Мирен
Дракша	Јеросиме	Машко	Мирча
Драшко	Јоксим	Мијат	Мирчета
Дујак	Јуриша	Мијобрат	Мита
Дујан	Јурко	Мијодраг	Митар
Дујко	Јурос	Мијушко	Мићан
Дукадин		Миладин	Мишљен
Душан	Каменко	Милак	Младен
Душица	Китан	Милан	Момир
Душко	Комнен	Миланко	Момчило
	Колда	Милат	Мрђен
Ђура	Костреш	Милан	Мркша
Ђурашин	Красоје	Милантин	Мутац
Ђурисав	Креман	Милен	
Ђурица	Крета	Миленко	<i>Најдан*</i>
Ђурко	Крстивоје	Милета	<i>Нађа*</i>
		Милеш	<i>Нађен*</i>
Ђрак	Леноје	Миливоје	Настас
	Лимо	Милија	<i>Насод*</i>
Ђарко	Луто	Милијаш	Негован
Ђеравица		Милиш	Негода
Ђивадин	Љубенко	Милишко	Недељко
Ђиван	Љубивоје	Милисав	Непад
Ђивко	Љубинко	Милић	Нешко
Ђивојин	Љубисав	Милоје	Никашин
Ђивота	Љубиша	Милојко	Никита
Ђивул	Љубобрат	Милован	Никон
	Љубоје	Миловук	Никослав

Нипко	Радисав	Роман	Стојин
Новак	Радић	Руспир	Стојић
Новица	Радич		Стојиљко
Новко	Радичап	Сава	Стојко
	Радман	Савко	Стојша
Обрад	Радмило	Свевлад	Страјин
<i>Обрен*</i>	Радири	Светислав	Стратимир
<i>Обретан*</i>	Радоба	Светозар	Страхиња
<i>Обретко*</i>	Радобуд	Светолик	
Огњан	Радован	Светомир	Танацко
Остоја	Радоје	Себислав	Татомир
Остромир	Радојица	Секула	Тјешимир
	Радојко	Селак	Тошан
Павић	Радојло	Сибин	Тијосав
Павко	Радомир	Сипиша	Тихомил
Паво	Радоња	Славиша	Томан
Паун	Радосав	Славко	Трипко
Паунко	Радота	Славољуб	Тројан
Периша	Радош	Сладоје	Тугомир
Петак	Радуван	Слободан	
Петко	Радул	Смиљко	Угљеша
Петоје	Радулин	Соко	Угрии
Петош	Радун	Спасоје	Умиљен
Петраш	Радусин	Средоје	Урон
Петрашин	Рајак	Сретен	Утјешен
Петропвје	Рајин	Сретимир	
Плавша	Рајица	Срећко	Херак
Првослав	Рајич	Стамат	
Предимир	Рајко	Стаменко	Цветан
Предраг	Рајчета	Сталимир	Цветашић
Прелимир	Ралеи	Станисав	Цветин
Преслав	Ралета	Стапиша	Цветко
Пуниша	Раисав	Станко	Цветоје
	Ранко	Станоје	Цвијан
Радак	Раосав	Станојло	
Радан	Ратко	Сталета	Чедомилъ
Радас	Рачета	Стојадин	Чедомир
Раден	Рацко	Стојак	Чудомир
Раденко	Ресан	Стојан	
Радета	Риста		
Радивоје	Розмир		

II ЖЕНСКА ИМЕНА

Андријана	Гроздана	Инка	Малина
Апђелица	Гроздијанка	Илинка	Малинка
Араиђија		Иконија	Манда
	Даница		Мандуша
Богдана	Данојла	Јана	Маргита
Божана	Даринка	Јелица	Маријана
Вожица	Даросава	Јелка	Маријета
Војана	Десанка**	Јевросима	Маринка
Војка	Деспина	Јока	Марица
Борика	Дикла	Јокна	Марта
Борка	Дикосава	Јаглица	Милана
Босиљка	Добрана		Милева
Браислава	Добрија	Калина	Милена
Будимка	Добринка	Каменка	Милевија
Будислава	Достана	Каравида	Милинка
	Драга	Каравила	Милосава
Велика	Драгија	Ковава	Милава
Велисава	Драгиња	Ковиљка	Милка
Весела	Драгојла	Комненија	Милкава
Вида	Драгомира	Кондија	Милојка
Видна	Драгослава	Корува	Милука
Видојка		Косана	Милунка
Видосава	Ђука	Косара	Милуша
Вишња	Ђурисава	Крстина	Миљана
Владислава	Ђурђа	Круна	Миљка
Влајка	Ђурђија	Крунија	Мирјана
Војислава		Кћерана	Миросава
Војка	Ћивана	Кумрија	Митра
Веселинка	Ћивка		Младена
Вујана		Ламенка	
Вукана	Загорка	Латинка	Надежда
Вукмира	Звездана	Лепосава	Настасија
Ваукосав	Здравка		Негода
Вучица	Златија	Љеносава	Неда
	Златка	Љиљана	Николија
Гвозда	Зорана	Љубишка	Никона
Гордана	Зорица	Љубица	Никосава
Гордијана	Зорка	Љубосава	Повка
Госнава			
Грозда	Ивана	Мајда	Обренија

Огњапа	Радојка	Свмана	Станица
	Радосава	Симка	Станка
Чава	Радулка	Симона	Станојка
Павлија	Радула	Симуна	Стенанија
Пауна	Рајка	Сивђа	Стојана
Пауница	Рајна	Славитељка	Стојанка
Паунка	Ракита	Славка	Стојисава
Пауша	Ризна	Славна	Стојка
Пелагија	Роса	Смиљана	Стојица
Перуника	Ружа	Смиљка	
Петкана	Ружица	Сока	Талка
Петрана	Рүмена	Сокна	Танкоса
Петрија	Русмира	Снасещија	Тошка
Петровија		Стајка	
Плана	Савка	Стамена	Убавка
Пругиња	Санда	Стаменка	Угринка
	Саудаћија	Стана	Урица
Рада	Светлана	Станава	
Радана	Селинка	Станача	Цвета
Радна	Секана	Станислава	Чава

НАЈНОВИЈЕ ИЗМЕНЕ И ДОПУНЕ

Пошто је грађа за израду овог шематизма приљена у главноме из *списка* о стању парохија, цркава и пароха за 1898. год., који се налази у архиви нишког дух. суда, јер нам тражене податке, према послатим питањима о стању цркава, парохија и пароха, већина г. г. протојереја и намесника није послала благовремено, а неки нам ништа још ни до данас нису послали; и пошто су се у току рада и штампања овог шематизма, као и после, дешавале неке промене и измене, то сам принуђен да овде и те најновије измене и допуне, за које сам сазнао, обухватим ради потпуности и тачности шематизма.

- 1) *Радован Кнежевић*, парох шабачки, члан Великог Дух. Суда (стр. 16) умро је;
- 2) *Аранђел Поповић*, парох доњетрнавеке парохије (стр. 61) добио је капелана *Ђорђа Поповића*;
- 3) Рибарске парохије (стр. 69) парохијска црква је новоподигнута црква у Рибарској Бањи;
- 4) *Миладин Радосављевић*, парох тмавски (стр. 76) добио је капелана *Радосана Вучинића*;
- 5) *Миладин Брадић*, парох гргурски (стр. 82) добио је капелана *Јевтимија Радосављевића*;
- 6) *Јован Ђикић*, свешт. у миру (стр. 103) добио је парохију копањичку, у срезу лесковачком;
- 7) На мачкатичкој парохији (стр. 110) сада је *Анта Стаменковић*;
- 8) *Цветко Ђорђевић*, парох белопаланачки (стр. 117) добио је капелана *Ђуку Марјановића*;
- 9) *О. Серафим*, сабрат ман. Габровца (стр. 126), сада је старешина ман. кацапунеког;
- 10) Иванкуљска парохија, о којој је реч на 86 страни, подељена је на две парохије.

И С П Р А В К Е

- На 11 стр. у другом реду озго место *Меленгије* треба *Љубомир*.
- „ 27 „ у другом реду озго место *у 1564 г.* треба 1564 год.
- „ 36 „ у трећем реду озго место *Примеба* треба *Примеба*
- „ 58 „ у шеснаестом реду озго место *32* треба *26*.
- „ 59 „ у четвртом реду озго место *226* треба *1226*.
- „ 60 „ код деляградске парохије треба додати: *Ругевице* 187 и *Вукашиновица* 78 домова.
- „ 67 „ у једанаестом реду озго место *94 г.* треба *84 г.*
- „ 71 „ у двадесетом реду озго место *крушевачки* треба *моравског*.
- „ 75 „ у првом реду озго место *Ерби* треба *Ерчиби*.
- „ 75 „ у четрнаестом реду озго место *свешт.* треба *ирота*.
- „ 76 „ у десетом реду озго место *парох* треба *капелан*.
- „ 76 „ у осмом реду озго место *Младен* треба *Милани*.
- „ 87 „ у дванаестом реду озго место *Себе-Врање* треба *Себе-Врање*.
- „ 98 „ у осмом реду озго место *3 дома* треба *3 села*.
- „ 104 „ у четвртом реду озго место *Окруличка* треба *Оруличка*.
- „ 111 „ у десетом реду озго место *Милековић* треба *Миленовић*.
- „ 113 „ у четрнаестом реду озго место *1895* треба *1898 год.*
- „ 116 „ у осмом реду озго место *Пенчиовић* треба *Пенчић*, и у петнаестом реду место *Пенчиовић* треба *Пенчић*.
- „ 120 „ у тринаестом реду озго место *великобољинска* треба *великобољинска*.
- „ 121 „ у трећем реду озго место *Маши* треба *Мана*.
- „ 126 „ у шестом реду озго место *1791* треба *1795 год.*
- „ 126 „ у деветом реду озго место *20—VI—97* треба *30—V—98 године*.
- „ 142 „ у тринаестом реду озго место *пъркыхъ* треба *пъркыхъ*.
- „ 142 „ у петнаестом реду озго код речи *ироту* 1898 год. додати *иред*.
- „ 154 „ у четвртом реду озго место *В. бољинска* треба *В. бољинска*.

На 177 стр. у првом реду овог места ꙗѣіа треба ꙗѣіаі.

„ 233 „ после епископа Виктора следује епископ Пестор и епископ Димитрије.

На страни 33-ћој код литургије Григорија Двојеслова стоји : „врши се не само у среду и петак великог поста, прва три дана страсне недеље и на младенци (9 марта), но и свих дана преко недеља вел. поста, изузимајући суботу, недељу и оне дане, када не бива никаква служба, као на Вел. Петак, понедељак и уторак вел. нед. вел. поста, среде и петка сврне недеље. А треба да стоји : „врши се не само у среду и петак вел. поста, прва три дана страсне недеље и на младенци (9 марта), но и свих седмичних дана вел. поста, изузимајући суботу, недељу и оне дане, када не бива никаква служба, као Вел. Петак, среду и петак сврне недеље.“

Неколико ситнијих погрешака, које су се поткрале у коректури, а не кваре смисао, моћи ће читаоци сами исправити. Погрешке, које су се поткрале код назива појединих села услед тога, што пишу читко написана од стране г. г. прота и намесника, који су слали списак парохија, цркава и пароха, нек нам се не упишу строго у грех, јер овакве су погрешке неизбежне биле.

ИЗЈАВА

Сав материјал за израду овог *шематизма* црпео сам из архиве нишког духовног суда, а календар сам израдио према *Типику*, *Минејма*, *Месеослову*, *Пасхалији* и др. изворима.

Имена српско народна, са додатком неких имена, узео сам из „Кретања“. Почетак *иак нове године и постанак назива појединих месеца* прештампао сам из *цркв. богословља*, пошто сам претходно у неколико ово прерадио, а *славе разних еснафа и друштвених корпорација и године знатних догађаја*, прештампао сам нешто из „Звезде“ а нешто из државног *шематизма* 1895 године. Најзад, *јеванђеља и апостоле за све покретне и непокретне празнике* израдио сам по *Неделици* А. Илића и Слав. Календару за 1891 год.

И ако је цео овај *календар са шематизмом* диктовала некрена љубав према *сери, цркви и свештенству* с једне стране, а с друге стране туга, која ме је подлазила при помисли да и неслободне неке српске цркве, ван Краљевине, имају своје *шематизме*, ради бољег и тачнијег познавања *парохија, цркава и духовенства* а *автокефална срп. црква* у Краљ. нема, него *напредак у познавању српских светиња* и рад на *црквено ред. просвећењу мили странпутицама*, ипак знам, да ће се без сумње наћи доста таквих људи, који ће ми подметати и такве побуде, које су од мене далеко. Зато ћу бити у толико захвалнији свима оним, који узмогу опазити, да је цело ово дело заиста плод чисте љубави према раду и тежње да се ова досадања празнина испуни и у нишкој епархији.

А кад се око неког рада уложи толико труда, колико је потписати уложило око ове књиге, онда је право што он очекује да критичари, пошто му раду махне поброје, кажу искрено, објективно и савесно и оно, што и доброга у њему има.

О Б Ј А В А

Част ми је јавити православном свештенству нишке и др. епархија Краљевине Србије, да по дозволи и препоруци надлежне духовне власти израђујем *иконе* засебно на дрвету и платну, иконостасу и дуваровима у црквама строго у духу православне цркве *по врло умереној цени*. Као препорука мога уметничкога рада осим стручног, академског образовања које сам добио у академији живописау православној Русији, служе и иконе које сам до сад за иконостасе а и иначе радио, а нарочито велики иконостас велике нишке саборне цркве, које су похваљене на највишем месту и које је и стручна строга комисија од 4 стручна лица, која је била одређена од стране министарства просвете и црквених послова и нишког духовног суда, примила такође као потпуно солидне, уметничке и у духу православноме израђене.

За израду и цену молим да се сваки обрати потписатом. Поруџбине се врше врло брзо и солидно а погодбе се израђују тачно и на време.

Ниш.

С поштовањем

Милутин Марковић,

академски живописац, цртач гимн.

Краља Милана I.

Ц Е Н О В Н И К

црквеног одјејања и свештеничког одела

која се могу добити у радњи

НИКОЛЕ ЦВЕТКОВИЋА

кројача свештеничког и црквеног одела у Нишу, Обреновића улица, број 30.

ОДЈЕЈАЊЕ ЦРКВЕНО

1.) *Кадифено одело I. квалитета*

Одежда од најфиније венецијанске кадифе ма које боје са ерма ширитом и штикованим великим кретом на леђима дин.	340
Стихар од fine свиле у мортаниху са два реда ерма ширита динара	140
Епитрахиљ од исте кадифе као и одежа са ерма ширитом и штикованим кретовима динара	110
Наруквице од исте кадифе са ерма ширитом и штикованим кретовима динара	30
Појас од исте кадифе са ерма ширитом и штикованим кретом динара	25
Дарак за путир од исте кадифе са ерма францама и штикованим кретовима динара	30
Дарак за дискос од исте кадифе са ерма францама и штикованим кретом динара	30
Ваздух од исте кадифе са ерма ширитом, францама, штикованим кретом и осталом израдом динара	45

2.) *Кадифено одело II. квалитета*

Одежда са ужим ерма ширитом динара	210
Стихар од лакше свиле са ужим ерма ширитом динара	85
Епитрахиљ са ужим ерма ширитом динара	60
Наруквице са ужим ерма ширитом динара	20
Појас са ужим ерма ширитом динара	18
Дарак за путир са ужим ерма ширитом динара	30
Дарак за дискос са ужим ерма ширитом динара	25
Ваздух са ужим ерма ширитом динара	40

3.) *Одјејање од штофа I. квалитета*

Одежда од златотканог штофа са ширитом и фином израдом динара 150

Стихар од полусвилене материје са ширитом и фином израдом дшара	50
Епитрахиљ од истог штофа као и одежа са ширитом и франц- лама динара	30
Наруквице од истог штофа са ширитом и кретом динара	15
Појас од истог штофа са ширитом динара	12
Дарак за путир од истог штофа са ширитом динара	18
Ваздух од истог штофа са ширитом динара	25

4. Од штофа II. квалитета

Одежда од лакшег штофа са ширитом и осталом израдом д.	120
Стихар од вулене материје динара	35
Епитрахиљ истог штофа са ширитом динара	20
Наруквице истог штофа са ширитом динара	10
Дарак за путир од истог штофа динара	12
Дарак за дискос истог штофа са ширитом динара	10
Ваздух од истог штофа са ширитом динара	18

5. Од штофа III. квалитета

Одежда од лакшег штофа са ширитом и осталом израдом д.	60
Стихар од памучне материје динара	25
Епитрахиљ од истог штофа као и одежа динара	12
Наруквице од истог штофа динара	7
Дарак за путир, дарак за дискос и ваздух све од истог штофа са ширитом динара	35
У овај квалитет спада и одјејање од црног сомота или сатипа са белним ширитом.	
Стихар ђаконски са ораром од штофа I квалитета са ширитом динара	240
Стихар ђаконски са ораром од штофа II квалитета са ширитом динара	170
Стихар ђаконски са ораром од штофа III квалитета са ширитом динара	100
Стихар ђачки од кретона динара	12
Стихар ђачки од златотканог штофа динара	35
Убрус од свилене материје са кретом динара	6

ПОКРИВАЧИ

Покривача за часну трпезу од разног квалитета као: од вулене материје, штофа позлаћеног, кадифе, свиле, дамаске свиле и т. д. од динара 50—500

СВЕШТЕНИЧКО ОДЕЛО

Доња или горња хаљина од финог атласа или свиле црне у рипсу или моралтиху кошта динара 100—135

Доња или горња хаљина од финог первијана или чоје плаве или црне боје динара 74

Доња или горња хаљина од камгара	I	квалитета	динара	55	
" " " " " "	II	"	"	50	
" " " " " "	"	Ферд. алапина	I квалитета	дин.	46
" " " " " "	"	"	II	"	42
" " " " " "	"	"	III	"	35
" " " " " "	"	сатина	I	"	45
" " " " " "	"	"	II	"	40
" " " " " "	"	"	III	"	34

Горње хаљине коштају по горњој цени са фином вуненом поставом у скутима и рукавима у боји црвеној, плавој и црној, но са свиленом поставом или од ђезије више са динара 10

Горње хаљине зимске од добре чоје или первијана са ћурчиск. кожицом поставом, коштају од динара 110—220
зависи од избора поставе лакше и фиције.

Раса ма од које означене материје кошта са динара 12 — ску-
пље од горњих хаљина из узрока што више материје за исту треба.

Капа свештеничка од најфинијег первијана са куманем од нај-
финије фенџијанске кадифе са сатинском поставом и најфинијом из-
радом кошта динара 7

Капа свештеничка сва од најфиније кадифе динара 14

Ћутија плехана за капу или камлавку дин. 1

Камлавка од најфиније кадифе плаве или црне боје дин. 18

Камлавка од полусвиленог сомота плаве или црне боје д. 10

Калимавка од финог первијана динара 7

Појас свилен црвен протојерејски, дужина 80 см., ширине
16 см., са свиленим пантљикама динара 8

Појас свилен црн, за јеромонахе, дужина 80 см., са свиленим
пантљикама динара 6

Према поруџбини, цукино је само назив материје казати и према
томе хаљине ће се израдити и поштом свакоме послати.

Које поруџбина не би била по вољи, а плаћена је, примам је
натраг, а новац потпуно враћам или другом поруџбином замењујем.

Ко је једанпут код мене одео направно, ма у ком размаку вре-
мена, мера се чува за будуће поруџбине.

1. Јануара 1900 год.
у Нишу.

С поштовањем

Никола Цветковић

БРОЈАЧ СВЕШТЕНИЧКОГ И ЦРК. ОДЕЛА

Ц Е Н О В Н И К

црквених утвари, икона и књига, црквеног одјејања и свештеничког одећа
која се могу добити у радњи

В. МАРКОВИЋА И ПАВЛОВИЋА У БЕОГРАДУ

Дубровачка улица, бр. 6., сирам Саборне Цркве.

К Р С Т О В И

Н. 1.

Крст престоли за украс на часној трапези са дарохранишницом, фино дрворезан, са правом позлатом са икопама Св. Јована и Мајке Божје и Распећем Христовим, вис. 1 метар, шир. 46—50 см. сл. Н. 1 дим. 400.—

Исти крст 90 см. са металном позлатом и лакшим дрворезом дим. 150.—

Исти крст 90 см. вис. мање дрвореза, метална позлата дим. 120.—

Крст престоли од метала, добро позлаћен, сав гравиран, са смалир. Распјатијем и Евангелистима, вис. 68 см. фица изр. дим. 170.—

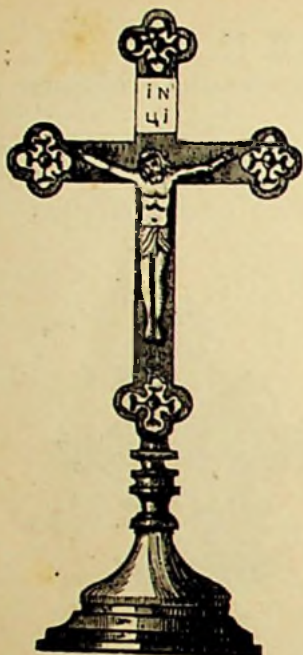
Исти крст лакше израде висина 60 см, дим. 105.—

Н. 2.

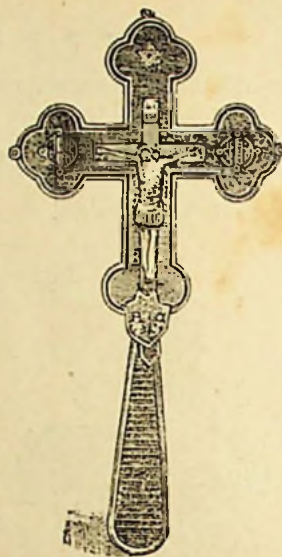
Крст за водоосвећење, оковаи у кљпа — сребро са стопом, слика Н. 2 дим. 60.—

Крст за водоосвећење, дрвени са стопом позлаћен са Распећем, подесан за општ. судове дим. 24.—

Н. 3.

Крст од кина — сребра едни са емалпр. рас-
пјатијем. Слика Н. 3. дим, 76.—

Н. 4.

Крст ручни за водоосвећење
од сребра, позлаћен са грав.
Распјат, сл. Н. 4 дим. 86.—

Н. 5.

Крст ручни од метала мелхиора, позлаћен, са
гравир. Распјатијем, сл. Н. 5 дим. 48.—
Мети крст мали " 45.—
Крст дрвени ручни " 12.—

Н. 6.

Крст ручни за водоосвећење од мета-
ла мелхиора позлаћен, са гравираним
Распјатијем сл. Н. 6 дим. 20.—

КАДИОНИЦЕ

- Кадионица од кина сребра сл.
 Н 7 дин. 37.—
 Кадионица од мелхиора посре-
 брена дин. 26.—
 Кадионица од белог
 метала дин. 15.—
 Кадионица од жутог ме-
 синга масивно ливена дин. 11'—

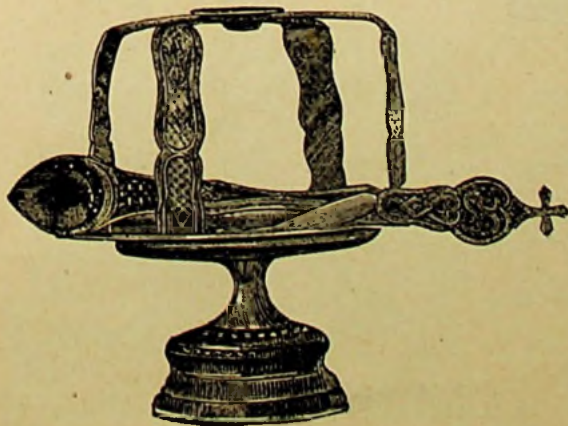
Н 7.

- Путир е прибором сав од сребра, позлаћен грави-
 раи, фина парада, слика Н 8 и 8 а дин. 650.—
 Путир е прибором од метала мелхиора, чаша и ка-
 шичица од сребра, позлаћен и гравирани и
 фина парада дин. 300.—
 Мети путир мањи дин. 270.—
 Путир е прибором од метала мелхиора, позлаћен
 гравирани и фина парада дин. 150.—
 Мети путир мањи " 140.—
 " " још мањи " 130.—
 " " " " " 120.—
 (Уз путир иде: десек, звездаца, ложица и конпа,
 слика Н 8 а).

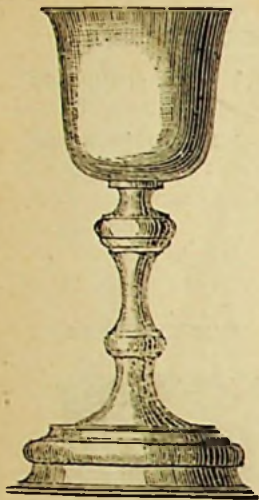
ПУТИРИ

Н. 8.

Н 8 а.

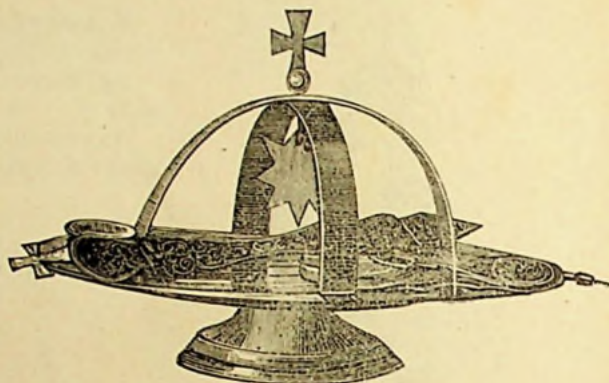

Н 9.

Путир с прибором од алпака посребрен (клина-сребро) изнутра позлаћен, слика Н 9 и 9 а, дим. 78.—

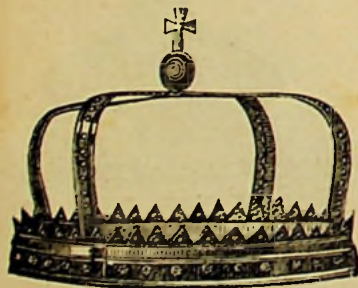
Путир с прибором од калпака изнутра позлаћен дим. 55.—

Шетохлебнице

Н 9а

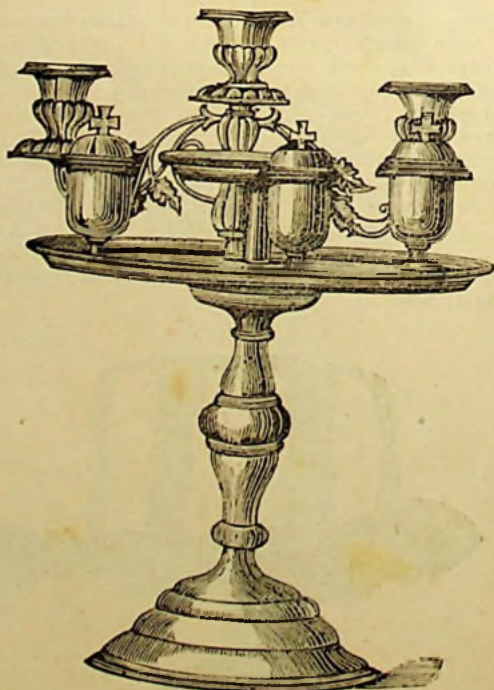
ВЕНЦИ

Н. 10.

Пар венаца за венчавање од белог алпака посребрен слика Н. 10. дим 36.—

Пар венаца за венчавање од белог алпака дим. 16.—

Н. 11.

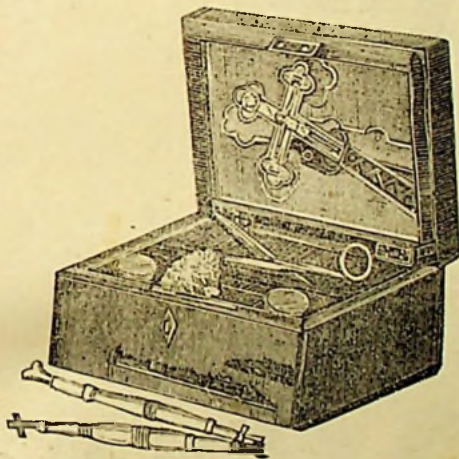
Шетохлебница од алпака посребрена 1-ва грам. с.л. Н. 11 дим. 120. Шетохлебница од алпака посребрена (клина — сребро) дим. 100.— Шетохлебница од алпака фина парада дим. 60.—

ЧИРАЦИ

- Пар чирака за часну трапезу масивно ливени
и полирани од месинга, висине 47 см. сл. Н. 12
дпн. 56.—
- Пети чираци вис. 40 см. „ 48.—
- „ „ „ 32 „ „ 40.—
- Пар чирака од алинака носребр. (кина-
сребро) вис. 32 см. „ 50.—
- Пар чирака од алинака висине 32 см. „ 45.—

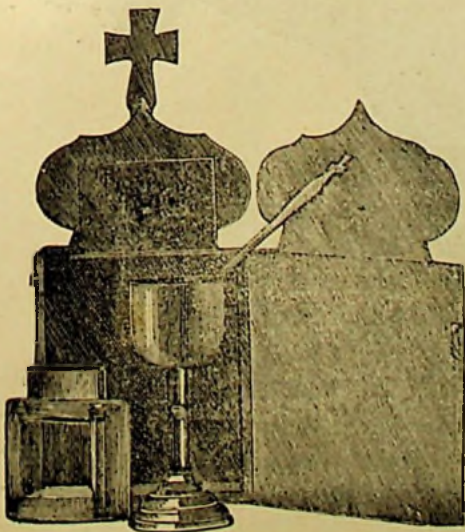
Н. 12.

Н. 13.

Кутија за крштење с
прибором, слика Н. 13.
дпн. 16.—

Кутија мања „ 12.—

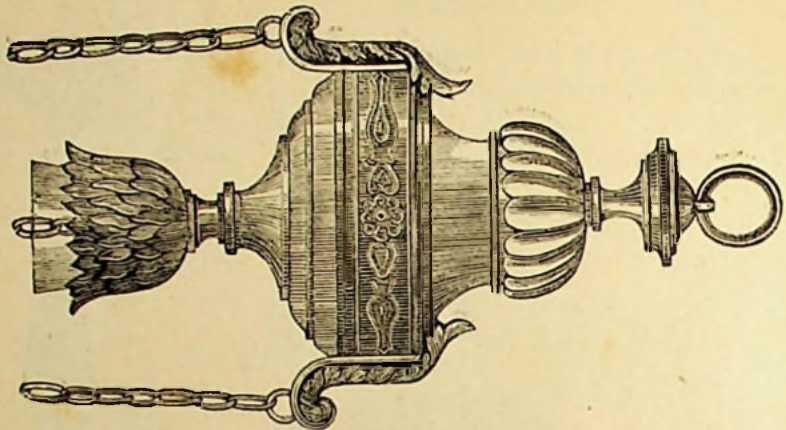

Н. 14.

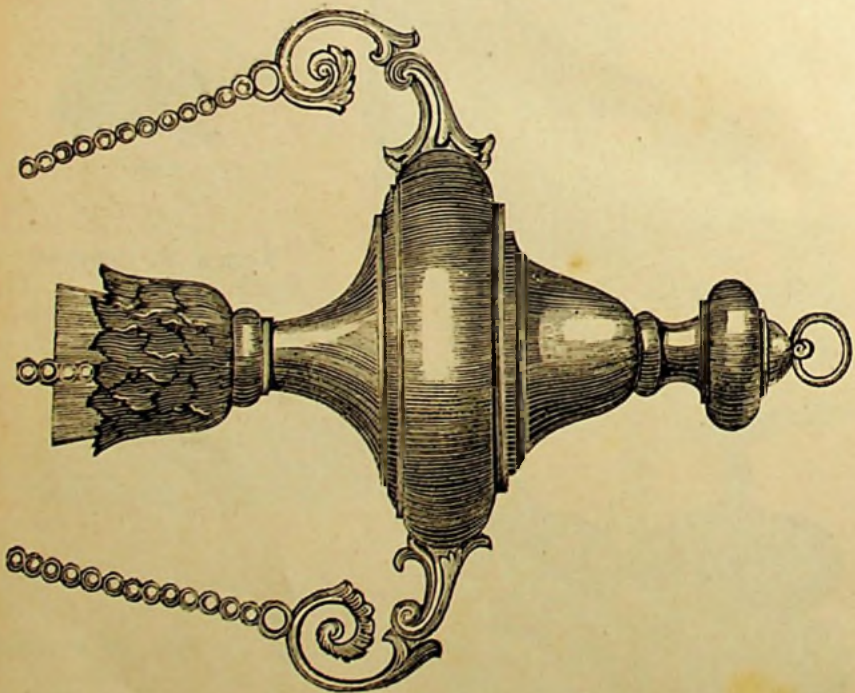
Дарохранилица за преч.
болесника, с путиром и кашп-
ицом од метала мелхиора, по-
злаћена, слика Н. 14.

дпн. 36.—

КАНДИЛА

Н. 15.

Н. 16

Кандило од алпака посребрено за цркву, слика Н 15

дип. 36' —

Кандило од алпака, слика Н 16.

дип. 20' —

Кандило од белог метала

„ 6' —

Кандило од жутог метала позлаћено веће

„ 10' —

Исто кандило мање

„ 8' —

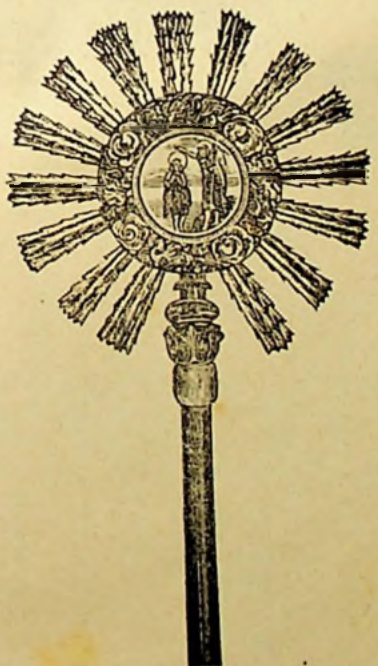
Р И П И Д Е

Н. 17.

Рипиде или крст уз рипиде од метала
са маланим иконама и дрвеном штапглом
сл. Н 17 комад дим. 120.—

Рипиде или крст уз рипиде
од бронзе без иконе комад дим. 28.—

Н. 18.

Рипиде или крст уз рипиде фино др-
ворепане, позлаћене са живописаним
иконама и апџелима слика Н. 18 или
19 ком. дим. 75.—

Рипиде исте, лакши дрвореп дим. 50.—

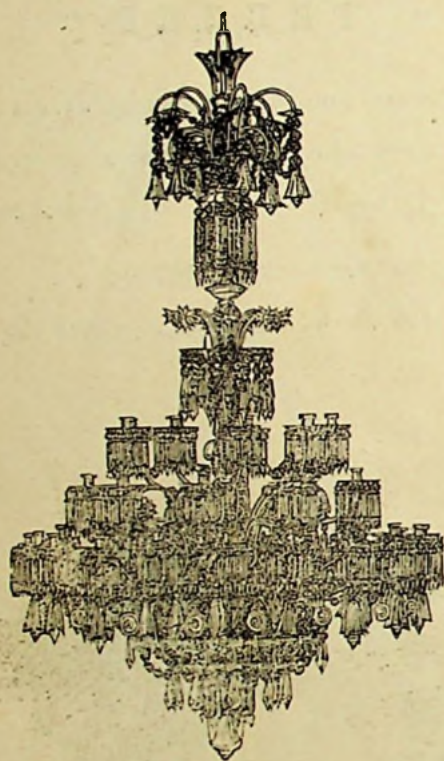

Н. 19.

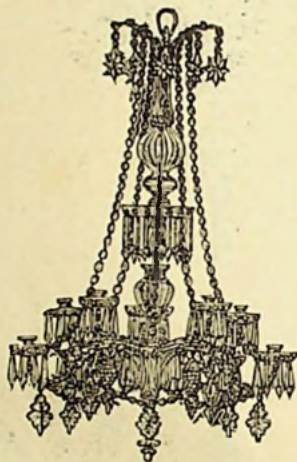
Чираци уз рипиде, од жутог
месинга, фино израђени на црним
моткама, комад дим. 12.—

ПОЛИЈЕЛЕЈИ

од финога сеченога стакла и месинга слика П. 20.

Н. 20.

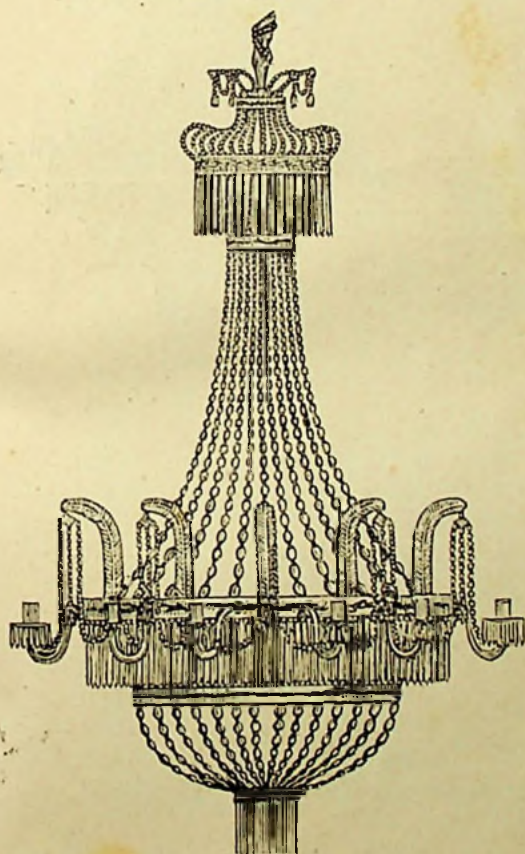

Н. 21.

од	5	свећа	висина	115 см.	ширина	65 см.	Дни.	100. —
"	6	"	"	120 "	"	70 "	"	120. —
"	8	"	"	125 "	"	75 "	"	165. —
"	12	"	"	135 "	"	82 "	"	180. —
"	15	"	"	135 "	"	85 "	"	220. —
"	18	"	"	140 "	"	90 "	"	275. —
"	24	"	"	163 "	"	105 "	"	340. —
"	32	"	"	188 "	"	105 "	"	490. —
"	36	"	"	200 "	"	110 "	"	690. —
"	42	"	"	220 "	"	130 "	"	880. —
"	48	"	"	230 "	"	135 "	"	1.100. —
"	54	"	"	240 "	"	140 "	"	1.240. —
"	60	"	"	250 "	"	145 "	"	1.650. —
"	72	"	"	270 "	"	160 "	"	2.050. —
"	84	"	"	300 "	"	180 "	"	2.480. —
"	102	"	"	360 "	"	210 "	"	2.750. —
"	120	"	"	420 "	"	250 "	"	3.400. —

Слика Н. 21.

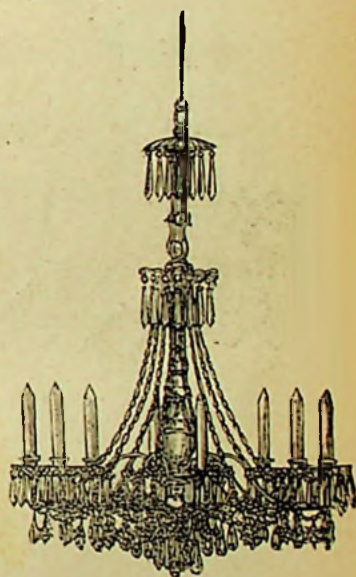
од	б	свећа,	висина	90 см.	ширина	55 см.	дип.	80.—
"	8	"	"	95	"	60	"	90.—
"	10	"	"	100	"	65	"	100.—
"	12	"	"	110	"	70	"	120.—
"	15	"	"	115	"	72	"	150.—
"	16	"	"	120	"	75	"	155.—
"	18	"	"	125	"	80	"	165.—
"	20	"	"	130	"	85	"	180.—
"	21	"	"	135	"	90	"	195.—
"	24	"	"	140	"	95	"	235.—
"	32	"	"	150	"	100	"	360.—
"	36	"	"	160	"	105	"	490.—

Н. 22.

Слика Н. 22.

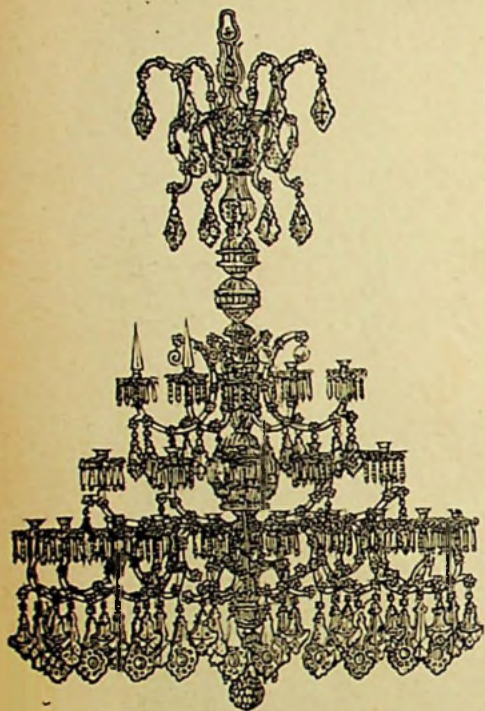
од	4	свеће	висина	85 см.	ширина	60 см.	Дип.	50.—
"	6	"	"	105	"	80	"	90.—
"	8	"	"	147	"	94	"	125.—
"	10	"	"	166	"	100	"	170.—
"	12	"	"	188	"	115	"	230.—
"	18	"	"	200	"	120	"	300.—
"	24	"	"	210	"	126	"	400.—
"	36	"	"	236	"	141	"	690.—

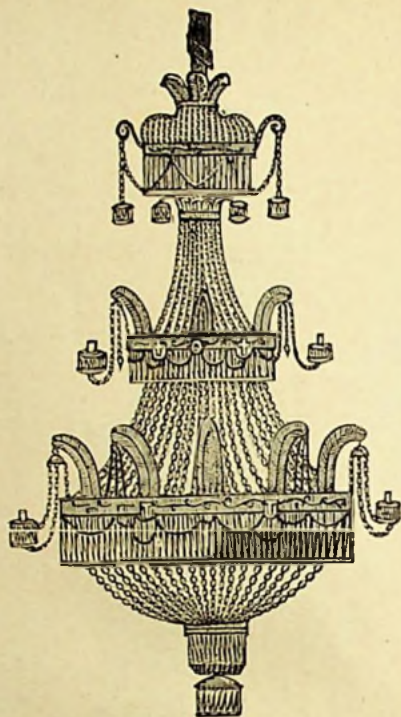
Н. 23.

Слика Н. 23.

од	5	свећа,	вис.	100 см.	шир.	60 см.	дип.	100.—
"	6	"	"	110	"	"	"	110.—
"	8	"	"	110	"	"	"	140.—
"	10	"	"	125	"	"	"	195.—
"	12	"	"	136	"	"	"	220.—
"	90	"	"	"	"	"	"	"

Н. 24.

Н. 25.

Слика Н. 24.

од	б свећа	висина	105 см.	ширина	60 см.	дн.	100.—
"	8	"	110	"	65	"	150.—
"	10	"	115	"	70	"	190.—
"	15	"	125	"	80	"	245.—
"	18	"	135	"	90	"	260.—
"	20	"	135	"	90	"	300.—
"	24	"	140	"	100	"	380.—
"	32	"	165	"	110	"	490.—
"	36	"	180	"	120	"	660.—
"	42	"	200	"	125	"	960.—
"	48	"	230	"	135	"	1.160.—
"	60	"	250	"	145	"	1.380.—

Слика Н. 25.

од	12	свећа,	висина	141 см.	ширина	100 см.	Дн.	190.—
"	15	"	"	165	"	108	"	240.—
"	18	"	"	188	"	115	"	285.—
"	21	"	"	195	"	120	"	415.—
"	24	"	"	210	"	126	"	550.—
"	32	"	"	230	"	135	"	630.—
"	36	"	"	236	"	141	"	660.—
"	42	"	"	240	"	146	"	770.—

од 48 света, висина 250 см. ширина 150 см.	дип. 960.—
" 54 " " 260 " " 156 "	" 1.300.—
" 60 " " 265 " " 161 "	" 1.500.—

Поред овде побројаних полијелеја имамо на стоваришту још по разним нацртима, као што се могу поручити и по сасвим новим нацртима.

И К О Н Е

Н. 26.

Једна икона израђена на платну у строго православног стила,
 вис. 68 см. шпр. 55 см. са леним позлаћ. рамом, шпр. 8 см. слика
 Н. 26 — ма ког светитеља дип. 24.—
 Иста икона вис. 63 см. шпр. 48 см. " 20.—
" 50 " " 40 " " 15.—
 Исте иконе, но без рама дип. 20—16—12
 Воџи и тежи рамови извршују се по поруци.

И. 27.

Иконе на платну израђене такође у строго православном стилу, висина 26 см. ширина 22 см. са леним рамом ширина 3 см. слика И. 28, ма ког светитеља

днн. 7. —

И. 28.

Иконе веће, живописане, такође на платну у строго православном духу, израђујемо по поруци са најумеренијим ценама.

Икона целивајућа на дасци или лиму лено израђена, без рама, сл. И. 27 висина 26 см. ширина 22 см. ма ког светитеља днн. 8. —

Веће иконе на дасци или лиму по поруци.

Н. 29.

Икона литографисана, лакована, на платну, такође у строго православном духу, вис. 26 см. шир. 22 см. са лешим рамом шир. 3 см. сл. Н. 29, ма: ког светитеља, нарочито за сеоске домове дин. 3.—

Г. г. свештеницима, који би хтели да набаве ових икона већу количину за своје парохијане, дајемо знатаи рабат.

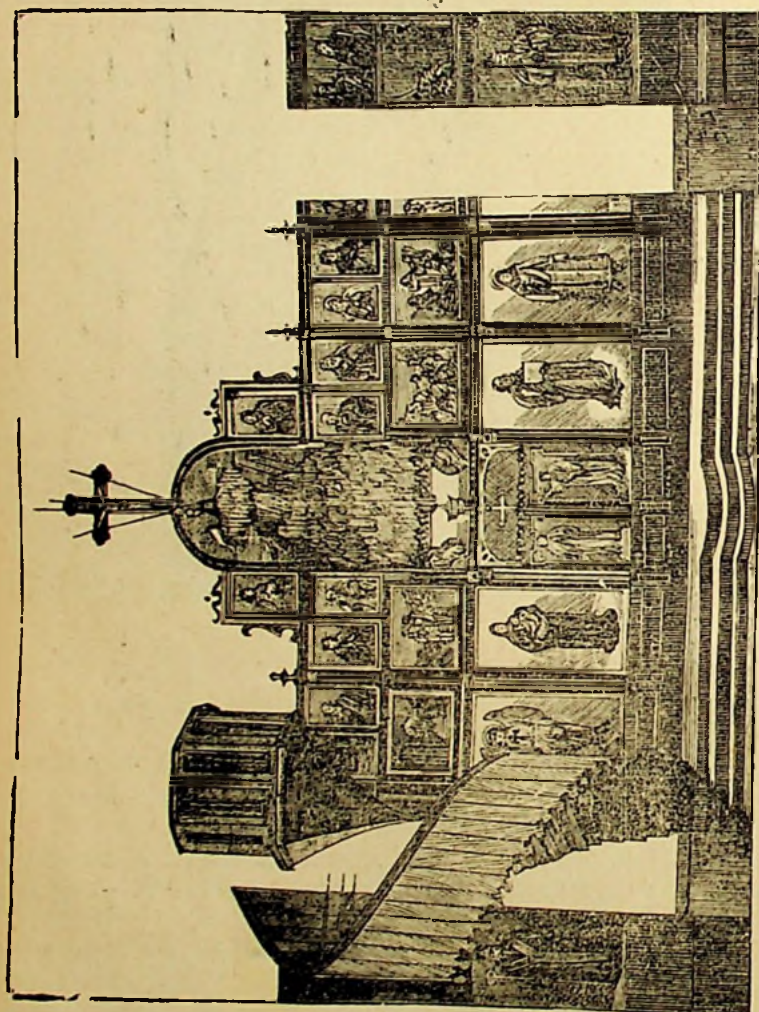
Иконе позлаћене на дасци, оковане металом од 10—20—30—40 дин., пете иконе оковане сребром и позлаћене од 60—80—90—100—120—150—200 дин.

Све овде побројане иконе израђују и живопису православно живописци, који одлично и скроз познају нашу црквену историју живописа. Поред икона, које нарочито спремамо за домове свечара, примамо наручбине и целих црквених иконостаса, како за иконе, тако и за дрворезачки, столарски и позлатарски посао по најумеренијој цени.

Опиширан опис иконостаса доносимо на страни 14 и 15 овога ценовника.

На православном еписком свештенству лежи одговорност и морална обавеза, да у православној епиској цркви и у сваком православном дому заузме место икона живописана у строго православном духу а кад је већ могућност ту, ацелујемо на пречасно православно еписко свештенство, да обрати пажњу на нашу радњу у којој се такве иконе добити могу.

ИКОНОСТАСИ

Н. 30.

Иконостас целокупан са столарским, дрворезачким и позлатарским радом као и живописом израђујемо од

дм. 3000—10.000—20.000.

Цена зависи од величине иконостаса, позлатарског украса и вештачко живописањих икона. Слика Н. 30 представља иконостас цркве зеничке у Босни, који је целокупан са иконама и позлатарским послом коштао око

Фор. 2500.

Слика Н. 31, иконостас је цркве радњевске у селу Радњелу округа ваљевског, израђен за цену од

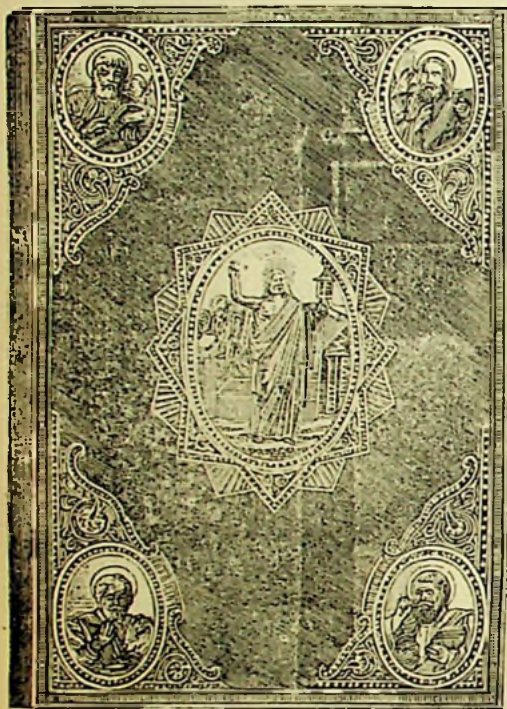
3000.

Н. 31.

Поред ових иконостаса, израдили смо иконостасе за цркве : петничку у округу ваљевском, божевачку у окр. пожаревачком, дрењску у округу ваљевском и нараћинску у окр. моравском, где се могу видети изјаве и благодарност свештеника и татора, помеснутих цркава на завршетку овога ценовника.

ЕВАНГЕЛИЈА

П. 32

П. 35.

Евангелије на великом колу у ка-
дифи повезано и оковано са Еванге-
листима у металу с позлатом, слика
П. 32 дим. 180—

Евангелије на средњем колу у ка-
дифи повезано и оковано са Еванге-
листима у металу с позлатом слика
П. 33 дим. 90—

П. 34.

Евангелије на средњем колу лакше у кадифи повезано и оковано са Евангели-
стима у металу с позлатом, слика П. 34 дим. 60—

П. 33

Евангелије на малом колу у кадифи повезано слика П. 35 дим. 60—

КЊИГЕ ЦРКВЕНЕ

а) на великом колу :

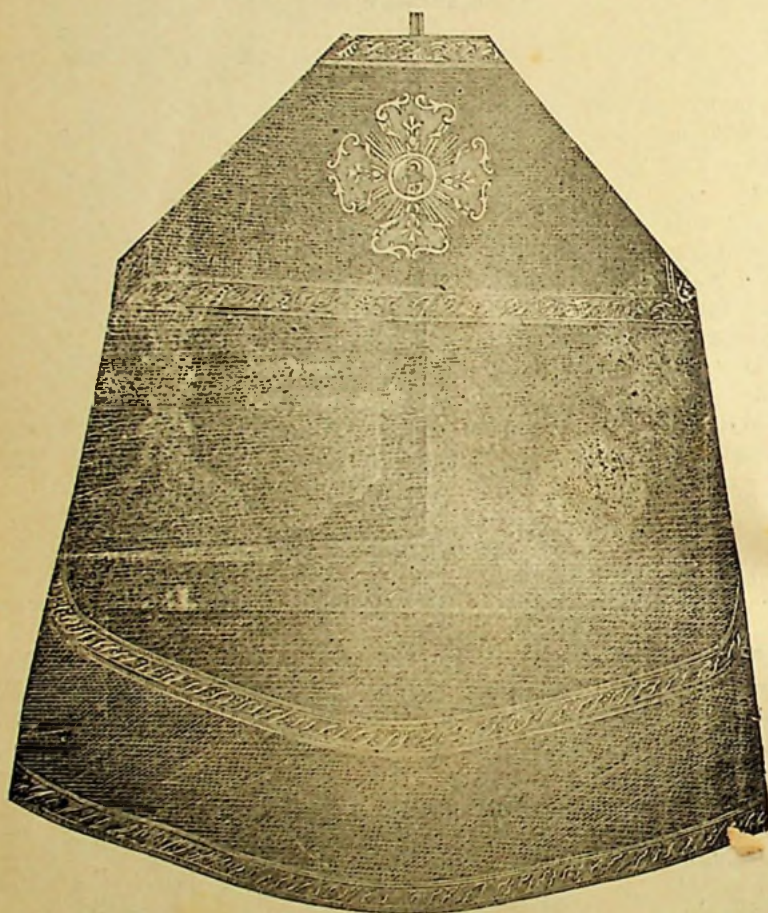
Минеја месечних 12 свезака на великом колу у кожном повезу	Дин.	162.—
Триодион на великом колу у кожном повезу	"	26.—
Пентикостар на " " " " "	"	22.—
Требник " " " " "	"	28.—
Апостол " " " " "	"	24.—
Минеј празн. " " " " "	"	26.—
Минеј општи " " " " "	"	26.—
Октоих I и II део на великом колу у кожном повезу	"	40.—
Типикон (устав цркв. на вел. колу у кожном повезу)	"	30.—
Прологија на великом колу у кожном повезу	"	8.—
Молебна пјеније на великом колу у кожном повезу	"	7.—
Србљак " " " " "	"	22.—
Евангелије страсно на великом колу	"	15.—
Службеник на великом колу у кожном повезу	"	12.—

б) на средњем колу :

Минеја месечних 12 свезака на средњем колу у кожном повезу	Дин.	112.—
Триодион на средњем колу у кожном повезу	"	20.—
Пентикостар на " " " " "	"	15.—
Апостол " " " " "	"	16.—
Минеј празн. " " " " "	"	18.—
Минеј општи " " " " "	"	14.—
Октоих I и II део на средњем колу у кожном повезу	"	20.—
Типикон (устав цркв.) на средњем колу у кож. пов.	"	20.—
Часловац на средњем колу у кожном повезу	"	2·50
Исалтир " " " " "	"	2·50
Службеник на " " " " "	"	7.—
Парохијалинк (требник) за парохијску потребу свештеничку у кожи повезан	"	12.—
Проскомидија лист	"	0·50
Библија у кожном повезу	"	8.—
Библија у брошури	"	6.—
Литургија : Јованова, Василијева, Гингоријева ком.	"	3.—
Тумачење Еванђеља са Беседама од Архимандрита Фирмилијана у тврдом повезу	"	12.—
Тумачење Еванђеља са беседама у брошури	"	10.—
Кључ за лако изналажење степена средства	"	1·20

ОДЈЕЈАЊЕ ЦРКВЕНО

1.) Кадифенс одело ! квалитета

И. 36.

Одежда од најфиније венецијанске кадифе ма које боје, са срма-ширитом од 50 и 40 мј. са штикованим великим крестом на леђима, слика И. 36 Дин. 360.—

Стихар од фино свиле, у морантиху са два реда срме-ширита од 22. мј. слика И. 37 „ 160.—

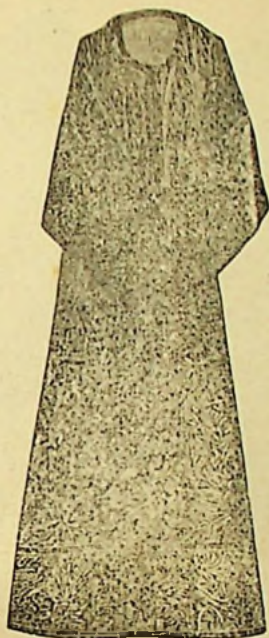
Епитрахил од исте кадифе, као и одежди, са срмаширитом, штикованим крестовима, слика И. 38 „ 120.—

Наруковнице од исте кадифе са срмаширитом и штикованим крестовима, слика И. 35 „ 40.—

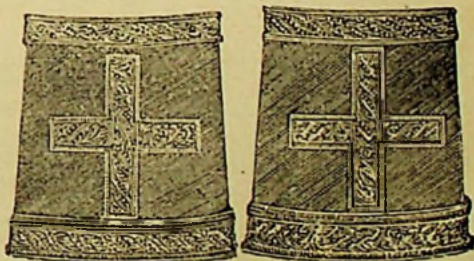
Појас од исте кадифе са срмаширитом и штиков. крестом слика И. 40 „ 30.—

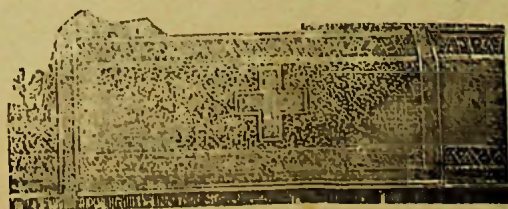
Н. 38.

Н. 37.

Н. 39.

Н. 40.

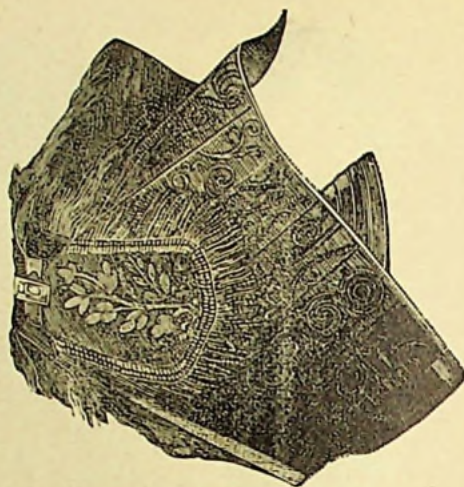
Дарак за путир од исте кадиџе са ерма — францлама и штикованим кретовима, слика Н. 41 дим. 40'—

Дарак за дискос од исте кадиџе са ерма — францлама и штикованим крстом, слика Н. 42 дим. 35'—

Ваздух од исте кадиџе са ерма — шпритом, штикованим крстом и осталом израдом, слика Н. 43 дим. 50'—

Н. 41.

Н. 42.

Н. 43.

2) Кадифено одело II квалитета.

Одежда са ужим срма шир.	дип. 220.—
Стихар од лакше свиле са ужим срма-шир.	" 95.—
Епитрахиљ са ужим срма-шир.	" 65.—
Нарукавице са ужим срма-шир.	" 26.—
Појас	" 20.—
Дарак за путир са ужим срма-шир.	" 35.—

Дарак за дискос са ужим ерма-шир.
Ваздух са ужим ерма шир.

дин. 30—
„ 44—

3.) Одејање од штофа I квалитета.

Одежда од (леонинше) златотканог штофа са ширитом и фином израдом слика Н. 44.

дин. 160—

Н. 44.

Стихар од полусвилене материје са ширитом и фином израдом	дин. 60—
Епитрахил од истог штофа, као и одежа са ширитом и фронцама	дин. 36—
слика Н. 45.	
Парукавице од истог штофа са ширитом и кретом слика Н. 46	„ 18—
Појас од истог штофа са ширитом	„ 15—
Ваздух од „ „ „ „	„ 30—
Дарак за путир од истог штофа са ширитом	„ 20—
Дарак за дискос од истог штофа са ширитом	„ 20—

И. 45.

И. 46.

4.) Од штофа II квалитета.

Одежда од лакшег штофа са ширитом и осталом израдом	дни.	130—
Епитрахил истог штофа са ширитом	дни.	26—
Наруквице од истог штофа са ширитом	дни.	16—
Појас од истог штофа	„	14—
Стихар од вунене материје	„	38—
Дарак занутар од истог штофа као и одежа са ширитом	дни.	15—
Дарак за диекос од истог штофа са ширитом	дни.	15—
Ваздух од истог штофа са ширитом	„	29—

5.) Од штофа III квалитета.

Одежда од лакшег штофа, са ширитом и осталом израдом	дни.	72—
Стихар од намучне материје	„	28—
Епитрахил од истог штофа као и одежа са ширитом	дни.	16—
Наруквице од истог штофа са ширитом	„	10—
Појас од истог штофа са ширитом	„	8—
Ваздух и дарак занутар и диекос од истог штофа са ширитом, све	дни.	40—

У овај квалитет спада и одјејање од црног сомота са белим ширитом за страсну недељу.

Стихар ђаконски са ораром од штофа I квалитета са ширитом
дни. 260—

Стихар ђаконски са ораром од штофа II квалитета
са ширитом „ 190—

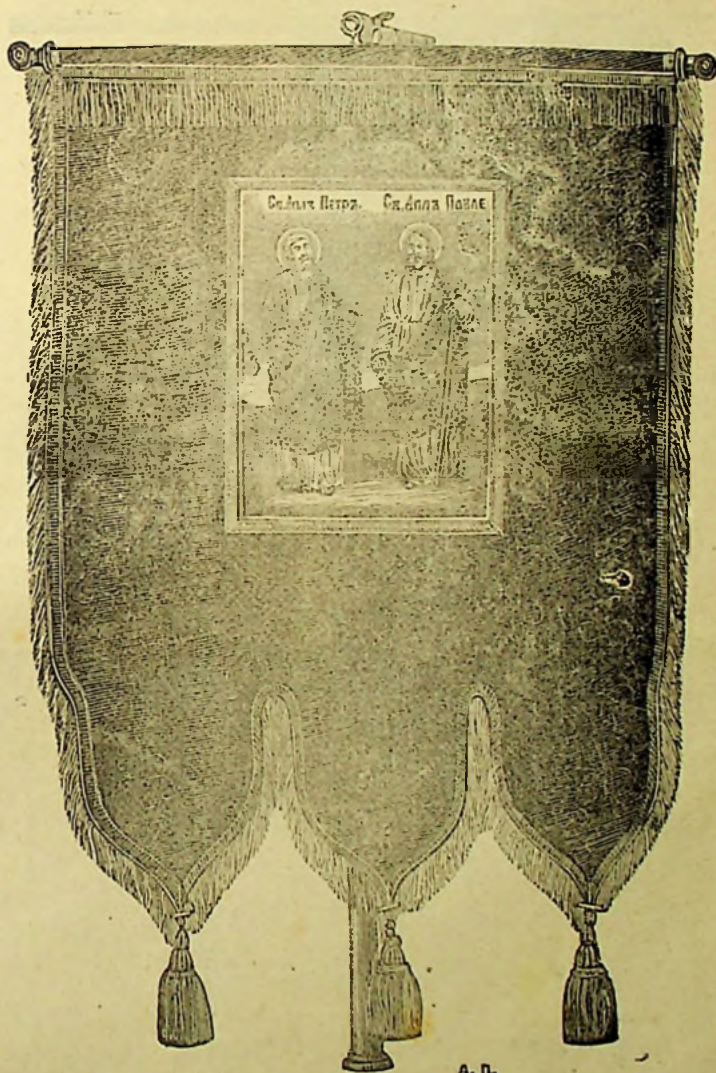
Стихар ђаконски са ораром од штофа III квалитета
са ширитом „ 110—

Стихар ђачки од кретона „ 13—

Стихар ђачки од (леонише) златотканог штофа „ 40—

Убрус од свилене материје са кретом „ 8—

БАРЈАЦИ

Ил. 47.

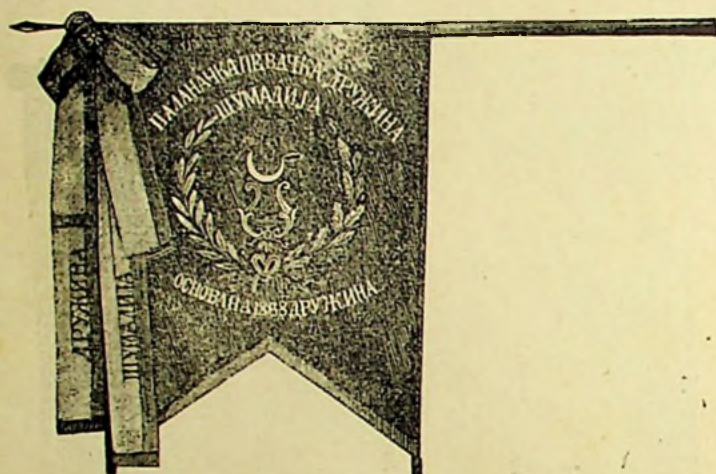
А. П.

Барјака за литије од вулене или свиле дамаске, кадифе, златотканог штофа са живописаним или везеним иконама и осталим приборима, слика Ил. 47 од дип. 90.—4.000.—

Барјака за погреб од црне чоје дип. 50.—

Барјака за погреб од црне чоје боље израде „ 80.—

З А С Т А В Е

Н. 48.

Заставе за корпорације, друштва, везане са лавровим венцима и тракама, слика Н. 48 од Дим. 180.—1.000.—

П Л А Ш Т А Н И Ц Е

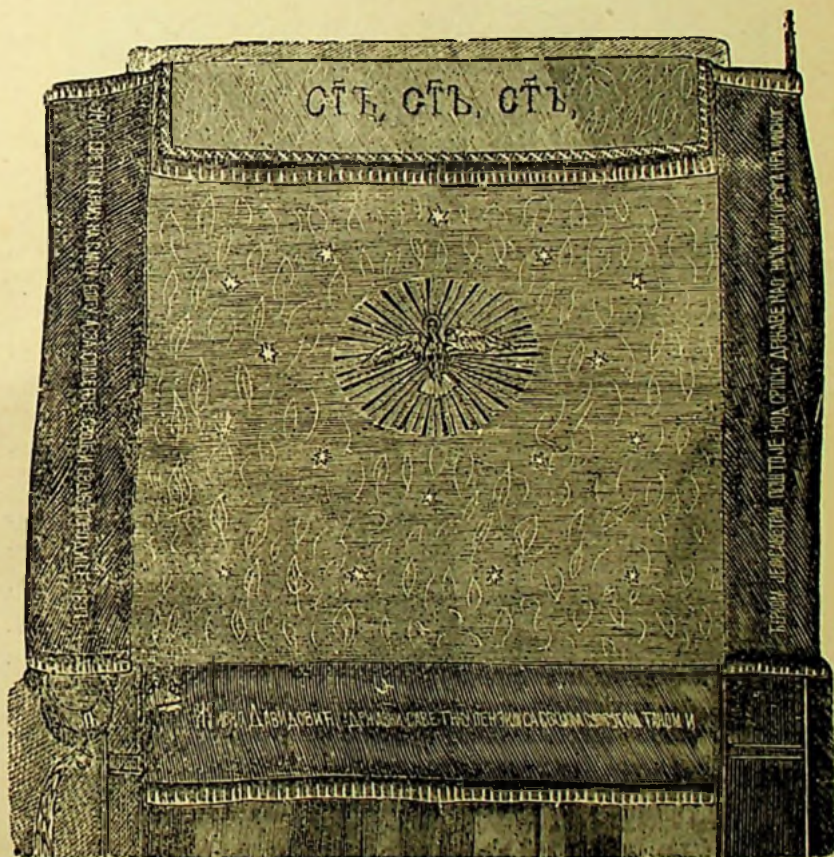

А. ПЕТРОВИЧЪ, БЕОГРАДЪ.

Н. 49.

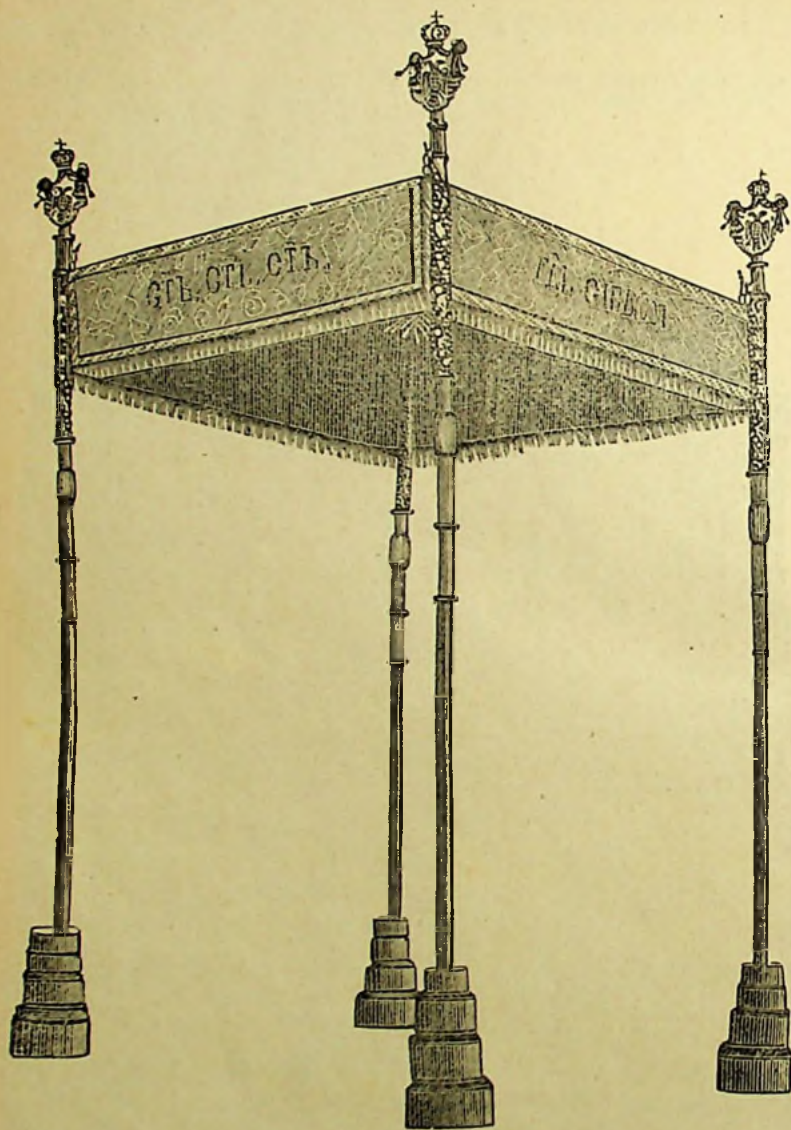
Плаштаница, живописана израда са позлаћ. шпиритом и францлама
наоколо или сасвим везени, слика Н. 49 од дин. 72—6000.—

Н Е Б А

Н. 50.

Небо од вунене материје са бојадисаним куглама и штанглама
или од свиле дамаске, кадифе са живописаним Св. Духом или све
везано. слика Н. 50 и 51, од дин. 240—7.000.—

Н. 51.

ПОКРИВАЧИ

Покривача за часну трапезу од разниг квалитета, као од вунене материје, штофа позлаћеног, кадифе, свиле, дамаске свиле и т. д. Мера за покриваче шиле се: ширина, дужина и висина часне трапезе. Покриваче за налођу од вуне дамаске, свиле дамаске, штофа, позлаћ. кадифе и т. д. опточене са францлама наоколо, крстовима у средини од дим. 36—300—

СВЕШТЕНИЧКО ОДЕЛО

Доња или горња хаљина од финог атласа или свиле црне у ринсу или морантиху, слика 52—57 коштају од дин. 108 до 144, зависн од избора мустара.

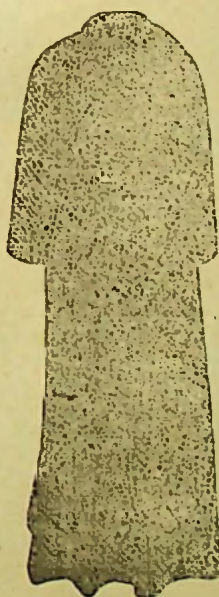
Доња или горња хаљина од финог первијана или чоје плаве или црне боје дин. 76—

Доња или горња хаљина од камгара	I	квал.	дин.	76—
" " " " " "	II	"	"	58—
" " " " " "	"	вберл. (брон. I)	"	52—
" " " " " "	"	ферд. алап. I	"	65—
" " " " " "	"	" " " II	"	50—
" " " " " "	"	" " " III	"	45—
" " " " " "	"	сатила I	"	38—
" " " " " "	"	" " " II	"	50—
" " " " " "	"	" " " III	"	45—
" " " " " "	"	" " " III	"	38—

Горња хаљина, кратка до колена, ма од које горње материје, кошта јевтиније дин. 6—

И. 52.

И. 53.

Слика 52 представља хаљину доњу какавог је изгледа спреда. Слика 53 представља доњу хаљину, како изгледа напрат. Слика 54 изглед је горње хаљине спреда. Слика 55 изглед је исте хаљине напрат.

Слика 55 представља изглед горње хаљине напред, по кроју како православно свештенство носи у Аустроугарској.

Слика 56 представља изглед исте хаљине напрат.

Курче од фино чоје или первијана са ђезијом. дин. 36—

Горње хаљине коштају по горњој цени са фином вуненом поставом, у скуте и рукаве, у боји црвеној, плавој и црној; по са свиленом поставом, или од ђезије, више са дин. 12.—

Горње хаљине зимске од добре чоје или первијана са ђурчијском кожицом — поставом, коштају од дин. 120.— до 240.— зависн од избора поставе лакше и фиције.

Горња хаљина на форму капута од финог ластика са шгофом постављена и до струка фатрана са сомотском јаком, ценовима изнутра и т. д. кошта дин. 88.—140.—

H 54

H 55

57.

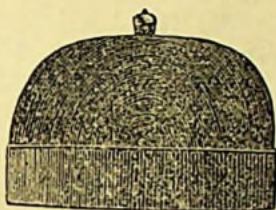
H 56.

Раса ма од које означене материје сразмерно кошта са дин. 18.—
скупиће од горњих хаљина, из узрока што више материја исту треба и т. д.
Полу-раса дин. 8.— скупиће од горњих хаљина.

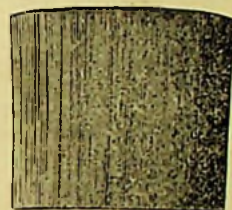
Капа свештеничка од најфинијег перзијана, са кумашем од нај-
финије венецијанске кадифе, са свиленом поставом и сасвим постоја-
ном израдом, слика 58 дин. 8.—

Капа свештеничка сва од најфиније кадифе „ 18.—

Купија плехана за капу и кампавку „ 1.—

Н 58.

Н. 59.

Кампавка од најфиније кадифе плаве или црне боје сл. Н. 59 дин. 20. —

Кампавка од полусвиленог сџмота плаве или црне боје „ 14.—

Кампавка од чоје „ 8.—

Епапокампавка (врхкана) од фердин. „ 16.—

Епапокампавка (врхкана) од финог руског крена „ 56.—

Појас свилени црвени протојерејски дужина 80 см. ширине
16 см. са свиленим пантљикама „ 12.—

Појас свилени црвени протојерејски, ужи дужине 80 см. са
свиленим пантљикама „ 10.—

Појас свилени плави свештенички, дужине 80 см. са сви-
леним пантљикама „ 10.—

Појас свилени ма од које горње уже пантљике, дужине 80
см. са памучним пантљикама за везивање „ 6.—

Према поруџбини нужно је само назив материје казати и према
томе хаљине ће се израдити и поштом свакоме послати.

При свакој поруџбини треба послати 50% у напред од вредности
поручених ствари и ко ово учини, првенствено се овз поруџбине извр-
шују, а остатак суме поручиоц ће исплатити погги кад поруџбину прими.

Кома поруџбина не би била по вољи, а плаћена је, примамо је
натраг а новац потпуно враћамо или другом поруџбином замењујемо.

Ко је једанпут код нас одео направно ма у ком размаку вре-
мена, мера се његова чува за будуће поруџбине.

Пошто се поруџбине већином извршују по именованој поруџи, у
том случају где нема сантиметра или стручног кројача, који би меру
узео, г. г. свештеници могу измерити концем дужину најдуже хаљине
без јаке, а другим себи око појаса ширину, према овоме израдићемо
хаљину; по ако не би била по вољи, примамо је натраг.

Овај ценовник са овим ценама важиће за свакога нашега муште-
рију дотле, док се новим ценовником не замени.

Сва г. г. свештеници, који у току, године дана пазаре лично за
цркву или манастир, на крају године нек нам изволе јавити величину

суме од које ће се 1% од зараде послати фонду свенгеничких удовица и сирочади или фонду сиромашних богослова.

Цене се разумеју у Београду само за готов новац.

Писма неплаћена не примају се.

Из. Свраћамо пажњу г. г. председника судова и учитеља осн. школа, а и свију других, да се иконе према предњим расписима у календару Жичи г. Епископа нашког ЕЗр: 843 и 844 од 21. авг. пр. г. могу поручити у нашој радњи, која је снабдевена иконама у строго православног стила.

у Београду на Св. Василија
1. Јануара 1900. год.

С поштомашем
Витомир Марковић и Павловић.

Г. Г. В. Марковићу и Павловићу

трг. црквених утвари и иконостаса

Београд

Преко 20 година је претекло, како је наша радњевска црква саграђена. За све време до данас црква није имала потпуног иконостаса ни икона. Од кога је год затражен план за нараву потпуног иконостаса, сваки је тражио 15 — до 20.000 динара, а најнижа је цена била 12.000 дин.

Црква немоћна да поднесе толике новчане жртве, свенгениство и тутори ступише с Вама у погодбу и Ви нам за нашу пространу и велику цркву зготовиште целокупан иконостас, који није коштао ни 3.000 динара.

Иконе су живописане у православној Русији, тако, да су израђене уметнички и у строго православног духу. Надлежна комисија за преглед икона извршила је преглед иконостаса у Б. огр. Дух. Суду а у присуству Његовог Високопресвештенства Митрополита Српског Господина Михаила. Како Његово Високопресвештенство тако и комисија израдили су се веома довољно о уметничком раду икона, нарочито, кад су дознали, да дрво иконостаса не кошта ни четвртину цене, колико се код нас такви иконостаси плаћајују.

Свенгенисти и тутори преве радње веке и овим путем захваљују Вам на Вашем труду, и веома су радосни, што могу Вашу радњу у овом погледу препоручити свима црквеним општина, а нарочито сиромашним црквама као врло солидну у послу и врло умерену у цени.

25. Марта 1894. у Радњеву.

среза тајнавског округа ваљевског.

(М. Н.) Свенгенисти цркве радњевске. *МИЛУТИН М. ПОПОВИЋ*
тутори: *Дривоша Малогривацки*, подп. *М. М. Поповић*, *Милош Јанковић*,
подп. *М. М. Поповић*.

Господ. Витомиру Марковићу и Павловићу

кројачима свенгеничког и црквеног одећа у Београду.

Београдски духовни суд, актом својим од 11. октобра тек. год. Бр. 7656 преко протојереја евр. ваљевског известио нас је, да је комисија, одређена од стране духовног суда, прегледала иконе и рамове; које сте ви за нашу цркву издвали и које су од наше стране данас намењене на лицу места; са којима су потписати потпуно задовољни.

Сматрамо за пријатну дужност, да овом приликом изјавимо дубоку благодарност духовном суду београдском, на озбиљном старању; док се ова ствар довела до овог стања; а тако исто захваљујемо и вама, што сте потпуно одговорили својој обвези и нашу цркву снабдели са овако дивним иконостасом; са којим се и много богатије и на већем месту цркве подичити могу.

14. децембра 1895. г.
у Петљини.

Свештеник петљински у окр. ваљевском,
(М. П.) *МНХ. ВИКЕНТИЈЕВИЋ.*
стараоци црквени: *Стојан Василевић, Младен Марковић.*

ПРЕПОРУКА

Давнашња жеља ниже потписане општине била је, да своју новосаграђену цркву украси са ликовима светитељским, који би одговорили њезином спољашњем изгледу. То је имала срећу у фирми г. г. В. Марковића и Павловића, тргов. цркв. утвари из Земуна наћи људе, који су нашу свету православну српску цркву снабдели са иконама вјештачким израђеним у строго православном тиму. Те се овим ниже потписана општина налази побуђена свима српско-православним општинама у Босни и Херцеговини препоручити их, не само као вјештаке него и као честите и поштене људе са врло умјереним ценама.

11. марта 1896. год.
у Зеници.

Српско-православна општина
Гастро Гашић, Павлох Зенички, Ђорђе Јефтић, Ђуро Лукић.
(М. П.)

Господ. В. Марковићу и Павловићу

трг. цркв. утвари, свешт. хаљина и иконостаса у Београду.

Поред усменог признања, не можемо пропустити, а да Вам и овим путем не изјавимо, да смо ми са иконостасом, који сте ви зготовили за нашу божевачку цркву, потпуно задовољни.

На првом месту мора се признати, да је рад живописаних икона вештачки и у строго православном духу извршен. Преглед икона извршен је од стране надлежне комисије у београдском духовном суду, која се веома повољно изразила о уметничком раду икона.

Тако исто заслужујете великог признања на вештачко израђеном дрворезу, као и на финој позлати.

С тога Вам свештеник и татори цркве божевачке и овим путем захваљују на Вашем труду, што сте нашу цркву снабдели са овако лепим иконостасом, а у исто време сматрају за особиту част, што могу Вашу радњу, препоручити, као врло тачну и солидну, и врло умерену у цени.

12. децембра 1896 год.
Божевац. (М. П.)

Свештеник цркве божевачке *Иван Срдујевић,*
татори цркве: *Никола Јовић, Милорад Ракић.*

Г. Г. Витомиру Марковићу и Ивану Павловићу

трг. црквених утвари и одјејања у Београду.

Не можемо пропустити а да Вам и овим путем не изјавимо нашу истинску захвалност за израђени иконостас наше орашке цркве у Дрену, округу ваљевском, срезу носавском, што сведочи комисијски преглед, који је над иконама извршен у београдском дух. суду, који овде доносимо:

Рађено 23 октобра 1896 год, при духовном суду београдском. По решењу духовног суда од 22 октобра тек. год. Бр. 9153, престали су г. г. Ваца Милић прота и председник духовног суда, Јкивко Југовић и Мита Андрејевић живописци и свештеник г. Срећко Синђелић, који су решењем овога суда Бр: 6153 одређени да прегледају и приме иконе за нови иконостас цркве оранике, па су преглед ових икона, које за цркву набавља фирма Вит. Марковића и Павловића извршили и по истом изјавили:

По решењу суда а као чланови комисије за преглед икона новог иконостаса цркве ораничке, прегледали смо све иконе и нашли, да су иконе израђене потпуно у духу и стилу православне источне цркве, и да су добро израђене, па смо зато, да се неће као добро и солидно израђене могу примити. Председник прота В. Милић с. р. члачови Ж. Југовић с. р. Д. Андрејевић с. р. Срећко Синђелић с. р.

Из горњег се може се свака сиромашна црква уверити, да поменута фирма израђује иконостасе у потпуно православном духу а за цену веома ниску. Целокупан иконостас са иконама, столарским дрворезачким послом није коштао више од дин. 3.500.

Ми Вас препоручујемо свима сиромашним црквама које иконостас немају да их само код Вас могу добити за цену врло умерену.

5. Маја 1898. год. Свештеник цркве оранич. *СРЕЧКО СИНЂЕЛИЋ*
у Дрену. (М. П.) тугори цркве: *Сретен Јовичић, с. р. Љубишко Анчић.*

Духовном суду београдске епархије

Према решењу судском Бр. 7763. од ове год, прегледали смо иконе за иконостас нове цркве параћинске које је цркви приложио Г. Дина Микић трговац из Параћина, а које је фирма В. Марковић и Павловић оvd. из Русије набавила, па смо нашли; да су иконе, према цена колико су плаћене, солидно израђене у чисто православном стилу, и као такве, да се могу примити и на иконостасу наместити, тим пре, што су ове иконе и Његово Високопреосвештенство господин Митрополит Инокентије и његово Преосвештенство г. Епископ тимочки господин Меленгије прегледали и похвално се изразили о доброј изradi у православном стилу ових икона, препоручивши, да се иконе приме као у свему исправне.

2. децембра 1898. год.
Београд.

Председник комисије
Ранко Лукић с. р.
свешт. члан дух. суда,
Ж. Југовић с. р.
Мил. Јакочевић с. р.
свешт. и писар беогр. дух. суда.

Да је овај пренисе веран у свему своме оригиналу, који се у актима овога суда налази, духовни суд београд. по наплати такес надлежно тврди.

Бр. 9082

11. децембра 1898 год.
Београд.

За председ. дух. суда
судија свештеник
М. Влајковић,

